

**T. C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**FRANSA ULUSAL KÜTÜPHANESİ (BNF) SUPPLÉMENT
TURC 390 NUMARALI ŞİİR MECMUASI [İNCELEME –
METİN – MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ]**

AYŞEN KOL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
PROF. DR. ABDULLAH EREN**

ORDU 2023

TEZ KABUL SAYFASI

Ayşen KOL tarafından hazırlanan “Fransa Ulusal Kütüphanesi (Bnf) Supplément Turc 390 Numaralı Şiir Mecmuası [İnceleme – Metin – Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (Mestap) Göre Tasnifi]” başlıklı bu çalışma, 17.01.2023 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan	Unvanı, Adı ve Soyadı Üniversitesi / Fakültesi	İmza
Üye	Unvanı, Adı ve Soyadı Üniversitesi / Fakültesi	İmza
Üye	Unvanı, Adı ve Soyadı Üniversitesi / Fakültesi	İmza

ETİK BEYANI

Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada; bütün bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu çalışmanın herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir bilimsel çalışma olarak sunmadığımı beyan ederim.

AYŞEN KOL

ÖZET

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

FRANSA ULUSAL KÜTÜPHANESİ (BNF) SUPPLÉMENT TURC 390 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI [İNCELEME – METİN – MECMÛALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ]

AYŞEN KOL

Arapça “cem” kökünden türeyen mecmua “derlenmiş, toparlanmış, bir araya getirilmiş, koleksiyon” anlamlarına gelmektedir. Anadolu’da 15. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanan mecmualar Klasik Türk Edebiyatı’nın önemli kaynakları arasında kabul edilir. Derleyicisinin şahsî zevkine göre oluşturulan mecmualar, dönemin edebî zevk ve anlayışı hakkında bilgiler verir.

Bu çalışmanın konusu Fransa Ulusal Kütüphanesi El Yazmaları Bölümü Suppl. Turc 390 numarada kayıtlı şiir mecmuasının transkripsiyonlu metni ve Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) göre tasnifidir. Müstensihinin Câmî mahlaslı bir şair olduğunu düşündüğümüz ve istinsah tarihi belli olmayan mecmuanın içerisinde genellikle 16. yüzyılda yaşamış isimleri tespit edilen 76 şair ve 272 şiir bulunmaktadır.

Çalışmada öncelikle incelenen mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulup mecmuanın nüsha tasvifi yapılmış, şiir ve şair dizini, nazım şekilleri ve kullanılan vezinler, şairlerin yaşadıkları yüzyıllar, mahlassız şiirler, nazire şiirler, tablolar halinde verilmiştir. Mecmuadaki şiirler ulaşılabilen divanlar, tezkireler ve çeşitli kaynaklardaki şiirlerle karşılaştırılarak tespit edilen farklılıklar dipnotlarda belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, şiir, klasik edebiyat, MESTAP.

ABSTRACT

TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE

FRANCE NATIONAL LIBRARY SUPPLÉMENT TURC NUMBER 390 POETRY MAGAZINE REVIEW-TEXT-CLASSIFICATION OF MAGAZINES ACCORDING TO THE SYSTEMATIC CLASSIFICATION PROJECT (MESTAP)

AYŞEN KOL

Derived from the Arabic root "cem", mecmua means "compiled, collected, brought together, collection". Journals, which started to be seen in Anatolia from the 15th century, are considered among the important sources of Classical Turkish Literature. Magazines were created according to the personal taste of the compiler give information about the literary taste and understanding of the period.

The subject of this study is the Manuscripts Department of the National Library of France Suppl. It is the transcribed text of the poetry journal registered in Turc 390 and its classification according to the Systematic Classification of Poetry Journals Project (MESTAP). There are 76 poets and 272 poems whose names have been identified, generally lived in the 16th century, in the magazine, whose copy is not known, and whose copy is thought to be a poet with the pseudonym Câmî.

In the study, first of all, the transcribed text of the examined magazine was created and the copy of the magazine was described, the poetry and poet directory, the forms of verse and the meters used, the centuries in which the poets lived, the poems without pseudonyms, the nazire shias, and the tables were given. The differences detected by comparing the poems in the journal with the divans, tezkires and poems in various sources are indicated in the footnotes.

Key Words: Journal, poetry, classical literature, MESTAP.

TEŐEKKÖR

Bu araŐtırmanın konusu, alıŐmaların ynlendirilmesi, sonuların değerlendirilmesi ve yazımı aŐamasında yapmıŐ olduğu büyük katkılarında dolay tez danıŐmanım ve kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Abdullah EREN'e, değerli hocam Sayın Prof. Dr. Necip Fazıl DURU'ya, araŐtırma ve yazım süresince yardımlarını esirgemeyen Umut SOYSAL ve Sevin KARACA'ya her konuda öneri ve eleŐtirileriyle yardımlarını gördüğüm hocalarıma ve arkadaŐlarım Sibel GÜNGÖR ve Fatmanur ARSLAN'a teŐekkr ederim.

Bu araŐtırma boyunca maddi ve manevi desteklerinden dolayı başta kıymetli aileme ve Umut'a sonsuz teŐekkr ederim.

Ayşen KOL

ÖN SÖZ

Klasik Türk Edebiyatı, altı yüz yıllık geçmişe sahip olan köklü ve zengin bir edebiyattır. Klasik edebiyatın kaynakları olarak değerlendirilen dîvânlar, mesnevîler, tezkireler vb. eserlerden biri de mecmûalardır. Klasik Türk edebiyatında çeşitli muhtevalarda mecmûalar bulunmaktadır. İçerisinde oluşturulduğu dönemin günlük hayatına dair çeşitli bilgiler de bulunduran mecmûaların merkezinde şiir vardır. Derleme yoluyla pek çok şairin şiirlerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan şiir mecmûaları, gerek şairlerin dîvânlarında yer almayan şiirlerini gerek dîvânı bulunmayan bir şairin bütün şiirleri veya şiirlerinden bazılarını barındırmaları; hangi şairlerin hangi şiirlerinin beğenildiği, kendi devrinde ve sonraki devirlerdeki popülerliği yahut çeşitli sebeplerle başta tezkireler olmak üzere edebî kaynaklarda kendisine yer bulamamış birçok şaire ve şiire rastlanması gibi konular bakımından önemlidir.

Bu çalışmada Fransa Ulusal Kütüphanesi SUPPL. TURC 390 numarada kayıtlı olan şiir mecmûası incelenmiştir. Çalışmanın amacı MESTAP kapsamında incelenen mecmûada yer alan şiirlerin ve şairlerin tasnifini yaparak henüz adı duyulmamış şairleri ve şiirlerini, bilinen şairlerin mevcut dîvânlarında yer almayan şiirlerini, ulaşılabilen şiirlerdeki kelime, söz grubu, beyit, mısra farklılıkları gibi bilgileri ortaya koymaktır. Dört bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde mecmûanın tanımı yapılarak mecmûa türleri mecmûaların sınıflandırılması ve mecmûaların önemi hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde “Fransa Ulusal Kütüphanesi SUPPL. TURC 390 Numaralı Şiir Mecmûası” başlığı altında incelenen şiir mecmûasının tanıtımı yapılmış ve nüsha tavsifi hakkında bilgi verilmiştir. Mecmûada yer alan şair kadrosu, nazım şekillerine göre şiirlerin dağılımı, kullanılan vezinler, şairlerin yaşadıkları yüzyıllar ve nazire şiirlerle ilgili hazırlanan tablolarla istatistiksel bilgiler ve metin kuruluşunda izlenen yöntemler hakkında bilgi verilmiştir. “Metin” başlığında olan üçüncü bölümde mecmûanın transkripsiyonlu metni verilmiştir. Dördüncü bölümde ise MESTAP tablosu yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ KABUL SAYFASI.....	ii
ETİK BEYANI	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR.....	ix
TABLolar DİZİNİ	xi
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Mecmûanın Tanımı.....	1
1.2.Mecmûaların Önemi	2
1.3.Mecmûaların Sınıflandırılması.....	3
2.FRANSA ULUSAL KÜTÜPHANESİ SUPPL. TURC 390 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI.....	5
2.1. Mecmûanın Nüsha Tavsifi.....	5
2.2. Mecmûada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	6
2.3. Mecmûada Kullanılan Vezinler.....	6
2.4. Mecmûada Yer Alan Şair Kadrosu ve Şiir Dizini.....	8
2.5. Mecmûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar.....	11
2.6. Nazîre Şiirler.....	12
2.7. Mecmûada Yer Alan Ancak Kaynaklarda Bulunamayan Şiirler.....	13
2.8. Mecmûada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler.....	14
2.9. Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri.....	14
2.10. Metin Kuruluşunda İzlenen Yöntem.....	15
3.METİN.....	17
3.1.Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni.....	17
4.MESTAP TABLOSU	165
5.SONUÇ.....	197
KAYNAKÇA.....	198
ÖZGEÇMİŞ	204

KISALTMALAR

agm.	: Adı geen makale
agt.	: Adı geen tez
C.	: Cilt
Haz.	: Hazırlayan
M.	: Mecmûa
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğeri
yy.	: Yüzyıl

Dîvânların Kısaltmaları

ABD	: Ahdî Bağdâdî Dîvân
AD	: Âlî Dîvânı
AHD	: Azmîzâde Hâletî Dîvânı
APD	: Ahmed Paşa Dîvânı
BD	: Bâkî Dîvânı
BHD	: Behiştî Dîvânı
CD	: Cinânî Dîvânı
DUD	: Derzîzâde Ulvî Dîvânı
ED	: Emrî Dîvânı
FD	: Fuzûlî Divanı
FDG	: Figânî Dîvânı
HYD	: Hayretî Dîvânı
HD	: Hayâlî Dîvânı
HKD	: Hüdâyî Kadîm Dîvânı
HRD	: Harîmî Dîvânı
İD	: İshak Çelebi Dîvânı
KD	: Kabûlî Dîvânı
KMD	: Mu'îdî Dîvânı

MD	: Mânî Dîvânı
MRD	: Murâdî Dîvânı
ND	: Nev'î Dîvânı
RD	: Bursalı Rahmî Dîvânı
RD	: Revânî Dîvânı
SD	: Sabrî Dîvânı
ŞD	: Şem'î Dîvânı
TYD	: Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı
UD	: Ubeydî Dîvânı
ÜD	: Ümidî Dîvânı
ZD	: Zâtî Dîvânı

Diğer Kaynakların Kısaltmaları

BTŞ	: Beyânî Tezkiresi (Aysun Sungurhan)
GŞ	: Gülşen-i Şu'arâ (Süleyman Solmaz)
KTŞ	: Kınalızâde Tezkiretü'ş-Şu'arâ (Aysun Sungurhan)
ME	: Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr (Mehmet Gürbüz)
ML	: Mecmû'atü'l-Letâif (Mehmet Gürbüz)
PBM	: Pervâne Bey Mecmûası (Kâmil Ali Gıynaş)
SŞ	: Selikî ve Şiirleri (Ömer Zülfe)
TŞ	: Türk Şairleri (Sadettin Nüzhet Ergun)

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1. Mecmûada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	6
Tablo 2.2. Mecmûada Kullanılan Vezinler.....	7-8
Tablo 2.3. Mecmûada Yer Alan Şair Kadrosu ve Şiir Dizini.....	8-10
Tablo 2.4. Mecmûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar.....	11-12
Tablo 2.5. Nazîre Şiir Tablosu.....	12
Tablo 2.6. Kaynaklarda Bulunamayan Şiirler.....	13
Tablo 2.7. Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler.....	14
Tablo 2.8. Transkripsiyon Alfabesi.....	15
Tablo 4.1. Fransa Ulusal Kütüphanesi (BNF) Supplement Turc 390 Numaralı Şiir Mecmûasının MESTAP'a Göre Tasnifi.....	165-196

1. GİRİŞ

1.1. Mecmûanın Tanımı

Mecmûa kelimesi sözlükte “cem’ olunmuş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey” anlamlarına gelmektedir.¹ Arapça cem’ kökünden türemiş ve Osmanlı Türkçesinde “defter, cerîde, cüzdan” kelimelerinin de karşılığı olarak kullanılmıştır.²

Kütüphanecilik literatüründe “derleme” anlamına gelen mecmua ifadesinin günümüz Türkçesinde “dergi” kelimesine karşılık olarak kullanıldığı bilinmektedir. Klasik kültürde ise aynı veya farklı türden seçilmiş, çeşitli hacimlerdeki metinlerin ve metin parçalarının bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adı, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri” anlamında kullanılmıştır. Bu eserler, kütüphanelerde “Şiir Mecmûası” adı altında kayıtlı olabileceği gibi genellikle Mecmû’a-i eş’âr veya Mecmû’atü’l-eş’âr olarak kayıtlıdır. 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında, bir defterde toplanmış şiirlerin kütüphanelerde “şiir defteri” olarak kaydedildiği de görülür ve bu eserler de şiir mecmûası olarak kabul edilir. Şiir mecmûalarında pek çok şairin, bazılarında sadece birkaç şairin, çeşitli nazım şekillerindeki şiirlerinin genellikle bir sıra, herhangi bir kural gözetmeden bir araya getirildiği görülmektedir. Bir araya getirme hususunda en büyük etken derleyicinin zevkidir. Şairler değişik yüzyıllardan, çeşitli yöre ve bölgelerden; şiirler ise değişik nazım şekillerinden hatta Türkçenin yanı sıra Farsça veya Arapça olabilir. Kimi şiir mecmûalarının derleyicilerinin kendileri de şairdir ve mecmûaya kendi şiirlerinden örnekler de alırlar.³ Müstensihin kendi şiirlerinin de yer aldığı mecmûalarda şiir başlıkları genellikle “Li-muharririhi, Li-müellifihi Li-râkımihî, Li-nâmıkıhî, Li-musannifihi” ifadeleriyle verilir. Bu ifadeler şiirin mecmûayı derleyen kişiye ait olduğunu belirtir.

Şiir mecmûalarının çoğunda istinsah kaydı bulunmaz. Bunun sebebinin mecmûaların, derleyen kişilerin tamamen kişisel zevklerine göre tuttuğu defterler olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle mecmûaların derlendiği tarihi tespit etmek de çok kolay değildir.⁴ Ancak mecmûaların bir kısmının kim tarafından ve hangi tarihte derlendiği tam

---

¹ Devellioğlu, F. (2017). Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Aydın Kitabevi Yayınları, s. 689.

² Selçuk, B. & Bellibaş A. (2013). Milli Kütüphanede Kayıtlı 3692 Numaralı Şiir Mecmuası. Turkish Studies, 8 (1), 485-488.

³ Köksal, M. F. (2017). Eski Türk Edebiyatında Tenkid ve Teori, *Şiir Mecmûalarının Önemi ve “Mecmûaların Sistemik Tasnifi Projesi” (MESTAP)*, Kesit Yayınları, s. 133-134.

⁴ Köksal, 2017, s. 135.

olarak bilinmese de içindeki nesir ya da şiir parçalarından, bu ürünlerde geçen şair isimlerinden, bu şairlerin yaşadıkları yüzyıllardan mecmûaların derleniş tarihleri aşağı yukarı tahmin edilebilir.⁵

Şiir mecmûalarında sadece şiirler bulunmaz. Mecmûanın boş sayfalarına, sayfa kenarlarına, derlendiği dönemin günlük yaşantısına dair bilgiler de verildiği görülür. Dualar, tılsımlar, ilaç tarifleri, padişahların tahta çıkış veya ölüm tarihleri, mecmûa sahibi ya da sahipleri tarafından eklenen -aile efradı veya diğer yakınlarının doğum ve ölüm tarihleri vb. gibi- bazı bilgi notları ve kayıtlar da yer alır. İçerisinde bu tür notların yer aldığı şiir mecmûaları, kütüphane kataloglarında “mecnû’a-i eş’âr ve fevâid” adıyla da kayıtlı olabilir.⁶

1.2. Mecmûaların Önemi

Mecmûaların edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurduğunu dile getiren Yaşar Aydemir, mecmûaların bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olduğunu bazen yegâne kaynak olarak görev üstlendiğini belirtir.⁷

Şiir mecmûaları; beğenilen, tanzir edilen, çeşitli nedenlerle dîvânlara alınmamış şiirleri, dîvânı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini barındırması dolayısıyla klasik Türk edebiyatı tarihine kaynaklık eden önemli malzemelerdendir. Bu mecmûalar, derlendikleri dönemin edebî beğenisini, beğenilen şairlerini ve şiirlerini ortaya koyarlar. Ayrıca Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği evreleri tespit edebilmek için başvurulacak kaynakların başında şiir mecmûaları gelmektedir. Ali Nihat Tarlan, edebiyatımız için mecmûaların önemini şöyle ifade etmektedir:

I. Bir mecmûa, bir şahsın üzerinde yoğunlaşan bir edebî devir zevkini, sanat anlayışını yansıtır. Herhangi bir devirde ağızdan ağıza dolaşan, dîvânlardan seçilerek çıkarılan şiirler o devrin dil ve edebiyat durumunun, toplum yaşantısına yerleştiğini gösterir.

II. Bir mecmûada toplanan çeşitli şairlerin şiirleri, bir devrin edebiyat zeminini oluşturur. Bu zemin üzerinde önde gelen şairlerin başarılarının sırları keşfedilebilir. Bu zeminin bilinmesi devrin edebî kimliğinin ayırt ve takdir edilmesi bakımından önemlidir.

---

⁵ Özerol, N. (2013). Millî Kütüphane’de Kayıtlı 4689/5 Numaralı Şiir Mecmuası. *Turkish Studies*, 8 (1), 401-410.

⁶ Köksal, 2017, s. 135.

⁷ Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies*, 2 (3), 122-137.

III. Mecmûa şiirleri, derlendiği devrin ruhsal ihtiyaçlarını da gösterir. Çünkü mecmûaya alınan şiirler bu ihtiyacın cevabı niteliğindedir.

IV. Tezkirelerde isimleri sıkça zikredilen pek çok şairin dîvânlarına günümüzde hâlâ ulaşılammıştır. Bu şairler ya mürettep bir dîvân tertip etmemiş ya da yazılan dîvân, elden ele dolaşıp zamanla kaybolmuştur. Bu şairlerin birçok şiirine mecmûalarda rastlamak mümkündür.

V. Dîvân edebiyatının hayatı yansıtan nazım şekillerinden biri de terci ve terkiplerdir. Mecmûalara alınan terci ve terkipler, devrin hayat anlayışını, topluluk içinde yayılması elden ele geçmesi suretiyle canlı olarak yansıtır.⁸

1.3. Mecmûaların Sınıflandırılması

Türk edebiyatında mecmûalar üzerinde bir çok farklı şekilde sınıflandırma çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmaların ilki Agâh Sırrı Levend'e aittir. Levend'in mecmua tasnifi şu şekildedir:

1. Nazîre mecmûaları
2. Meraklılarınca toplanmış, birer antoloji niteliğindeki mecmûalar
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmûalar
4. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmûalar
5. Tanınmış kişiler tarafından hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar.⁹

Diğer bir önemli tasnif Günay Kut'a aittir. Bu sınıflandırma şöyledir:

1. Nazire mecmûaları,
2. Seçme şiir mecmûaları,
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmûalar,
4. Manzum mensur karışık mecmûalar. Bu tür mecmûalar da nazım-nesir karışık olabileceği gibi Arapça, Farsça, Türkçe gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.
5. Tanınmış kişiler tarafından hazırlanan veya derleyeni belli olan mecmûalar.¹⁰

Son yıllarda mecmûa çalışmalarının artmasıyla tasnif çalışmaları da önem kazanmıştır. Tasnif çalışmaları içerisinde önemli çalışmalardan biri de M. Fatih Köksal'a aittir. Köksal, mecmûaları şiir mecmûaları ve diğer mecmûalar şeklinde iki başlık altında

---

⁸ Tarlan, A. N. (1946). Eski Mecmûalar Arasında. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1 (2), 122-123.

⁹ Levent, A. S. (1998). *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*. TTK Yayınları, s. 166-167.

¹⁰ Kut, G. (1986). Mecmua. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, (C 6, 170-173). İstanbul: Dergâh Yayınları.

toplamiş ve mecmûaları şekil ve içerik bakımından sınıflandırmıştır ayrıca bu çalışma şimdilik mecmûaların tasnifine dair yapılan son çalışmadır.¹¹ Mecmuûaları şekil ve içerik bakımından sınıflandıran diğer bir çalışma Atabey Kılıç'a aittir.¹²

---

¹¹ Detaylı bilgi için bkz: Köksal, 2017, s. 133-134.

¹² Detaylı bilgi için bkz: Kılıç, A. (2012). *Mecmua Tasnifine Dair*. Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı Hzl.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, A. Emre Özyıldırım, Turkuaz Yayınları, 81-95.

2. FRANSA ULUSAL KÜTÜPHANESİ SUPPL. TURC 390 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI

2.1. Mecmûanın Nüsha Tavsifi

Çalışmaya konu olan eserin orijinal nüshası Fransa Ulusal Kütüphanesi El Yazmaları Bölümü SUPPL. TURC 390 numarada kayıtlıdır. Eserin dijital kopyasından ve kopyanın temin edildiği sitedeki bilgilerden yola çıkarak eser hakkında ulaşılan bilgiler şöyledir: Mecmûanın 30b sayfasındaki “Li-nāmıkhıhi-fakîr” başlıklı şiirden yola çıkarak müstensihinin Câmî mahlaslı bir şair olduğu düşünülmektedir. Ancak aynı yüzyılda yaşamış Câmî mahlaslı birden çok şair olması nedeniyle müstensihinin kimliği tespit edilememiştir. Mecmûanın kütüphane kayıtlarından ulaştığımız bilgilere göre ise 1601-1700 yılları arasında derlendiğini söylemek mümkündür. 20x13 cm boyutlarında ve fas kırmızı cilde sahip olan eserin kapağında Cardinal de Richelieu’nun arması bulunmaktadır. Eser boş sayfalar dahil 70 varaktır. Mecmûada kullanılan yazı türü nestâliktir ancak mecmûaya sonradan eklendiği düşünülen şiirlerdeki yazı türü siyâkattir. Mecmûadaki varakların sonradan numaralandırıldığı düşünülmektedir ve metin kısmında da bu numaralandırma kullanılmıştır. Metindeki varaklarda 1a, 1b şekli esas alınmıştır. Mecmûanın ilk 8 sayfası boştur ve ilk sayfada muhtemelen eserin Fransa Ulusal Kütüphanesine kaydedildiği tarih bilgisi (20 Kasım 1882) yer almaktadır. Mecmûadaki numaralandırmaya göre metin 1a sayfasında “Ġazel-i Sultān Selīm Tahmis-i Bākī Efendi” başlıklı şiirle başlamıştır. Şiir başlıkları genel olarak kırmızı mürekkeple yazılmış, başlık olarak bazen şairin adı ile şiirin biçimi (Müseddes-i Āzerī) bazen sadece yazarın adı verilmişse de farklı şairlere ait başlıksız şiirler de mevcuttur. Aynı şairin peş peşe şiiri olduğunda “Velehū, Velehū Eyzan” ibareleri kullanılmıştır. Ayrıca şiirlerin bazılarının mahlas kısımlarının altı/üstü kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Mecmûadaki şiirlerin sıralamasında, kısmen aynı vezne sahip şiirlerin ya da aynı şaire ait şiirlerin art arda yazıldığı bunun dışında herhangi bir kural gözetilmediği, müstensihinin kişisel beğenisine göre derlendiği tespit edilmiştir.

Mecmûanın 36a sayfasında meşk çalışması, 21a ve 29a sayfalarında Farsça beyitler, 52b ve 53a sayfalarında minyatürler bulunmaktadır. 54b sayfasında bulunan yazılar manzum olmamaları nedeniyle çalışmaya dahil edilmemiştir. 56a, 58b ve 61a sayfalarında beyitler ve yine manzum olmayan ifadeler bulunmaktadır. Bu beyitler şiir sayısına dahil edilmiştir

ancak beyitlerin haricinde kalan kısımlar yine manzum olmamaları nedeniyle çalışmaya dahil edilmemiştir. Mecmûanın 61b ve 62a sayfasında şiirlerin ilk kelimelerinden oluştuğu düşünülen bir fihrist bulunmaktadır. Ayrıca mecmûada 42b, 46a, 49b, 50a, 50b, 51a, 51b, 52a, 53b, 54a, 55b, 58a, 59a, 60a, 63a, 63b, 64a, 64b, 65a, 65b, 66a, 66b, 67a, 67b sayfaları boştur.

Mecmûada 76 şaire ait 166 gazel, 4 tahmis, 11 müseddes, 10 kaside, 3 tesdis, 1 muhammes, 7 kıt'a, 4 murabba, 1 müşterek nazm, 2 nazire şiir, 5 müfred beyit, 57 matla', 1 mısra' bulunmaktadır.

2.2. Mecmûada Yer Alan Nazım Şekilleri

Mecmûada en fazla kullanılan nazım şekli gazeldir. Gazelden sonra müseddes ve kaside nazım şekillerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Nazım şekilleri ve şiir sayısı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 2.1. Mecmûada Yer Alan Nazım Şekilleri

NAZIM ŞEKİLLERİ	ŞİİR SAYISI
Gazel	166
Kaside	10
Kıt'a	7
Matla'	57
Mısra'	1
Müfred	5
Muhammes	1
Murabba'	4
Müseddes	11
Müşterek Nazm	1
Tahmis	4
Tesdis	3

2.3. Mecmûada Kullanılan Vezinler

Mecmûada 17 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır. Bu kalıplardan en fazla kullanılanları Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün (61 şiirde), Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün (59 şiirde) ve Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün (59 şiirde) kalıplarıdır. Ayrıca 6 şiirin vezni tespit edilememiştir.

Tablo 1.2. Mecmûada Kullanılan Vezinler

KULLANILAN ARUZ KALIBI	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	4, 5, 6, 7, 11, 12, 16, 20, 27, 33, 34, 35, 45, 54, 61, 64, 87, 91, 93, 101, 102, 109, 114, 115, 117, 120, 128, 131, 133, 134, 141, 143, 146, 150, 151, 155, 161, 162, 175, 182, 183, 184, 201, 202, 206, 210, 211, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 256, 260, 262, 265, 267, 272	61
Mef' ülü/Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün	25, 26, 46, 49, 55, 58, 59, 63, 84, 119, 124, 129, 132, 137, 140, 172, 177, 199, 203, 205, 215, 216, 220, 221, 225, 250	26
Mef' ülü/Mefā' ilü/Mefā' ilü/Fe' ülün	36, 42, 86, 88, 95, 96, 97, 139, 145, 185, 189, 207, 218, 253, 264, 268	16
Mef' ülü/Mefā' ilün/Mef' ülü/Mefā' ilün	153	1
Mefā' ilün/Mefā' ilün/Fe' ülün	167	1
Mefā' ilün/Fe' ilātün/Mefā' ilün/Fe' ilün	37, 41, 83, 103, 116, 125, 154, 168, 171, 200, 212, 227, 251	13
Mef' ülü/Fā' ilātün/Mef' ülü/Fā' ilātün	52, 68, 108	3
Müfte' ilün/Mefā' ilün/Müfte' ilün/Mefā' ilün	213, 247	2
Müstef' ilātün/Müstef' ilātün	51	1
Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün/ Müstef' ilün	160, 188	2
Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün	1, 2, 3, 8, 13, 21, 28, 38, 39, 40, 43, 50, 53, 62, 69, 70, 78, 82, 85, 92, 98, 99, 100, 104, 110, 111, 112, 113, 121, 122, 123, 126, 127, 130, 148, 149, 156, 157, 158, 159, 169, 176, 178, 179, 180, 181, 190, 191, 192, 193, 204, 208, 209, 214, 217, 222, 249, 258, 266	59
Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün	144, 244	2

Tablo 2.2'nin Devamı

Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün	9, 10, 15, 17, 18, 19, 24, 29, 32, 44, 48, 56, 57, 67, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 94, 105, 106, 107, 118, 135, 136, 138, 142, 147, 152, 163, 164, 165, 166, 174, 186, 187, 194, 195, 197, 198, 219, 224, 226, 228, 230, 238, 239, 240, 246, 248, 252, 253, 259, 261, 269	59
Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün	223	1
Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün	22, 66	2
Fe' ülün/Fe' ülün/Fe' ülün/Fe' ülün	89, 173	2
Fe' ilātün/Mefā' ilün/Fe' ilün	14, 23, 30, 31, 47, 60, 65, 75, 90, 196, 241, 242, 243, 245	14
Vezni tespit edilemeyen şiiirler	81, 170, 255, 257, 269, 271	6

2.4. Mecmûada Yer Alan Şair Kadrosu ve Şiir Dizini

Mecmûada mahlasları tespit edilen toplam 76 şair ve 272 şiir bulunmaktadır.

Tablo 2.2. Mecmûada Yer Alan Şair Kadrosu ve Şiir Dizini

ŞAİRİN MAHLASI	ŞİİR NUMARALARI	ŞİİR SAYISI
Aftābī	238	1
Aḥmed Paşa	186, 187, 188, 189	4
‘Ahdī (Bağdādī)	127	1
Ānī	202, 208, 209	3
‘Ālī (Gelibolulu Mustafa Ālī)	20, 21, 58, 161, 171	5
‘Aşķī	210	1
Āzerī (İbrahim Çelebi)	2, 7, 9, 39, 79, 85, 142, 194, 254	9
Bāķī	1, 8, 10, 19, 22, 23, 24, 32, 45, 47, 49, 55, 56, 57, 66, 69, 101, 102, 137, 138, 141, 183, 232, 247	24
Behiştī	244	1
Belīģī	76	1
Cāmī	163	1
Cinānī	4, 41, 44	3
Emīnī	205	1

Tablo 2.3'ün Devamı

Emrī	5, 110, 111, 113, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 144, 148, 149, 157, 231	16
Esīrī	48	1
Fehmī (Kınalızâde)	126, 129, 130, 131	4
Fiğānī	84, 248, 249, 250	4
Fuzūlī	50, 80, 82, 83, 150, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 256	13
Günāhī	6	1
Ĥāletī (Azmîzâde)	128, 134, 135	3
Ĥalīlī	94, 95, 96, 97, 145, 146 147, 164, 237	9
Ĥālīşī	115, 160	2
Ĥarīmī	112	1
Ĥasan (Hasan Efendi)	156	1
Ĥasībī (Paşazâde Hasbî Efendi)	88, 89, 90, 91, 92, 93	6
Ĥāverī	262	1
Ĥayālī	52, 53, 54, 140	4
Ĥayretī	252	1
Hüdāyī (Hüdāyî-i Kadim)	59	1
‘İlmī	12	1
İşhāk	174	1
‘İzārī	103, 104	2
Ķabūlī	119, 155, 184	3
Kemāl Paşazâde	230	1
Ķurbī	239	1
Ķuţbī	74	1
Lem‘ī	3, 229	2
MaĶālī (Mustafa Bey)	25, 26, 27, 28, 30, 31, 33, 60, 61, 62, 63, 64, 70, 87, 185, 200, 227	17
Mānī	139, 154, 206	3
Mecdī	100	1
Meĥammed	207	1
Meylī	235, (72)	1
Mişālī (Edirneli Misālī)	105	1
Muĥlişī	71	1
Mu‘idī (Mu‘idzâde Mehmed)	40, 42, 43	3
Murādī	68	1

Tablo 2.3'ün Devamı

Nev'î	35, 36, 37, 38, 77, 78, 99, 151, 152, 153, 169, 211	12
Niyâzî Çelebi	268, 269, 270, 271, 272	5
Nüvidî	203, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225	15
‘Ubeydî	11, 16, 73	3
‘Ulvî (Derzizâde Ulvî)	86, 107, 168, 190, 204, 245	6
‘Ulvî (Sağır Ulvî)	108	1
Rahmî	265	1
Revânî	(72)	-
Sa’î	158	1
Şabrî (Sabrî Mehmed Şerif)	46, 192	2
Şabrî (Kâtip)	165	1
Şâdıķ	106	1
Şâfî	124, 125	2
Sâ’atî	109	1
Selîķî	98	1
Senâiyî	233	1
Sırrî (Mehmed Sırrî Efendi)	173	1
Şem’î	243	1
Şerîfî	234	1
Şöhretî	34	1
Tîgî (Edirneli Tîgî)	162, 258	2
‘Ubeydî	11, 16, 73	3
‘Ulvî (Derzizâde Ulvî)	86, 107, 168, 190, 204, 245	6
‘Ulvî (Sağır Ulvî)	108	1
Uslûbî	(72)	-
Ümîdî	29, 136, 182, 195, 196, 197, 198, 199, 241, 242	9
Vâlî (Vâlî Efendi)	65	1
Vâlihî	114	1
Yaḥyâ (Bostanzâde Yahyâ)	132, 166, 167	3
Yaḥyâ (Şeyhülislâm Yahyâ)	226	1
Yaḥyâ (Taşlıcalı Yahyâ)	67	1
Zâtî	143	1
Zekâî	159	1

2.5. Mecmûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

Mecmûada mahlasları tespit edilen şairlerin genellikle 16. yüzyılda yaşadıkları tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış şairler de yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda şairler ve yüzyılları verilmiştir.

Tablo 2.3. Mecmûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

ŞAİRİN MAHLASI	YAŞADIKLARI YÜZYIL
Aftâbî	16. yy.
‘Ahdî (Bağdâdî)	16. yy.
Ahmed Paşa	15. yy.
‘Âlî (Gelibolulu Mustafa Âlî)	16. yy.
Ânî	?
‘Aşkî	?
Âzerî (İbrahim Çelebi)	16. yy.
Bâkî	16. yy.
Behîstî	16. yy.
Belîğî	16. yy.
Câmî	?
Cinânî	16. yy.
Emînî	16. yy.
Emrî	16. yy.
Esîrî	16. yy.
Fehmî (Kınalızâde)	16. yy.
Fiğânî	16. yy.
Fuzûlî	16. yy.
Günâhî	16. yy.
Ĥaletî (Azmîzâde)	17. yy.
Ĥalîlî	?
Ĥalîşî	16. yy.
Ĥarîmî	15. yy.
Hasan (Hasan Efendi)	16. yy.
Ĥasîbî (Paşazâde Hasbî)	16. yy.
Ĥâverî	?
Ĥayâlî	16. yy.
Ĥayretî	16. yy.
Hüdâyî (Hüdâyî-i Kadim)	16. yy.
‘İlmî	16. yy.
İshâk	16. yy.
‘İzârî	16. yy.
Ķabûlî	16. yy.
Kemâl Paşazâde	16. 77.
Ķurbî	?
Ķutbî	?
Lem‘î	16. yy.

Tablo 2.4'ün Devamı

Maḳālī (Mustafa Bey)	16. yy.
Mānī	16. yy.
Mecdī	16. yy.
Meḥammed	?
Meylī	16. yy.
Miṣālī (Edirneli Misālī)	16. yy.
Muḥliṣī	16. yy.
Mu' idī (Mu' idzâde Mehmed)	16. yy.
Murādī	16. yy.
Nev' i	16. yy.
Niyāzī Çelebi	16. yy.
Nüvîdī	16. yy.
Rahmī	16. yy.
Revānī	16. yy.
Sā' atī	16. yy.
Şabrī (Şabrî Mehmed Şerif)	17. yy.
Şabrī (Kâtip)	?
Şadık	?
Şāfi	?
Sa' i	16. yy.
Selikī	16. yy.
Senāyī	?
Sırrī (Mehmed Sırrî Efendi)	16. yy.
Şem' i	16. yy.
Şerîfî	?
Şöhretî	16. yy.
Tîgî (Edirneli Tîgî)	16. yy.
'Ubeydī	16. yy.
'Ulvî (Derzizâde Ulvî)	16. yy.
'Ulvî (Sağır Ulvî)	16. yy.
Uslûbî	?
Ümîdî	16. yy.
Vālî (Vâlî Efendi)	17. yy.
Vālihî	16. yy.
Yaḥyâ (Bostanzâde Yahyâ)	17. yy.
Yaḥyâ (Şeyhülislam Yahyâ)	17. yy.
Yaḥyâ (Taşlıcalı Yahyâ)	16. yy.
Zātî	16. yy.
Zekāi	?

2.6. Nazîre Şiirler

Mecmûada yer alan nazire şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.4. Nazîre Şiir Tablosu

NAZÎRE YAPILAN ŞAİRİN MAHLASI	NAZÎRE YAPAN ŞAİRİN MAHLASI	NAZÎRE ŞİİR NUMARASI
?	Ḥalilî	164
Bākî	Ḥalīsî	160

2.7. Mecmûada Yer Alan Ancak Kaynaklarda Bulunamayan Şiirler

Mecmûadaki şiirlerin bazıları şairlerin dîvânlarında ya da başka herhangi bir kaynakta bulunamamıştır. Bu şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.5. Kaynaklarda Bulunamayan Şiirler

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI
Ānî	202, 208, 209
Āşkî	210
Āzerî	7, 39, 85, 194
Cāmî	163
Esîrî	48
Fehmî (Kınalızâde)	126, 129
Günâhî	6
Ḥaletî (Azmîzâde)	128
Ḥalilî	94, 95, 96, 145, 146, 147, 164, 237
Ḥalīsî	115
Hasîbî (Paşazâde)	89, 90, 92, 93
Ḥaverî	262
Īlmî	12
Īzârî	104
Kemâl Paşazâde	230
Ḳurbî	239
Ḳutbî	74
Lem'î	229
Maḳâlî	25, 27, 30, 64, 70
Mehemmed	207
Meylî	235
Mu'idi	40, 43
Niyâzî Çelebi	269, 270, 271
Nüvidî	203, 212, 213, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 225
Şabrî (Kâtip)	165
Şâdık	106
Şâfî	124, 125
Sâ'ati	109
Senâyî	233
Şerîfî	234

Şöhretî	34
Tîgî	258
Ümidî	136
Vâlî	65
Yahyâ (Bostanzâde Yahyâ)	132, 166
Yahyâ (Şeyhülislâm Yahyâ)	226
Zekâî	159
Revânî, Meylî, Uslûbî (Müşterek Nazm)	72

2.8. Mecmûada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler

Mecmûada yer alan şiirlerin bazılarının mahlassız olmasından bazılarının ise mahlası okunamadığından kime ait oldukları tespit edilememiştir. Bu şiirler ve mecmûada buldukları varak numarası aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6: Kime ait olduğu bulunamayan mahlassız şiirler

ŞİİR NUMARASI	BULUNDUĞU VARAK
14	5a
51	10b
75	14b
170	32b
191	39a
193	39b
228	45b
236	47b
240	48a
246	49a
251	55a
255	57a
257	57a
263	59b
264	59b
267	62b

2.9. Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri

Mecmûada kimliği tespit edilemeyen ve haklarında hiçbir bilgiye ulaşılamayan 2 şair bulunmaktadır. Bunlardan ilki mecmûanın 14b sayfasında 72 numaralı (müşterek nazm) şiirde tek bir mısra'ı bulunan Uslûbî'dir. Diğeri ise mecmûanın 42a sayfasında 207 numaralı matla'ı bulunan Mehmed adlı şairdir. Yapılan araştırmalar sonucu kaynaklarda bu şairler hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

2.10. Metin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

1. Mecmûada yer alan şiirler transkripsiyon harfleriyle yazıya geçirildi.
2. Her şiire mecmûadaki sıralarına göre numara verildi.
3. Mecmûada başlığı olan şiirler başlığıyla, başlığı olmayan şiirler köşeli ayraç içinde şairin mahlasıyla ya da nazım şekliyle verildi.
4. Mecmûadaki şiirler; divanı olan şairlerin yayınlanmış dîvânlarındaki şiirleriyle, dîvânı olmayan şairlerin ulaşılabilen tezkireler ve akademik çalışmalarda bulunan şiirleriyle karşılaştırılarak ortaya çıkan farklılıklar dipnotta gösterildi.
5. Karşılaştırma yapılan eser ya da akademik çalışmalarda bulunan şiirlerin beyit sıralamaları, eksik beyitler ve sayıları dipnotta gösterildi.
6. Mecmûada bulunan ancak dîvânlarda ya da başka kaynaklarda bulunmayan beyitler dipnotta belirtildi.
7. Farsça beyit ve mısralar metne dahil edilmedi.
8. Manzum olmayan ifadeler metne dahil edilmedi.
9. Mecmûada okunamayan kısımların ve Farsça beyitlerin görüntüsü verildi, okunamayan kelimeler “...” şeklinde gösterildi.
10. Şiirlerde “h^vace, h^van, h^vab” gibi kelimelerde “vāv-ı mā‘ dūle” (v) işareti kullanıldı.
11. Fiil sonlarında bulunan *b* sesleri *p* olarak yazıldı. (görüb-görüp, bilüb-bilüp...)
12. Metin tamirinde sonradan eklenen harf ve kelimeler “[ ]” ile gösterildi.
13. Metin çevirisinde özel işaretlerle gösterilen harflerin transkripsiyon sistemindeki karşılığı şöyledir:

Tablo 2.8. Transkripsiyon Alfabeti

ا	a,e	ض	z,ɖ
آ	ā	ط	t
ب	b	ظ	ʒ
پ	p	ع	ʕ
ت	t	غ	g̃
ث	s	ف	f
ج	c,ç	ق	k
چ	ç	ك	k,g,ñ
ح	ħ	گ	g
خ	ħ	ڭ	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ö, u, ū, ü
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	lā, le
ش	ʃ	ی	y, ı, ı̄, ı̄
ص	ʃ	ء	ʔ

3. METİN

3.1. Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni

-1-

1a Ğazel-i Sultān Selīm Tahmīs-i Bākī Efendi¹³

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ey cemālün pertev-i envār-ı şubḥ-ı lem-yezel
Berter olsa menzilün ḥurşid-i enverden maḥal
Sende göstermiş kemāl-i şun'ın üstād-ı ezel
Kudretin izhār idüp Haḫ Ḥazreti 'azze ve cel
Cümle ḥübān içre sen cānānı kılmış bī-bedel
- 2 İşigün üftādesi kemter gedā mihr-i münir
Pençe-i ḥurşid-i 'ālem-tāba ḥüsnuñ dest-gir
Her gedā-yı āsitānuñ bir şeh-i şāhib-serir
Mısr-ı dilde şāh olur yüzün görüp olan esir
Ḥüsni ey Yūsufdan aḥsen ey güzellerden güzel
- 3 'Āşıka yād-ı lebün cām-ı şarāb-ı dil-güşā
Cāna ol la' l-i muşaffādur mey-i bezm-i şafā
Rūḥ-baḥş olmuş Mesihāveş o la' l-i cān-fezā
La' l-i mey-günün görüp cān virmeyen kimdür şehā
Pes meger ādem degül 'aqlında vardır yā ḥalel
- 4 Ḥalka-i zülf-i siyāhuñ ey saçı müşg-i ḥuten
Na' l-i şeb-diz ḥaṭuñdur dirler erbāb-ı süḥan
Kimdür ol ruḥsāre-i gül-gün ile senden geçen
Ḥüsnuñi bir dem gören ey ḥusrev-i şirīn-dehen
'Aşkuña Ferḥād olup yoluña cān virse maḥal
- 5 Ḳaddüne ḥil' at biçelden ḥüsni ḥayyāt-ı ḳazā
Gün gibi yaḳduñ cihānı ey meh-i zerrīn-ḳabā
Çāk idüpdür gerçi kim şabrum giribānın cefā
Dāmenün cevri ile elden ḳoya şanma dil-berā
Ol olacaḳ iş degül yaḳam ṭutınca tā ecel

---

¹³ Küçük, S. (E-kitap/Tarihsiz). *Bakī Dīvānı (İnceleme-Metin)*. (ISBN 978-975-17-3350-4). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 66.

- 6 Gözdeki h n- be-i ölüm görüp ra m itmed n
Yollar üzre cism-i p -m l m görüp ra m itmed n
Bu per ş n olmuş a v l m görüp ra m itmed n
Dermend-i   aşku nam h l m görüp ra m itmed n
Yol olur dilden dile dirlerdi  od vardur meşel
- 7 B kily  k y-ı  ar batı nişimen kıldıgum
Bezm-i   aşkı şem  -i  humla müzeyyen kıldıgum
Ser-n vişt m h lid r  f ka r şen kıldıgum
Ey Sel m ebr  diyüp çeşm üzre mesken kıldıgum
Alnuma   aşk ile yazılan yazılardur ezel

-2-¹⁴

1b **Müseddes-i  zeri Celebi**
F  il t n F  il t n F  il t n F  ilün

- 1 Gerçi  y n-i vef  uymaz senün mu   t du na
Muttaşıl resm-i cef ¹⁵ amm  ki düşmez adu na
B -güneh şemşir çekmiş   aşık-ı n -şadu na
 aste ne ra m eylemek bir kerre gelmez y du na
Sen mi  gretd n cef yı g mze-i cell du na
  b ta   lim eylemişsin  fer n  st du na
- 2 G zler n h n-rizlik fennini tařřil¹⁶ eylemiş
M btel lar  anını d kmekde ta   cil eylemiş
 şmını efz n idüp luşfını taqlil [eylemiş]
Yok¹⁷  uş rı mekteb-i  s n içre tekmil¹⁸ [eylemiş]
Sen mi  gretd n cef yı g mze-i cell du na
  b ta   lim eylemişsin  fer n  st du na
- 3 Bende ne l yık görüp derd   bel dan g yrısın
Eylemezd n d şmene cevr   cef dan¹⁹ g yrısın
Görmez idi ehl-i dil zevk u şaf dan [g yrısın]
Bilmez idi   aşık  mihr   vef dan g yrısın
Sen mi  gretd n cef yı g mze-i cell du na
  b ta   lim eylemişsin  fer n  st du na

¹⁴  lk   etinkaya, “ zeri”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/> (11.09.2021)

¹⁵ resm-i cef : cevr   cef  (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/>) (11. 09. 2021)

¹⁶ taşşil: tekmil (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/>) (11.09.2021)

¹⁷ yok: Çok (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/>) (11.09.2021)

¹⁸ tekmil: taşşil (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/>) (11.09.2021)

¹⁹ cevr   cef : kahr u ez  (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/>) (11.09.2021)

- 4 Dergehüñden redd idüp ağıyaruñı mehcür tüt
 ʿ Āşık-ı dil-ḥasteneden²⁰ derd [ü] belāyı dūr tüt
 Qullaruñ ğam-nāk olur²¹ her dem geḥī mesrūr tüt
 Pādişāhum şordugum ʿ ayb olmasun maʿ zūr tüt
 Sen mi öğretdüñ cefāyı ğamze-i cellāduña
 Ḥüb taʿ līm eylemişsin āferin üstāduña
- 5 Āzerinüñ itdügi feryād u āh u vāh için
 Çarḥa āteşler şalan sūz-ı dil-i ğüm-rāh [içün]
 Mehbiṭ-ı Rūḥu'l-emīn ol şāh-ı ʿ ālī-cāh [içün]
 Toğrı söyle ʿ ālemi var eyleyen Allāh için
 Sen mi öğretdüñ cefāyı ğamze-i cellāduña
 Ḥüb taʿ līm eylemişsin āferin üstāduña

-3-²²

2a **Müseddes-i Lemʿ i Çelebī**

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

- 1 Yine ağıyār-ı bed-ḥū başlayup iğvāya sulṭānum
 Dil-i şeydāyı geçmişler niye sen aya²³ sulṭānum
 Dimişler ʿ aşkuñı fāş eyledi dünyāya sulṭānum
 İnanduñ mı ya andan töhmet-i aʿ dāya sulṭānum
 Neden çaḳ böyle incinmek dil-i şeydāya²⁴ sulṭānum
 Nedür baʿ iş bu deñlü nāz ü istignāya sulṭānum
- 2 Dil-i zāruñ firāḳuñda işi rüsvālīḳ oldıysa
 Anı terk eyledüñ²⁵ mihr ü vefāya lāyıḳ oldıysa
 Giriftār-ı belā itdüñ yoluñda şādīḳ oldıysa
 Günāhkār olmadı meh-r[ü] ruḥunla ʿ āşık oldıysa
 Neden çaḳ böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum
 Nedür baʿ iş bu deñlü nāz ü istignāya sulṭānum
- 3 Belā²⁶ çekmekde yüz döndürmedim bir vech ile senden

²⁰ ḥasteneden: ḥasteden (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/> 11.09.2021)

²¹ ğam-nāk olur: ğamnākdur (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/> (11.09.2021)

²² Direkli, İ. (2022). *Musammat Mecmuaları ve Gencine-i Eş'Ar (Milli Ktp. Yz. A 1641) İsimli Musammat Mecmuası (Metin-İnceleme)*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.

²³ aya: eya agt.

²⁴ dil-i şeyda: dil-i sevdā agt.

²⁵ terk eyledüñ: redd eyledün agt.

²⁶ belā: cefā agt.

Dil-i şeydāy²⁷ pā-māl eyledüñ lāyık mıdur andan
Senüñ ben şağladum vallāhi zāruñ cān ile dilden²⁸
Benüm yolında kırbān olduğum gel şağlama benden
Neden çağ böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum
Nedür ba‘ iş bu deñlü nāz ü istiğnāya sulṭānum

4 Yaşum²⁹ kūh-ı belā qaşum kemer müjgān[1] tığ itdüm
Sirişküüm anda bir tūfān-ı miḥnet-bāra³⁰ miğ itdüm
Şafā-yı ḥātır³¹ olmağa çok sa‘ y-i belīg itdüm
‘ Aceb yoluñda bir kez cān u başum bī-dirīg itdüm
Neden çağ böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum
Nedür ba‘ iş bu deñlü nāz ü istiğnāya sulṭānum

5 Kaşuñda itdügüm bir şeb fiğān u āh için olsun
Dil-i şūrīde-meşreb ḥātır-ı güm-rāh için olsun
Senüñ bu ḥüsn ü ḥulkuñ ḥalk iden Allāh için [olsun]
Dil-i Lem‘ iyi saña kul iden ol şāh için [olsun]
Neden çağ böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum
Nedür ba‘ iş bu deñlü nāz ü istiğnāya sulṭānum

-4-³²

2b

Muḥammes-i Cinānī Çelebī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Gördüğümce sen gül-i nev-reste-i nāzük-teni
‘ Aşkıım artar vālih ü dīvāne eylersin beni
Açmayup mihr-i ruḥ-ı zībāñā çeşm-i rüşeni
Güşe-i firqatde eylersem ‘ aceb mi meskeni
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmağdan seni
- 2 ‘ Āşıkā ey māh-rū ‘ arz eylemekden tal‘ atüñ
‘ Aşık ile mecnūn-ı şeydā eylemekdür niyyetüñ
Kaç‘ idüp ve’lḥāşılı dilden recā-yı vuşlatuñ
[Ben] anuñçün iḥtiyār itdüm belā-yı firqatüñ
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmağdan seni

²⁷ dil-i şeydāy: dil-i meyyāli agt.

²⁸ dilden: tenden agt.

²⁹ yaşum: başum agt.

³⁰ miḥnet-bāra: miḥnet yāra agt.

³¹ ḥātır: ḥātır agt.

³² Bu şiir Cinānī Divanı’nda “tahmis” başlığıyla verilmiştir. Bkz: Okuyucu, C. (1994). Cinānī: Hayatı-Eserleri-Divanının Tenkidli Metni. Türk Dil Kurumu Yayınları. s. 249.

- 3 İstemez dil kūyuña varup ‘ azîmet kıılmağa
Mūnis olmışdur hayālūñle kanā‘ at kıılmağa
Çäre yoqdur gerçi vaşluñdan ferāgat kıılmağa
Vechi var qaşd eylesem hicrūñle ũlfet kıılmağa
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmaqdan seni
- 4 Pāyunā cānlar³³ nişār eyler gören reftāruñı
Şevqden bī-hūş olur gūş eyleyen güftāruñı
Bende kudret yoq temāşā itmege ruhsāruñı
Göz yumup geçsem n’ola seyr itmeyüp³⁴ dīdāruñı
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmaqdan seni
- 5 Her qaçan görsem seni hem-dem olup a‘ dā ile
Tağılur ‘ aqlum Cinānīveş gider sevdā ile
Eyleyüp terk-i vaţan fikrin dil-i hodrā ile
Geçmeyüp kūyuñ yolından haftalarla ay ile
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmaqdan seni

-5-³⁵

3a

Ġazel-i Nişānī Tahmīs-i Emrī Çelebī

Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn

- 1 Görindi luţf-ı rūy-ı yār mir’āt-ı semenlerde
Zuhūr itdi hırām-ı kıadd-i dilber nārvenlerde
Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytū’l-ħazenlerde
Bahār irdi şafā kesb idecek demdür çemenlerde
Huşuşa böyle yanuçca ola sīmīn bedenlerde
- 2 Ġam u guşşa dilā cān-ı ‘ azīze gerçi düşmendür
Senūñçün ceng ider düşmen siper gül tığ süsendür³⁶
Ĥabāb-ı miğfer [ü] mey pehlivān-ı merdüm-efkendür

³³ cānlar: cānın CD.

³⁴ itmeyüp: itmeden CD.

³⁵ Bu şiir Emrī Dīvānı’nda 6 benddir. Bkz: Saraç, Y. (E-kitap/ Tarihsiz). *Emrī Dīvānu*. (ISBN 978-975-17-3351-1). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Mecmuada yer almayan 4. bend şöyledir:

Gamuñdan bād-ı āhumdan harāba vardı qaşr-ı ten
Gam-ābād-ı firāk ise degüldür kūşe-i me’men
Cemālūñsüz pür-āteşden görünür çeşme-i gülşen
Siyeh kāküllerinden gayrı yokdur göñlüme mesken
Ne müşkildür kışi cānā garīb olmak vatanlarda

³⁶ Bu mısra ED’de “Eger ceng itmek isterseñ siper gül tığ süsendür” şeklindedir.

Zebūn olma ne zendür³⁷ ğam ŧerāb iç devr-i ğülŧendür
Ķavī himmet gerekdür bu cihān içre erenlerde

- 3 Ķaçan vaŧl olsa bir meh-rūya³⁸ dir dir ditremek ħūyı
Girür³⁹ ārāya Ķucdurmaz Ķabāsı [ol] sīm-pehlūyı
Ķoħulayup yatur her gice bir cism-i semen-būyı
ŧarılır her ğül-endāma çeker pehlūya meh-rūyı
Ne ħāletler nezāketler Ķomıŧ ħaĶ pīreherlerde
- 4 Helāk olmiŧ durur el uzadanlar mār-ı zūlfine
Niçe Manŧūr aŧılmıŧdur sebebsüz dār-ı zūlfine
Miyān-beste Ķamū ehli-vera⁴⁰ zūnnār-ı zūlfine
Ķayurma ey ğöñül bend olduñ-ısa tār-ı zūlfine
ŧınuĶ diller hezārān baĝludur her bir ŧikenlerde
- 5 Çün Emrī ol meh-i nā-mihribān bī-‘ ahd dīlberdür
Viŧālın va‘ de eylerse yine hicrān muĶarrerdür
Anuñçün dir bu beyti ol ki Ħüsrev aña çākerdür
Fırākuñla Niŧānī ħastenüñ ħāli müĶedderdür
ĶalaĶ va‘ de viŧālūñ /⁴¹ Viŧālün va‘ de itmiŧdüñ be hey zālīm geçenlerde

-6-⁴²

3b

Günāhī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Fenā deyrinde bu āteŧ-perest-i ğam-ğünāhınuñ
İriŧür ‘ arŧ-ı a‘ lāya duħānı her ğün āhınuñ
- 2 Ķöñül kebki hevāsında uçarken düŧdi çengine
Ķara ğözli Ķaya baĶıŧlı bir ter yavru ŧāhınuñ
- 3 Ne var ğam milketinde bir nice ğün begligin sürsem
Ķulıyım ben de ŧāhum bir ğüzeller pādīŧāhınuñ
- 4 Muħammed cānıçün bir baŧ açuĶ dīvānesi oldum
‘ Alī baĶıŧlı bir gerçek elā ğözli sipāhınuñ

³⁷ zendür: zen-i ED.

³⁸ meh-rūya: mahbūba ED.

³⁹ girür: girer ED.

⁴⁰ kāmū ehli-vera‘ : niçe zühed ehli var ED.

⁴¹ “Ķalat va‘ de viŧālūñ” ifadesi ED’de bulunmamaktadır. Mecmuada mısranın önüne yazılmış, kırmızı mürekkeple önüne çizgi çekilmiştir.

⁴² Bu ŧiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 5 Oluben yir ü gök kâğıd medlü olursa deryālar
Yazılmaz biñde bir harfi Günāhīnūñ günāhīnuñ

-7-⁴³

Āzerī Çelebī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Eger sen germ olup dirseñ ' izār-ı āteşīnim var
Bi-ḥamdillāh benim de şu' le-i āh [u] enīnim var
- 2 Saña ger şāhid-i ḥüsn [ü] melāḥat hem-dem oldıysa
Benim de ' aşk dırlar nāmına bir hem-nişīnim var
- 3 Senūñ ṭāq-ı bülendūñ var ise ey ṭālib-i dünyā
Benim de ḥāneler vīrān ider āh-ı ḥāzīnim var
- 4 Baña dünyā-yıla ey ḥvāce ' arz-ı şevket eylersen
Benim de nice pek dünyā deger nāzenīnim var
- 5 Şayarsa dil-rubālar bendesin sen de di sulṭānum
Benim de Azerīveş bir gulām-ı kemterīnim var

-8-⁴⁴

Bākī Efendi Sellemullah⁴⁵

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Lāleler bezm-i çemende cām-ı ' işret gösterür
Devletinde ḥüsrev-i gül ' ayşā ruḥşat gösterür
- 2 Mevsim-i gül ' id ile yār u muşāḥib oldılar⁴⁶
Bir birine iki dilber[dür] maḥabbet gösterür
- 3 ' İdgehde varalum dülāba dilber seyrine
Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

---

⁴³ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁴⁴ Küçük, s. 95.

⁴⁵ Bu şiir BD'de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyit şöyledir:

5 ' Āşıkı bī-şabr u ārām eyleyüp seyyāh ider
Memleket seyr itdürür ' aşkuñ vilāyet gösterür

⁴⁶ oldılar: düşdiler BD.

4 addüñe ul olmağa gelmiş dizilmiş arřuña
Servler ırmış emen řahñında āmet [gösterür]

5 Bī-sütün-ı ğamda Bāķī señg-i miħnet kesmede
şöyle üstād oldı kim Ferhāda şan‘ at gösterür

-9-⁴⁷

4a **Gazel-i Nev‘i Tesdīs-i Āzeri Ćelebi⁴⁸**
Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Aldı ğöñlüm yine bir dilber-i pākīze-ħıřāl
şaı sünbül yüzi ğül ‘arızı ħurřid-miřāl
Oldı pāy-ı dile ğīsū-yı ğirih-ğiri ‘ıķāl
şimdi ħālümden iderlerse eger ħalk su‘āl
Gice ğündüz menem ol mu‘ tekif-i künc-i melāl
Mütelāřı vü perīřān u müşevveş-āħvāl
- 2 İtmedi baña vefā ol meh-i ferħunde adem
Mehliķālarda dilā almadı āyīn-i kerem
şu ki aldı ki idem ‘azm-i beyābān-ı ‘adem
Eyler oldı beni bu baħt-ı siyāħım her dem
Mübtelā-yı elem-i firat dil-ħaste-i ğam
Ĥarem-i vuřlata⁴⁹ nā-maħrem [ü] mahrüm-ı viřāl
- 3 Pür-řafā olsa derūnum n’ola ħurřid řıfat
Eylerim şavma‘ a-i kāħ-ı felekde řoħbet
Oldı dil mu‘ tekif-i perde serā-yı ‘uzlet
Ćekmedi bencileyin kātib-i kilik-i udret
Lāubālī řıfat ü Vāmıķ u Mecnūn sīret
Bī-nevā şab‘ u gedā meşreb ü derviş ħıřāl
- 4 Āteř-i miħnet olupdur dil-i sūzāna maħal
Kevkebim burc-ı nuħūsetde meğer oldı zuħal
Beni ğam ekmeğe ħalk eyledi Ĥallāķ-ı ezel
N’ola olsam bu cihān iĉre melāmetde⁵⁰ meşel
Sāz-ı muşrib gibi cān beste-i evtār-ı emel

⁴⁷ Ergun, S.N. (1936). Türk şairleri 1. Cilt. Suhulet Kütüphanesi Basımevi, 157.

⁴⁸ Bu řiir mecmuanın 15b sayfasında “Müseddes-i Azeri Ćazel-i Nev‘i” başlığıyla tekrar yazılmıştır. Ancak arşılaştırılan kaynakta (Tř) ve mecmuada yer alan iki řiir arasında da kelime farklılıkları bulunduğu iĉin řiir sayısına ikisi de dahil edilmiştir.

⁴⁹ vuşlata: sohbete Tş.

⁵⁰ melāmetde: melāhatte Tş.

Beyt-i şâ'ir gibi dil hânesi pür-vehm ü hayâl

5 Virmedi baña⁵¹ diraht-ı emelüm berg-vefâ⁵²
Rüzgâruñ eleme eyledi bî berg ü vefâ⁵³
İrmedi⁵⁴ gülşen-i iqbâle dilâ neşv ü nemâ⁵⁵
Gönce-i bahtımı pejmürde qodı bād-ı fenâ
Mîve-i ter yerine urdı bana çüb-ı cefâ
Bağ-ı ümmidde her besledüğüm taze nihâl

6 Bu gönül 'âkıbet kârı te'emmül kılsun
Nice bir kendü umûrında tekâsül kılsun
Çekmesün derd ü elem Hâkka tevekkül kılsun
Âzerîveş demidür terk-i tecemmül kılsun
Bunca bār-ı eleme nice taḥammül kılsun
Nev' i-i ḥaste-dil ü 'âşık-ı bî-şabr u mecâl

-10-⁵⁶

4b

Bâkî Çelebî Efendi

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Mâh-rûlar bî-'aded ber 'âşık-ı rüsvâyı ben
Yitmeye biñ päre kılsam bu dil-i şeydâyı ben

2 'Aşkıñıñ sevdâsına düşdüm yitürdüm kendümi
Qanda buldum bilmezsin sen şüh-ı bî-pervâyı ben

3 Bir ḥarâret bağladum tâb-ı teb-i 'aşkuñla kim
Süzümü def' eylemez nüş eylesem deryâyı ben

4 Hep senüñçündür [benüm] dünyâ cefâsın çekdüğüm
Yoḥsa 'ömrüm vārı sensüz n'eylerim⁵⁷ dünyâyı ben

5 La' l-i şîrîñüñ ümîdin kılsa gönüm 'âkıbet
Pârelerdüm küh-ken gibi nice ḥarâyı ben

6 Âsitân-ı yârda mesken bulursam Bâkıyâ

⁵¹ baña: hayf TŞ.

⁵² berg-vefâ: bār-ı vefâ TŞ.

⁵³ vefâ: nevâ TŞ.

⁵⁴ irmedi: irmeden TŞ.

⁵⁵ Bu mısra TŞ'de bendin 1. mısrasındadır. Mecmuada 1. mısra ile 3. mısranın yerleri değışmiştir.

⁵⁶ Küçük, s.242.

⁵⁷ n'eylerim: neylerin BD.

Ḳāfda seyr itdürem ‘ Anḳāya istiḡnāyı ben

-11-⁵⁸

‘Ubeydī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ne açıldıḡ fezā-yı gülşene gül pīreherlerle
Ne şalıduḡ murād üzre boyı serv-i semenlerle⁵⁹
- 2 Faḳīr olduḡsa istiḡnā iderler⁶⁰ bilmezüz yā Rab
Neye varur bizüm aḥvālümüz sīmīn-bederlerle
- 3 Gidüp ‘ aḳl-ıla cān zülfinde yāruñ ḳaldılar gördüm
Dili gönderdüm anlara o da ḳaldı ḳalanlarla
- 4 Ğam ile nāfeveş pür-ḥūn iderler ḳalb-i ‘ uşşāḳı
Ḥatādur eşḳ meşḳ itmek ḥaṭṭı miskīn⁶¹ ḥutenlerle
- 5 Vefā eylük diseydüñ incinürler söylemezler hiç
‘Ubeydī söyleşilmez ḥaḳ budur ḡonce-deherlerle

-12-⁶²

Mu‘ idzāde ‘ İlmī Çelebī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ḳaçan bād-ı şabādan kākül-i ‘ anber-feşān dıtrer
Gelür büy-ı fenā cāna bu cism-i nā-tüvān dıtrer
- 2 İşigüñ Ka‘ besini bulmaḳ için rāh-ı ‘ aşḳ içre
Gözüm ḳible-nümā gibi nigāra her zamān dıtrer
- 3 Şalınsa her ḳaçan aḡyār-ıla ol nev-bahār-ı ḥüsn
Hemān berg-i ḥazān gibi tenimde üstüḥvān dıtrer
- 4 Şaḳın ey bezm-i ḥüsnüñ şem‘ -i cem‘ i alma āhım kim
Benim bu āh-ı serdimden zemīn ü āsmān dıtrer

---

⁵⁸ Arslan, Ö. (2013). Ubeydī Dīvānı (Metin ve İnceleme). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 497.

⁵⁹ semenlerle: çemenlerle UD.

⁶⁰ iderler: satarlar UD.

⁶¹ miskīn: misk-i UD.

⁶² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

5 Leb-i la‘l-i şeker-bāruñ kaçan yād eylese ‘İlmī
Gelür endāmına lerze dehānında zebān ditrer

5a -13-

[Müfred]

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

Gel didim dil-i derūnı şerh eyleyelüm cānānıma
Didi busem almağa tenhāya iltürsün beni

-14-⁶³

[Kıt‘ a]

Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Mūnis olan gözüm cemālūñle
Ol kaçan eglenür hayālūñle
- 2 Sen de inşāf eyle billāhī
Ayrılık bir midür vişālūñle

-15-

[Müfred]

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

Seni sevmek şanemā yazı-yımış başımda
Kaşd ile eylemedüm ben bu günehkārlığı

-16-⁶⁴

‘Ubeydī

Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

Göñlüm harāb olur elem-i ‘aşk-ı yārsuz
Hağ bir diyārı eylesün şehriyārsuz

-17-

---

⁶³ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁴ Arslan, 2013, s. 363.

[Matla']

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

Cür' a-i cām-ı lebüñle ceme hüküm itmek olur
Bir kadeh bāde ile başına her kişi beg olur

-18-

[Matla']

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

Sāye-i zülfün ile 'āleme hüküm itmek olur
Bir gedā kim iriše zıll-ı hümāya beg olur

-19-⁶⁵

[Bākī]

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

- 1 'Ömrüm oldukça güzel sevmeyeyim⁶⁶ dirdüm lîk
N'ideyim bir güzelin āhu⁶⁷ beni yalan itdi
- 2 Yine bir şūh-ı cefā-piše güzel cānānuñ
Uğrın uğrın bağışı gönlümü talan itdi

'Azmi-zāde Hāletī Çelebi⁶⁸

-20-⁶⁹

'Ālī Efendi Ed-defterī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Gider nev-reste dilberlerle seyr-i bāga cānānum
Bir iki goncasuz kıpmaz yirinden verd-i handānum

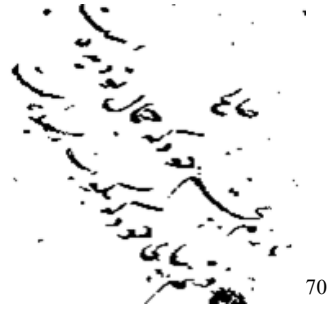
⁶⁵ Küçük, s. 317.

⁶⁶ sevmeyeyim: sevmeyeyin BD.

⁶⁷ bir güzelin āhu: bu dil-i şeydā BD.

⁶⁸ Sadece başlık bulunmaktadır, ilgili kısım yırtıktır. Bu nedenle metne dahil edilmemiştir.

⁶⁹ Aksoyak, İ. H. (2018). Gelibolulu Mustafa Ālī Dîvânı. (ISBN 978-975-17-4033-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 962.

70

71

-21-⁷²

‘Āli Çelebî Defterdâr

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

Çaldı⁷³ kırbânın beni reşk ile bî-cân eyledi
Ma‘ nîde ol çeşm-i kaşşab⁷⁴ iki kırbân eyledi

-22-⁷⁵

5b

Bâkî Efendî

Fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün

- 1 Kûh-ı ‘aşkıñda olursam Ferhād
Acıyup eyleye şîrîn lebi dād
- 2 Bağlar sünbülede ey meh-rū
Vaşf-ı zülfüñdeki şî‘ rüm üstād
- 3 Dil ceres gibi Hicāz-ı kûyuñ
Yād idüp tırmadın eylerler [fer]yād

⁷⁰ Beyit Farsçadır.

⁷¹ Beyit Farsçadır.

⁷² Aksoyak, 2018, s. 1176.

⁷³ çaldı: kesdi AD.

⁷⁴ Ma‘ nîde ol çeşm-i kaşşab: Dilberüm nâzûklık ile AD.

⁷⁵ Küçük, s. 91.

4 Oñmasun bitmesün ey serv-i revān
Göreyin bāğ-ı cihānda şimşād

5 Dāne-i hāl-i siyāh ey Bākī
Hirmen-i ʿömrümi itdi ber-bād

-23-⁷⁶

Velehu Eyżan

Feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün

1 Bulmağ isterdi ʿaşk içinde murād
Yār-ı Şirīn degül midür Ferhād

2 Defter-i fazl u dāniş evrāqın
Şarşar-ı āhum eyledi ber-bād

3 Günbed-i çarḥ u şuʿ le-i āhum
Tiğ-i elmās u miğfer-i pülād

4 Şeş-ter-i ğamda zār qaldı gönül
Olmadı vuşlatuñ qapusı güşād

5 Bākī hecrüñ ğamıyla cān virdi
Dād ey pādişāh-ı ʿālem dād

-24-⁷⁷

Velehu

Feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

1 Eylesün laʿ lini dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded

2 Güher-i cāmı yitürdük bizi ğam öldüriyor
Sākiyā gel bulvir qanda ise ara meded

3 İhtirāz itmedüñüz aldılar elden cāmı
Vāqıf itmeñ şaқınıñ kimseyi esrāra meded

---

⁷⁶ Küçük, s. 88.

⁷⁷ Küçük, s. 90.

- 4 Zaḥm-ı sīnemden oḡuñ pārelerin hep alma
Ṭursun Allāhı severseñ hele bir pāre meded
- 5 Gice tenhā işigi ḡākine yüzler süreyin
Şaḡınuñ kimse ḡaber virmesün aḡyāre meded
- 6 Mededüñ ḡalmanı feryād u fiḡān eyliyecek
Saña kimden ire ey Bāḡı-i bī-çāre meded

-25-⁷⁸

6a

Maḡālī Merḡūm

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Zülfüñden istedi kese bir ' anberin teli
Mikrāz şındı ditredi meşşātanuñ eli
- 2 Zülfi yazılsa ḡaṭṭ-ı ruḡuñ üzre vechi var
Mergup olur nazarda ḡubār üstine celī
- 3 Tā' rif itdi ḡaddüñi ḡülşende bād-ı şubh
Her bir nihāl iki bükilüp didi belī
- 4 Kimdür ki boynı baḡlu ḡuluñ olmaya görüp
Rüyuñda ḡalka ḡalka o ca' d-ı müselseli
- 5 Oldı Maḡālī şafḡa-i sīnem kitāb-ı ' aşḡ
Her sū sirişḡ-i çeşmüm anuñ sürḡ cedveli

-26-⁷⁹

Velehu

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Çeküp⁸⁰ gözüñ alup ele tır ü kemān-ı kemīn
Derbend-i ' aşḡı kim geçer ey bī-amān emīn
- 2 Āhumdan ızṭırābda durur⁸¹ her gün āsumān

---

⁷⁸ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁹ İçli, A. (2018). Makālī'nin Yeni Şiirleri. *Geçmişten Günümüze Manisa: Şehzade II. Mehmed ve Manisa Tarihi-Kültürü-Ekonomisi*, (C 2, 1253), Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları. (ISBN: 978-975-862876-6)

⁸⁰ çeküp: bekler agm.

⁸¹ ızṭırābda durur: ızṭırābdadur agm.

Terdür başumdan⁸² ey yüzi meh⁸³ her zamān zemīn

- 3 Gelmez kaçar o kevkeb-i ferhunde yanuma
Olmaz gedāya Hüsrev ü Şāhib-ķırān ķarīn⁸⁴
- 4 Devr-i lebūñde bāde-i gülgūnı dil müdām
İçmez gubār yabāne itdi hemān yemīn
- 5 Bir būse vir⁸⁵ Maķālīye ey şāh-ı mülk-i hūsn⁸⁶
Senden budur murādı cihānda hemān hemīn

-27-⁸⁷

Velehu Eyżan

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Bu ne ābād ' ulvīden bize ħayr'ül-ħalef sensin
Nice ħayr'ül-ħalef sermaye-i naķd-ı selef sensin
- 2 Şikest irgürmesün seng-i ħavādiş saña Sulţānum
Pür olmuş ma' rifet gevherleriyle bir şadef sensin
- 3 Şeref burcında toğmuş yıldızuñ bir sa' d-ı ekberdür
Sa' ādet āfitābı ya meh-i burc-ı şeref sensin
- 4 Murādım ķuluñ olmaķdur ben ey meh āsitānuñda
Mürüvvetle keremle añılur şāh-ı necef sensin
- 5 Maķālī tīr-i maķşūdūñ nişāna irmedi bir kez
Melāmet oķlarına nice demlerdür hedef sensin

-28-⁸⁸

6b

Maķālī Çelebi

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Her kaçan ol māh-peyker āsmānīler giyer
Eşk-i çeşmüm allar āhum duĥānīler giyer

---

⁸² başumdan: şimdi agm.

⁸³ meh: gül agm.

⁸⁴ Agm.de 3. ve 4. beytin yerleri deĝişiktir.

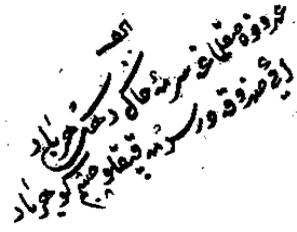
⁸⁵ bir būse vir: öpdür lebūñ agm.

⁸⁶ ey şāh-ı mülk-i hūsn: ķucdur miyānuñı agm.

⁸⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸⁸ İçli, 2018, s. 1252.

- 2 Penbe-i⁸⁹ dāğ-ı ğama baş üzre yer itsem n'ola
Kim bu bir devlet külāhıdur Keyāniler giyer
- 3 Bir 'alevdür zāhir itmiş anı āteşdān-ı 'aşk⁹⁰
Şanmañ ol serv-i qabā-pūş ergavāniler giyer
- 4 Tāc u hırqayla bize⁹¹ sālūslanma ey faķih
Ānı hey miskīn cehennemde zebāniler giyer
- 5 Ey Maķālī baña olmışdur libās-ı ğam naşib
Kimi Dārāyī kimi İskenderāniler giyer

92

-29-⁹³

Ümīdī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Yine sevdā-yı ğam-ı 'aşkı ile dil-dāruñ
Başı yaşdıķda şehā⁹⁴ hayli dil-i bī-māruñ
- 2 İşidüp raħm ide cā'iz ki şeb-i ğamda nigār
Arasın kesme dilā hañçer-i ğamla zāruñ
- 3 'Āşık-ı teşne mey-i nābile sīr-āb olsun
Berş u afyūnile ağızı qurusın ağıyāruñ
- 4 Mey-i nābı görüp alınmasa ey ğonce-dehen
Meclis-i meyde kızarmazdı gül-i ruhsāruñ

⁸⁹ penbe-i: penbesine agm.

⁹⁰ 'aşk: hüsn agm.

⁹¹ bize: igen agm.

⁹² Beyit Farsçadır.

⁹³ Selvi, M. (2008). Ümīdī, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dīvānı. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, s. 128.

⁹⁴ şehā: bugün ÜD.

- 5 Ey Ümîdî çün açılmadı gül-i bāğ-ı ümîd
Çekelüm n'eyleyelüm cevrini her bir hāruñ

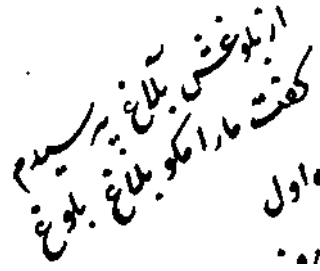
-30-⁹⁵

7a

Maḳālî el-merḥum

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Va' de-i vaşl-ı bî-dirîğ-i dürüg
Pâdişâh-ı kerem ferâğ-ı fūrüg
- 2 Dūd-ı âhım dikildi ' arş üzre
Sen şeh-i hüsne bu otâğ o tûğ
- 3 Beni öldür ya zülfüñe bende it
Bir günehkâr kim ya bâğ ya boğ

4
از بلوغش ببلوغ پر رسیدم
گفت ما را مگو بلوغ بلوغ
اول

- 5 Sen Maḳālî maḳām-ı rāstda ol
Va' de-i vaşl-ı bî-dirîğ dürüg

-31-⁹⁷

Velehu

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Yâr kim luṭf ile kenâra gele
Beñzer ol ' iyde kim bahâra gele
- 2 Çeşm-i terde ḥayâl-i ' arız-ı yâr⁹⁸
Şol perîdür ki çeşmesâra gele⁹⁹
- 3 Ne sa' âdetdürür ki ḥāneye yâr

⁹⁵ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁹⁶ Beyit Farsçadır.

⁹⁷ İçli, 2018, s. 1251.

⁹⁸ yâr: vār agm.

⁹⁹ Bu beyit agm.de 3. beyittir.

İtdügi cevre i 'tizāre gele¹⁰⁰

4 Keh-keşān şanma āh-ı pür-şererüm¹⁰¹
Yir¹⁰² idüpdür sipihre vara gele¹⁰³

5 Hāşālillāh [ki] kuluñ Maqālī gibi
Bir belā-keş bu rüzgāra gele

-32-¹⁰⁴

Bākī Çelebī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Tende bir kühne kabā elde biraz nān olsun
' Āşık-ı bī-ser ü pā başına sulţān olsun
- 2 Yüri ey bād elüñ kendüñe çek zülfiñden
Nice bir hātır-ı ' uşşāķ perişān olsun
- 3 Ruħlaruñ şevķine maţla' diyelüm kâfiyeler
Meh-i tābān ile hūrşid-i dirahşān olsun
- 4 Kāmetüñ yādına bir āh ideyin kim düdı
Gülşen-i ' aşkuña bir serv-i hırāmān olsun
- 5 Bākıyā söyle biraz lebleri esrārından
Ehl-i dil nazm-ı dil-avizüñe hayrān olsun

-33-¹⁰⁵

7b

Maqālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Kime varup derūnum¹⁰⁶ derdimüñ dermānını şorsam
Helāküm kaşdına ol dem şunar bir kāse-i pür-semm
- 2 Egerçi bir şikeste şişesin tırılmaz içinde āb
Ne mümkindür seni ey küze-i çeşmüm görem bī-nem¹⁰⁷

¹⁰⁰ Bu beyit agm.de 4. beyittir.

¹⁰¹ āh-ı pür-şererüm: āh-ı şererüm agm.

¹⁰² yir: yol agm.

¹⁰³ Bu beyit agm.de 2. beyittir.

¹⁰⁴ Küçük, s. 231.

¹⁰⁵ İçli, 2018, s. 1252.

¹⁰⁶ derūnum: dil-i pür agm.

¹⁰⁷ Bu beyit agm.de 3. beyittir.

- 3 Meşeldür bu ki dirler dem deme irmez¹⁰⁸ bi-ḥamdillāh
Bugün yaşlar döker dün ḳan dökerdi merdüm-i dīdem
- 4 Eger şāgem vişalūñle vücūdum mülkine¹⁰⁹ şāhem
‘ Adem iḳlimine fikr-i femūñle ger ölem mīrem
- 5 Maḳālī başımı ṭop eyledi¹¹⁰ meydān-ı ‘ aşḳuñda¹¹¹
Şorarlarsa eger çevgān-ı zūlfūñde diyem güyem

-34-¹¹²

Şöhretī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Yaratdı ḥākden ḥallāḳ-ı ‘ ālem içün benī ādem
Bu fāñi āsyāb āḫir ögidür bilürüm dānem
- 2 Neden ter-dāmen olmışsın didim gülşende dil-dāra
Didi ol gül dehānum ḡoncelerden çekdi bu şebnem
- 3 Gehī pākīze bir dürr ṭālibi ḡavvāş-ı deryāyem
Gehī bāḡ-ı cihānda serv-i ra‘ nā ararım ḥunem
- 4 Bugün ‘ adl itmeseñ şāhā görüp çāk-ı girībānım
Ḥuzūr-ı Ḥaḳḳa yārın dāmen-i pākūñ ṭutam girem
- 5 Neden ey Şöhretī meydānda merdāneler var-iken
Hemān bāḡ-ı şecā‘ at içre ben bitdim dimek rüstem

-35-¹¹³

Nev‘ ī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Şadā-yı seyl-i eşküm ḡuş idüp deryā ḳulaḳ çekdi
Dil-i deryā-keşāna zevraḳ-ı şahbā ḳulaḳ çekdi
- 2 Zemīne na‘ lçeñ resmi şu deñlü zīb ü fer virdi

---

¹⁰⁸ irmez: uymaz agm.

¹⁰⁹ mülkine: şehrine agm.

¹¹⁰ eyledi: eyledüm agm.

¹¹¹ ‘ aşḳuñda: ‘ aşḳ içre agm.

¹¹² Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹³ Tulum, M. & Tanyeri, A. (1977). *Nev‘i Divan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 375.

Felekde mäh-ı nev ey şahid-i zibā kulağ çekdi

- 3 Nişān itmişdi şanma hāke pāy-i üstür-i Leylā
Görüp hālāt-ı Kays'ı dest ile şahrā kulağ [çekdi]
- 4 Haṭ-ı müşgīnūñe cānā benefşe ser-fürū kıldı¹¹⁴
Bünāgūşuñda gördi sünbülūñ tuğrā kulak [çekdi]
- 5 Dür-i elfāz-ı Nev' i ' arz olındı gūş-ı cānāna
Ṭaḫup sem' -i kabūle ol gül-i ra' nā kulağ çekdi

-36-¹¹⁵

8a

Nev' i Efendi

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

- 1 Bu kavş-i kazāda bizüz ol tır-i maḥabbet
Himmet perümüz menzilümüz vādī-i ḫayret
- 2 Her lāşe-i murdara konar zağ degül ' aşk
Destār-siyeh şūfi ne sevda ne sefāhet
- 3 Āb-ı ruḫımı ḫande ile kıldı girih-gir
Ol gonce-dehen bağladı bir güne leṭāfet
- 4 Ey kātib eger vaşf-ı ḫaṭṭ-ı yāri yazarsañ
Nāzük revişün yirleridür eyleme sür' at
- 5 Şām-ı ğam-ı zülfinde ḫoma Nev' i-i güm-rāh
Ey bedraḫa-i himmet-i pīrān-ı ṭarīḫat

-37-¹¹⁶

Velehu

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Miyān-ı sebzeden açıldı goncanuñ bendi
Kenāra ' azm idelüm ortalıḫ güzellendi
- 2 Melek-şemā'il olup bāl-i sebz ile her şāḫ
Leṭāfet ile cihān gülşen-i cinān kendi

---

¹¹⁴ kıldı: itdi ND.

¹¹⁵ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 190.

¹¹⁶ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 394.

- 3 Hevā Mesīh-nefes bāğ şekl-i büthāne
Şarındı başına sünbül kebūd dülbendi
- 4 Hezār Sa‘ dī-i Şirāz-ı gülsitān olalı
Uruldı medreseler bābına semerķandī
- 5 Kelām-ı Nev‘ ī’ye virdi hayāt ol şūhuñ¹¹⁷
Dilinde zıkr-i benāt-ı leb-i şeker-ħandı

-38-¹¹⁸

Velehu

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Sīne-i mecrūħunı ‘ arz itdüğünden yāre ne
Bir oñulmaz yaradur zaħm-ı maħabbet çāre ne
- 2 Ol büt-i sengīn-dile kılmaz eşer ma‘ nī-i ‘ aşķ
Sen dil-efgār olduğundan şūret-i dīvāra ne
- 3 Sīnemüzden ħaçerüñ kesme şehā şimden girü
Şuya perħız eylemekden ölecek bīmāra ne
- 4 Ğonceler dilden ķuluñ güller ķulaķdan ‘ āşıķuñ
Cezbe-i ħüsnüñ ne şalmış bilmezin gülzāra ne
- 5 Kıлма Nev‘ ī şahid-i bāzār ile da‘ vī-i ‘ aşķ
‘ Āşıķ-ı dīdār olandan şahid-i bāzāra ne

-39-¹¹⁹

8b

Müseddes-i Āzerī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Añmadiñ bir kez ğam-ı ‘ aşķuñla giryān olduğum
Firķatüñ ile ħānķāh-ı ğamda miħmān olduğum
Rehgüzāruñda sirişķüm gibi ğaltān olduğum
Şimdilik gūş itmediñ kūyında nālān olduğım
İşidirsen bir zamān ħāk ile yeksān olduğum
İşte gitdim sağ esen ķal imdi ķurbān ol[duğum]
- 2 Redd idüp ķapuñdan ey miħr-i sipiħr-i mekremet

¹¹⁷ şūhuñ: maman ND.

¹¹⁸ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 341.

¹¹⁹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

İtmedüñ ben zerre-i nâçize hergiz merhamet
Cism-i bîmârında kalmadı ümîd-i ‘ âfiyet
Şimdi sen cevri ile öldürmek ne lâzım ‘ âfiyet
İşidirsən bir zamân hâk ile yeksân [olduğum]
İşte gitdim sağ esen kal [imdi] qurbân [olduğum]

3 Ben kuluñ gamz eyleyüp saña ‘ adü-yı bed-güher
‘ Ākıbet şalduñ diyâr-ı ğurbete bî-pâ vü ser
Tîr-i âhum eyleyüp ey seng-i dil bir gün eşer
Merhamet idüp şorarsañ ben ğarîbüñden haber
İşidirsən bir zamân hâk ile yeksân olduğum
İşte gitdim sağ esen kal [imdi] qurbân [olduğum]

4 Dem mi vardur hâtır-ı âzürdemi incitmedüñ
Resm-i cevri hüy idüp semt-i cefâya gitmedüñ
Çok cefâlar eyledüñ bir kez teraḥḥum itmedüñ
Bunca demlerdür kapuñda nâlemi işitmedüñ
İşidirsən bir zamân hâk ile yeksân olduğum
İşte gitdim sağ esen kal imdi qurbân olduğum

5 Dostum küyuñda âḥir terk idüp cân u serî
Āzerîveş vâdî-i hicrâna düşdüm serserî
Aldı düşmenler elimden sen gül-i nâzik-terî
‘ Ömrüñ efzün eylesün Ḥaḳḳ sağ olursañ ey perî
İşidirsən bir zamân hâk ile yeksân olduğum
İşte gitdim sağ esen kal imdi qurbân olduğum

-40-¹²⁰

Ḳıt‘ a

[Mu‘ idî]

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Dişlerüñ dürr leblerüñ yâḳûta teşbîh idenüñ
Olsun ey kân-ı vefâ seng-i melâmet başına
- 2 Bir gören kühl-i Mu‘ idî hâk-i pây-i yâr ile
Göreyin olsun anuñ hâk-i mezellet başına

-41-¹²¹

¹²⁰ Sungurhan, A. (2017a). Kınaltızâde Hasan Çelebi Tezkiretü’ş-Şu’arâ. (ISBN 978-975-17-3972-8). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s.795.

¹²¹ Okuyucu, 1994, s. 290.

- 1 Meded meded yine albümde infi' lüm var
 Belā-yı 'aşk ile miħnetdeyim¹²³ melālüm var
 Ne bellü yār ile peyveste ittişālüm var
 Ne bir ferāğat-ı ħātırıla infişālüm var
 Ne 'azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ādirem ki uram bir ğarīb ħālüm var
- 2 Dil-i ħazīnūñ ise ħayli mużtarib ħālī
 Bedense bār-ı ğam-ı 'aşkuñ oldı pāmālī
 O şūħuñ ise cefā müntehā-yı āmālī
 Muħaşşal olımadum inılābdan ħālī
 Ne 'azm-ı terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ādirem ki uram bir ğarīb ħālüm var
- 3 Uyup 'adūya baña bī-sebeb 'adāvet ider
 Cefā vü cevri ü mezemmet idüp¹²⁴ ihānet ider
 'Aceb bu kim yine nāgeh dönüp ri' āyet ider
 Ne bellü ülfete ā'il ne bellü nefret ider
 Ne 'azm-ı terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ādirem ki uram bir ğarīb ħālüm [var]¹²⁵
- 4 İdüp ferāğatı dil ğāħ olur ki tā'ib olur
 Ferāğ-ı bāl ile terk-i diyāra ālīb olur
 Hevā-yı 'aşk yine ğāħ olur ki ğālīb olur
 İāmet-i ħarem-i kūy-ı yār vācib olur
 Ne 'azm-ı terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ādirem ki uram bir ğarīb ħālüm [var]
- 5 Vişāl-i yār ile demler düşer¹²⁶ ki ħandānem
 Ğam-ı firā ile ğünler geer¹²⁷ ki nālānem¹²⁸
 abūl [u] redd ile geh şād u ğāħ giryānem¹²⁹
 Cinānī gibi alup ortalıda ħayrānem
 Ne 'azm-ı terk-i diyār itmege mecālüm var

¹²² Bu şiir CD'de "Tedsis" başlığıyla yer almaktadır.

¹²³ miħnetdeyim: ħayretdeyim CD.

¹²⁴ idüp: ılıp CD.

¹²⁵ Bu bend CD'de 4. benddir.

¹²⁶ demler düşer: evāt olur CD.

¹²⁷ ğünler geer: demler gelür CD.

¹²⁸ nālānem: giryānem CD.

¹²⁹ giryānem: nālānem CD.

Ne kâdirem ki tıram bir ġarib hâlüm var

-42-¹³⁰

Maṭla‘

[Mu‘idî]

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

Câm-ı mey öperse lebüni ger ‘aceb olmaz
Elden [ele] düşende hayâ vü edeb olmaz

-43-¹³¹

Maṭla‘

[Mu‘idî]

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Kühle bakmaz hâk-i pâyı ‘anber-efşānuñ gören
Sünbüle kılmaz naẓar zülf-i perîşānuñ gören

-44-

9b

Ġazel-i Bâkî Efendi Tahmîs-i Cinānî¹³²

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Nev-bahâr oldu güzellendi ser-â-ser ‘âlem
Oldı ezhâr ile her kûşe gülistân-ı irem
Sîneler tıldı şafâ kalmadı endüh ile ġam
Eyledi müjde-i gül dilleri şād u hurrem
Ġoncanuñ gönli açıldı güle düşdi şebnem
- 2 Cüy-bāruñ baña ‘arz itme kenārın sensüz
O da yansun n’ideyin serv ü çenārın sensüz
Bāġ-ı dehrüñ kim ider geşt ü güzārın sensüz
‘Ālemün n’eyleyeyin bāġ u bahārın sensüz
Baña sen ruġları gül-[zār] ile hoşdur ‘âlem
- 3 Nedür o tarz-ı revîşin şîve-i refîârında

---

¹³⁰ Bu matla‘ Kalkandelenli Mu‘idî Dîvânı’nda “Beyt” başlığıyla verilmiştir. Bkz: Tanrıbuyurdu, G. (2018). Kalkandelenli Mu‘idî Dîvân. (ISBN: 978-975-17-4081-6). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 420.

Ancak mecmuada Mu‘idî mahlasıyla yer alan bu ve diğeri şiiirlerin KTS’de “Mu‘idî-i Diger” adlı şaire ait olarak gösterilmesi ve 42. şiiir hariç Mu‘idî’ye ait olan 40 ve 43. şiiirlerin Kalkandelenli Mu‘idî Dîvânı’da bulunmaması hasebiyle mecmuada şiiirleri bulunan Mu‘idî’nin Mu‘idzâde Mehmed olduğı kabul edilmiştir.

¹³¹ Sungurhan, 2017a, s.795.

¹³² Okuyucu, 1994, s. 229.

Nedür ol hüsn-i edā nāz ile güftarında
Şabra tākāt mı kalur cezbe-i dīdārında
Dāne-i hālīne baq cennet-i ruhsārında
Nice şabr eylesün Allāhı seversen ādem

- 4 İderüz meygede¹³³ küncinde iķāmet¹³⁴ geh geh
Qıluruz anda namāz itmege niyyet geh geh
Demidür sen de idüp luḫ u mürüvvet geh geh
Dil-i şūrīdeye qıl pend ü naşīhat geh geh
Nefesüñ gelsün eyā vā^c iz u¹³⁵ nāşīḫ dem dem
- 5 Ey Cinānī pür idüp şöhret ile āfākı
Ḥaşre dek nāmuñ idüp¹³⁶ devr-i felekde bākī
Dem-be-dem¹³⁷ sākīn ider¹³⁸ sūz-ı dil-i ^c uşşākı
Āb-dār olsa n'ola miyve-i şī^c r-i Bākī
Urmadı kimse bu bāg içre daḫi böyle qalem

-45-¹³⁹

Bākī

Mefā^c ilün Mefā^c ilün Mefā^c ilün Mefā^c ilün

- 1 Eser āhum yili kūyuñda cism-i nā-tüvān dītrer
Çemen şahnında gūyā bāddan berg-i ḥazān dītrer
- 2 Göñül bir nāzük-endāmuñ vişāl[i] h'ānın özler kim
Teni pālūde-i ter gibi degseñ bir zamān dītrer
- 3 Qamer cāmı bu eyvān üzre her [dā'im] şınuḡı bu kim
Şadā-yı tūp-ı āhumdan zemīn ü āsmān dītrer
- 4 Şu māhī gibi kim ḥāk üzre düşmiş şudan ayrılmış
Zülāl-i tiḡ-i dilberden cūdā cismünde cān dītrer
- 5 Mey-i düşīneden Bākī yine maḥmura beñzersin
Elüñde ṫurmayup cām-ı şarāb-ı ergavān dītrer

---

¹³³ meygede: şavma^c a CD.

¹³⁴ iķāmet: ^c ibādet CD.

¹³⁵ vā^c iz u: sufi-i CD.

¹³⁶ idüp: ola CD.

¹³⁷ dem-be-dem: demidür CD.

¹³⁸ ider: idüp CD.

¹³⁹ Küçük, s. 137.

10a Müseddes-i Şabrî Merhûm
Mef'ûlü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Yolında hizmet ile bu dil nâ-tüvân olup
Yaşum aқardı pâyına her dem¹⁴¹ revân olup
Şimdi begenmez oldı beni kâmrân olup
Baş çekdi kendü başına nâ-mihr-bân olup
Bir serv besledüm nice yıl bâğ-bân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân olup
- 2 Ümmîd-i vaşl ile anuñ nice rûzgâr
İtdüm sirişk-i çeşümü yolında cüy-bâr
Eşkümler perveriş bulup ol serv-i gül-^c izâr
Âhîr ben anı idemedüm mâyl-i kenâr
Bir serv besledüm nice yıl bâğ-bân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân [olup]¹⁴²
- 3 Bâlâ-yı kaddi tâze nihâl iken ibtidâ
^c Âyet bülend itmiş idüm himmetüm aña
Dirdüm ki sâyesinde anuñ hoş geçem dilâ
Şimdi irişmez oldı elüm dik gelür baña
Bir serv besledüm nice yıl bâğ-bân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân [olup]
- 4 Dilden hevâ-yı ^c aşkı anuñ zâyil olmadı
Ol nađl-i tâze baña dili¹⁴³ bana mâyl olmadı
Şalunma ğayrılarla didüm kâyil olmadı
Çok minnet eyledüm aña ve'l-hâşıl olmadı
Bir serv besledüm nice yıl bâğ-bân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân [olup]
- 5 Ey Şabri pâyimâli olup sâyeveş bu ten
Çok çekmiş idüm anuñçün ğuşsa vü mihen
Her ğâh dirdüm aña hâzer eyle âhdan
Togrısı şakınurdum eser yilden anı ben
Bir serv besledüm nice yıl bâğ-bân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân [olup]

---

¹⁴⁰ Çeçen, M. K. (2010). Sabrî Mehmed Şerîf Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, s. 276.

¹⁴¹ yaşım aқardı pâyına her dem: cüy olmuş idi pâyına başum SD.

¹⁴² SD'de 2 ve 3. bendlerin yerleri değişiktir.

¹⁴³ dili: dilâ SD.

-47-¹⁴⁴

Bākī Çelebi¹⁴⁵

Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 ‘ Ārızuñ āb-ı nābdur gūyā
Zekānuñ bir ḥabābdur gūyā
- 2 Bezm-i ğamda dü çeşm-i pür-ḥūnum
İki şişe şarābdur gūyā¹⁴⁶
- 3 Vaşf-ı¹⁴⁷ ḥüsn-i ḥaṭuñla şafḥa-i dil
Bir muşavver kitābdur gūyā
- 4 Tıtdı mihri cihānı ol māhuñ
Pertev-i āfitābdur gūyā
- 5 Bākıyā ḥāl-i ‘ anberini anuñ
Nāfe-i müşg-i nābdur gūyā

-48-¹⁴⁸

10b

Esirī Rāst

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Ḥüb-rūlar arasında saña server didiler
Baña da sen şanemüñ yolına ser ver didiler
- 2 Vākı‘ a düşde meleklerden işitdüm cānā
Müntehā ḳaddüñi tūbāya berāber didiler
- 3 Bir dem-idi ki silerdüñ gözümüñ ḳanlu yaşın
Dīdeler şimdi baña ḳanı o demler didiler
- 4 Ḳāmetüm çünki müşābih didi ḳānün ehli
Nālemi bilmezem ammā neye beñzer didiler
- 5 Zülfüñe miskīn Esirī dili bend eyleyicek

---

¹⁴⁴ Küçük, s.78.

¹⁴⁵ Bu şiir BD’de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyit şöyledir:

2 Dilde envār-ı mihr-i ruḥsāruñ
Ābda mäh-tābdur gūyā

¹⁴⁶ Bu beyit BD’de 4. beyittir.

¹⁴⁷ vaşf-ı: nakş-ı BD.

¹⁴⁸ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Hâl-i rüyuñ dirilüp bunda bu neyler didiler

-49-¹⁴⁹

Bākī

Mef' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Sākī-i pāk-meşreb ü pākīze-zāt ile
Sa' y it şafāya bāde-i şāfi-şifat ile
- 2 Şekker dökerdi bāğa mükerrer şitāda berf
Ebr-i bahār geldi pür itdi nebāt ile
- 3 Kılma 'alāka 'āleme rūḥ-ı mücerred ol
Ya' nī muḳayyed olma ḳuyūd-ı cihāt ile
- 4 Şeş-hāne-i zamāne degül çünki sāzkār
Bezm-i cihāna kılma nazār iltifāt ile
- 5 La' lüñden alsa lezzeti milḥ-i ucāc-i baḥr
Baḥş eyler idi çeşme-i 'azb-i Fürāt ile
- 6 Bākī edā-yı ḥüb ile vaşf itse leblerüñ
Ābād¹⁵⁰ ḳand-i nebāt ḥall ider āb-ı ḥayāt ile

-50-¹⁵¹

Fuzūlī Rast

Fā' ilätün fā' ilätün fā' ilätün fā' ilün

- 1 Derd-i 'aşkum def' ine zaḥmet çeker dā'im ṭabīb
Şükr kim olmuş aña zaḥmet baña rāḥat naşīb
- 2 Bir zebāndur şerḥ-i ğam taḳrīrine her berg-i gül
Eylemez bihüde gül gördükde efġān 'andelīb
- 3 Bilse zevḳim vaşldan firḳatde efzün olduġun
Vaşldan men'üm revā görmezdi reşkinden raḳīb
- 4 Ṭa' n-ı ğafletdür perī-ṭal' atlere izḥār-ı ḥāl
Şanma kim aḥbāb ḥālinden olur ġāfil ḥabīb

¹⁴⁹ Küçük, s. 258.

¹⁵⁰ Bu kelime BD'de yoktur.

¹⁵¹ Kılınç, A. (2021). Fuzūlī Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin). (1. Baskı). (ISBN 978-975-17-5085- 3). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., s. 396.

- 5 Āh bilmem neyleyüm kurtulmağ olmaz kayddan
Ben¹⁵² ħarīf-i sāde-dil ħūblar cemāli dil-firīb
- 6 Şem^ç ħurbiyle tefāħūr kıılma ey pervāne kim
Ĥırmen-i ^ç ömrüñ köyer bād-ı¹⁵³ fenādan ^ç an-ħarīb
- 7 N'ola ağlarsa Fuzūlı ravza-i kūyuñ görüp
Lā-cerem giryān olur ħılğaç vağan yādın ħarīb

-51-¹⁵⁴

Mu^ç ammā Be-ism-i Receb
Müstef^ç ilātün Müstef^ç ilātün

Her gün müyesser olmazsa bārī
Her ayda görsem ebrū-yı yāri

-52-¹⁵⁵

11a **Ĥayālī Rast**
Mef^ç ūlü Fā^ç ilātün Mef^ç ūlü Fā^ç ilātün

- 1 Ağyār āh idermişsin gül-^ç izāra ħarşu
Olur şovuğ havālar evvel bahāra ħarşu
- 2 Şāh-ı melāmetüm kim bu āhım āteşinden
Çekdüm ħam sipāh-ı nāmūs u ^ç āra ħarşu
- 3 Bu beyt-i rūħ-baħşı vird-i zebān idinmiş
Manşūr gitdikde¹⁵⁶ şevğ ile dāra ħarşu
- 4 İdüb Muħīṭ-i a^ç zam emvācın āşikār
Tenler sefīnesini urur kenāra ħarşu
- 5 Irmağlar Ĥayālī taşlar alup dögündi
Seylāb-ı eşk-i çeşmüm ağduğda yāra ħarşu

-53-¹⁵⁷

Velehu
Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

¹⁵² ben: men FD.

¹⁵³ bād-ı: berğ-ı FD.

¹⁵⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁵⁵ Tarlan, A. N. (1945). Hayālī Bey Divānı. İstanbul Üniversitesi Yay., s. 339.

¹⁵⁶ gitdikde: gitdüginde HD.

¹⁵⁷ Tarlan, 1945, s. 138.

- 1 Şol gönül kim şām-ı gamda derdüñi tenhā çeker
‘ Ayn-ı cāna¹⁵⁸ kuhl-ü sübhānellezī esrā¹⁵⁹ çeker
- 2 Yār ile ‘ aşık ikilik perdesini kıldı çāk
Vaḥdete irdi daḥi zāhid gam-ı ferdā çeker
- 3 Mürçe bir kaçre mā’ içinde olur nā-bedīd¹⁶⁰
Teşne diller var ki bir demde yedi deryā çeker
- 4 Āşiyān-ı bülbül[ü] saġar idüp şah-bāzda¹⁶¹
Ğonce la’ lün yādına ey la’ l-i ruḥ¹⁶² şahbā çeker
- 5 Dergehinde her ne kim emr eylese sultān-ı ‘ aşk
Nice yıllardur Ḥayālī ḥükmüne tuġrā çeker

-54-¹⁶³

Velehu

Mefā’ ilün Mefā’ ilün Mefā’ ilün Mefā’ ilün

- 1 Nedür cān kim anı sen nāzenin cānāna virmezler
Saña ‘ aşık olanlar yoluña cānā ne virmezler
- 2 Lebi sevdāsı göñlümde yaraşur zāhidā yāruñ
Bu bir la’ l-i muşaffādur bunı her kāna virmezler
- 3 Ḥarābāt erleri bir señgi bālīn etseler anı
Serīr-i mesned üzre devlet-i sultāna virmezler
- 4 Züleyḥāveş¹⁶⁴ şu kim tuġyān-ı nefsinden cüdā kıldı
Anuñ Mışr-ı vücūdı Yūsufun zindāna virmezler
- 5 Ḥayālī ‘ aşk-ı Leylāya heves kılduñ velī anı
Belā deştinde her Mecnūnı sergerdāna virmezler

¹⁵⁸ ‘ ayn-ı cāna: cān gözüne HD.

¹⁵⁹ sübhānellezī esrā: “Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya **götüren Allah eksikliklerden münezzeh**ti. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.” (İsrâ, 17/1)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri/> (12. 12. 2021)

¹⁶⁰ mā’ içinde olur nā-bedīd: şu içre vücūdun ġarġ eder HD.

¹⁶¹ şah-bāzda: gülzārda HD.

¹⁶² la’ l-i ruḥ: lāle-ruh HD.

¹⁶³ Tarlan, 1945, s. 152.

¹⁶⁴ Züleyḥāveş: Züleyḥāsın HD.

11b -55-¹⁶⁵
Bākī¹⁶⁶
Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Bir ān içinde gamzeñ oķı nice ķan ider
Dil cān evinde Őaķlayup anı nihān ider
- 2 Kūhsār-ı ğamda göz yaşı hecrūñle dem-be-dem
ĤāŐāk u ĥārı [Őāh-ı] gül [ü] ergavān ider
- 3 Ĥüsnūñ ĥayāli vaŐluñ ümīdiyle ' āŐıķa
Nār-ı caĥīm-i gülşen-i bāğ-ı cinān ider
- 4 Őanmañ ğöñülde Őaķlana rāz-ı maĥabbeti
ĀŐār-ı mihr ğün gibi kendin ' ayān ider
- 5 Sen urduğuñca tiriñi sīnemden özgeye
Ťa' n-ı ĥasūd derd ile ķaddüm kemān ider

-56-¹⁶⁷
Velehu
Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

- 1 Devlet el virse yüzin ğördüğüm eyyām olsa
Merĥabā eylesem ol Őūĥ ile bayram olsa
- 2 Olıcaķ yār gibi dilber-i Őirīn-ĥarekāt
Teni pālūde-i ter gözleri bādām olsa
- 3 Gül gibi bāde-i gülgüne¹⁶⁸ ne ibrām gerek
Zāhidūñ ķanın içerdüm eger ibrām olsa
- 4 Ĥasret-i ķaddūñ ile ķanlı elifler çeksem
Sīnede her biri bir serv-i gül-endām olsa
- 5 Bāķıyā ' ayş-ı bahār eyler idük meclisde

---

¹⁶⁵ Küçük, s. 123.

¹⁶⁶ Bu Şiir BD'de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyitler Şöyledir:

- 6 Rāh-ı vefāda yitüre diyü ğamuñ beni
Hūn-āb-ı dīde yollara yir yir niŐān ider
- 7 Vaşlına cān dilerse dirīğ itme Bāķıyā
Zinhar ğāfil olma seni imtihān ider

¹⁶⁷ Küçük, s. 276.

¹⁶⁸ gülgüne: rengine BD.

Sākī-i lāle-‘ izār u mey-i gül-fām olsa

-57-¹⁶⁹

Velehu¹⁷⁰

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Levh-i hātırda hātuñ naqşını yazmaq ‘ amelüm
Künc-i firqatde¹⁷¹ senüñ fikr-i lebüñdür emelüm
- 2 Yitişinceydi hemān derdine ben bīmāruñ
Mīve-i vaşlına yāruñ n’ideyin irmez elüm
- 3 Bülbülün medh idüp ol şāh-ı gül-i ter didügi
Bir ‘ ömür dörpüsidür kıddüñe nisbet güzelüm
- 4 Ādemün ehl-i riyā sözleri kanın kıridur
Sākīyā taldura şol kan olacağı içelüm
- 5 Bāde-i mihr ü vefā sūzlarıdır¹⁷² ey Bākī
N’ola devr eyler ise bezm-i cihānı ğazelüm

-58-¹⁷³

12a

Ālī

Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

- 1 Baħr eyledün yaşum nice bir seyr-i Kıalyata
Līmān-ı dilde bir gicecik bārī kal yata
- 2 Yāri çeküp kenāra kıayık seyrin eylesek
Olmasa bād-ı firqate bādī o firqate
- 3 Çak başdan ey gönül saña kim dir alargā tır
Baştarda kıçlu bir ğuzele tıgrılıp çata
- 4 Şal rüzġāra fülk-i teni rüz u şeb dime
Yā Akdeñizde bata yaħod kıaraya ata

¹⁶⁹ Küçük, s. 221.

¹⁷⁰ Bu şiir Bākī Dīvānı’nda 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyit şöyledir:

4 Benem ol şāh-ı nihāl-i çemen-i mihnet kim
Mīve-i ma‘ rifet fażl u hüner bükdi bilüm

¹⁷¹ firqatde: halvetde BD.

¹⁷² sūzlarıdır: sāġarıdır BD.

¹⁷³ Aksoyak, İ. H. (2018). Gelibolulu Mustafa Ālī Dīvānı. (ISBN 978-975-17-4033-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 1082.

- 5 Deryā yüzinde çekdiregör zevrağ-ı meyi
‘ Ālī şarāb-ı şandal odur cāna cān kıata

-59-¹⁷⁴

Hüdāyī

Mef‘ ūlū Fā‘ ilātū Mefā‘ ilū Fā‘ ilūn

- 1 Ey kıaşı yā hadengüne sīnem nişāne dek
Nāzuñ nihāl-i servdür ol bāğ-ı cāna dek
- 2 Tīrūñle sīnemi yeter etdiñ delik delik
Şimden girü ‘ aşābī dil-i nā-tüvāna dek
- 3 Ey cān ṭabībi tīğ-i ğamuñ sīnem itdi çāk¹⁷⁵
Gül sūzen-i müjeñle yine nāzikāne dek
- 4 Gül dikme bāğa ‘ arız-ı dilber yeter deyu
Serv ü çenār geldi bugün bāğ-bāne dek
- 5 ‘ Uşşāk içinde eyle Hüdāyīyi ser-firāz
Ey Yūsuf-ı zamāne başın kes sināne dek

-60-¹⁷⁶

Maķālī

Fe‘ ilātūn Mefā‘ ilūn Fe‘ ilūn

- 1 Güzel oldur ki dilde dāğ uyara
Er¹⁷⁷ odur yaķa pūr-çerāğ uyara
- 2 Āteşin sīnemi fūrūzān it
Ḥayra gir sende bir ocağ uyara
- 3 Nice cān kıurtaram ki ḥāl-i müjeñ
Durmaz¹⁷⁸ urur dile bu dāğ uyara
- 4 Mümteni‘ dür ki çeşm-i seḥḥāruñ

---

¹⁷⁴ Yekbaş, H. (2005). Hüdāyī-i Kadīm Dīvānı (Edisyon Kritik-Metin-İnceleme). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, s. 321.

¹⁷⁵ çāk: ḥāk HKD.

¹⁷⁶ İçli, agm., s. 1254.

¹⁷⁷ er: yār agm.

¹⁷⁸ durmaz: ṭurmaz agm.

Halkı zinde uyuda sağ uyara

- 5 Bülbül-āsā Maḳālī nāleyi ḳo
Ki meḳādā hezār[1] zāg uyara

-61-¹⁷⁹

12b

Maḳālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Ne ḫālet var 'aceb şīrīn kelāmuñ la' l-i nābında
Su'āl itdükçe¹⁸⁰ şekerler nişār eyler cevābında
- 2 Ḳapusunda benem ser-ḫalka-i [erbāb-ı] derd ammā
Ser-āmed bir güzeldür kendi daḫi¹⁸¹ şīve bābında¹⁸²
- 3 Anı ey Yūsufa teşbih iden daḫi uyursun sen
Bu ḫüsni görmemişdür belki Yūsuf daḫi¹⁸³ ḫvābında
- 4 Semendinden sipihrüñ tāc-ı zerle ḫüsrev ü ḫāver
İnüp ol şāh-ı ḫüsñüñ yürise lāyık rikābında
- 5 Maḳālī boynı baḡlu bendesi¹⁸⁴ olmaḳ muḳarrerdür¹⁸⁵
O şāh-ı kişver-i ḫüsñüñ der-i devlet-me'ābında

-62-¹⁸⁶

Maḳālī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yārdan ḫursend¹⁸⁷ ü a' dādan melāmet dīdeyüz
Şākiriz gülden ve-līkin ḫardān rencīdeyüz
- 2 Ḫāşılı çekdük girībān-ı ta' alluḳdan eli
Serv gibi gülşen-i 'uzletde dāmen-çīdeyüz

¹⁷⁹ İçli, agm. 1254.

¹⁸⁰ su'āl itdükçe: kaçan sordukça agm.

¹⁸¹ kendi daḫi: daḫi kendi agm.

¹⁸² Bu beyit agm.de 3. beyittir.

¹⁸³ belki Yūsuf daḫi: daḫi Yūsuf belki agm.

¹⁸⁴ bendesi: çākeri agm.

¹⁸⁵ muḳarrerdür: yeter 'izzet agm.

¹⁸⁶ İçli, agm., s. 1250.

¹⁸⁷ ḫursend: hoşnūd agm.

- 3 Süfle-dil¹⁸⁸ olanlar idrāk eylemezler¹⁸⁹ hālimiz¹⁹⁰
İrtifā‘-ı şānımız¹⁹¹ var ‘ālem-i ‘ulvīdeyüz
- 4 Aña qaldı kim dehānuñ yādına ey māh-rū
Başumuz alup ‘adem iklīmiñe ‘azm ideyüz
- 5 Biz ki naqş olduq Maqālī halka halka dāğ-ıla
Rūy-ı yāri görmege başdan ayağa dīdeyüz

-63-¹⁹²

Maqālī

Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

- 1 Ğavvāş-ı baħr-ı ‘aşkı geçerseñ raķīb eger
‘Uşşāķ içinde olmaya mı bir derūñ yüzer
- 2 Feryāduma irişmediñ¹⁹³ ey¹⁹⁴ serv-i gül-‘ izār
İtdüm çü¹⁹⁵ gülşen-i ser-i kūyuñda nāleler¹⁹⁶
- 3 Ey dāğ-ı sīne şadra geçüp germe gögsümi
Ķan ağlamakda merdüm-i çeşmüm sīnemi başar
- 4 Ey āh-ı ser-firāz yūri sen āsumāna dek¹⁹⁷
Tıtdı cihānı¹⁹⁸ yir qomadı saña eşk-i ter
- 5 Sen ey Maqālī nādire güftār-ı dehrsın
Nazmuñ n’ola olursa¹⁹⁹ cihān içre mu‘teber

-64-²⁰⁰

13a

Maqālī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

¹⁸⁸ süfle-dil: süfle-ṭab agm.

¹⁸⁹ eylemezler: eylemez agm.

¹⁹⁰ hālimiz: qadrimiz agm.

¹⁹¹ şānımız: qadrimiz agm.

¹⁹² İçli, agm., s. 1252.

¹⁹³ irişmediñ: irişmedi agm.

¹⁹⁴ ey: ol agm.

¹⁹⁵ çü: şu deñlü agm.

¹⁹⁶ Bu beyit agm.de 4. beyittir.

¹⁹⁷ āh-ı ser-firāz yūri sen āsumāna dek: āh-ı sīne yūrivar āsumāna çık agm.

¹⁹⁸ cihānı: zemīni agm.

¹⁹⁹ nazmun n’ola olursa: şı‘ rüñ olursa ṭañ mı agm.

²⁰⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

- 1 Gözüñ sihriyle ‘aqlım almasa dīvāne olmazdım
Lebüñ kılmasa efsün ‘āleme efsāne olmazdım
- 2 Murādım dest-resin olmasa zülf-i ‘anber saña
Bugün ben erre-i miḥnetle şekl-i şāne olmazdım
- 3 Ben ol ehl-i ferāgat sākiñ-i peygüle-i derdim
Tecerrüdde Mesihā gelse hem kāşāne olmazdım
- 4 Hūş ol demler ki la‘ lüñ yādına bezm-i maḥabbetde
Tokuz cāmın sipihrüñ nūş ider mestāne olmazdım
- 5 Semender-vār āteş-dān miḥnet olmasa yirim
Maḳālīveş cemālüñ şem‘ine pervāne olmazdım

-65-²⁰¹

Vālī Efendi

Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Zülf-i müşkīnine hevā-dāruz
Bir bölük ‘āşık-ı siyehkāruz
- 2 Ğarḳ olup seyl-i eşke ḥāne-i çeşm
Giceler subḥ olunca bī-dāruz
- 3 Zülf-i ajūr mişāli el virmez
Şimdi künc-i belāda peymānuz
- 4 Rūḥ olup geçmişüz ‘anāşırdan
Bir iki nā-tüvān ü nā-çāruz
- 5 Gül gibi sīne-çāk iken Vālī
Yine a‘ dā gözine biz ḥāruz

-66-²⁰²

Bāḳī Efendi Sellemullāhi Te‘ alā²⁰³

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

²⁰¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁰² Küçük, s. 92.

²⁰³ Bu şiir BD’de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyit şöyledir:

3 Yüri sey serv-i ser-efrāz yüri
Ḳad-i bālāña irişmez şimşād

- 1 Nāle-i²⁰⁴ ‘ aşıkā kılmazsın dād
Hey elā gözlüm elüñden feryād
- 2 Var ise çekmege her bār-ı gamuñ
Har gibi oldı raķībüñ mu‘ tād
- 3 Bulmasun kimse kuşuruñ dir iseñ
Eyleme kaşr-ı cefāyı bünyād
- 4 Hāk-i rāhuñ ideyin āhumla
Rūzgār içre gamuñla ber-bād
- 5 Şi‘ r-i Bākīye nazīr olmaz hiç
Fenn-i ‘ aşk içre olupdur üstād

-67-²⁰⁵

13b

Müseddes-i Yahyā

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Şehri sā’irler ile seyr ider ol şāh²⁰⁶ meded
Mededüm yoķ ki varam kūyına her gāh meded
Olmadı derd-i dilümden benüm āgāh meded
‘ Aql ise yār degül ‘ ömr ise kütāh meded
N’ideyin n’eyleyeyin āh meded vāh meded
Meded Allāh meded hey meded Allāh meded
- 2 Dūd-ı āhum gibi bir yirde qarār idemizin
Gün gibi başum alup terk-i diyār idemizin
‘ Aşķ ile faħr iderin zerrece ‘ār idemizin
Gevher-i eşkümi pāyına nişār idemizin
Çāre yoķ gendümi dil-dār ile²⁰⁷ yār idemizin
Meded Allāh meded hey meded Allāh meded
- 3 Gezdügüm yirde dirīgā nitekim ebr-i semā
Ağlamağ oldı işüm ħasret ile şubħ u mesā
Tırmadı yağdı göz açdurmadı bārān-ı belā
Nice gündür ki görünmez baña ol şems-i duħā

²⁰⁴ nāle-i: naz ile BD.

²⁰⁵ Bozyiğit, E. (2021). Taşlıcalı Yahyā Bey Divanı (İnceleme - Tenkitli Metin - Nesre Çeviri - Sözlük). [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, s. 323.

²⁰⁶ şāh: māh TYD.

²⁰⁷ dil-dār ile: dil-daruma TYD.

Ne kadar sa'y -i cemil itdüm ise oldu hebā
Meded Allāh meded hey meded Allāh meded

- 4 Gāh olur āh-ı siyāh ile cihānı bürürin
Gāh girdāb-ı ğam u ğuşşada dönüp tururın
Yaşum ırmağı gibi boynumu burup yürürin
Her dem āyine-i 'ālemdede elemeler görürin
Hasteyem derd ü ğam-ı yār ile cānum sürürin
Meded Allāh meded hey meded Allāh meded
- 5 Benliğüm eyledi cānum gözine perde beni
Kendü kendüme hicāb eyledi²⁰⁸ her yirde beni
Ser-i aşhāb-ı şafā kıll der-i dilberde beni
Mūnis eyle dil-i Yaḥyā gibi bu derde beni
Elümi al koma mey gibi ayaklarda beni
Meded Allāh meded hey meded Allāh meded

-68-²⁰⁹

14a

Sultān Murād Ḥān

Mef' ulü Fā' ilātün Mef' ulü Fā' ilātün

- 1 Āh ile şerḥa çekdüm sinemde yara düşmiş
Ḥ'āb içre yāri bulmuş tā ki uyara düşmiş
- 2 Hışm idüp ol şeker leb söyledi acı sözler
Fālm²¹⁰ mübārek oldu baña²¹¹ sitāre düşmiş
- 3 Bir laḥza²¹² kalmadı yād bu ḥaste nā-tüvānı
Dimedi ol ṭabībüm görsem²¹³ ne kāre düşmiş
- 4 Bustān-ı dehre cānā uğradı āb u nārum
Āhum ḥazānı²¹⁴ yaqdı yaşum nigāre²¹⁵ düşmiş
- 5 Deryā-yı 'aşq içinde geşti-i²¹⁶ dil gezerken
Ġam dirler ey Murādī ol bir diyāra düşmiş

²⁰⁸ eyledi: eyleme TYD.

²⁰⁹ Kırkkılıç, H. A. (2015). Murādī Dīvānı (ISBN 978-975-17-3802-8). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay.

²¹⁰ fālm: kalem MRD.

²¹¹ baña: tā ki MRD.

²¹² laḥza: nokta MRD.

²¹³ görsem: gör kim MRD.

²¹⁴ ḥazānı: cihānı MRD.

²¹⁵ nigāre: bi-kāre MRD.

²¹⁶ geşti-i: geşte-i MRD.

-69-²¹⁷

Bākī Çelebī Rāst

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şalınan kūyında ol serv-i semen-sīmā mıdur
Gülşen-i cennetde şāḥ-ı Sidre vü Ṭübā mıdur
- 2 Zaḥm-ı sīnem içre cānā kanlu peygānuñ senüñ
Ġoncede pinhān olan berg-i gül-i ra' nā mıdur
- 3 Mürde-i derd ü ğama cānlar bağışlar cür' ası
Sākıyā billāh mey-i ḥamrā dem-i ' İsā mıdur
- 4 Ağzuñ içre diş midür ya ğonce içre jāle mi
Kevkeb-i dürrī şedef ya lü'lü-yı lālā mıdur
- 5 Bākī-i dil-ḥasteye cevri firāvān itmedeñ
Çaşduñ öldürmek mi yoḥsa²¹⁸ nāz u istignā mıdur

-70-²¹⁹

Maḳālī-i Füsün-ger

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Çaşlaruñ gerçi belā-engīz-i cāndur ser-sitiz
Çeşmüñ andan ḥışm-nāk ü ğamzeñ andan daḥi tiz
- 2 Zülfüñ ol naḳḳāş-ı Mānī-destdür kim ḥaṭṭuñı
Levh-i kāfür üzre kılmış müşk-i terden ḥāk-rīz
- 3 Gelmedin ḥaṭṭ-ı yüzin görüp vişālin kııl taleb
İrmedin aḥşam irer ser-menzile çün şubḥ-ḥīz
- 4 Süz-ı ' aşkuñdan ḥarāret cāna gibi istemem
Def' ine ger şeh-per-i Cibril olursa bād-bīz
- 5 Ey Maḳālī yüz çevirme derd-i ' aşḳ-ı yārdan
Merd-i meydān belā itmez belālardan ğiriz

---

²¹⁷ Küçük, s. 128.

²¹⁸ yoḥsa: yogsa BD.

²¹⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

14b -71-²²⁰

Muḥlisî

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün

- 1 Tek seni tîr-şifat sîneye bir kez çekeyin
Baş egüp hîdmetüñe yâ gibi kıaddüm bükeyin
- 2 İstemem dâmeniñe zerrece toz kıonduğını
Pâklikle seni sevmezsem efendi
- 3 Sîneme meydânına atsun oқın ol kıaşı kemân
Başım üstine anıñ menzil taşın dikeyin
- 4 Bedene şığmadı cân şevkıñ ile vir tığüñ
Ol dikiş yirlerini tâ ki bedenden sökeyin
- 5 Resen-i zülfüñ ile Muḥlisî ber-dâr eyle
Şal benim boynıma var-ise vebâli çekeyin

-72-²²¹

Müşterek Nazm

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün

Revânî

- 1 ‘ Ārız olduğı için şâhid-i bâğa yire kıan
Dökdi faşşâd-ı hâzân gül varaқından yire kıan

Meylî

- 2 Nev-bahârım nazâr it bâğ-ı cihânın gözüne

Uslûbî²²²

- 3 Yire kıan zaḥmetidür ‘ arız olupdur yüzüne

-73-²²³

‘Ubeydî Pâkîze-Güftâr

²²⁰ Bu şiirin sadece matla‘ beytine ME’de ulaşılabilmıştır. Bkz: Gürbüz, M. (2018). Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş’âr (İnceleme-Metin-Şair ve Şiir Dizini). (ISBN 978-975-17-4023-6). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 204.

²²¹ Bu şiir mecmuanın 14b sayfasında Muḥlisî’nin şiirinin hemen altına yatay şekilde beyitler halinde yazılmıştır. Beyitlerin üzerinde mahlaslar bulunduğu için şiirin müşterek olduğu düşünölmektedir. Ancak kaynaklarda bu beyitler bulunamamıştır.

²²² Şair hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunamamıştır.

²²³ Arslan, 2013, s. 351.

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 La‘ l midür lebüñ ey meh ya mey-i şâf mıdur
Sâgar-ı sîm-i muşaffâ mı yañûd nâf mıdur
- 2 Tarab-engîz uşûlinde gül-i üstâd geçer
Muṭrib-i bezm-geh-i hüsñüñe deffâf mıdur
- 3 Çarh-ı pür-encüm aña aqça terâzûsıdur
Dîde bâzâr-ı ğam-ı ‘ aşqda şarrâf mıdur
- 4 Kaṭre-i hünını silmem dir idüñ ezberden
Göricek zaḥmumu raḥm itmemek inşâf mıdur
- 5 Ey ‘ Ubeydî dür-i eşk ile pür itdün çeşmüñ
Ġarazuñ ḥâk-i der-i dilbere ithâf mıdur

-74-²²⁴

Ḳuṭbî

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Ḥandeler ‘ işve ile ol gül-i ḥandâna düşer
Nağmeler nâle ile bülbül-i nâlâna düşer
- 2 ‘ Āşık ḥaste-dilüñ ḥâline gâhî nazar it
Merḥamet sen şeh-i iqlim-i dil ü câna düşer
- 3 Ġamı taḥşîl ile her kim ire hıẓr-ı vaqte
Künc-i zulmetde yolu çeşme-i ḥayvâna düşer
- 4 Kime kim luṭf-ı Ḥudâ yâri ola ‘ âlemde
‘ Ārif-i vaḥdet olup şoḥbet-i ‘ irfâna düşer
- 5 Ḳutbîyâ devlet-i dünyâya şaḳın bâş egme
Ki sücüd eylemek ol rezzaḳ-ı Raḥmâna düşer

-75-²²⁵

Ḳıṭ‘ a

Fe‘ ilātün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün

²²⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²²⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

1 Der-i devlet-me'āba sultānım
Ger mecāl olsa derdimi dirdim

2 Līk kāyil degilim ne taqrīre
Ve ne taḥrīre āh kim virdim

-76-²²⁶

15a **Belīgī Belağat-Şi'ār**
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dilimüz añlayamaz şūfi bizüm ḳāl ehli
Bī-zebān söyleşelüm var ise bir ḥāl ehli
- 2 Saḷḫanat faḫr ile faḫr itmek imiş 'ālemde
Ne bilür ḳadrin anuñ memleket ü māl ehli
- 3 Cānı cānan yolına virmege²²⁷ ihmāl itme
İremez menzil-i maḳşūdına ihmāl ehli
- 4 Vāz gel 'aḳl ile sen yār olımazsın ey dil
Ehli vār başḳa anıñ da be hey abdāl ehli²²⁸
- 5 Her dem āl ile Belīgī öper ol serv ayağın
Görmedüm ḥün-ı şirişküme gibi bir āl ehli

-77-²²⁹

Nev' ī Efendi
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Āteş-i ḫasret ile cān eridür ḳāl ehli
Şāf ider cevher-i 'aşḳ ile dilin ḥāl ehli
- 2 Bildiler²³⁰ fitnesini ḥāl-i ruḫunda yārüñ
Kişinüñ kevkebine nāzır olur fāl ehli
- 3 Oldı erbāb-ı fenā zülf-i girih-gīre esīr
Düşdiler silsile sevdasına iḳbāl ehli

---

²²⁶ Bu şiirin GŞ'de bulunan 3. beyti mecmuada yoktur. Bu beyit şöyledir:

3 İledür ḫalvetine hīle ile şūfi şarāb
Görmedüm dünyede anuñ gibi bir āl ehli

²²⁷ virmege: virmede GŞ.

²²⁸ Bu beyit GŞ'de yoktur.

²²⁹ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 396

²³⁰ bildiler: fıldiler ND.

- 4 Kāni' -i naqd-i hayāt oldı bugün ' arif olan
Kaldılar guşsa-i ferdā ile āmāl ehli
- 5 Nev' iyā bunca²³¹ zeber-desti başa şunsa ayak
Görmedüm sāķi-i gül-çihre gibi āl ehli

-78-²³²

Velehu

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yüz çevürdi yār bizden hāl bir yüzden dağı
Bağt yüz göstermedi iķbāl bir yüzden dağı
- 2 Kātib-i kudret vefā resmin haıında yazmamış
Muşhaf-ı hüsünde gördüm fāl bir yüzden dağı
- 3 Fikr-i haıtuñsuz ölürsem korķaram cānā ola
Rüz-ı maşser nāme-i a' māl bir yüzden dağı
- 4 Şüret-i mihr ü vefā göstermedi mir'āt-ı çarđ
Yok sitārem n'eyleyem ađvāl bir yüzden dağı
- 5 Haıer-i hün-riz-i dilber āb-ı hayvāndur veli
Görünür Nev' iye ol kıattāl bir yüzden dağı

-79-²³³

15b

Müseddes-i Āzeri Ğazel-i Nev' i

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Aldı gönlüm yine bir dilber-i pākize-hışāl
Şaıı sünbül yüzi gül²³⁴ ' arızı hurşid-misāl
Oldı pāy-ı dile gīsü-yı girih-giri ' iķāl
Şimdi hālümden iderlese eger halk su'āl
Gice gündüz benem ol mu' tekif-i künc-i melāl
Mütelāşi vü perişān u müşevveş-ađvāl
- 2 İtmedi baña vefā ol meh-i ferħunde kıadem

---

²³¹ bunca: nice ND.

²³² Tulum & Tanyeri, 1977, s. 376.

²³³ Bu şiir mecmuanın 4a sayfasında "Ğazel-i Nev' i Tesdis-i Āzeri Çelebi" başlığıyla verilmiştir. 4a sayfasındaki şiirde bulunan 5. bend burada yoktur.

²³⁴ M.'de ifadenin üzerinde "lebi mül" yazmaktadır.

Mehlikālarda dilā kalmadı āyīn-i kerem
Şu ki kaldı ki idem ‘azm-i beyābān-ı ‘adem
Eyler oldı beni bu baht-ı siyāhum her dem
Mübtelā-yı elem-i fūrkat ü dil-ḥaste-i ğam
Harem-i şoḥbete²³⁵ nā-maḥrem ü maḥrūm-ı vişāl

- 3 Pür-şafā olsa derūnum n’ola ḥurşīd şıfat
Eyledüm şavma‘ a-i kāḥ-ı felekte şoḥbet
Oldı dil mu‘ tekif-i perde serā-yı ‘uzlet
Çekmedi bencileyin kātib-i kilik-i ḳudret
Lāubālī şıfat ü Vāmık u Mecnun sīret
Bī-nevā ṭab‘ u gedā meşreb ü dervīş ḥışāl
- 4 Āteş-i miḥnet olupdur dil-i sūzāna maḥal
Kevkebim burc-ı nuḥūsetde meger oldı zuḥal
Beni ğam çekmege ḥalk eyledi Ḥallāk-ı ezel
N’ola olsam bu cihān içre melāmette²³⁶ meşel
Sāz-ı muṭrib gibi dil²³⁷ beste-i evtār-ı emel
Beyt-i şā‘ ir gibi dil-ḥānesi pür-vehm ü ḥayāl
- 5 Bu gönül ‘ākıbet-i kārı teemmül ḳılsun
Nice bir kendi umūrunda tekāsül ḳılsun
Çekmesün derd ü elem Ḥaḳḳa tevekkül ḳılsun
Āzerīveş demīdür terk-i tecemmül ḳılsun
Bunca bār-ı eleme nice taḥammül ḳılsun
Nev‘ ī-i ḥaste-dil ü ‘aşıḳ-ı bī-şabr ü mecāl

-80-²³⁸

16a **Fuzūlī Bağdādī**²³⁹
Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Bāğa girdüm ser-i kūyuñ anup efgān itdüm
Gül görüp yāduñ ile çāk-i giribān itdüm
- 2 Ğonce vü lāle²⁴⁰ dime dağ ḳarasın ḳoparup

²³⁵ şoḥbete: vuşlata M., 4a

²³⁶ melāmette: melāhatte TŞ.

²³⁷ dil: cān TŞ, M. 4a

²³⁸ Kılınç, 2021, s. 561.

²³⁹ Bu şiir FD’de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan 2 ve 6. beyitler şöyledir:

2 Baḥuban nergise bīmār gözün ḳıldum yād

Nergisi nāle vü efgānuma ḥayrān itdüm

6 Göricek sünbūli añdum şiken-i kākülünñi

Sündüli girye vü āh ile perişān itdüm

²⁴⁰ ğonce vü lāle: ğonce-yi lāle: FD.

Āl vālāya şarup sebzede pinhān itdüm

- 3 Gül-i ter üzre düşen şebneme düştü nazarum
Gözümü şevk-i cemālūñle dür-efşān itdüm
- 4 Berg-i gül şanma ki hūn-ābe dōken demde gözüm
Nice yaprağa ciğer kanı şalup kan itdüm
- 5 Ey Fuzūlī reviş-i ‘ aql zebūn itdi beni²⁴¹
Sehv kıldum ki cūnūn derdine dermān itdüm

-81-

Mışrā‘

Ne hoş idi metā‘ -ı vişāl eger hicrānı olmasa

-82-²⁴²

Velehu²⁴³

Fa‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilūn

- 1 Ney gibi her dem ki zevk ü vaşluñı²⁴⁴ yād eylerem
Tā nefes vardur qurı cismümde feryād eylerem
- 2 Rūz-ı hicrāndur sevin ey murğ-ı rūḥum kim bugün
Bu kafesden ben²⁴⁵ seni elbette āzād eylerem
- 3 Vehm idüp tā şalmaya sen māha mihrin hīç kim
Kime yetsem cevr ü zūlmūñden²⁴⁶ aña dād eylerem
- 4 Bilmişem bulmam vişālūñ līk ol²⁴⁷ ümmīd ile
Gāh gāh öz ḥāṭır-ı maḥzūnımı²⁴⁸ şād eylerem
- 5 Levḥ-i ‘ ālemden yudum eşk ile Mecnūn ādını

---

²⁴¹ beni: meni FD.

²⁴² Kılınç, 2021, s. 559.

²⁴³ Bu şiir FD’de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan 4 ve 5. beyitler şöyledir:

4 Kan yaşum kılmaz vefā giryān gözüm isrāfına
Munca kim her dem ciğer kanından imdād eylerem

5 İncimen her nice kim ağıyār bī-dād eylese
Yār cevriyçün gōñül bī-dāda mu‘ tād eylerem

²⁴⁴ zevk ü vaşluñı: bezm-i vaşluñı FD.

²⁴⁵ ben: men FD.

²⁴⁶ cevr ü zūlmünden: zulm ü cevründen FD.

²⁴⁷ ol: bir FD.

²⁴⁸ maḥzūnımı: nā-şādımı FD.

Ey Fuzūlī ben daḥī ʿālemde bir ād eylerem

-83-²⁴⁹

Velehu²⁵⁰

Mefāʿ ilün Feʿ ilātün Mefāʿ ilün Feʿ ilün

- 1 H̄oş ol zamān ki ḥarīm-i vişāle maḥrem idüm
Ne mübtelā-yı belā ne muḳayyed-i ğam idüm
- 2 Gezerdüm itlerüñ içre fezā-yı küyuñda
Yerüm behişt-i berīn idi ben bir Ādem
- 3 Hemīşe secde-gehüm ḥāk-i āsitānuñ idi
Bu iʿtibār ile bir ser-bülend-i ʿālem idüm
- 4 Zamān zamān eşer-i pertev-i cemālünden
Muʿālic-i dil-i pür-derd ü çeşm-i pür-nem idüm
- 5 Fuzūlī olmaz imiş miḥnet-i firāḳa müfid
Bu zevḳ zıkrı ki bir vaḳt yāre hem-dem idüm

-84-²⁵¹

Figānī Merḥūm

Mefʿ ülü Fāʿ ilātü Mefāʿ ilü Fāʿ ilün

- 1 H̄ālün ğamıyla tāzeledüm sīne dāğını
Yaḳdum dil ehlinüñ bu²⁵² söyünmiş çerāğını
- 2 Başın elinde gördi bu bezm-i zamānede
Her kim ki içdi cām-ı maḥabbet ayağını
- 3 Fenn-i cefāda zülfine ey dil belī diyüp
Mengüş-ı yār tutdı öñinde ḳulağını
- 4 Tātār-ı zülfı yādına ʿazm-ı sefer iden²⁵³

²⁴⁹ Kılınç, 2021, s. 558.

²⁵⁰ Bu şiir FD'de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan 4 ve 6. beyitler şöyledir:

4 Gedā-yı küyuñ idün böyle zilletüm yoḫ idi
Serīr-i salṭanat-ı ḳurbda muʿazzam idüm

6 Ziyāde ğam-zedeem hecr ile ḥoş ol günler
Ki men bu ğam-zedelikden ziyāde ḥurrem idüm

²⁵¹ Çaylı, Cankurt G. (2015). Figānī Divanı Gramatıksel İndeksi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, s. 80.

²⁵² bu: o FDG.

²⁵³ iden: ḳılan FDG.

Kūy-ı fenāda²⁵⁴ eylesün evvel konağını

- 5 Görsem Fiğānī cām-ı mey içre ḥabāb-ı al
Bezm-i fenāda²⁵⁵ yād iderem cem²⁵⁶ otağını

-85-²⁵⁷

16b

Āzerī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yoliña 'ālem ḳomazsa ḥānümānı işte ben
Halk virmezse reh-i 'aşḳuñda cānı işte ben
- 2 Gördi hem-şoḥbet beni dil-dār ile düşmen didi
Saña irmezse belā-yı nāgehanī işte ben
- 3 Bir güherdir nazm kim gitdikçe ḥāḳ olmaḳda dūr
Var ise ol gevherüñ 'ālemde kānı işte ben
- 4 Cān virelden bunca bīmāruñ ölürken yoliña
Yād iderseñ yine bir nā-tüvānı işte ben
- 5 Āzerī cān virdi cānā didiler cānānıma
Didi yüz biñ cān ile virdiyise cānı işte ben

-86-²⁵⁸

'Ulvī

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

- 1 Bitmez yüregim yāreleri işler oñulmaz
Şabr eyliyelüm çāre nedür bitmez iş olmaz
- 2 Peymāne-şıfat²⁵⁹ ḥasret-i la'lüñle dem-ā-dem
Bir dem mi geçer dīdelerüm ḳan ile ṭolmaz²⁶⁰
- 3 Günden güne artarsa n'ola ḥüsñ-i dil-ārā
Gülzār-ı cinānuñ gül-i ra' nāları şolmaz

²⁵⁴ fenāda: belāda FDG.

²⁵⁵ bezm-i fenāda: deşt-i belāda FDG.

²⁵⁶ cem: cān FDG.

²⁵⁷ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁵⁸ Çetin, İ. (1993). Derzi-zāde Ulvī (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, s. 316

²⁵⁹ şıfat: gibi DUD.

²⁶⁰ Bu beyit DUD.'de 3. beyittir.

4 Bir ğamze-i fettānı bulup sevmiş o ħūnī
Şanmañ kişi kişiye itdüğini bulmaz

5 ‘Ulvi kılunı ħışm ile redd eyledi dirler
Ol şāh-ı keremden bu cefālar hiç umulmaz

-87-²⁶¹

Maķālī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1 Ħayālūñ şāhına başum bu çeşm-i eşk-bār üzre
Teferrüc-gāh için bir kaşr-ı ‘ālīdir binār üzre

2 Ben oldıkda güzār kııl gül-i nigāra kabrim üstine
Gör neler diyeler nūr indi gördük bir mezār üzre

3 Gözi yaşıyla Ferhāduñ eşerdir düd-ı āhından
Aķan şular biten sünbül deĝildür küh-sār üzre

4 Necābet kim kadem başduñ yüzüm ol yirde ferş olsun
Ne yir kim sāye şalduñ ħāk olam ol reh-güzār [üzre]

5 Maķālī ta‘ n-ı cāhilden²⁶² ne ğam-ı erbāb ‘irfāna
Atarlar taşı elbette dıraht-ı mīve-dār üzre

-88-²⁶³

17a

Paşazāde Ħasībī Efendi

Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülün

1 Biz şadr-nişīnān-ı şafāĥāne-i ‘aşķuz
Bir derd-keşān-ı mey-i peymāne-i ‘aşķuz

2 Peyĝüle-i meyĥāne-i mey biñ tahta deĝişmez
Bir rind-i ħarābātī vü mestāne-i ‘aşķuz

3 Sulţān-ı cihānuz kılunuz pīr-i muĝānuñ
Maĥdūmlaruz ĥādīm-i kāşāne-i ‘aşķuz

²⁶¹ İçli, agm., s. 1248.

²⁶² cāhilden: a‘ dādan agm.

²⁶³ Bu şiirin sadece matla‘ beytine ulaşılabilmiştir. Bkz. Kahraman, B., (1992-1993). Bir Şiir Mecmuası, S.Ü, Fen – Ede. Fak. Edebiyat Dergisi, (7-8), 107.

4 Per-sūḥte bī-tāb yatur ḥāk-i ‘anāda
Şem‘-i ruḥ-ı cānāneye pervāne-i ‘aşkuz

5 Yād eyleme seng-dil dil-dārı Ḥasībī
Taş aındırıcı olma ki divāne-i ‘aşkuz

-89-²⁶⁴

Velehu

Fe‘ülün Fe‘ülün Fe‘ülün Fe‘ülün

1 Ferāmūş idelden meh-i dil-pesendi
Dilā añma ḥāl-i dil-i mest-mendi

2 Düşürdi yire şāḥ-sār-ı vücūdım
Ṭaleb-kārı pāy-būs-ı semendi

3 Şacı pest idüp kadr-i müşk-i ḥıṭāmı
Zülālī şikest itdi bāzār-ı kandi

4 Beni kıldı derd ile ḥāke beraber
Hevā-yı nihāl-i kād-i ser-bülendi

5 Ḥasībīye kim eyleye iltifātuñ
Yazıkdur esirge kuluñdur efendi

-90-²⁶⁵

Velehu

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Ḥamdüli’llāh şaḥīḥ ḥūş ḥālüz
Künc-i ‘uzletde fāriḡu’l-bālüz

2 Ne şafā esbine süvār olduḡ
Ne belā üştürine pā-mālüz

3 Gāh bülbül-mişāl nuṭka gelüp
Gāh ḥāmuş u sākıt ü lālüz

4 Ber-ṭaraf kılmışuz cihān kaydın
Ber-ḥalās-ı kemend-i āmālüz

²⁶⁴ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁶⁵ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

5 Tekye-i dehrde Ḥasībī biz²⁶⁶
Kimse bilmez ne ṭurfā abdāluz

-91-²⁶⁷

Velehu

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ḥarāb oldı yeter seng-i melāmetden dil-i 'āşık
'İmāret kııl esrüge ḳalmasıñ şāhum bozuḳ yazıḳ

-92-²⁶⁸

Velehu

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Bezī-i rūḥ itdüm dilā ben būs-ı cānān almada
Anuñçün ḥaste göñlüm cān virüp cān almada

-93-²⁶⁹

Velehu

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Lebüñ ḥaṭṭuñ yanında çeşmedür akar çemenlikden
Gözüñ āhüya beñzer kim ba' id olmaz semenlikden

-94-²⁷⁰

17b

Ḥalīlī Sellemullāh

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Fehm ider mū' cize-i Ḥazret-i Peygamberi
Seyr iden cephe-i raḥşende-i şaḳḳu'l-ḳameri
- 2 İltifāt eylemeye zerre ḳadar ṭübāya
Her kimüñ kim düşe ol serv-i revāna nazarı
- 3 Mübtelālar göz açup dehre nazar ḳılmazlar
Ḳahvesin içmeseler bir iki ḳaçan seḫeri

---

²⁶⁶ Vezin bozuktur.

²⁶⁷ Sungurhan, 2017a, s. 291.

²⁶⁸ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁶⁹ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁷⁰ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

4 Beni öldür deyü yalvarsam ider şive ü nâz
Meded öldürdi beni ol şanemün şiveleri

5 Ey Halîli lebi-şirîni halâvet vireli
Koymaz oldu zürefâ kahveye şimdi şekerî

-95-

Velehu Sellemullâh

Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün

Ol yâre nişâr it yûri vâri cân-ı za' ifün
Olursa eğer cân ile maqbûl şerîfün

-96-²⁷¹

Velehu Sellemullâh

Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün

1 İtdükçe derünümde ben izmâr-ı maḥabbet
Gün gibi 'ayân olmada âşâr-ı maḥabbet

2 Pertev şala ger 'âleme envâr-ı tecellî
Aḥcâre vü eşcâre düşer nâr-ı maḥabbet

3 Şerḥ eyler iken şerḥası aḥvâlini bir bir
'Aşḫ ehline lâzım degül izḫar-ı maḥabbet

4 Güçdür güzelüm bâr-ı ğama gerçi taḥammül
Âsân görünür 'âşıka her yâr-i maḥabbet

5 Mansûrveş aşılmaḫ olurdı nice diller
Gösterse ser-zülfün eğer vâr-ı maḥabbet

6 İrmezse Halîliye eğer âb-ı vişâlün
Ḥâkister ider cismin anuñ nâr-ı maḥabbet

-97-²⁷²

Velehu Sellemullâh

Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün

---

²⁷¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁷² Bu şiirin yalnızca matla' beytine ulaşılabilmiştir. Hisâlî'nin Metâliü'n-Nezâir'inde de bulunan matla'ın hangi Halîli'ye ait olduğu tespit edilememiştir. Detaylı bilgi için bkz: Kavaklıyazı, A (2015). 15. Yüzyıl Şairlerinden Diyarbakırlı Halîli'nin Şiirleri, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (34), 1-88.

- 1 Sākī benim ol teşne-i leb āb-1 maḥabbet
Kim yaqdı ser-ā-ser tenimi tāb-1 maḥabbet
- 2 Dīk cām-1 şarāba dökerin yirlere kanın
Yārūñ lebine itmesün işrāb-1 maḥabbet
- 3 Dūn-1 ḥātem Cem nidüğini pīr-i muğāna
Şordum didi kim cām-1 mey-i tāb-1 maḥabbet
- 4 Sa' y eyledigümce çekim deyū kenāre
Ḳarīne düşirdi daḥi girdāb-1 maḥabbet
- 5 Şanma ki gelüp anda duḥūl eyleye aḡyār
Feth olmadı her bir kişiye bāb-1 maḥabbet
- 6 Dil murğını şayd itmek için yār Ḥalīlī
Kāküllerinüñ her ḥamı ḳallāb-1 maḥabbet

-98-²⁷³

18a

Selīkī²⁷⁴

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sūz-1 ' aşkuñdan yanar döymez tenümde pīrehen
' Āḳıbet²⁷⁵ sensin beni ' ālemdede gönleksüz ḳoyan
- 2 Yaḳamı şevḳüñle çāk etdüm görenler didi kim
Yaḳasuz ḳor derdmend āḥir seni ol sīm-ten
- 3 Sūz-1 hecrüñden daḥi dilden cerāḥat gitdi²⁷⁶
Gerçi dirler ey kemān ebrū belürmezmiş geçen²⁷⁷
- 4 Ğam yemez aḡyārdan ḥātır-nişān iden seni
Zaḥm-1 ḥārı ' aynına almaz efendi gül diken
- 5 Ey ḳamer-ḫal' at Selīḳīden çevürme yüzüñi
Āfītāb-1 ' ālem-ārā yüz çevürmez zerreden

²⁷³ Zülfe, Ö. (2009). On Altıncı Yüzyıl Şairi Selīkī ve Şiirleri (ISBN 978-975-17-3414-3). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 244.

²⁷⁴ Bu şiir SŞ'de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Ğussa-i hicrān gider gilden görünce ḥaḫḫūñı
Ey cemāli nev-bahārum dāfī' -i ḡamdur çimen

²⁷⁵ ' āḳıbet: dostum SŞ.

²⁷⁶ sūz-1 hecründen daḥī dilden cerāḥat gitdi: tūr-i hicrānun neler geçdi baña SŞ.

²⁷⁷ dirler ey kemān ebrū belürmezmiş geçen: şimdi añmag olmaz anı kim geçdi geçen SŞ.

-99-²⁷⁸

Nev'î Çelebi Efendi

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cāmdan gitmez gözi mey-ḥ^vāre bir ben bir ḥabāb
Baş koşar şahbā ile āvāre bir ben bir ḥabāb
- 2 'Ayş-ı dünyā göz açup yummuşca gelmez 'aynına
Nüş ider peymāneyi hem-vāre bir ben bir ḥabāb
- 3 Kāsesi elde kadeḥ cerrārı müflis mey-perest
Devr-i meyde sā'il-i bī-çāre bir ben bir ḥabāb
- 4 Bāda virmiş varını cümle kalur²⁷⁹ bir baş ile
Bağmamış bu cübbe vü destāra bir ben bir ḥabāb
- 5 Zīr-i dāmānında pinhān eyleyüp rindāne mey
Kan gözinde Nev' iyā mey-ḥ^vāre bir ben bir ḥabāb

-100-²⁸⁰

Mecdî Efendi

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sāğarı elden kıomaz mey-ḥ^vāre bir ben bir ḥabāb
Bī-dil ü ser-keşte vü āvāre bir ben bir ḥabāb
- 2 Dīdesi pür-ḥūn dimağında hevā bağrında taş
Mey-perest ehli hevā bī-çāre bir ben bir ḥabāb
- 3 Saña karşı sākiyā elde tutup mizāb-ı cām
Eyleyen dīdāruña nezzāre bir ben bir ḥabāb
- 4 Bāda virmiş devri almaz rüzgārı 'aynına
Bağmamış bu günbed-i devvāre bir ben bir ḥabāb
- 5 Başı ditrer ayak üzre tıramaz mest-i müdām
Mecdiyā rind-i cihān²⁸¹ mey-h^vāre bir ben bir ḥabāb

---

²⁷⁸ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 184.

²⁷⁹ kalur: kalup ND.

²⁸⁰ Eskimen, A. D. (2008). Mecdî Mehmed Efendi'nin Gazelleri (Metin-İnceleme). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 89.

²⁸¹ rind-i cihān: zinde-i cān agt.

18b -101-²⁸²
Bākī Efendi

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 N'ola gelse dil-i mecrūha derd-i dil-rübādan hāz
İder haste ne deñlü nā-ümīd olsa devādan hāz
- 2 Ğam-ı 'aşkuñ cihān mülkinde buldum şād-mān oldum
Kişi ğurbet diyārında idermiş āşinādan hāz
- 3 Şafā-yı cām-ı la' lūñden ne hālet kesb ider şūfi
Ki tab' -ı bī-mezāk itmez şarāb-ı dil-ğüşādan hāz
- 4 Be-her taqdir olur māyil güzeller 'āşık-ı zāra
Tabīb olanlar elbette iderler mübtelādan hāz
- 5 Çerāğ-ı māh-ı hüsñüñ karşı tutma çeşm-i ağıyāra
Gözüm nūrı ne deñlü eyleye a' mā ziyādan hāz
- 6 İlāhī tab' -ı Bākīden rüsüm-ı ğayrı maḥv eyle
Ki hergiz²⁸³ kılmaya kılbende naqş-ı mā-sivādan hāz

-102-²⁸⁴
Velehu

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Nesīm-i şubḥ eser cān-baḥş olup āheste āheste
Cihānda böyle cān virmiş degüldür daḥi bir haste
- 2 Ayağı elde 'ayş eyler çemende baş kıaldurmaz
Şunılmış sāğar-ı 'işret ezelden nergis-i meste
- 3 Tolaşmağdan degül ḥāli²⁸⁵ kemend-i kāküli dā'im
Ulaşmağdan degül fāriğ²⁸⁶ kemān ebrūsı peyveste
- 4 Temāşā-gāh-ı hüsñünde cihānı ḥayret almışdur
Ğanīñ gözleri ḥayrān faķirūñ çeşmi dem-beste

---

²⁸² Küçük, s. 174.

²⁸³ hergiz: 'aşla BD.

²⁸⁴ Küçük, s. 270.

²⁸⁵ ḥāli: fāriğ BD.

²⁸⁶ fāriğ: ḥāli BD.

- 5 Bir elde Bâkıyâ gül gibi sâgar var iken geldi
Hayâl-i kâkül-i müşgîni sünbül şundi bir deste

-103-²⁸⁷

19a

‘İzârî

Mefâ‘ ilün Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Tabîb derdümi gördi devâdan el çekdi
Yapıştı nabzuma ben mübtelâdan el çekdi
- 2 Çenâr bî‘ at idüp hânkâh-ı gülşende
İrişdi pîr-i hazâna hevâdan el çekdi
- 3 Vefâyı câna satarken o h̄vâce-i h̄sne
Ne ğamz olındı ki bey‘ -i vefâdan el çekdi
- 4 Ruḡına h̄â’ il olur deyu kaṭ‘ idince serin
Kesildi zülf-i perîşân cefâdan el çekdi
- 5 Dimişdi kim bir elüm hayra olsun öp elümi
‘İzârî ol şeh-i ‘âlem-i şehâdan el çekdi

-104-²⁸⁸

Velehu

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Zaḡmım aġzından düşürmez dostum peykânuñı
Aġlar açar dem-be-dem añup geçen iḡsânuñı
- 2 Serv gibi kimseye el virmeyüp tenhâ şalın
Ḥâr u ḡaslar tütmasun ey verd-i ter dâmânuñı
- 3 Bir zamân ola ki düşe yıldızuñ çarḡuñ bite
Ey felek çek sîneye tırma meh-i tâbânuñı
- 4 Añsuzın bir âfete uğrarsın ey dil kôrḡarın
Görmediñ bir kaç gün oldu âfet-i devrânuñı
- 5 Ācıyup bir pâre ḡazḡ eylerdi ḡalb-i pür-figâr

²⁸⁷ Sungurhan, 2017a, s. 553.

²⁸⁸Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

Yāre ʿ arz etseñ ʿ İzārī zaḥm-ı ḥūnuñı

-105-²⁸⁹

Miṣālī

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün

- 1 Sākīya biz bilürüz şorma şırasın ḳadeḥüñ
Bilür eksükli tamām ṭolu bahasın ḳadeḥüñ
- 2 Pāyimāl-i ğam-ı devran oluruz cürʿ a miṣāl
Sürelüm elde iken zevḳ ü şafāsın ḳadeḥüñ
- 3 Feth ola diyü ṭılısm-ı ḥum-ı mey ey sākī
Okuruz niçe zamāndur ki duʿ āsın ḳadeḥüñ
- 4 Umaruz bir gün ola zevḳ ü şafāsın sürevüz
Ḥayli demdür çekerüz derd ü belāsın ḳadeḥüñ
- 5 Zaḥmet-i yār²⁹⁰ ile şişdi ayağı şanma ḥabāb
Ey Miṣālī şişe çek eyle devāsın ḳadeḥüñ

-106-²⁹¹

19b

Şādık

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün

- 1 Bu leṭāfet var-iken laʿ l-i dūr-efşānuñda
Söyle kimüñ dili var ğonce-i ḥandānuñda
- 2 Ḳadd-i dilberde olan ḥālet-i reftār ḳanı
Ṭotalım şivesi var serv-i ḥırāmānuñda
- 3 Kesdi ümmīd-i vişāli dil-i ʿ aşık senden
Ḥançerüñ yir idenelden şoḳulup yanuñda
- 4 Baḳışuñ ğuşşasın çekmege tāḳat yoğiken
Cānıma geçdi ğam-ı ḥançer-i müjġānuñda
- 5 Şādıkuñ gönli ḳarār itmez-iken bir yirde

²⁸⁹ Kaplan, Y. (2020). Mecmualardan Hareketle Bir Divânçe Teşkil Denemesi: Edirneli Misālî (Hasan Çelebi) ve Divânçesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 2, 35-152.

²⁹⁰ yār: bād agm.

²⁹¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

Bağlanup kaldı senüñ zülf-i perişānuñda

-107-²⁹²

‘Ulvī Çelebi

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Her kaçan cāme-i gül-gün ile cānān görünür
Şafağ içre şanurum şems-i dirāḫşān görünür
- 2 Nāz ile ‘ arz-ı cemāl itse kapusunda nigār
Hāle içinde hemānā meh-i tābān görünür
- 3 Düşde gördüm dehenümde leb-i la‘ l-i yāri
Hālet-i nez‘ e varunca²⁹³ kişi cān görünür²⁹⁴
- 4 Seng-i ğam āyīne-i khalbi şikest eyliyeli
Niçe yüzden gözüme şuret-i hicrān görünür
- 5 Gözüme karşı leb-i yāri öpüp turma müdām
Ġāfil olma hele ‘Ulvī gözüme kan [görünür]

-108-²⁹⁵

Velehu²⁹⁶

Mef‘ ülü Fā‘ ilātün Mef‘ ülü Fā‘ ilātün

- 1 Ġamdan gözüm açılmaz hatt-ı nigāra karşı
Ġālib gelürmiş²⁹⁷ uyhu evvel bahāra karşı
- 2 Urmazdı def yüzine meclisde sille mutrib
Gögsini germeyeydi ‘ uşşāk-ı zāra karşı²⁹⁸
- 3 Yok kılca başda ‘ aqlum sevdām olur ziyāde

---

²⁹² Çetin, 1993, s. 266

²⁹³ nez‘ e varınca: mevte varur ise DUD.

²⁹⁴ Bu beyit DUD’de 4. beyittir.

²⁹⁵ Bu şiir mecmuada “Velehu” başlığıyla verilmiştir ancak bir önceki şiirin sahibi Derzi-zāde ‘Ulvī’ye ait değildir. Yapılan araştırmalar sonucu Sağır ‘Ulvī’ye ait olduğu tespit edilmiştir. Detaylı bilgi için bkz: <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-sagir-ulvi-zaim-ali-celebi/> (15.09.2021)

²⁹⁶ Şiir ML’de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. beyitler şöyledir:

- 3 Şir diye urduğında Pervizi hañçer ile
Bu beyt-i rûḫ-baḫşı okurdu yāra karşı
- 4 Husrev odur ki tiğ-i derd-i belāya karşı
Döndürmeyüp yüzini her bār yāra karşı

²⁹⁷ gelürmiş: olurmuş ML.

²⁹⁸ Bu beyit ML’de yoktur.

Kāküllerüñ dağıtma ben bī-ķarāra ķarşu²⁹⁹

4 Olmazdı aķ bu deñlü āyinenüñ şafāsı
Ger itmese teveccüh rüy-ı nigāra ķarşu³⁰⁰

5 ‘Ulvi ķadeh du ‘āsı pīr-i muġānda vardur
Var almaġa du ‘āsın ol iħtiyāra ķarşu

-109-³⁰¹

20a

Sā‘atī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Dilā raħm eyle ħālūme diyū cānāne söylersün
Eger yoġ-ısa elde sīm ü zer yabāne söylersün
- 2 Ƙoyup ķadd-i nigārı vā‘ izā baħşüñ ħıyāmetdür
Seni kimse anuñçün diñlemez efşāne [söylersün]
- 3 Didim ey cān řabībi derdüme vaşlūñla ķıl dermān
Didi sen ölecek ħaste gibi yabāne [söylersün]
- 4 Ƙoyup tesbīħ-i mercānı seni kim diñler ey vā‘ iz
Mufaşşal ķışşa başlarsın ġarīb efsāne [söylersün]
- 5 N’ola ey Sā‘atī Mecnün gibi rüsvā-yı ‘ālem olsañ
Hemīşe rāzuñ her gördüğün oġlāna söylersün

-110-

Emrī Ćelebī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ƙaşlaruñ kim ‘ayn-ı la‘ l-i dūr-feşān üstindedür
Pül-durur ġüyā ki bir cüy-ı revān üstindedür
- 2 Ƙāmetüñ üzre ruħuñ ey gül-‘ izār-ı lāle-ħadd
Ģüyyā bir gül-durur āb-ı revān³⁰² üstindedür

²⁹⁹ Bu beyit ML’de 5. beyittir.

³⁰⁰ Bu beyit ML’de 2. beyittir.

³⁰¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

³⁰² āb-ı revān: serv-i revān ED.

- 3 Ruḡların üstinde³⁰³ gör³⁰⁴ beñüñ ey [āfitāb-ı] zerre-fem
Şol sitāredür ki mihr-i āsumān üstindedür
- 4 Kāmetüm ol rāya dönmişdür ki cevr altındadır
Kaşuñ ol nündür ki nün-ı³⁰⁵ zü'l-menān [üstindedür]
- 5 Kañlu yaşum [üzre] Emrī bu felek beñzer hemān
Şol ḡabāba kim şerāb-ı ergavān üstindedür

-111-

Velehu

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yüziñe āşüftedür gönüm³⁰⁶ perīşān-ḡaldür
' Aşık olduğına hem kadd-i dü-tāsı dāldür
- 2 Dāğ yakmış ' aşkuña gün na' l kesmiş māh-ı nev
Tekye-i ' aşkuñda mihr ü meh iki abdāldür
- 3 Ḥaṭ degül mihr³⁰⁷ ' izārın hāleveş devr eyleyen
Murḡ-ı ḡusn ayaḡına pīrūzeden³⁰⁸ ḡalḡaldür
- 4 Bir kara yağız güzeldür dūd-ı āhum pür-şerer
Zeyn için konmuş ' izārında bir altun ḡaldür³⁰⁹
- 5 Yüksek uçar Emriyā ḡāyet hümā-yı zülf-i yār
İremez bu şāh-bāz-ı dil şikeste-bāldür³¹⁰

-112-³¹¹

20b [Ḥarīmī]

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Tütüyā-yı ḡāk-i pāyuñdan iden³¹² kaṭ' -ı naṡar
İki gözümse gerekmez çıkşun ey nūr-ı başar

³⁰³ üstinde: üzre ED.

³⁰⁴ ED'de "gör" kelimesi bulunmamaktadır.

³⁰⁵ nün-ı: nūr-ı ED.

³⁰⁶ gönüm: zülfüñ ED.

³⁰⁷ mihr-i: māh-ı ED.

³⁰⁸ pīrūzeden: firūzeden ED.

³⁰⁹ Bu beyit ED'de 3. beyittir.

³¹⁰ şikeste-bāldür: müşevveş-bāldür ED.

³¹¹ Atmaca, E. (2020). Harīmī (Şehzāde Korkud) Divānı (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım). Palet Yay.

³¹² iden: kılan HRD.

- 2 Kişt-zār-ı sīneme ekdüm maḥabbet toḥmını
Hāy ʿ ömrüm ḥāşılı bi’llāh bundan ne biter
- 3 Bir ḳadeḥ mey ile göz açdurmaz yıḳar³¹³ bezm ehlini
Sāḳī-i gül-ḳehrenüñ bulunmaz ayağın ḳeker
- 4 Hem-demüm āhum-durur şām-ı ğam-ı dil-dārda
Ğamdan ölürdüm baña³¹⁴ olmasa hem-dem āh eger
- 5 Ney gibi ben her nefes³¹⁵ meclisde efgān edicek
Ey Ḥarīmī bilmezem muḫrib yanımda³¹⁶ ne ḳalar³¹⁷

-113-

[Emrī]

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Dürr-i dendān kim dehān-ı dilber-i ra’ nādadur
Ḳatre ḳatre jāledür kim ğonce-i ḥamrādadur
- 2 Bezm-i gülşen içre dest-i sāḳīde la’ līn ḳadeḥ³¹⁸
Bir gül-i ḥamrā-durur şāḳı-ı gül-i zībādadur³¹⁹
- 3 Dāğlardur āteşin bağrında ḳarḫ abdālınıñ
Görinen encüm ki ey meh ḳubbe-i mīnādadur
- 4 Māh rüyuñda dehānuñ ey vefāsı yoḳ nigār³²⁰
Zerredür kim güyiyā mihr-i felek-āzādedür³²¹
- 5 Emriyā bu ḳeşm-i ḥününümde olan mürdemi³²²
Beñzer ol ḥāl-i³²³ siyāha ğonce-i zīyādadur³²⁴

-114-³²⁵

³¹³ yıḳar: basar HRD.

³¹⁴ baña: eger HRD.

³¹⁵ ney gibi ben her nefes: her nefes ney gibi ben HRD.

³¹⁶ yanımda: arada HRD.

³¹⁷ ḳalar: ḳeker HRD.

³¹⁸ ḳadeh: ayağ ED.

³¹⁹ zībādadur: ra’ nādadur ED.

³²⁰ ey vefāsı yoḳ nigār: ey meh-i nā-mihribān ED.

³²¹ kim güyiyā mihr-i felek-āzādedür: ki ol şems-i cihān-ārādadur ED.

³²² mürdemi: kirpügüm ED.

³²³ ḥāl-i: hār-ı ED.

³²⁴ zīyādadur: hamrādadur ED.

³²⁵ Solmaz, 2018, s. 292.

[Vālihī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Gözüm pür-nem dil-i şad-pāre miḥnet pāyimālidür
Baña³²⁶ firḫat deminde ā cemāli ağlamalıdur
- 2 Saña dil kışsa-i Mecnūnı taqrīr eyledi şanma
Nezāketle begüm ' arz itdi kendü ḫasb-i ḫālidür³²⁷
- 3 Tōğunmaz dostumuñ öz oñmaduḫ başına dermānı
Ne çāre zaḫm-ı dil bir ağzı açık baḡlamalıdur
- 4 Şerār-ı nār-ı āha sāk-ı ' arşı yaḫdıran yir yir
O māhuñ gerden-i sīmīni üzre şaçma ḫālidür
- 5 Eger kim Vālihī zencīr-i zūlfūne ṭolaşursa³²⁸
Sen aña kılma bir dīvāne meşreb-i laubālidür

طوریست که صد سزای موسی دیت
دیرست که صد سزای عیسی دیت

21a

329

فقیرست که صد سزای قیصر کنداشت
طاقتست که صد سزای کبری دیت

330

-115-³³¹

21b

Ḥālişī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Dirīgā geçdi vuşlat günleri şām-ı elem ḫaldı
Şafā-yı ḫāṭırım gitdi feraḫ yerine ḡam ḫaldı

³²⁶ baña: beni GŞ.

³²⁷ Bu beyit, GŞ'de 4. beyittir.

³²⁸ Eger kim Vālihī zencīr-i zūlfūne ṭolaşursa: dolaşursa eger kim Vālihī zencīr-i zūlfūne GŞ.

³²⁹ Beyit Farsçadır.

³³⁰ Beyit Farsçadır.

³³¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 2 Şafâ âyînesi şanmış seni cāmı şikest olmuş
Bu devr-i bî-şebât içre ne İskender ne Cem kaldı
- 3 Nesîm-i himmet esmez gonce-i maşşûdım açılmaz
Ne ihsâna muharrik var ne bir kân-ı kerem kaldı
- 4 Bahâr-ı hüsnuñ içündür dökülen şebnem-i eşkim
Benüm ey tâze gül sensiz cihân bâğında nem kaldı
- 5 Ğulâm Hâlişiyim dergehinde ol şeh-i hüsnuñ
Felekde hâlişilik baña anuñçün ‘alem kaldı

-116-

[Emrî]

Mefâ‘ ilün Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Ğarâr kıлмаğa bir dem mekânumuz yoğdur
Mekâni neyleyelüm kim³³² zamânumuz yoğdur
- 2 Vefâya kâbil ola³³³ deyu zannı ço ey dil
Dehânı yoğ idigünde gümânumuz yoğdur
- 3 Efendi biz bir âlây adı şanı yoğ rindüz
Ğürûhumuzda fülân bin fülânumuz yoğdur
- 4 Zamânumuz geçicek çoğ nişân olur zâhir³³⁴
Zamânumuzda egerçi nişânumuz yoğdur
- 5 Ğadeng-i Ğamze³³⁵ ile nîm-küşteyüz Emrî
Bütün cihânda bizüm yâr-ı cânumuz yoğdur

-117-³³⁶

[Emrî]

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

- 1 Senüñ fülful beñüñ varsa benüm dâğ-ı siyâhum var
Senüñ sünbül şaçuñ varsa benüm de dūd-ı âhum var

³³² mekâni neyleyelüm kim: huzûra varmağa hergiz ED.

³³³ ola: olur ED.

³³⁴ olur zâhir: zühür eyler ED.

³³⁵ Ğamze: mihnet ED.

³³⁶ Bu şiir ED’de 6 beyittir. ED’de bulunan 5. beyit mecmuada yoktur. Bu beyit şöyledir:

Senüñ mânend-i mir‘ât-ı mücellâ ‘arızuñ varsa
Benümde küşe-i çeşm ile irakdan nigâhum var

- 2 Senüñ başuñda ey meh gün gibi zer-efserüñ varsa
Benüm de şu^c le-i nār-ı maḥabbetden külāhum var³³⁷
- 3 Senüñ başuñda miskīn sāye-bān var ise kākülden
Benüm de dūd-ı dilden āsumānī bār-gāhum var
- 4 Senüñ müjgān-ı çeşmüñden var ise leşkerüñ şaf şaf
Benüm de yir yüzün tutdı³³⁸ sirişkünden sipāhum var
- 5 Senüñ kıandan sirişküñ var ise ey dīde-i Emrī
Benüm [de] sūz-ı derūnumdan³³⁹ gelür çok āh u vāhum var

-118-

22a

[Emrī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dil müdām āh idüben kıadd-i dü-tā ile yürür
Bālī Beg kıulı-durur oķ ile yāy ile yürür
- 2 Tīrūñi kākülüñi yād idüben seyr iderin
Şeyḫ gibi ki ' aşā ile ridāyile yürür
- 3 Dil için nāle idersem n'ola dil ucından
Her ceres yürüdüğü yirde şadāyile yürür
- 4 Raķş ider āhum öñince ten-i zerdüm güyā
Bir ḫazān yapağıdır bād-ı şabāyile yürür
- 5 Dūd-ı āh ile gezer hicre³⁴⁰ düşelden Emrī
Kişi kim³⁴¹ ehl-i maraḫ olsa³⁴² ' aşāyile yürür

-119-³⁴³

[Kıabūlī]³⁴⁴

³³⁷ Bu beyit ED'de 3. beyittir.

³³⁸ tutdı: tutar ED.

³³⁹ sūz-ı derūnumdan: sūz ile dilden ED.

³⁴⁰ hicre: ' işķa ED.

³⁴¹ "kim" kelimesi ED'de yoktur.

³⁴² olsa: olunca ED.

³⁴³ Erdoğan, M. (2008). Kıabūlī İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kışılığı Ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin) Cilt 1. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 585.

³⁴⁴ Bu şiir KD'de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Ey kūy-ı vaşl-ı dil-bere yol ikidür diyen

Mef'ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 asduñ egerçi cān u dilüñ birisinedür
İkisi de fedā yolıña birisi nedür
- 2 Senden bir iki maqlabımız var iki gözüm³⁴⁵
Būs-ı [la' l-i] lebiñdür birisi biri sinedür³⁴⁶
- 3 Ol görinenler ey perī dendān u leb degül³⁴⁷
Biri anuñ 'aı-i Yemen birisi ne dür
- 4 Hicr ü vişāl dirlir iki nesne var imiş
Bildük³⁴⁸ anuñ birisini yā birisi nedür
- 5 aşdı abūlī ol aya baıqlı āfetüñ
Cān ile dilden ikisinüñ birisinedür

-120-

[Emrī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Şadāsı nālemüñ bülbül fezā-yı sīne bāğumdur
Nihāl üzre gül-i amer elif üstinde dāğumdur
- 2 Diyār-ı 'aş şāhıyam sütün-ı āhum üstinde
Güneşdür abla-i³⁴⁹ zerrīn felek-aqlas otağumdur
- 3 atıl-i tıg-ı hicrānam felek türbem meh ü hırşid
Yanar üstümde rüz u şeb iki altun çerāğumdur
- 4 Ğamuñ dāğına sīnemde idersem n'ola cān urbān
Muhıbb-i pīr-i 'aşam ol benüm eski ocağumdur
- 5 Şeh-i mülk-i ğamam Emrī hadeng-i nāle atmağā
Sütün-ı āhum üstinde güneş zerrīn³⁵⁰ abağumdur

-121-

Biz dağı birisin bilürüz birisi nedür

³⁴⁵ senden bir iki maqlabımız var iki gözüm: senden murādım ikidür iki gözüm iki KD.

³⁴⁶ būs-ı lebiñdür birisi biri sinedür: birisi būs-ı la' l-i lebüñ biri sinedür KD.

³⁴⁷ ol görinenler ey perī dendān u leb degül: dendān u leb degül görinen ol güherlerüñ KD.

³⁴⁸ bildük: gördük KD.

³⁴⁹ abla-i: fülke-i ED.

³⁵⁰ zerrīn: altun ED.

22b

[Emrî]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hañçerüñ gibi degül gamzeñ katî³⁵¹ kattâldür
Kâkül-i müşgînüñ anuñçün perîşân-ğâldür
- 2 Zülfüñe dil bağlamış âşüfte vü miskînüñem
Ehl-i derd olduğuma kıadd-i hamîdem dâldür
- 3 Âfitâba ol³⁵² hilâlüñdür nigârâ hañt³⁵³ çeken
Nokta koyan hañtuñ üstine yine ol ħâldür
- 4 Murğ-ı devletdür ħadeng-i yâr ayağında anuñ
Zahm-ı ħüninum³⁵⁴ kıızıl yâķütđan ħalħâldür
- 5 Bâğ-ı dehr içinde Emrî kebk-i ħoş-refâr çok
N'eyleyem kim şâh-bâz-ı dil şikeste-bâldür

-122-

[Emrî]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Zülf-i pîçideñ ki la' l-i dür-feşân üstündedür
Ey elif-kıadd beñzer ol cîme ki cân üstündedür
- 2 Kâmet-i³⁵⁵ dilber[dür] kıyâmet sînemüz düzah şırâť
Ol elifdür sîne-i âteş-feşân [üstündedür]
- 3 Ebrü-yı keħ-râ³⁵⁶ ħayâli dîde-i giryânda
Güyyâ bir pül-durur cüy-ı revân üstindedür
- 4 Şâhsâr üzre kıızıl berg-i ħazânlar der³⁵⁷ turur
Kıanlı peykânlar ki cism-i nâ-tüvân üstindedür
- 5 Kıanlı yaşum üzre Emrî bu felek beñzer hemân
Şol ħabâba kim şerâb-ı ergavân üstindedür

---

³⁵¹ katî: yavuz ED.

³⁵² âfitâba ol: âfitâb üzre ED.

³⁵³ hañt: med ED.

³⁵⁴ zahm-ı ħüninum: ħalka-i zahmum ED.

³⁵⁵ kâmet-i: kadd-i ED.

³⁵⁶ keħ-râ: kec-râ ED.

³⁵⁷ ħazânlar der: ħazân gibi ED.

-123-

[Emrî]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Āsumān çinî devātum dūd-ı āhum hāmedür
Yazduğum evrāk-ı cān üzre³⁵⁸ miñnet-nāmedür
- 2 Şām-ı zülfüñde ruḥ-ı zibāña irmek kaçd ider
Anuñçün āfitābuñ ' azmî³⁵⁹ her dem şāmedür
- 3 La' lüñe öyküñdi diyü şekkerüñ³⁶⁰ bāzārda
Başına üşdi megesler bir ' aceb hengāmedür³⁶¹
- 4 Ey gönül cān naḥdini vuşlatda³⁶² teslim eyledüñ
Çarż alınmışdur lebinden va' demüz bayrāmedür
- 5 Çana yursa tiğî ser-tā-pā beni incinmem³⁶³
Emriyā ol baña bir gül-gün[î] atlas cāmedür

-124-

23a

Şāfi

Mef' ulü Fâ' ilātü Mefā' ilü Fâ' ilün

Āyā ne gülşenüñ gülidür ol gül-i sepîd
Ditrer felekde üstine ḥurşîd yirde bîd

-125-³⁶⁴

Şāfi

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 O ḥüni ağlamazam itse katlime āheng
Budır ğamım ki demimden irişe tiğine zeng
- 2 Nedür o zülf ü dehānuñ ki çeşm-i ' uşşāğa
Birisi ' ālemi tārîk kıldı birisi teng

³⁵⁸ evrāk-ı cān üzre: dil safhası üstine ED.

³⁵⁹ ' azmî: meyli ED.

³⁶⁰ şekkerüñ: sükkerüñ ED.

³⁶¹ Bu beyit ED'de 2. beyittir.

³⁶² vuşlatda: vaşlına ED.

³⁶³ çana yursa tiğî ser-tā-pā beni incinmem: çana yursa cismi incinmem ser-ā-pā tiğî ger ED.

³⁶⁴ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 3 Yüreklere su seper ol zülâl-i lâ' l ammâ
Derûna âteş urur ol ğaddâr-ı âteş-reng
- 4 Mey ile sâķi gelürdi ' ayn-ı kevşer u hür
Be şüfî cennete gelmez misin nedür bu direng
- 5 ' Aceb ki kısmet-i rüz-ı ezelde ey Şâfi
Şunıldı cām-ı şafâ-baħş saña şüfiye seng

-126-³⁶⁵

Ḳınalızāde

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

İstemez şādı ğamuñla kendüni ğamnāk iden
' Āşık-ı bî-çāredür bu lezzeti idrāk iden

-127-³⁶⁶

' Ahdî-i Bağdādî

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Cān metā' ını bulmadı bāzār-ı ' aşk içre³⁶⁷ revāç
Gel ħadeng-i ğamzeñ ile aña luḫ it қаpu aç

-128-³⁶⁸

' Azmizāde

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Doğunmaқdan leb-i la' line hiç ħālî degül sāğar
' Aceb mi meclis içre reng alursa ' arız-ı dilber

-129-

Fehmî Çelebi Ḳınalızāde

Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

Eflāk tîr-i āhıma ta' lîm-ħānedür
Māh-ı münîr ide hedefden nişānedür

-130-³⁶⁹

---

³⁶⁵ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

³⁶⁶ Bedestani, A. (2018). XVI. Yüzyıl Şairi Ahdî-İ Bağdādî Divânı. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, s. 68.

³⁶⁷ ' aşk içre: hecrinde ABD.

³⁶⁸ Bu beyit AHD'de yoktur.

³⁶⁹ Sungurhan, 2017a, s. 686.

Velehu

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Nāz ile güftāra başlar meclis-i ağıyārda
Açılır ol ğonce-leb³⁷⁰ hayfā miyān-ı hārda

-131-³⁷¹

Velehu

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Uyurken nāz ile bī-dār olup āhımdan³⁷² ol dilber
Uyandurdum şafā bezminde bir şem' -i ziyā-güster

-132-³⁷³

Hāşıl-ı 'Ömr Bostānzade Yahyā Efendinüñdür
Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

Zibāya şedd-i hançer-i ol şāhı gördiler
Hübān-ı şehr-i hicre reşk ile düşdiler

-133-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Dilā-büs etmege firşat bulınca pāy-i cānānı
Süründi nice yıllar sāyeveş ardınca dāmānı

-134-

['Azmizāde Hāletī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Çapusunda buluşdurmaz o dilber-i 'aşık zārı
Bulur buluşdurur her kıanda ise lebün ağıyārı³⁷⁴

-135-

Velehu

['Azmizāde Hāletī]

³⁷⁰ ğonce-leb: ğonce-fem KTŞ.

³⁷¹ Sungurhan, 2017a, s. 685.

³⁷² āhımdan: nālemden KTŞ.

³⁷³ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

³⁷⁴ Bu beyit AHD'de "Bulur buluşdurur ammā ki her kandyasa ağıyārı" şeklindedir.

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Yâri gördükçe dilâ³⁷⁵ çeşmüñi nem-nâk eyle[r]
Çünkü ' aşık geçinürsin nazaruñ pāk eyle[r]³⁷⁶

-136-³⁷⁷

Ümîdî

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Yaşdanur her birisi tâş işigi cānānun
[Yaşdıķda] başı ' aşık-ı bî-dermānuñ

-137-³⁷⁸

23b

Bākî Rāst³⁷⁹

Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Eltāf u hüsñ ü hulk u leṭāfet³⁸⁰ kemālde
Endām u şekl ü ķāmet ü ķadd i' tidālde
- 2 Biñ meşķ iderse şafḥa-i çarḥ üzre mäh-ı nev
Ebrü-yı yāre öykünmez bir³⁸¹ mişālde
- 3 Dil mübtelā-yı künc-i ğam-ı fūrķatüñ henüz
Ḥāṭır ḥayāl-i ' işret-i bezm-i vişālde
- 4 Eşḥāb-ı zühd bezm-i füsün u fesānede
Erbāb-ı ' aşķ ' arşa-i ceng ü cidālde
- 5 Bākî leṭāfet-i ğazel-i ābdāruñı
Ḥaķķā budur ki görmedük āb-ı zülālde

-138-³⁸²

Bākî Rāst³⁸³

³⁷⁵ dilā: göñül AHD.

³⁷⁶ Bu beyit AHD'de “‘ Āşık-ı şādık odur kim nazārın pāk eyler” şeklindedir.

³⁷⁷ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

³⁷⁸ Küçük, s. 273.

³⁷⁹ Bu şiir BD'de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan 2. beyit şöyledir:

2 Muzmer hayāl-i la'1-i lebüñ her laṭfede
Müdgam miyān-ı bî-bedelüñ her hayālde

³⁸⁰ leṭāfet: melāhat BD.

³⁸¹ öykünmez bir: öykünebilmez BD.

³⁸² Küçük, s. 280

³⁸³ Bu şiir BD'de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan 3 ve 6. beyitler şöyledir:

3 ' Anberin ḥaṭṭuñ anuñ sāyesidür haddüñde

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Qāmeti vaşfını ' arz eylediler Tübāya
Ser-fürü eyledi ol serv-i sehī-bālāya
- 2 Var ise kākül-i³⁸⁴ müşgīniñüñ āşüftesidür
Bī-sebeb düşmedi āhū-yı Huten şahrāya
- 3 Nāzeninā dağı sen tıfl iken Allāh bilür
Seni emzürmege ne cānlar eritdi dāye
- 4 Pençe-i mihri burarsa n'ola hüsniyle o māh
Beñzer engüştü hilāle kef-i destü āya
- 5 Kemer eylerdi qolın ince bilüñe Bāqī
Girmese hañçer-i hün-rīzuñ eger [araya]

-139-³⁸⁵

Mānī Rāst

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün

- 1 Ey haţţ-ı siyeh ' arız-ı cānāna tolaşma
Yüz qaralığı eyleme imāna tolaşma
- 2 Ey şāne senüñ cismüñi şad-pāre kılurlar
El çek şağın ol zülf-i perişāna tolaşma
- 3 Ayakda qalur cür' a-şıfat hāke düşersin
Ey cām-ı muşaffā yüri yārāna tolaşma
- 4 Açılma katı ' āleme fāş eyleme rāzuñ
Ey rişte-i cān nāme-i cānāna tolaşma
- 5 Āğüş-ı miyānın taleb itme kemer-āsā
Mānī meded ol serv-i hırāmāna tolaşma

-140-³⁸⁶

-
- Kim göñül bağlamaz ol turra-i ' anbersāya
6 Hāk-i pāyın şağın ey bād-ı sabā nergisden
Hayfdür kühl-i cilā dīde-i nā-bīnāya

³⁸⁴ kākül-i: turra-i

³⁸⁵ Demirel, Ş. (2017). 16. Yüzyıl Şairlerinden Mānī Divān ve Şehr-engīz-i Bursa. (ISBN 978-975- 17-3557-7). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 145.

³⁸⁶ Tarlan, 1945, s. 356.

24a

[**Ḥayālī**]

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Meyl eyledük egerçi cihānuñ³⁸⁷ şafāsına³⁸⁸
Nüşına nişi degmedi balı belāsına
- 2 Kūyundan ol mehün beni dür eyledün deyü
Çarhuñ yapışdı düd-u fiğānum yaçasına
- 3 Ādem behiştı dāneye şatdı o ḥāle ben
Beñzerse böyle beñzese oğul atasına
- 4 Bād-ı semümdür şuyu ḥün-ābe-i ciğer
Meyl itme ğam diyārınuñ āb-ı hevāsına³⁸⁹
- 5 Āb-ı revāna bağ ki gönülde kıomaz ğubār
Kūyunda kııl nazār yaşumuñ mācerāsına
- 6 Göz merdümi Ḥayālī girüp³⁹⁰ baħr-ı eşküme
Girdāba düşdi irmedi³⁹¹ hergiz kıarasına

-141-³⁹²

[**Bākī**]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Ruḥuñ ' aksiyle şahn-ı dīde bāğ u ğülsitānumdur
Nihāl-i ser-bülendün ḥaylıden ḥātır-nişānumdur
- 2 Gönül inler ğamuñdan dem-be-dem rūḥ-ı revān ağlar
Bu bāğıñ çeşmesāri hep benüm eşk-i revānumdur
- 3 Temāşā-yı ğül ü ğülşende ārām eylemez cānum
Ser-i kūyında cānānuñ ğaraż ārām-ı cānumdur
- 4 Şirār-ı nār-ı āhumla sipihrüñ ḥās-ı pülādı
Döner her şeb belā bezminde cām-ı zer-nişānumdur
- 5 Yaşum deryādur ey Bākī içinde şāḥ-ı mercānı

³⁸⁷ egerçi cihānuñ: cihānuñ egerçi HD.

³⁸⁸ şafāsına: şalāsına HD.

³⁸⁹ Bu beyit HD'de 5. beyittir.

³⁹⁰ girüp: düşüb HD.

³⁹¹ irmedi: çıkmadı HD.

³⁹² Küçük, s. 131.

Hayāl-i naḥl-i bālā-yı nihāl-i ergavānumdur

-142-³⁹³

24b

[Āzerī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Merḥabā ey dil-i efsün-ger ü efsāne-serā
Oldı müşkīn nefesüñ ḥalkā yine nāfe-güşā
- 2 Qalbe virsün yine pākīze-i kelāmuñ şayqal³⁹⁴
Olsun āyīne-i dilden süḥanuñ jeng-i jidā
- 3 Mürdeler iḥyā eylesün³⁹⁵ reşeḥāt-ı qalemüñ
İt yine qā' ide-i āb-ı ḥayātı icrā
- 4 Pāk-i güftāruñ idüp āb-ı muşaffā gibi şāf
Şubḥ-dem alup ele ḥāme-i pākīze-edā
- 5 Yiridür medḥini ol mihr-i cihān-ārānuñ
Levh-i sīmīn-i sipihr üzre idersüñ imlā
- 6 Ya' ni ol mihr-i³⁹⁶ cihān tāb-ı sa' ādet ki anuñ
Pesdür qadrine nisbetle semavāt-ı 'alā
- 7 Ḥvāce-i şāh felek-qadr [ü] Ferīdün-ḥaşmet
Ki der-i devletidür melce'-i ḥayl-i fuqarā
- 8 Virdi menşūr-ı sa' ādet aña sultān-ı ezel
Çekdi tuğrā-yı ebed nāmına münşī-i qazā
- 9 Tal'ati oldı tebāşīr-i şabāḥ-ı devlet
Meş'al-i himmetidür bedreqa-ı rāh-ı Ḥudā
- 10 Kūh-ı Qaf olsa 'adū gelmez aña kāh mişāl
Cezb ider luḥf ile anı nitekim kāh-rübā

---

³⁹³ Bu şiir Süleymaniye Kütüphanesi Es'ad Efendi Bölümü 3424 Numaralı Şiir Mecmuası'nda "Kaşide-i Āzerī Çelebī El-Bursevī" başlığıyla kayıtlıdır. Bkz: Özveren, S. (2015). *Süleymaniye Kütüphanesi Es'ad Efendi Bölümü 3424 Numaralı Şiir Mecmuası (Mecmū'a-i Kasâ'id) (91b-126a Varak) Transkripsiyonlu Metin-İnceleme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, s. 218.

³⁹⁴ şayqal: revnaq agt.

³⁹⁵ iḥyā eylesün: eylesün iḥyā agt.

³⁹⁶ mihr-i: şems-i agt.

- 11 Āsitānuñda bulur şimdi ‘ayārın herkes
İşigi taşını Hakk kıldı mehekk-i fuzalā
- 12 Ma‘rifet halka kapuñdan virilür sulţānum
Hāk-i pāyinden alur³⁹⁷ feyzī-i fuḥūl-ı ‘ulemā
- 13 İltifātuñ güneşinden irişür³⁹⁸ pertevdür
Revnaq-efrüz-ı mezāyā-yı kulüb-ı şu‘arā
- 14 Ayağuş toprağıdır dīdemize nūr viren
Sürme-i hāk-i derūñ kuḥl-i ‘uyūn-ı fuşahā
- 15 Halka mu‘ciz-sūhanuñ vaşfını tahrīr eyler
Gelse güftāre kaçan hāme-i i‘cāz-nümā
- 16 Kapuñı halka Hudā maqşad-ı aqşā kılmış
Herkesüñ anda temennāsı kabūl olsa revā
- 17 Ola pāyende deyu devletüñ eyyāmı senüñ
El açup Hakkı iderler³⁹⁹ dil ü cān ile du‘ā
- 18 Şubḥ-ḥizān-ı eḳālīm-i ebed leyl ü nehār
Güşe girān-ı zevāyā-yı ezel şubḥ u mesā
- 25a
- 19 Feyz-baḥş olsa kaçan āb-ı ḥayāt-ı keremüñ
Vire beg bencileyin ḥasteye ānīde şifā
- 20 Manzar-ı ehl-i kemāl oldıgıçün dergāhuñ
Gözlerüm küyüñü gözler nitekim kıble-nümā
- 21 Gül-i maqşūdımı pejmürde qoma⁴⁰⁰ sulţānum
Feyz-i ebr-i keremüñ virsün añā neşv ü nemā
- 22 Harem-i küyuña tek yüz süreyin şām u seḥer
Gezeyin bād-ı şabā gibi olup bī-ser ü pā
- 23 Merḥamet kıl baña ey gevher-i deryā-yı kerem
Gül-i gül-zār-ı seḥā ebr-i güher-bār-ı ‘atā

³⁹⁷ hāk-i pāyinden alur: āsitānuñdan alur agt.

³⁹⁸ irişür: irişen agt.

³⁹⁹ iderler: ider ger agt.

⁴⁰⁰ pejmürde qoma: ac luţfuñ ile sulţānım agt.

- 24 Benem ol ufl-1 güşäyende-i ebvâb-1 sühan
Mülk-i ma' nâyı baña kıldı müsahhar Mevlâ
- 25 Samiriveş kalemün⁴⁰¹ şanki ider ' ad-i lisân
Lâl olur nazmum okundıkça zebân-ı bülegâ
- 26 ' Arz idüp süz u güdâzuñ yeter itdüñ nâliş
Sözünü eyle du' â ile tamâm Äzeriyâ
- 27 ' İzzetüñ eyleye pâyende şehen-şâh-ı ezel
Gelmeye devlet ü ibâlüne âşâr-ı fenâ⁴⁰²
- 28 Bu du' â vird-i zebânumdur eyâ kân-ı kerem
Ce' al-allahü leke'l-' izzü refiân ebedâ⁴⁰³

-143-⁴⁰⁴

[Zâtî]

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Şaın şayyâd-ı ' âlemden kemân-ı hîle urmuşdır
Niçe çâbüklere aflet kemânından⁴⁰⁵ o urmuşdır
- 2 Bu rübâh-ı zamânın hîlesi çokdur hazer eyle
Niçe şîr- i nerüñ ol pençesin âl ile burmuşdır
- 3 Skender gibi⁴⁰⁶ bir er yoğ iken ey nev-civân anı
Şuya iltüp bu dehr-i pîrezen şusuz getürmüşdür
- 4 Kumâş ile tolu dükkânla mağrür olma ey h^vâce
Hazer kıll h^vâce-i devrân metâ' -ı ' ömri dürmüşdür⁴⁰⁷
- 5 Şu deñlü bî-kes olmışdır ki Zâtî ölicecek ânı
Bulutlar şu oyup bârân yuyup yiller götürmüşdür

-144-

[Emrî]

⁴⁰¹ kalemün: kalemüm agt.

⁴⁰² âşâr-ı fenâ: isâr agt.

⁴⁰³ ebedâ: ebeden agt.

⁴⁰⁴ Tarlan, A.N. (1967). Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) (Gazeller Kısmı 1), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.

⁴⁰⁵ kemânından: kemîninden ZD.

⁴⁰⁶ gibi: deñlü ZD.

⁴⁰⁷ dürmüşdür: sürmüşdür ZD.

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 La' line karşı ezilme ey şeker
Gey şağın ' aşıklar başuñ ezer
- 2 Sineye çekmeñ hadeng-i gamzeñi
Ey kaşı yā katı gönümden geçer
- 3 Tāc-dār iken felekde āfitāb
Sen şeh-i hüsn işiginde yir öper
- 4 Nār-ı āhumdan başumda od yanar
Kānlar ağlar hecr elinden çeşm-i ter
- 5 ' Ārız-ı zibāña Emrī gül dimiş
Söylenür dillerde⁴⁰⁸ bu rengin haber

-145-⁴⁰⁹

25b

Ḥalilī Çelebī

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

- 1 Yoliñda nişār eyleye cānın bu za' ifüñ
Olursa eger cān ile maqbül-i şerifüñ
- 2 Ey Mısr-ı melāhatde olan Yūsuf-ı şānī
Gör hālını Ken' ān-ı gamuñda bu naḥifüñ
- 3 Pā-būsıña iqdām idemem ey ruḥ-ı alım
Pejmürde ola diyü senüñ cism-i laḥifüñ
- 4 Mihr ü mehi kimdür saña teşbih iden ey şeh
Ol mertebelerden yücedir şān-ı şerifüñ
- 5 Bu mertebeye ilkidicek şir cihānda
Billāhī Ḥalilī olamaz kimse ḥarifüñ

-146-⁴¹⁰

Velehu

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

---

⁴⁰⁸ dillerde: illerde ED.

⁴⁰⁹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁴¹⁰ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 1 Görenler cāme-i sūrḥ ile ol sulṭān-ı ḥūbānı
Şafaḫdan ṭālī^ç oldu ḫann iderler mihr-i raḫşānı
- 2 Melāḫat mülkinüñ sulṭānıdır ol seyyid-i ḥūbān
‘ Aceb mi kendüye ḫul eylese cümle cevānānı
- 3 Ṭutar bülbül gibi gül-zār-ı dehri nāle vü zārım
Yeşil destār ile seyr eylesem ol verd-i ḫandānı
- 4 Cemāl-i ‘ ālem ārāsı nişāne ḫüsn-i Yūsufdan
Aña dirlerse lāyık ‘ ālem-i ḫalḫ Yūsuf-ı şānı
- 5 Nice aylar geçer bir kez yüzün görmek naşib olmaz
İder sa’irler ammā cennet-i kūyında seyrānı
- 6 Nazar kılsañ cebīninde siyādet nūrı Lāmi^ç dūr
Cemālinde müşāheddür kemāl-i şun^ç -ı yezdānı
- 7 Dem-ā-dem la^ç l-i rūḫ-efzā-yile cān-baḫş-ı ‘ ālemdür
Denilse aña lāyıḫdır Ḥalīlī ‘ ālemüñ cānı

-147-⁴¹¹

26a

Maṭla^ç -i Bākī Efendi tesdīs-i Ḥalīlī
Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilün

- 1 Nice şerḫ eyleyeyin ḫālimi ol yāre meded
‘ Arz-ı ḫāl eylemege ḫalmadı ḫiç çāre meded
Virmesün bār-ı Ḥüdā ḫālimi küffare meded
Lāyık-ı merḫametim söyleñ o dil-dāre meded
Eylesün vaşlını⁴¹² dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded
- 2 Ğam-ı hicrān ile kaldım beni şādān eyleñ
Ğonce-i baḫtum açup gül gibi ḫandān eyleñ
Ne ḫadar zaḫmet ise luṭf idüp iḫsān eyleñ
‘ Arz-ı ḫāl eylemege yārime dermān eyleñ
Eylesün [vaşlını] dermān [dil-i bīmāra] meded
Dostlar [işte ben] öldüm [baña bir çāre] meded

⁴¹¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁴¹² vaşlını: la^ç lini BD.

- 3 Arzū-yı şeref-i vuşlat eyle sarār oldum
 Bir ğamım var ki cihāndan daħi bīzār oldum
 Elem-i zaħmet-i hicrān ile bīmār oldum
 Çāre kalmadı ‘ ilāc itmege nāçār oldum
 Eylesün [vaşlını] dermān [dil-i bīmāra] meded
 Dostlar [işte ben] öldün [baña bir çāre] meded
- 4 Nice bir yana gönül āteş-i hicrānından
 İntihā yok mı ‘ aceb cevr-i firāvānından
 Ne kadar mücrim isem luţf umarım şānından
 Söyleñ aşār-ı zaħm var ise şānından⁴¹³
 Eylesün [vaşlını] dermān [dil-i bīmāra] meded
 [Dostlar işte ben öldün baña bir çāre meded]
- 5 Jeng-i ğamdan gönül āyīnesini pāk ideyim
 Ten-i şad-çāki yolında varayım ħāk ideyim
 Şuret-i şahid-i ihsānını idrāk ideyim
 Kendümi ben de Ĥalīlī gibi ihlāk ideyim
 [Eylesün vaşlını dermān dil-i bīmāra meded]
 [Dostlar işte ben öldün baña bir çāre meded]

-148-⁴¹⁴

26b

[Emrī]

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Şarĥdan gelmiş kul olmışdur meh-i tābān aña
 Tavĥ-ı sīmīn-hāleyi taĥsa tañ degil⁴¹⁵ devrān aña
- 2 Göz terāzūsıyla vezn olmuş⁴¹⁶ sirişküm dirhemi
 Eyle ey ħvāce sipihri keffe-i mīzān aña⁴¹⁷
- 3 Göricek қаşuñ ħamın barmağ ışırdı māh-ı nev
 Ey hilāl-ebrū şafaĥ şanma bulaşdı kan aña⁴¹⁸
- 4 Tende her zaħmım benüm bir dīde-i ħūn-bārdur

⁴¹³ Bu mısradaki vezin bozuktur.

⁴¹⁴ Bu şiir ED’de 9 beyittir. Mecmuada bulunmayan 2 ve 8. beyitler şöyledir:

2 Lāle-i kabrüm kızardı sūz-ı sīnemde benüm

Her seher ki jāleler olmasa āb-ı eḫşān aña

8 Kimse görmez merdüm-i çeşmüm güle bakduğımı

‘ Arızuñ ‘ arz eylemezsen ey gül-i handān aña

⁴¹⁵ taĥsa tañ degil: taĥsa ne tañ ED.

⁴¹⁶ olmuş: olmaz ED.

⁴¹⁷ Bu beyit ED’de 7. beyittir.

⁴¹⁸ Bu beyit ED’de 4. beyittir.

Çevresinde oqlaruñ ey qaşı yā müjgān aña⁴¹⁹

- 5 Kār-ı Ferhādı görüp ey Hüsrev-i şirîn-zebān
Kaldı tîşe ağzına barmaq koyup⁴²⁰ hayrān [aña]⁴²¹
- 6 Ey kemān-eburū oqından cān nice bula⁴²² halāş
Yıldırım gibi irür tîrūñle ol peykān aña⁴²³
- 7 Tîr-i müjgānuñı⁴²⁴ şordı çeşm-i Emrî tā ola
Ruğlaruñdan ğayrıdan kaç -ı nazar āsān aña⁴²⁵

-149-

[Emrî]

Fā' ilatün Fā' ilatün Fā' ilatün Fā' ilün

- 1 Hün-ı⁴²⁶ eşk oldı revān ol kadd-i mevzūñdan yaña
Gitdi gelmez bir dağı bu çeşm-i pür-hūndan yaña
- 2 Ğarğ olupdur başdan ayağa varınca kan dere
Bir nazar kıl hüsrevā bu eşk-i gülgūndan yaña
- 3 Ser-keş olsa merkad-i Leylîdeki serv-i bülend
Bād anı taħrîk eyler⁴²⁷ kabr-i Mecnūndan yaña
- 4 Tıfl-ı eşküm çihre-i zerd üstine oldı revān
Tāli' üm gör ol bed-aħter oldı⁴²⁸ altundan yaña
- 5 Şa' şa' a şanma güneş zencîr-i zer taqmış çeker
Āhumuñ ejderlerin [ey] Emrî gerdūndan yaña

-150-⁴²⁹

[Fuzūlî]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

---

⁴¹⁹ Bu beyit ED'de 5. beyittir.

⁴²⁰ koyup: soğup ED.

⁴²¹ Bu beyit ED'de 3. beyittir.

⁴²² bula: bulsun ED.

⁴²³ Bu beyit ED'de 6. beyittir.

⁴²⁴ Tîr-i müjgānuñı: tîg-i müjgānuña ED.

⁴²⁵ Bu beyit ED'de 9. beyittir.

⁴²⁶ hün-ı: cūy-ı ED.

⁴²⁷ eyler: idermiş ED.

⁴²⁸ oldı: akdı ED.

⁴²⁹ Kılınç, 2021, s. 799

- 1 Yoluña⁴³⁰ cān virem⁴³¹ diyu⁴³² derūnumda ʿ alāmet var⁴³³
Şehīd-i tiġ-i ʿ aşk olmaġa gönlümde şehādet var
- 2 Beni⁴³⁴ gel öldürüp kırtar belādan çünki ey meh-rū⁴³⁵
Ne sende merḥamet şefkat ne bende⁴³⁶ şabr u tākāt var
- 3 Dökildi⁴³⁷ gözlerüm yaşı nażar kılmaduñ ey ḥūnī⁴³⁸
Düşüpdür yıldızum beñzer⁴³⁹ sitāremde nuḥūset var
- 4 Efendüm pād-şāhumsan kime varup idem şekvā
Baña çok⁴⁴⁰ cevır ü zūlm etdüñ saña senden şikāyet [var]
- 5 Gedā-yı ʿ ālemi sultān u sultānı gedā eyler
Şarāb-ı ʿ aşk-ı dilberde Fuzūlī özge ḥālet [var]

-151-⁴⁴¹

27a

Nevʿ ī Sellemehullāhū Teʿ ālī

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

- 1 Vişāle vaʿ de kılmışduñ⁴⁴² ferāmūş eyledüñ gitdi
Meded rūḥ-ı revānum ölmedin gel vaʿ demüz yetdi
- 2 Eger güldür eger ḥār-ı cefā redd eylemez ʿ aşık
Hemān luḥf eyle ey ġonce göñülden her ne kim bitdi
- 3 Bizümle gerçi kim⁴⁴³ olduñ mülāyim vaʿ dede ammā
Diriġā ey gül-i ter ḥār u ḥaslar ḳavli berkitdi
- 4 Vişāle irmez imiş ʿ aşık-ı bī-sīm olan bildük
Ḳapunda aġlayu aġlayu cānā işümüz bitdi
- 5 Oḳuyup yanuña tutsañ el üzre yaraşur anı

⁴³⁰ yoluña: yoluñda FD.

⁴³¹ virem: viren FD.

⁴³² diyu: kimi FD.

⁴³³ var: bar FD.

⁴³⁴ beni: meni FD.

⁴³⁵ ey meh-rū: ḥūnī FD.

⁴³⁶ bende: mende FD.

⁴³⁷ dökildi: tökildi FD.

⁴³⁸ ey ḥūnī: meh-rū FD.

⁴³⁹ beñzer: düşkün FD.

⁴⁴⁰ baña çok: maña çoḫ FD.

⁴⁴¹ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 396.

⁴⁴² kılmışduñ: itmişdün ND.

⁴⁴³ gerçi kim: suretā ND.

Senüñçün kendüsin illerde Nev'î dāsītān itdi

-152-⁴⁴⁴

Velehu Sellemeħullāhü Te'ālā

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Göreli rüyuñı şüretleri büthānelerüñ
Oldılar her birisi⁴⁴⁵ yazılı dīvānelerüñ
- 2 Şöyle mest itdi senüñ cām-ı lebüñ añları kim
Yürüdükçe tolaşur ayağı peymānelerün
- 3 Şā'im-i hecr olanuñ nice açılsun göñli
İşlemez rüzedede bāb-ı der-meyhānelerüñ⁴⁴⁶
- 4 Lebüñ āzürde olup ābile peydā itmiş
Sāķiyā gözleri degmiş gibi mestānelerüñ
- 5 'Ömri her birisinüñ geçdi belā-keşlik ile
Nev'iyā zülfi girince eline şānelerüñ

-153-⁴⁴⁷

[Nev'î]

Mef'ülü Mefā' ilün Mef'ülü Mefā' ilün

- 1 Fırķat şebini bārī bir gün seher itmez mi
Bu nāle-i şeb-girüm āķir eşer itmez mi
- 2 Bu derd-i ser-i firķat çıkmaz mı daħi başa
Devrān-ı mey-i hicrān bir dem güzer itmez mi
- 3 Şām-ı ğam-ı 'uşşāķı ħalk eyleyici Mevlā
Mıhr-i ruħuñı bir gün nūr-ı başar itmez mi
- 4 Ol nergis-i maħmūruñ bī-dār olup uyħudan
Ben 'āşık-ı bī-ħ'āba bir dem⁴⁴⁸ nazār itmez mi
- 5 Ey mihr-i dıraşşānum çıķdı göĝe efgānum

⁴⁴⁴ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 278.

⁴⁴⁵ her birisi: cümle senün ND.

⁴⁴⁶ rüzedede bāb-ı der-meyhānelerüñ: bāb-ı meh-i rüzedede meyhānelerüñ ND.

⁴⁴⁷ Tulum & Tanyeri, 1977, s. 385.

⁴⁴⁸ bir dem: bir kez ND.

Bu Nev'î-i bî-çâre gönünde yir itmez mi

-154-⁴⁴⁹

27b

Tahmîs-i Mânî Çelebi⁴⁵⁰

Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

- 1 Añar mı bendesin ol şâh-ı ' izz ü nâz ' aceb
İrer mi gūşına feryād-ı cān-güdāz ' aceb
Kime qarîn iki ol yār-i dil-nevāz ' aceb
Kimüñ kolındadır ol çeşm-i şâh-bāz ' aceb
Kimüñle şalınur ol serv-i ser-firāz ' aceb
- 2 Vişāl-i yār ile kim şād-mān u hurrem iki
Kimüñle yir içer ola kimüñle maḥrem iki
Kim ola aña muḳārin ne gūne ādem iki
O nāzenin cihānum kimüñle hem-dem iki
Kim eyler iki anuñ nāzına niyāz ' aceb
- 3 ' Adūlar ile varur seyr-i gülsitāna⁴⁵¹ gider
' Aceb mi āteş-i ḡayret ile yansa cān u ciger
İşitdüm eylemiş eṭrāf-ı lāle-zāra⁴⁵² güzër
' Aceb ne ḡār ile açıldı bāğa ol gül-i ter
Kimüñ hevāsına uydı o serv-i nāz ' aceb
- 4 Maḡabbet ehlini şimşir-i ḡayret öldürdi
Kimüñ firāk u kimüñ derd ü ḡasret öldürdi
Kimi ḡadeng-i ciger-düz-ı firḡat öldürdi
Beni belā vü ḡam-ı derd ü miḡnet öldürdi
O ḡankı⁴⁵³ ḡastesine oldu çāre-sāz ' aceb
- 5 Revā mı Mānî-i şeydā ḡapuñdan ola cüdā
Hemişe maḡzar ola iltifātuña a' dā
Sebeb nedür buña ey dilber-i ḡuceste-likā
Olup ' adūya⁴⁵⁴ ḡarīb eyleyüp vefālar aña
Hüdāyiden ne iki bunca iḡtirāz ' aceb

⁴⁴⁹ Bu şiir MD'de bulunmamaktadır. Şiire Sabahattin Küçük'ün "Türkçede Şüphe Bildiren 'Ki' Edatı Üzerine" adlı makalesinde rastlanmıştır. Detaylı bilgi için bkz: Küçük, (1987). Türkçede Şüphe Bildiren "Ki" Edatı Üzerine. *Türk Dili Dergisi*, 426, 367-372.

⁴⁵⁰ Başlık önce "Tedsîs-i Mânî Çelebi" şeklinde yazılmıştır ancak daha sonra "tedsîs" kelimesinin üzeri çizilerek "tahmîs" yazılmıştır.

⁴⁵¹ gülsitāna: lāle-zāra agm.

⁴⁵² lāle-zāra: gülsitāna agm.

⁴⁵³ ḡankı: ḡangı agm.

⁴⁵⁴ ' adūya: rakibe agm.

28a -155-⁴⁵⁵
[Kabūlī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Yatur pîr-i muġān evġār olup desti kabaġ tutmaz
Şu deñlü bāde-nüş olmış ki el ditrer ayak tutmaz
- 2 'Asā ile içürdi dime şūfî pîr-i mey-ġhāne
Elüñde ihtiyāruñ başına kimse çomaġ tutmaz
- 3 Zeri bir sîm-ten maġbūba şarf it yoġsa ey zāhid⁴⁵⁶
Seni ol rüz u şeb kıoynuñda yatsa ısıcaġ tutmaz
- 4 Semend-i ġatırum 'aşka tutuldu dime sen [ey] zāhid
ġar-ı nā-pāyidār u nā-pesendi ġod ulaġ tutmaz
- 5 Kabūlî gevher-i kân-ı ma' arif bî-revāc olmış⁴⁵⁷
Dür-i nazm-ı kelām-ı pākūñe kimse kıulaġ tutmaz

-156-⁴⁵⁸
[Ĥasan Efendi]
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Bulmaġ ister saña beñzer bir meh-i tībān daġi
Ben de bildüm çok döner bu çarġ-ı ser-gerdān daġi
- 2 Vārımı ġarc eyledimse rāh-ı 'aşkuñda ne var
Yoliña olsun fedā rūġ-ı revānım cān daġi
- 3 Yire geçdi kendüyi beñzetdüġiçün la' lüñe
Ol ġicāb altında kıaldı çeşme-i ġayvān daġi
- 4 Derd-i 'aşkuñla ciger ġünin ü dil pür-dāġımuñ⁴⁵⁹

---

⁴⁵⁵ Erdoğan, 2008, s. 597.

⁴⁵⁶ zāhid: ġvāce KD.

⁴⁵⁷ olmış: ancak KD.

⁴⁵⁸ Bu şiir Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 3424 Numaralı Şiir Mecmuası'nda "Ġazel-i Merġūm Ĥasan Efendi" başlığıyla kayıtlıdır. Bkz: Özel, S. (2016). *Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 3424 Numaradaki Mecmū'a-i Kasā'id (261b- 299a Varakları Arası) İnceleme- Metin*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, s. 316.

⁴⁵⁹ dāġımuñ: dāġ iken agt.

Bāğ-ı dehre gelmişdür⁴⁶⁰ lāle-i nu' mān daği

- 5 Ey Ḥasan umma cihānda kimseden mihr-i vefā
Ol perīveş ' ahdine tırılmaz döner devrān [daği]

-157-⁴⁶¹

[Emrī]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nağd-i eşküm gördi ol pīr olası söğdi baña
Bu meşeldür kim erenler nağde kıllurlar⁴⁶² du' ā
- 2 Didiler başuñ yarar ol yār-ı sengīn-dil şağın
Başumı teklif idüp didüm ki yararsa n'ola
- 3 Bağlayayın⁴⁶³ zülfi zencīrine dil-dāruñ seni
Eyleyeyin ey dil-i dīvāne bu bendi saña
- 4 Ey kaşı yā tayanup mülk-i baqāya⁴⁶⁴ gitmege
Cānuma tīrūñ-durur ucı demürlü bir ' aşā
- 5 Çeşm ü ruhsārına öykünse n'ola nergisle gül
Anlaruñ yüzün gözin açupdur⁴⁶⁵ ey Emrī şabā

28b

466

⁴⁶⁰ gelmişdür: gelmişidi agt.

⁴⁶¹ Bu şiir ED'de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Yansa âteş-dān-ı kalbinde ğam-ı ' işğ âteşi
Murg başı üzre Mecnūnuñ yapar mıydı yuva

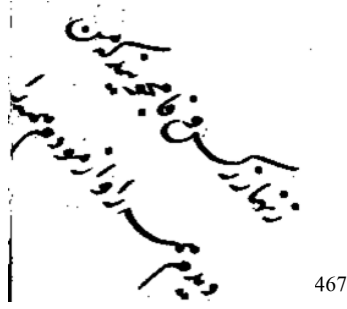
⁴⁶² kıllurlar: kılmişdur ED.

⁴⁶³ bağlayayın: bağlayayım ED.

⁴⁶⁴ baqaya: fenāya ED.

⁴⁶⁵ açupdur: açmışdur ED.

⁴⁶⁶ Beyit Farsçadır.

467

-158-⁴⁶⁸

29a

[Sa'î]

[Tesdīs]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yār māyil aña aġyār olduġıçün n'eylesün
Gül taqılur yanına ħār olduġıçün n'eylesün
' Aşķ kätıl cān bī-mār olduġıçün n'eylesün
Dost-ı bī-pervā dil-i zār olduġıçün n'eylesün
Baĥt uyur bu dīde bī-dār olduġıçün n'eylesün
Ṭālī' üm yār olmadı yār olduġıçün n'eylesün
- 2 Kūyuña varsam o mähı görmeġıçün bir nazār
Ḥāk-rāhından şabā bir zerre göstermez eşer
Gice kılsam işıġı taşını yaşdansa eger
Ḥ'āb girmez gözüme⁴⁶⁹ hicrān ile şebtā-seşer
Baĥt uyur bu dīde bī-dār olduġıçün n'eylesün
Ṭālī' üm yār olmadı yār olduġıçün n'eylesün
- 3 Ben kıyās itdüm ki⁴⁷⁰ ol meh mihribān ola baña
Hem-dem [ü] hem-zār yār-ı dil-sitān ola baña
Vaşf-ı la' lüñ rüz u şeb vird-i zebān ola baña
Kim dir idi dil alup⁴⁷¹ [cān ola baña]
Baĥt uyur bu dīde bī-dār olduġıçün n'eylesün
Ṭāl[li' üm] yār olmadı yār olduġıçün n'eylesün
- 4 Yār olan baña bu cism-i nā-tüvānumdur benüm
Dāimā [bu şı' r-i ter vird-i zebānumdur benüm]
Cevr iden şanma ki yār-ı dil-sitānumdur benüm

⁴⁶⁷ Beyit Farsçadır.

⁴⁶⁸ Özel, 2016, s. 242.

⁴⁶⁹ gözüme: gözüne agt.

⁴⁷⁰ itdüm ki: eylerdüm agt.

⁴⁷¹ alup: aşüb-ı agt.

Zulm iden Sā'î'ye şâh-ı kāmranumdur benüm
Baht uyur bu dîde bî-dâr olduğıçün n'eylesün
Tali'üm yâr olmadı yâr olduğıçün n'eylesün

-159-⁴⁷²

[Zekâî]

Fā' ilâtün Fā' ilâtün Fā' ilâtün Fā' ilün

- 1 Zülf-i müşk-āsâ ki rüy-ı dil-rübāya muttaşıl
Süre-i Ve'l-leyledür⁴⁷³ kim Ve'd-đuḥāya⁴⁷⁴ muttaşıl
- 2 Hîn-i vuşlatda senüñ cism-i laṭifiñ қоçmağa
Pirehen māni' olur girer araya muttaşıl
- 3 Şarılırmış çekmesün ' aşıklara ḥançer deyü
Zer kemer-bendi miyân-ı dil-rübāya muttaşıl
- 4 Dürr gibi delse n'ola bağrumızı elmās-ı reşk
Taқıılır mengüş güş-ı dil-rübāya muttaşıl
- 5 Yüz sür üftadedür miskîn Zekâyiveş dilā
Eksik olmaz ol mehiñ yanınca sāye muttaşıl

-160-⁴⁷⁵

29b

[Hālisî]

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Açıldı ' ālem gül gibi esdi nesim-i şubḥ-dem
Cüş⁴⁷⁶ eyleyüp bülbül gibi muṭrib sürüd it dem-be-dem
- 2 Gülşende şoḥbet⁴⁷⁷ vaқtidür yâr ile ' işret⁴⁷⁸ vaқtidür
Mihir ü maḥabbet vaқtidür gitsün gönüllerden elem
- 3 Hür-ı cinān zülf-i nigār ṭübā dıraḥt-ı sāye-dār⁴⁷⁹
Kevşer şerābı cüy-bār şaḥn-ı çemen bāğ-ı İrem

⁴⁷² Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁴⁷³ Ve'l-leyl: “**Yemin olsun**, bürüyüp örtündüğünde **geceye.**” (Leyl, 92/1)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/sure/92-leyl-suresi/> (09.01.2022)

⁴⁷⁴ Ve'd-đuḥā: “**Yemin olsun, kuşluk** vaktine.” (93 Duhâ 1) <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/sure/93-duha-suresi/> (09.01.2022)

⁴⁷⁵ Özel, 2016, s. 298.

⁴⁷⁶ cüş: hoş agt.

⁴⁷⁷ şoḥbet: işret agt.

⁴⁷⁸ ' işret: şoḥbet agt.

⁴⁷⁹ sāye-dār: mive-dār agt.

- 4 Her kûşe bir ‘ālî maḳām her şuffe ḥod⁴⁸⁰ şadr-ı kirām
Her bir şınıḳ peymāne cām her sākin-i ḥum-ḥāne Cem
- 5 Bağrını⁴⁸¹ lāle-dāğ ider cūlar yaşun ırmağ ider
Var-ısa seyr-i bāğ ider ol serv-ḳāmet ḡonce-fem
- 6 Sulṭān Selīm-i kāmrān āsude ‘adliyle cihān
Oldı kef-i cūdı hemān baḥr-i saḥā kām-ı kerem
- 7 Ḥāḳān-ı gerdun-menzilet sulṭān-ı taḥt-ı ma‘ delet
Şāḥib-i serīr-i saltanat şehenseḡ-i ḥayl ü ḥaşem⁴⁸²
- 8 Ey Ḥusrev-i Şīrīn-dehen kem-ter ḳuluñdur cümleten
İsfendiyār u Pelīten-i Efrāsiyāb ü Güstehem
- 9 Giydi şükūfe migferin süsen taḳındı ḥaḅcerin
Gül-şāhı dirdi leşkerin şimşād ḳaldurdu ‘alem
- 10 Oldı hevālar mu‘ tedil ḡāyet hevāyī düşdi dil
Ey Ḥālīşī sen de açıl dil-teng olup ḡam çekme hem⁴⁸³
- 11 Güftāruñı idüp ṭaleb eş‘ āruñ isterlerdi hep
Şağ olsa Şeḥbān-ı⁴⁸⁴ ‘Arab dirilse⁴⁸⁵ Selmān-ı ‘Acem

-161-⁴⁸⁶

‘Ālī Efendi

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Serāy-ı ḳalbi ḡamdan tīre gördüm deste cām aldum
Çeküp Cem cāmını Zāl-i felekden [intiḳām aldum]
- 2 Ḥumārın añma şūfī mey şafāsın bī-beḳā şanma
Ki ben keyfiyyet-i peymāneden zevḳ-i müdām [aldum]
- 3 Ḥayālümde miyān-ı yārı ḳucdum aḡladum vāfir
Şayup naḳd-ı sirişküme külçe külçe [sīm-i ḥām aldum]

⁴⁸⁰ ḥod: bir agt.

⁴⁸¹ bağrını: bağrumı agt.

⁴⁸² Bu beyit agt.de bulunmamaktadır.

⁴⁸³ ḡam çekme hem: gel çekme ḡam agt.

⁴⁸⁴ Şeḥbān-ı: Ḥassān-ı agt.

⁴⁸⁵ dirilse: dir idi agt.

⁴⁸⁶ Aksoyak, 2018, s. 924.

4 N'ola yüz şuyı döksem kâse-şüy olsam ħarābāta
Ben ol ħassāleden çok behre [gördüm niçe kām aldum]

5 Vücūdum Mısr'ına Mālik kı lup bir Yūsuf-ı ħüsni
‘Aziz-i vaqt olup ‘Ālī melek-[ħū bir ħulām aldum]

-162-⁴⁸⁷

30a

[Tiġi]

[Tesdīs-i Tiġi Matla‘ -ı Fuzūli]

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1 Vefā ehline karuñ çünki olmışdur cefā kı lmağ
Ĥaṭa-yı maḥz imiş senden temennā-yı vefā kı lmağ
Umarken cān u dilden vaşl ile zevğ ü şafā [kı lmağ]
Neden her⁴⁸⁸ ‘aşık-ı maḥlūmı hicre mübtelā kı lmağ
Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kı lmağ
Murād ehlin esir-i dam-ı bī-dād-ı belā kı lmağ

2 Felekde bir zamān devr itmeyüp ħutb-ı murād üzre
Olursın ‘aşık-ı ser-geşte aḥvāle ‘inād üzre
Geçerken rüzigārı birbiriyle ‘adl u dād üzre
Olurken cān ile ten gibi dā’im ittiḥad üzre
Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kı lmağ
[Murād ehlin esir-i dam-ı bī-dād-ı belā kı lmağ]

3 Olup dāḥil derūnı ħalka-i cem’iyyet-i yāra
Şafā sürdüm dir iken zevğ⁴⁸⁹ ile devründe bir pāre
Şunup cām-ı firāḳı zehr-i hicr ile⁴⁹⁰ ħam-ḥvāra
Dönersin māni‘ -i bezm-i vişāl olmağda aġyara
Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kı lmağ
[Murād ehlin esir-i dam-ı bī-dād-ı belā kı lmağ]

4 Maḳām idinmiş iken ħulşen-i kūyında cānānuñ
Ĥuṭur itmezdi ħāṭırdan cefāsı ħār-ı hicranuñ
Ĥased itdün⁴⁹¹ nizām-ı ħāline āḥir bu nālānuñ

⁴⁸⁷ Kaplan, Y., (2018). Dīvānı Meçhul Bir 16. Yüzyıl Şairi: Edirneli Tiġi ve Şiirleri. *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 7(16), 121-122.

⁴⁸⁸ her: ben agm.

⁴⁸⁹ zevğ: vaşl agm.

⁴⁹⁰ şunup cām-ı firāḳı zehr-i hicr ile: şunarsın cām-ı zehr-i ħaḥruñı āḥir bu agm.

⁴⁹¹ itdün: kı lduñ agm.

Periřān eyleyüp⁴⁹² cem'iyetün⁴⁹³ ' aksine devrānuñ
Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kılmak
[Murād ehlin esīr-i dam-ı bī-dād-ı belā kılmak]⁴⁹⁴

- 5 Beni çün ol meh-i bigāneveşle āşinā itdün
Vefā vü mihr ile evvel derūnum pür-şafā itdün
Belāya yār idüp⁴⁹⁵ Tīgī gibi çün mübtelā itdün
Niçün āvāre kılduñ ' āķıbet cevı ü cefā [itdün]
Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kılmak
Murād ehlin esīr-i dām-ı bī-dād-ı belā kılmak

-163-⁴⁹⁶

30b

Li-nāmıķıhi-faķır

[Cāmī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Teşne-dil māyil olursa n'ola ol meh-rūya
Beñzedi āb u leķāfetde bir içim şuya
- 2 Ğurre-i hūsn oluben gözleri ādem görmez
Vardı zann eyleme ol mesti şaķın uyḥuya
- 3 Beni yanından ayırmazsa n'ola ol kaşı yā
Olmıřım cān ile ķurbān o kemān ebrūya
- 4 Şöyle hūn-rīz güzeldir o şehiñ ḥançeri kim
Ādemüñ cānı çıkar tā çekicek pehlūya
- 5 Cāmīyā bend-i belāya düşüp olmaz āzād
Kim ki dil baĝlaya ol kākül-i ' anber-būya

-164-⁴⁹⁷

Nazīre-i Ḥalili

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Vireli gönlümi ol silsile-i gīsūya
Za' fdan döndi ten-i zerd ü nizārım mūya

⁴⁹² eyleyüp: eyledi agm.

⁴⁹³ cem'iyetün: cem'iyetüm agm.

⁴⁹⁴ Bu bend agm.de 3. benddir.

⁴⁹⁵ yār idüp: ugradup agm.

⁴⁹⁶ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁴⁹⁷ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 2 İletür şuya lebüñ gönlimi şusuz götürür
Âh kim teşne-gönül kıanmadı kıaldı şuya⁴⁹⁸
- 3 Ğamzeñüñ nâzı gözüñ şivesidür sihr-i helâl
Ne disün bir kışı neylesün ol iki cādūya
- 4 Yok kıararı su gibi ‘ aşık-ı dīdār olanuñ
Gözlerim yaşı gibi kıuramaz aķar her sūya
- 5 Rūyuñı gördügi dem olsa Ğalīlī yiridür
Her kışı vaķt-i seher nāyil olur uyķuya

-165-⁴⁹⁹

Şabrī El-Kātīb

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

Bile yatmaz çıkırır pīreheinin her gice yār
Gömlegine daķı Ğayr eylemez ey dil dil-dār

-166-⁵⁰⁰

31a Ğāşıl-ı ‘ Ömr Bostanzāde Yahyā Efendinüñdür
Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Ğün muķārin ola sen māh-ı dil-ārāya kemer
Ğaķ budır Ğālib olur gökdeki cevzāya kemer
- 2 Reşk idüp hāle ile baĝladı kendüye daķı
Gördi Ğün meh yaraşur sen şeh-i ra‘ nāya kemer
- 3 Ğark olup sīm ü zere kendüni ‘ arz itdi dilā
Ol yüzi gül lebi mül gözleri ālāya kemer
- 4 Ğekmeĝe ol meh-i devrānı kenārına müdām
Her ne varısa kıodı sīm ü zer ortaya kemer
- 5 Ğamzesi tīrini gördükde anuñ ey Yahyā
İtmeyüp tākāt aña döndi o dem yāya kemer

---

⁴⁹⁸ Bu mısranın vezni bozuktur.

⁴⁹⁹ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁵⁰⁰ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

-167-⁵⁰¹

Velehu

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün

İdersem gonce-i ağzına teşbih
Diye erbâb-ı irfân ...

-168-⁵⁰²

['Ulvî]

31b [Kaşîde]⁵⁰³

Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

- 1 Mişâl-i 'aşık u ma' şuk olup hazân u bahâr
Hazân şarardı vü oldı bahâr-ı lüle-'izâr
- 2 Hazân melûl u hazîn ü bahâr hurrem ü şâd⁵⁰⁴
Bahâra hande virilmiş hazâna girye vü zâr
- 3 Bahâr sünbül gibi⁵⁰⁵ hazân perîşân hâl
Hazân teb-i gama düşmiş bahâr hem-dem hâr
- 4 Bahâra karşı hazân itdi hâşılın ber-bâd
Hazâna karşı bahâr açdı var ise ruhsâr
- 5 Şaçıldı şâh-ı bahâruñ yolunda hayli hazân
Bahâra irmedi ammâ hazân-ı miqdâr

---

⁵⁰¹ Mecmuada müfred olarak bulunan ve “velehu” başlığıyla verilen bu beytin ilk mısrası önce “İdersem vech-i yâri mâha teşbih” şeklinde daha sonra üstü çizilerek “İdersem gonce-i ağzına teşbih” şeklinde yazılmıştır. Bu şekilde kaynaklarda bulunamayan beytin yapılan araştırmalar sonucu ilk haliyle yazılmış şeklinin Bostanzâde Yahyâ Efendi'nin babası Bostanzâde Mehmed Efendi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Bkz: <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bostanzade-mehmed-efendi/> (10.01.2022)

⁵⁰² Çetin, 1993, s. 77.

⁵⁰³ DUD'da 44 beyit olan şiir mecmuada 39 beyittir ve beyitlerin yerleri karışıktır. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

- 6 Yolındı şâh-ı bahâruñ yolunda gerçi hazân
Bahârı görmedi gitdi hazân u bahâr
- 11 Bahâr-ı vuşlata faşl-ı hazândur fûrkat
Hazân-ı fûrkata her dem bahârdur ruḥ-ı yâr
- 22 Bahâra virdi teğayyür hücüm-ı faşl-ı hazân
Hazân bahâr ile oldı fenæ-yı dehre medâr
- 23 Feraḥ-ı bahâr u hazân gam u sâl şeh-i nevrüz
Bahâr-ı vaşl-ı u hazân hicr ü beher cân leb-i yâr
- 35 Görüñ bahâr u hazânuñ maḥabbet eyledi kim
Hazân-ı 'aşka ben oldum bahâr-ı hüsni nigâr
- 36 Bahâr-ı tab'umuñ oldı hazânı nazm-ı selef
Bahâr mevsimleri geldi hazân çü kıldı hezâr

⁵⁰⁴ şâd: sâl DUD.

⁵⁰⁵ gibi: dür DUD.

- 6 H̄azānuñ eyleyüp ihyā bahār mürdelerin
H̄azān bahār ile haq̄ şun^c m itdiler izhār
- 7 Kemāl-ı şun^c -ı bahār u h̄azānı seyr it kim
H̄azān bahār iledür fenzurū ilā āşār⁵⁰⁶
- 8 H̄azān-ı ğamda dilerdi⁵⁰⁷ bahār-ı sebze-i haṭṭuñ
Nite ki faşl-ı h̄azānda şafā-yı köhne bahār
- 9 Bahār-ı h̄üsne h̄azān olsa haṭṭ ne ğam yaraşur
H̄azāna ^cazm-ı şikār u bahāra seyr-i kenār
- 10 Bahār-ı mişl-i vücūd u h̄azān ^cadd ile ^cadem
H̄azān şebīn-i leyāl u bahār ^cayn-ı bahār⁵⁰⁸
- 11 Bahār-ı ^caqlun olupdur h̄azānı vaqt-ı cünün
Rumūz-ı ^caşq-ı bahār u h̄azān ider iş^cār
- 12 H̄azān zamānını fikr it bahāra aldanma
Bahār-ı ^cālemüñ olur h̄azān-ı aḫir-kār
- 13 H̄azāna ḫayl-ı bahār ile geldi ḫusrev-i gül
Semend-i bāde-i bahārı h̄azāna virdi ğubār
- 14 Bahār taḫtını almış h̄azānuñ eyleyüp al
Bahāra baq̄ nice virmiş⁵⁰⁹ h̄azāna naqş u niĝār
- 15 Zer-i h̄azān ile sīm-i bahārı derc itdi
Şabā h̄azān u bahāra olup siyeh-sālār
- 16 Bahār emīr-i çemedür h̄azān lāle-i zār⁵¹⁰
Şeh-i bahāra ḫazāne taşur h̄azān u bahār⁵¹¹
- 17 Zemīn-i sebz-i bahārın şanma berg-i h̄azān
Düşer bahār u h̄azān şāha dībe-i⁵¹² zer-kār

---

⁵⁰⁶ fenzurū ilā āşār: “Allah'ın rahmetinin **eserlerine bir bak!**” (Rum, 30/50)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/R%C3%BBm-suresi/3455/46-53-ayet-tefsiri/> (17.01.2022)

⁵⁰⁷ dilerdi: dil-i DUD.

⁵⁰⁸ bahār: nehār DUD.

⁵⁰⁹ virmiş: geçmiş DUD.

⁵¹⁰ lāle-i zār: ḫızāne-i zer DUD.

⁵¹¹ bahār: her bār DUD.

⁵¹² dībe-i: ḫil' at-ı DUD.

32a

- 18 Selīm H̄ānuñ ḥazānı yoğ bahārı ḥulkında
Bahār-ı bāğ-ı İremdür ḥazānsuz olsa ne var
- 19 Ḥazānda seyre çıkārsa nigār bahār olur ʿālem
Bahāra bağmasa döner ḥazāna dār u diyār
- 20 Ḥazān-ı zıulmı tağıtdı bahār-ı maʿdeletüñ
Nite ki faşl-ı ḥazānı bahār ider nā-çār⁵¹³
- 21 Şalın şalın ki ḥazānsuz bahārsın⁵¹⁴ ey serv
Bahāra döndi ḥazān ʿālemüñ güzelliği var
- 22 Ḥazānı tāze bahār eyledi bahārı ḥazān
Ḥazān çihre-i ʿāşık bahār ʿarız-ı yār
- 23 Bahār levhını tıldırdı zevrağ ile ḥazān
Ḥazān bahār ile şeh medhın eylesün tekrār
- 24 Bahār irince ḥazāna bu maţlaʿ ı oğıdı
Meger ḥazan u bahārum çemende andı hezār⁵¹⁵
- 25 Ḥazān göçüp çemene kındı kār-kān-ı bahār
Ḥazānı bũ -yı bahār itdi külbe-i ʿatţār
- 26 Ḥazāna üştür-i ebr-i bahārı çekdi sım⁵¹⁶
Ḥazāna şatdı metāʿ ın bahār-ı gonce kaţār⁵¹⁷
- 27 Güler bahār ile gülşen ḥazān ile ağlar
Şolup ḥazānda tınanur⁵¹⁸ bahār ile ezhār
- 28 Ḥazāna ḥāne yaraşur bahāra küşe-i bāğ
Ḥazān bahār ile durur aña olmañuz hüş-yār
- 29 Bisāt-ı sebz-i bahār-ı ḥazān idüp zerrīn
Bahār bāğına kıldı ḥazān zerrīn işār
- 30 Bahār-ı goncesin ḥamrā ḥazān şüküfesi zerd

⁵¹³ Bu beyit DUD'da bulunmamaktadır.

⁵¹⁴ bahārsın: bahārsuz DUD.

⁵¹⁵ hezār: ḥazān DUD.

⁵¹⁶ bahārı çekdi sım: ebr-i behādatur çekilen DUD.

⁵¹⁷ kaţār: ʿaţār DUD.

⁵¹⁸ tınanur: tılanur DUD.

Nuķūş-ı ferşüñe⁵¹⁹ baķdum ĥazān bahār ile yār

- 31 Bahār irişdi ĥazān gitdi ‘ andelīb ötdi⁵²⁰
Ķapuñda n’ola ‘ Ulvī söylese ĥazān u bahār
- 32 Bahār-ı tab‘ uñ oldı ĥazān-ı nazm-ı selef
Bahār günleri geldi ĥazān çü kıldı ĥarār
- 33 Bahār bāğ-ı vücūdum idüp ĥazān-ı ‘ adem
Ṭağıtdı tāze bahārum ĥazān yeli nā-çār
- 34 Bahār irişdi ġamuñdan ĥazāna döndüm ben
Ĥazān gelür baña sensüz bahār ile gül-zār
- 35 Bahār bülbüli ġüyā ider ĥazān çün lāl
Bahār-ı luṭf ile maḥv it ĥazānum ey dil-dār
- 36 Bahār-ı luṭfuña⁵²¹ nisbet-i ĥazāndurur medḥüm
Görüp ĥazānumı göster bahāruñı gül-vār
- 37 Bahār-ı luṭf ile baķsañ ĥazān-ı çihreme ger
Ĥazān bahār ile bir yirde eyler idi ĥarār
- 38 Bahār-ı şāh-ı ĥazān irmesün deyu yā Rabb
Bahārı gördi ĥazānsuz el açdı Ĥaķķ’a çenār
- 39 Bahār-ı ‘ ömrini Ĥaķ eylesün ĥazāndan emīn
Nite ki ‘ ālemi devr eyleye ĥazān u bahār

-169-⁵²²

32b Nev‘ ī Sellemehullāhi Te‘ āli⁵²³
Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Eyleyen ĥurşid-i evc-i nāz u istiğna seni
Eylemiş bir ‘ āşık-ı ser-geşte vü şeydā beni

⁵¹⁹ ferşüñe: ferşüñde DUD.

⁵²⁰ ‘ andelīb ötdi: geldi çün nevrüz DUD.

⁵²¹ luṭfuña: luṭfuñ ile DUD.

⁵²² Tulum & Tanyeri, 1977, s. 405

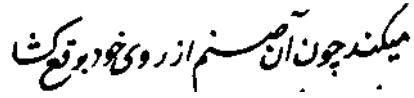
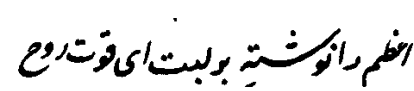

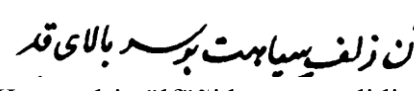
⁵²³ Bu şiir ND’de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

- 3 Eyleyen mīm-i dehānuñ mazhar-ı sırrı Mesih
Cān gibi ħılmış ‘ adem milkinde nā-paydā beni
- 5 La ile zāhid henüz illādan olmaz münkatı
Var iken yog eyledi bir yār-i müstesna beni

- 2 Eyleyen her encümende şem^ç -i bezm-ārā seni
Eylemiş bezm-i⁵²⁴ belāda bī-kes ü tenhā beni
- 3 Zülfüñi⁵²⁵ mestür-ı zīr-i perde-i nāz⁵²⁶ eyleyen
Çārsū-yı ^ç aşğ içinde eylemiş rüsvā beni
- 4 Bezm-i ğamda nice kez yandum şoyundum şem^ç -vār
Ölmiş iken ^ç āķıbet ^ç aşğ eyledi ihyā beni
- 5 Sāye-i ķaddüñde Nev^ç i cismini ħāk eyledi
Ĥaşre dek yād eylesün a^ç lā seni ednā beni

-170-⁵²⁷

Ġazel-i Mülemma^ç ⁵²⁸-ı Muşanna^ç ⁵²⁹ Mu^ç ammā-yı Maķlūb

- 1
Çeşmüm cūş ider mānend-i Nīl şubĥ u mesā
- 2
Rıdvān itse tañ mī buse-i la^ç lūñ ricā
- 3
Ĥasret ile degül ^ç uşşāķı öldürmek revā
- 4
Kemend-i zülfüñi boynıma didim didi lā
- 5 Verd-i aĥmerüñ bir kūşesin tā çıķa tām

⁵²⁴ bezm-i: künc-i ND.

⁵²⁵ zülfüñi: hüsnüñi ND.

⁵²⁶ nāz: rāz ND.

⁵²⁷ Şiirin vezni ve kime ait olduğu tespit edilememiş, şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiir Farsça-Türkçe yazılmış mülemma gazeldir. Farsça mısralar transkribe edilmemiştir.

⁵²⁸ Mülemma^ç: 1. renk renk, alacalı, 2. İslām edebiyatlarında Arapça, Farsça ve Türkçe karışık dizelerden meydana getirilmiş şiir. Bkz: Pala, İ. (2018). *Ansiklopedik Divān Şiiri Sözlüğü*. Kapı Yayınları. s. 339.

⁵²⁹ Musanna^ç: Tasnî edilmiş, sanat eseri olarak meydana getirilmiş, usta elinden çıkmış. Bkz: Devellioğlu, 2017, s. 801.

بر بالای ز فرد می شود ظاهراً

-171-⁵³⁰

‘Ālī Efendī

Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

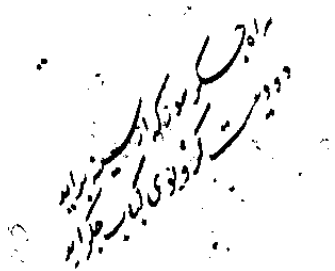
- 1 Senüñle fahr iderin senden özge vārum yoq
Ġamuñla eglenürin ğayrılarla kâ[rum yoq]
- 2 Zamāne şeyhi kosun ta‘ nı kim ne [dirse disün]
Benüm güzelleri sevmekde iḡti[yārum yoq]
- 3 Hevā-yı ‘ aşq ile ney gibi iñlerüm gezerin
Sen olmayınca benüm bir nefes [kārārum yoq]
- 4 Senüñleyin gice gündüz düşümde [fikrümde]
Egerçi vaşluña irsem [de iftiḡārum yoq]
- 5 Cemāl-i yārdan ‘ aşqum artuq[dur⁵³¹ ey ‘ Ālī]
Velī ne çāre benüm ḡüs[n-i iştihārum yoq]

-172-

[Matla‘]

33a Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

Ey şüh u ‘ işve-ger meni sen qor gider misin
Dāyim figān u nāleye hem-dem ider misin

532

-173-⁵³³

[Sırrī]

⁵³⁰ Aksoyak, 2018, s. 835.

⁵³¹ ‘ aşqum artuqdur: artuqdur ‘ işqum AD.

⁵³² Beyit Farsçadır.

⁵³³ Özveren, 2015, s. 144.

33b [Kaşide]
Fe' ulün Fe' ulün Fe' ulün Fe' ulün

- 1 Eger mümkün olsaydı def' -i havâtir
Olurdu dilümden dür-i pāk zāhir
- 2 Teraḥḥumdan ašlā eşer yoḡ ġarībe
Nazar kılmaz oldu faḡire ekābir
- 3 Benim künc-i⁵³⁴ ġamda belāda cefāda
Şafāda seyrde çemenlerde sâ'ir
- 4 Reh-i ġamda ancak benim pāy-der-gil
Serīr-i sa' ādetde cümle mu' āşır
- 5 Ne deñlü dilümden nişār ola gevher
Şadef gibi her dem dehān beste-ḡātir
- 6 Alur⁵³⁵ yoḡ şatar yoḡ dür-i nazmı ašlā
Gerekse nişār it dilüñden cevāhir
- 7 Baḡılmaz cemāle nazar yoḡ kemāle
Cihān ḡalkı şimdi hemān māla nāzır⁵³⁶
- 8 Şehā bir günehkārüm estaḡfirullah
Günah ise olmāk zamānuñda şā'ir
- 9 Dirīġā ki tutdı cihānı edānı
Añılmaz ahāli⁵³⁷ bilinmez maḡādir
- 10 Dirīġā düşürdi ayaġa zamāne
Şadef pārelerle pür oldu cevāhir
- 11 Elinden meded dād şarrāf-ı dehrüñ
Ne temyīze mālik ne teşḡiše ḡādir
- 12 Dilā bu şikāyet nice bir felekden
Bulup ġam nihāyet elem olsun āḡir

---

⁵³⁴ benim künc-i: benim genc agt.

⁵³⁵ alur: alu agt.

⁵³⁶ Bu beyit agt.de yoktur.

⁵³⁷ ahāli: merātib agt.

- 13 Aķıt cūy-ı eřkūñ yūri ađla ħālūñ
O baĥr-i ‘ aťaya saña ħalbi acır
- 14 Şeh-i kāmran-ı serir-i sa‘ ādet
Cihān-dār-ı muħbil Őehenőāh-ı ħāhir
- 15 Cihān-ı ‘ adālet sipihr-i mūrūvvet
Vūcūd-ı Őerif ü Őeci‘ ü bahādır
- 16 Gūzīn-i gūzīnān Murād Ħān-ı ‘ ādil
Őeh-i ser-firāzān-ı gerdūn-me’āőir
- 17 Őehā devr-i ‘ adlūñde elĥamdülillah
Cihān ħalkı cümle kemāl ile őākir
- 18 Re‘ āyā berāyā du‘ āda őenāda
Őafāda seyrde mūcāvır misāfir
- 19 Esirūñ zelilūñ zebūnuñ faķirūñ
Emir-i vezir ü ekābir aőāđir
- 20 İder pāk ehl-i kūfürden cihānı
Meger tiđūñ oldu seniñ mā’-i tāhir
- 21 Sen ol māh-ı burc-ı Őerefsin ki her-dem
Őafā-yı sa‘ ādet cebinūñde bāhir
- 22 Felekler senūñħün mūrretteb mūheyyā
Melekler eőigūñde ĥidmetde ħāzir
- 23 Ne ĥoő pāk-i tıynet ħü cevhersin āyā
Ki ĥüsnūñle⁵³⁸ oldu mūőerref ‘ anāőir
- 24 Benim mülk-i nazmuñ emirü’l-kelāmı
Feőāĥatde kāmil belāđatda māhir
- 25 Ne mūmkın deñilmek denilse hezārān
Bu şi‘ r ‘ adimü’n-nazire nezāyır
- 34a
- 26 Murādımca devrān dōnerdi felekde

⁵³⁸ ĥüsnūñle: cismūñden agt.

Dil-i iltifāt-ı şehen-şāha dā'ir⁵³⁹

- 27 Şehā baħr-ı dilden bu ebyāt dil-keş
N'ola kılllet⁵⁴⁰ üzre eger olsa zāhir
- 28 Güneş gibi rüşendür erbāb-ı tab' a
Olur gevher-i pāk elbetde nādir
- 29 Demidür du' āya şürü' etse Sırrı
Ki medhūñde oldı zebān lāl ü kâşir
- 30 Ne dem ola şābit-i sehāda şevābit
Zuhūr eyledikçe felekden ezāhir⁵⁴¹
- 31 Eminūñ⁵⁴² Hüdāvend⁵⁴³ zahirūñ Resūlī
Ola cünd-i himmet yanūñca ' asakir
- 32 Ola taħt u tācuñ⁵⁴⁴ mü'ebbed mü'eyyed
Vire ' ömr-i sermed saña Hayy u Kādir

-174-⁵⁴⁵

[İshāk]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Devr-i hüsñünde haṭun zulm ile cān u dil alur
Bir sipāhī gibi kim yılda iki hāşıl alur
- 2 Yine cān kaşdına leşker⁵⁴⁶ çeker ol haṭt-ı siyāh
Yine cāsūs-ı müjeñ sīneme geldi dil alur
- 3 Māh u māhīye irerse n'ola āhumla yaşum
Sefer ehli ki seher-hiz ola çok menzil [alur]
- 4 Kādrüñi bilmeyen irerse n'ola vuşlatuña
Bir zamāndur ki begüm manşıbı hep cāhil alur

---

⁵³⁹ Bu beyit agt.de yoktur.

⁵⁴⁰ kılllet: kalb agt.

⁵⁴¹ Bu beyit agt.de yoktur.

⁵⁴² emīnūñ: mu' inūñ agt.

⁵⁴³ Hüdāvend: Hüdā vü agt.

⁵⁴⁴ taħt u tācuñ: tac u taħtuñ agt.

⁵⁴⁵ Keklik, M. (2014). Üsküplü İshak Çelebi Divan [Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin]. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek, s. 168.

⁵⁴⁶ leşker: ' asker İD.

- 5 Derd ü hasretle geçer ehl olan İshāk gibi
Hüblar şöhetinüñ hazzını nā-ķābil alur

-175-⁵⁴⁷

34b

Fuzūlī Bağdādī Hamdülillāh⁵⁴⁸

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Şabā luṭf itdüñ ehl-i derde dermāndan ḥaber virdüñ
Ten-i bī-cāna⁵⁴⁹ cāndan cāna cānāndan ḥaber virdüñ
- 2 Ḥazān-ı ğamda gördüñ ıztırābın bülbül-i ḥānuñ⁵⁵⁰
Bahār eyyāmı tek gül-berg-i ḥandāndan ḥaber virdüñ
- 3 Sözüñi vaḥy-i nāzil ger disem [men] hīç küfr olmaz
Cihānı tutmuş iken küfr imāndan ḥaber [virdüñ]
- 4 Didiler yār 'uşşākuñ gelür cem' itmege gönlin
Meger kim yāre 'uşşāk-ı perişāndan ḥaber [virdüñ]
- 5 Fuzūlī rüzgārın tīre gördüñ şām-ı hicrāndan
Nesīm-i şubḥ tek gül-berg-i ḥandāndan⁵⁵¹ ḥaber [virdüñ]

-176-⁵⁵²

Velehu⁵⁵³

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ey muşavvir yār timşāline şüret virmedüñ
Zülf ü ruḥ çekdüñ velī tāb u ṭarāvet virmedüñ
- 2 'Aşķ sevdāsından ey nāşih beni⁵⁵⁴ men' eyledüñ

⁵⁴⁷ Kılınç, 2021, s. 521.

⁵⁴⁸ Bu şiir FD'de 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyit şöyledir:

5 Süleymān mesnedinden dīv-i güm-reh rağbetin kesdüñ
Deñizde ḥātem-i ḥük-m-i Süleymāndan ḥaber virdüñ

⁵⁴⁹ bī-cāna: maḥzūna FD.

⁵⁵⁰ ḥānuñ: zāruñ FD.

⁵⁵¹ gül-berg-i ḥandāndan: ḥurşid-i raḥşāndan FD.

⁵⁵² Kılınç, 2021, s. 530.

⁵⁵³ Bu şiir FD'de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

5 Bu mıdur raḥmüñ ki ḥālüñ eyler iken ķasd-ı cān
Çıhdı ḥaṭṭuñ kim anı men' ide ruḥşat virmedüñ

6 Virme ḥüsn ehline yā Rab ḳudret-i resm-i cefā
Çün cefā çekmekde 'ışķ ehline ṭāķat virmedüñ

⁵⁵⁴ beni: meni FD.

Yoğ⁵⁵⁵ imiş ‘ aklıñ baña⁵⁵⁶ yahşı naşihat virmedüñ

- 3 Dün ki fırsat düşdi hāk-i dergehüñden kām alam
N’oldı ey gözyaşı göz açmağa fırsat virmedüñ
- 4 Göz yumup ‘ alemden isterdüm açam ruhsāruña
Cānum alduñ göz yumup açınca mühlet virmedüñ
- 5 Ey Fuzūlī öldüñ efgān itmedüñ rahmet saña
Raħm kılduñ halka efgānuñla zaħmet virmedüñ

-177-⁵⁵⁷

Velehu

Mef’ ulü Fā’ ilätü Mefā’ ilü Fā’ ilün

- 1 Ey meh benümle⁵⁵⁸ dostlarum düşmen eyledüñ
Düşmen hem eylemez bu işi kim sen eyledüñ
- 2 Peykānlaruñla tıldı⁵⁵⁹ tenüm āferin saña
Bī-dād çekmege tenümi āhen eyledüñ
- 3 Taħsin saña ki göñlüm evin tīre koymaduñ
Her zaħm-ı nāveküñ aña bir revzen eyledüñ
- 4 Olsun ziyāde rif atüñ ey āh-ı āteşin
Miħnet-serāmuzı bu gice rüşen eyledüñ
- 5 Eksilmesün tarāvetüñ ey eşk-i lāle-gün
Gül gül tamup⁵⁶⁰ maķāmumızı gülşen eyledüñ
- 6 Cān çıksa⁵⁶¹ menzil itmege ev tut⁵⁶² ħabābdan
Ey gözyaşı ki kaşd-ı binā-yı ten eyledüñ
- 7 Mümkün degül Fuzūlī cihānda iķāmetüñ
Bī-hüde sen bu merħalede mesken eyledüñ

---

⁵⁵⁵ yoğ: yoğ FD.

⁵⁵⁶ baña: maña FD.

⁵⁵⁷ Kılınç, 2021, s. 520.

⁵⁵⁸ benümle: menümle FD.

⁵⁵⁹ tıldı: doldı FD.

⁵⁶⁰ tamup: damup FD.

⁵⁶¹ çıksa: çıksa FD.

⁵⁶² tut: dut FD.

-178-⁵⁶³

Velehu

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mülk-i hüsnüñ böyle zālīm pādīşāhı olmağıl
Kim saña zālīm dise 'ādil güvāhı olmağıl
- 2 Ğamze tığın çekme her sā' at gönül yağmasına
Hükme tābi' mülke ğāret-ger sipāhı olmağıl
- 3 Āhını ey māh 'uşşākuñ yitürme göklere
Derd ehlinüñ nişān-ı tır-i āhı olmağıl
- 4 Ger dilersen şem' tek ğayret odına yanayın⁵⁶⁴
Şāmlar ağıyar şem' -i bezm-ğāhı olmağıl
- 5 'Ādet itmek hoş degül bī-dāde rahm it Tañrıçün
Gāhı⁵⁶⁵ olsañ māyil-i bī-dād gāhı olmağıl
- 6 'Āşık u rüsvā görüp men' itme ey nāşih beni⁵⁶⁶
Münkir-i āşār-ı taqdir-i İlāhı olmağıl
- 7 Ey Fuzülī eyle tã' at-ı riyāyı terkini
Tövbe kılmaz min-ba' d meşğül-i menāhı olmağıl

-179-⁵⁶⁷

35a

Velehu⁵⁶⁸

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Eyle müsteşnā güzelsen kim saña yokdur⁵⁶⁹ bedel
Senden ey cān münkaṭı' kılmaz beni illā ecel
- 2 Nice şüret bağlasun gönülüm hālāş-ı 'aşkıdan
'Aşkıdur bir hāl kim ol hāle gönlümdür maḥal

⁵⁶³ Kılınç, 2021, s. 532.

⁵⁶⁴ yanayın: yanmayam FD.

⁵⁶⁵ gāhı: gāh FD.

⁵⁶⁶ beni: meni FD.

⁵⁶⁷ Kılınç, 2021, s. 534.

⁵⁶⁸ Bu şiir FD'de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

4 Eyledi rüsvā gönül çāk-i giribān-ı edeb
Gör ne ehl-i 'ilmdür ādāb ilen eyler cedel

6 Medrese içre müderris virdügi biñ dersden
Yig-durur mey-hānede bir cām virmek bir güzel

⁵⁶⁹ yokdur: yoḥdur FD.

- 3 ʿ Aşķuma noķşān yitürmez görmemek ol ʿ ārızi
Cevhere taġyir-i āşār-ı ʿ araz virmez ħalel
- 4 Ħālūmi gördükçe ʿ aşķ ehlini men⁵⁷⁰ eyler faķih
Ħüccet-i maķtū¹ yok eyler kıyās ilen ʿ amel
- 5 Ey Fuzūli ben dem urmuşdum şafā-yı ʿ aşķdan
Maţla^ʿ -ı ħurşid icād olmadın şubĥ-ı ezel

-180-⁵⁷¹

Velehu⁵⁷²

Fā^ʿ ilātün Fā^ʿ ilātün Fā^ʿ ilātün Fā^ʿ ilün

- 1 Var ümīdüm kim görüp aĥsāruñı⁵⁷³ olsam helāk
Gerd-i na^ʿ l-i bād-pāyüñ örte cismüm üzre ħāk
- 2 Öldüğüm menzilde defnüm kıлмаġa şanmañ laĥid
Yir görüp ġurbetde aĥvālüm girībān itdi çāk
- 3 Çün cefā mu^ʿ tādiyım bilmem⁵⁷⁴ nedür mihr ü vefā
Bilmese mihr ü vefā resmin cefākārum ne pāk⁵⁷⁵
- 4 Āĥ bilmen n^ʿ eyleyem cānumda rāĥat ħalmadı
Gözlerüm nem-nāk ü sīnem çāk [ü] göñlüm derd-nāk
- 5 Ġayr naķşın maĥv kılmışdur Fuzūli sīneden
Mā lehū fi^ʿ d-dehri maţlūb u⁵⁷⁶ maķşūduñ sivāk⁵⁷⁷

-181-⁵⁷⁸

Velehu

Fā^ʿ ilātün Fā^ʿ ilātün Fā^ʿ ilātün Fā^ʿ ilün

⁵⁷⁰ ʿ aşķ ehlini men^ʿ: men-i ehl-i ʿ ışķ FD.

⁵⁷¹ Kılınç, 2021, s. 527.

⁵⁷² Bu şiir FD’de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

3 Mest cān virdüm mezārum üzre ta^ʿ zīm eyleyüp

Ķubbe yapup dāne-yi engür eyvān dutdu tāk

6 Her küdüretten meni pāk itdi seyl-i ĥūn-ı dil

Şükr-li’llah āteş-i ʿ ışķuñ meni yandurdu pāk

⁵⁷³ aĥsāruñı: cevlänuñı FD.

⁵⁷⁴ bilmem: bilmen FD.

⁵⁷⁵ pāk: bāk FD.

⁵⁷⁶ maţlūb u: maţlūbun ve FD.

⁵⁷⁷ Mā lehū fi^ʿ d-dehri maţlūb u maķşūduñ sivāk: Onun dünyada senden başka dileġi ve arzusu yoktur. (Cümle, FD.)

⁵⁷⁸ Kılınç, 2021, s. 499.

- 1 Kılmağıl muhkem gönül dünyāya ʿ aqd-i irtibāt
Sen bir āvāre müsāfirsən bu bir vīrān ribāt
- 2 Bu çemende gunceler güller gören ʿ ārif bilür
Kim şebāt üstinde qalmaz hiç qabz u inbisāt
- 3 Ehl-i ʿ irfāndur cihān keyfiyyetin taḥkīk iden
Kim neşātından alur⁵⁷⁹ yüz gam gamından yüz neşāt
- 4 ʿ Aşq devrānı baña tapşurdı Mecnūn nevbetin
Ḥālī olmaz naqş-ı erbāb-ı vefādan bu bisāt
- 5 Her gören meh-rūya şarf itme Fuzūlī ʿ ömrüñi
Bī-vefālardan ḥazer kıl tut⁵⁸⁰ ṭarīk-ı ihtiyāt

-182-⁵⁸¹

35b

Ümīdī

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

- 1 Gözüm yaşın ḥayāl-i ruḥları qana boyandurmış
Bahār-ı ḥüsn-i cūy-ı eşki başından bulandurmış
- 2 Gice⁵⁸² mestāne sākī leblerüñ yādına mecliste
Şurāḥīden yine bir ālle cāmı ṭolandurmış
- 3 Gönül vaşf eyleyüp āb-ı zülāl-i tiğ-i cānānı
Ten-i şad-pārede her yaranuñ ağızın şulandurmış
- 4 Metāʿ -ı vaşlınuñ biñ cān ile olup ḥarīdārı
Gice dil naqdini pervāne şemʿ -i bezme yandurmış
- 5 Ümīdī bī-vefādur didügin dilber⁵⁸³ işitmiş dün
Bugün gelmiş vefālar eyleyüp anı utandurmış

-183-⁵⁸⁴

[Bākī]

⁵⁷⁹ alur: bulur FD.

⁵⁸⁰ tut: dut FD.

⁵⁸¹ Selvi, 2008, s. 110.

⁵⁸² gice: bugün ÜD.

⁵⁸³ dilber: ol şüh ÜD.

⁵⁸⁴ Küçük, s. 173.

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Göñül dāğ-ı ğamuñla sinede bir şem' uyandırmış
Çerāğ-ı ' aşka bir ğarrā kıızıl altını yandırmış
- 2 Göñüller nağdin almış yār girmiş halka-i zikre
Bir iki derd-mend āvāre-i varmış tolandırmış
- 3 Dimeñ Mecnūna gelmiş ' ākıbet Leylādan istignā
Belā-yı ' aşk o ser-gerdānı cānından uşandırmış
- 4 Bulup saqqā-yı hicrān teşne-leb⁵⁸⁵ şahrada Mecnūnı
Ecel peymānesin şunmuş hayāt ābına kandırmış
- 5 Bugün Bākīye ol āfet vişālin va' deler kılmış
Yalanlar söylemiş miskini gerçekden inandırmış

-184-⁵⁸⁶

36b

[**Qabūli**]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Dil alsa gördüğün demde dil-ārāda kemāl olsa
Murāduñ añlasa ' ālemde dil-dār ehl-i hāl olsa
- 2 ' Adū kām almasa rām olmasa ' ālemde her güle
Aña sevmek sevmek mā-ħaşal emr-i muħāl olsa
- 3 Kemāl-i ' ilm ile ma' lūm-ı ' ālem olsañ el-ħāşıl
Dilā ehl-i kemāl olsañ kelāmuñda me'āl olsa⁵⁸⁷
- 4 Elüñe lāle-āsā kāse olsañ gülle germ olsañ
Müdām[ī] al görsek gül gül olsañ elüñ al olsa
- 5 Qabūli mäh-rūlarda vişāle va' de olmasa
Dem-i vaşl-ı dil-ārā her dem ü her mäh u sāl olsa

-185-⁵⁸⁸

Qaşide-i Makālī Berā-yı H'āce Efendi

---

⁵⁸⁵ leb: dil BD.

⁵⁸⁶ Erdoğan, 2008, s. 709.

⁵⁸⁷ Bu beyit KD'de 4. beyittir.

⁵⁸⁸ Koyuncu, F. (2011). Alaşehirli Makālī Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 313-314.

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe'ülün

- 1 Bir şeb ki alup destüme elmās-ı tefekkür
Daldum çıkarup baħr-i süħandan niçe biñ dür
  - 2 Dür her biri ammā nice dür gevher-i şeb-tāb
Lāyık ki o dürlerden⁵⁸⁹ ola gūş-ı cihān pür
  - 3 Yağdum o gice şubħa degin revġan-ı fikret
İtdüm nice biħüde ħayālāt taşavvur
  - 4 Geh tāli' -i baħtumla idüp ceng ü cidāli
Geh çarħa ħidivāne çeküp tiġ-ı tehevür
  - 5 Cān olmuş idi sākin ' uzlet-gede-i ġam
Dil ħalmış ġarħa-i deryā-yı teħassür⁵⁹⁰
  - 6 Nā-gāħ görüp pīr-i ħired didi bu ħāli
Ey⁵⁹¹ bikt-süħan sende nedir [bunca taġayyür]
  - 7 Didüm elem-i derd⁵⁹² ile āzürde-i dehrem
Didi yüri bir devlet eşiġine [yüzüñ sür]
  - 8 Didüm ħanı bir devlet eşiġi ki varup ben
Yüz şevġ ile mālīde kılam⁵⁹³ rüy-ı tefāħür
  - 9 Didi der-i şadru'l-' ulemā Ĥvāce Efendi
Kim çākeri olmaġa çeker çarħ-ı taħas[sür]
  - 10 Oldur ' ulemā ħayline ser-dār-ı mu' azzam⁵⁹⁴
Dārā-' azalet dāver-i bī-' ucb ü tekebbür
- 37a
- 11 Her fende ' umūmen dür-i inşāda ħuşūşā
Ancaġ ola deryā-yı fażiletde tebaħħur
  - 12 Āzād olup olsa eger başına sultān
Bulmaz ħulı olmaġ şeref mertebesin cerr⁵⁹⁵

⁵⁸⁹ o dürlerden: bu gevherden agm.

⁵⁹⁰ Bu beyit agm.de yoktur.

⁵⁹¹ ey: k'ey agm.

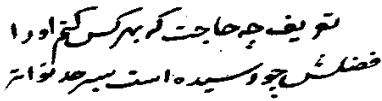
⁵⁹² derd: fahr agm.

⁵⁹³ kılam: idem agm.

⁵⁹⁴ mu' azzam: mükerrem agm.

⁵⁹⁵ Bu beyit agm.de yoktur.

- 13 Aşhâb-ı sa' âdet kim ider devlet ile fahr
Lâyık bu ki devlet ide anuñla tefâhur⁵⁹⁶
- 14 Kimdir ki añā olmaya biñ cān ile bende
Kimdür ki anı itmeye hayr ile tezekkür
- 15 Bir merd-i faķir olsa der-i luţfina mensüb
Elbette ider ķadr ile eflāke taşaddür
- 16 Vaşf-ı kef-i dür-pāş ile kām-ı seher baır telh
Haķ söz gelür elbetde mezāķa bilirüz mürr⁵⁹⁷

17 598

- 18 Nazmuñ güheri buldı Maķālī çü maķāmın
Şimden girü 'ālemde sühan defterini dür
- 19 Maţlüb-ı⁵⁹⁹ müyesser demidür başla du' āya
Yüz ħamd⁶⁰⁰ ile dergāh-ı Haķķa toğrı yüzüñ sür
- 20 Tā encüm ile mihr-i felek zeyn ola her şeb⁶⁰¹
Altında ķala cilve 'arūsāne meh ü ħür
- 21 Bāb-ı ħaremüñ⁶⁰² ħaşre degin olsa güşāde
Her řālibi maţlübuna ol bābdan⁶⁰³ irgür

-186-⁶⁰⁴

37b

[Ahmed Paşa]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Ey muhīţ-i keremüñ ķařresi 'ummān-ı kerem
Bāğ-ı cūd ebr-i kefünden řolu bārān-ı kerem

⁵⁹⁶ Bu beyit agm.de yoktur.

⁵⁹⁷ Bu beyit agm.de yoktur.

⁵⁹⁸ Beyit Farsçadır.

⁵⁹⁹ maţlüb-ı: maţlūba agm.

⁶⁰⁰ ħamd: şevķ agm.

⁶⁰¹ Tā encüm ile mihr-i felek zeyn ola her şeb: Tā encüm ile zeyn ola her şeb tutuķ-ı çarĥ agm.

⁶⁰² ħaremüñ: keremüñ agm.

⁶⁰³ bābdan: mā'ide agm.

⁶⁰⁴ Tarlan, A. N. (1992). Ahmed Paşa Divanı, Akçay Yay., s. 67.

- 2 Matla^c -1 şubh-1 zafer mihr-i zekā ebr-i hayā
Menba^c -1 cūd u seḫā⁶⁰⁵ dāver-i devrān-1 kerem
- 3 Tāc baḫş-1 ser-i sultān-1 salāṭin-i cihān
Zīnet-i taḫt [u] nigīn Ḥāzret-i sultān-1 kerem
- 4 Zıll-1 Ḥaḫḫ Şāh Muḫammed ki eşigi göğünüñ
Kem-terīn yıldızı⁶⁰⁶ olur meh-i tābān-1 kerem
- 5 Ayağı toprağıdur cevher-i iksīr-i hayāt
Āsitānı tozıdur sürme-i a^c yān-1 kerem
- 6 Açılır ḫulḫ-1 nesīmiyle gül-i gülşen-i cūd
Bezenür luṭfi zülāliyle gülistān-1 [kerem]
- 7 Baḫr-1 aḫzar duranuñ⁶⁰⁷ ḫulzüm-i cūdında ḫabāb
Feyzinüñ ḫatresidir⁶⁰⁸ ebr-i dūr-efşān-1 [kerem]
- 8 Bī-ḫıyās olalı iḫsānlaruñ ey ḫüccet-i cūd
Ḳaṭ^c i oldı cedel-i ḫaşmını bürhān-1 [kerem]
- 9 Kefi bir demde nişār itdüği gencin ^c öşrūn
Ḥaşre dek vezn idemez keffe-i mīzān-1 kerem
- 10 Ne melek-ḫūy meliksin ki dem-i luṭfuñ ile
Kevşer-i cūd aḫıdur ravza-i Rıdvān-1 kerem
- 11 Ne kerāmet ḫodı Ḥaḫḫ zāt-1 kerīmüñde k'olur
Ayağın başdığı yir Çeşme-i Ḥayvān-1 kerem
- 12 Bulmasa nām-1 şerīfüñle şeref-nāme-i cūd
Ebter olaydı ḫamu defter ü dīvān-1 kerem
- 13 Gün gibi salṭanatuñ topı göge irse⁶⁰⁹ ne ṭañ
Saña şunuldu bu meydānda çü çevgān-1 kerem
- 14 Baḫr-1 cūdun nice şerḫ ola k'ānuñ reşhasıdur
Ḥāşıl-1 tān-1⁶¹⁰ seḫā māye-i ^c ummān-1 kerem

---

⁶⁰⁵ menba^c -1 cūd u seḫā: felek izz ü 'alā APD.

⁶⁰⁶ yıldızı: ılduzı APD.

⁶⁰⁷ duranuñ: ne durur APD.

⁶⁰⁸ feyzinüñ ḫatresidir : katre-i feyzi nedür APD.

⁶⁰⁹ irse: agsa APD.

⁶¹⁰ tān-1: kan-1 APD.

- 15 Salṭanat ḥil' atini ḳaddüñe ḥayyāṭ-ı zamān⁶¹¹
Rāst biçmese açılmazdı giribān-ı kerem
- 16 Nerde⁶¹² zer var ise dest-i zer-efşānuñ ile
Ḥarf-i zer gibi perākendedür ey kān-ı kerem
- 17 Sīm şüretde sitem şekline yazıldığıyçün
Ṭağdursun anı düşmen gibi ey ḥān-ı [kerem]
- 18 Gök tenürında ḳurı ḳurş oḳınur mihr ile māh
Ḥvān-ı luṭfuñla firāvān olalı nān-ı [kerem]
- 19 Kāse-i ḥırş ṭolar⁶¹³ sofrā-i iḥsānuñla⁶¹⁴
Dest-i in'āmuñ ile 'ām olalı ḥvān-ı kerem
- 38a
- 20 Aḥmedüñ kesdi dilin ḡam maḳaşı⁶¹⁵ şem' gibi
Saña rüşen diyemez ḥālını sultān-ı kerem
- 21 Sen Süleymānı ne dille öge bir mūr-ı za'if
Getüre nuṭḳa meger luṭfuñ ile anı kerem
- 22 Ḥusrevā pāreledi cevri eli şabrum yaḳasın
Dest-gir olsa demidür baña dāmān-ı kerem
- 23 Midḥatüñ bülbülünü ḡam ḳafesinde ḳoma kim
Ḥayfdur ṭüṭiye zehr ey şekeristān-ı kerem
- 24 Ekrem'[ül] ḥalḳsın ey vāsıṭa-i 'ıkd-i kirām
Her le'imüñ sözün işitme budur şān-ı [kerem]
- 25 Ḳul ḡünāh etse⁶¹⁶ n'ola 'afv-i şehen-şāh ḳanı
Ṭotalım iki elüm ḳanda imiş ḳanı kerem
- 26 Ger vü ḡamdan ḳıla baḥtım yüzün iḳbāl eli pāk⁶¹⁷
Mevc-i luṭfuñdan eger⁶¹⁸ cüş ide 'ummān-ı kerem

---

⁶¹¹ zamān: felek APD.

⁶¹² nerde: ne kadar APD.

⁶¹³ ṭolar: doyar APD.

⁶¹⁴ iḥsānuñla: ihsanından APD.

⁶¹⁵ kesdi dilin ḡam maḳası: ḡam makası kesdi dilin APD.

⁶¹⁶ ḡünāh etse: hatā kılsa APD.

⁶¹⁷ Ger vü ḡamdan ḳıla baḥtım yüzün iḳbāl eli pāk: Umaram cürmümi gark itmeḡe rahmet suyına APD.

⁶¹⁸ luṭfuñdan eger: ihsānuñ ile APD.

- 27 Nite⁶¹⁹ kim Ka^ç be müsāfirlerini luṭf-ı İlāh
Raḥmeti ḥ^vānına her sāl ide miḥmān-ı kerem
- 28 Nice ki iḳlīm-i mürüvvetde geçe ḥükm-i vefā
Nice ki eyvān-ı ^ç aṭāda ṭura dīvān-ı kerem
- 29 Dest-i iḥsānuñ ile yapıla bünyād-ı seḥā
Pāye-i ḳadrüñ ile yücele eyvān-ı kerem
- 30 ^ç İyd-i ferḥundene ḳurbān idüp⁶²⁰ a^ç dāñı felek
Sen aḥibbāña buyur āb-ı seḥā nān-ı kerem
- 31 ^ç Ömr-i ḥaṣmuñ ire tārīḥ gibi pāyāna
Nāmuñı nāme-i iḳbāl ide ^ç unvān-ı kerem

-187-⁶²¹

Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilün

- 1 Ḳullaruz ḥālümüz aḥlatmaḡa geldük ḳapuña
İntizāruz ki icāzet vire sultān-ı kerem
- 2 Ḥusrevā pādiṣehā luṭfuñı⁶²² dil ṣerḥ idemez
Gerçı medḥüñ ṭoludur⁶²³ defter ü dīvān-ı kerem
- 3 Āsitin-i kerimüñden pür olur dāmen-i çarḥ
Āsitānuñda açıldıḳça giryān-ı⁶²⁴ kerem
- 4 Dürr ü gevher ṣaçılur ḳaṭre-i bārān yirine
Çünki cūduñ buludundan yaḡa niṣan-ı [kerem]
- 38b
- 5 Kimyā oldı ḳamu ehl-i seḥānuñ nazarı
Olalı ḥāk-i deriñ sürme-i a^ç yān-ı kerem

⁶¹⁹ nite: nice APD.

⁶²⁰ idüp: ide APD.

⁶²¹ Bu şiir mecmuada kendisinden önceki şiirin devamı şeklinde verilmiştir, herhangi bir ayrılma ibaresi belirtilmemiştir ancak şiir Ahmed Paşa'nın Mahmud Paşa'ya yazdığı ayrı bir kaside olması nedeniyle tarafımızca ayrılmış şiir sayısına dahil edilmiştir. APD'de bulunan bazı beyitler mecmuada yoktur. Bkz: Tarlan, 1992, s. 85.

⁶²² luṭfuñı: cūduñu APD.

⁶²³ medḥüñ ṭoludur: medḥüñle dolar APD.

⁶²⁴ giryān-ı: giribān-ı APD.

- 6 Himmetüñ hayli seha mülkiñe kıldıkça nüzül
Çünkü her güşe-i haymeñ ola meydān-ı kerem
- 7 Niçün iflāsım ola mūcib-i taqlil-[i atā]
Nice⁶²⁵ ihlāşım ola bā^c iş ħirmān-ı kerem
- 8 Ne revādır ki cihān luṭfuña ğarķ olmış iken
Kapu kapu dolanam bulamayam nām-ı kerem
- 9 Nice bir gülmeye bu ğonce-i gül-zār-ı ümīd
Bezenürken dem-i luṭfuñ ile gülistān-ı kerem
- 10 Şu baturmaz utanur kendü mürebbālarını
Beni niçün batura ğuşşaya ^cummān [kerem]
- 11 Beni ħor⁶²⁶ eyleme çün ^cizzeti sen virmiş idüñ
Luṭfuña olma perīşān [ki] budur şān-ı kerem
- 12 Hāric-i merkez [ü] ħadd oldu çü üftādeligim
Demidür merḫamet ide⁶²⁷ var ise imkān-ı [kerem]
- 13 Ne kerem ola kim mağlūp edine anı ğünāh
Ne ğüneh var ki zebūn eyleyemez anı kerem
- 14 Tıtmışuz çünkü ħacālet yüzine ^cözr etegin
^cAyb-pūş olsa ba^cid olmaya dāmān-ı kerem
- 15 ^cĀmdır luṭfuñ eger bizde liyāķat yoğ-ise
Lāyık it luṭfuñ ile cūduña⁶²⁸ ey kān-ı [kerem]
- 16 Nitekim tuta varaķ şafḫaların defter-i cūd
Nice kim yaza ķalem dillere divān-ı [kerem]⁶²⁹
- 17 Yir ü gök medḫüñ oķusun sen otur devlet ile
Āsumān taḫtuñ ola menzilüñ eyvān-ı kerem

-188-

Velehu

---

⁶²⁵ nice: niçin APD.

⁶²⁶ ħor: har APD.

⁶²⁷ ide: et APD.

⁶²⁸ cūduña: luṭfuña APD.

⁶²⁹ Bu beyit APD'de yoktur.

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

Zülfün gidermiş ol şanem kâfirliğin kırmaz henüz
Zünnârını kesmiş velî dağı müselman bak olmamış

-189-⁶³⁰

Velehu

Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün

Aş zülf-i⁶³¹ dil-âvîzi çıkar habs-i külehden
Kim zulm elin uzatdı kıtı⁶³² fitneleri var

-190-⁶³³

39a

['Ulvî]

[Müseddes]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Halk-ı ' âlemden biraz gönlüm cüdâ olsun derin
Ârzü-yı câh-ı devlet hep hebâ olsun derin
Bendeñ olmağa şehâ senden rızâ olsun derin
Kuluña gâhî cefâ⁶³⁴ gâhî vefâ⁶³⁵ olsun derin
Gönlümü kı ' aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
' Âkıbet bir şâha kıul olur saña olsun derin
- 2 Cevrüñe şabr eylemezsem vaşluña şâd olmayın⁶³⁶
Seng-i miñnetden kaçarsam hergiz âbâd olmayın
Âstânüñ terk idersem hayr ile yâd olmayın
Özge şâha kıul olursam ğamdan âzâd olmayın
Gönlümü kı ' aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
' Âkıbet bir şâha kıul [olur saña] olsun derin
- 3 Naqd-ı ' ömri yoluña rûhum revân itsem gerek
Hançer-i müjgân ile teslim-i cân itsem gerek
Gizlü râzum ' âleme bir bir ' ayân itsem gerek
Âh şâhum diyü yollarda fiğân itsem gerek
Gönlümü kı ' aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
' Âkıbet bir şâha kıul olur saña olsun derin

⁶³⁰ Bu beyit APD'de yoktur, BTŞ'de tespit edilmiştir.

⁶³¹ zülf-i: müy-ı BTŞ.

⁶³² kıtı: ' aceb BTŞ.

⁶³³ Çetin, 1993, s. 159.

⁶³⁴ cefâ: vefâ DUD.

⁶³⁵ vefâ: cefâ DUD.

⁶³⁶ olmayın: olmayam DUD.

- 4 Ol şehüñ eyvânına dirsem n'ola dârü's-selâm
 ' Arş u ferş itmiş⁶³⁷ serîrine felek hurşîd-câm⁶³⁸
 Kaşırnuñ eṭrafına baqđum bir üstâd-ı be-nâm
 Şafha-i eyvânına⁶³⁹ bu maṭla' ı yazmış tamâm
 Göñlümi қо ' aşkuñ ile mübtelâ [olsun derin]
 ' Ākıbet bir şâha kul [olur saña olsun derin]
- 5 ' Ulvî'yâ gül-zâra vardum kıлмаğa⁶⁴⁰ def' -i melâl
 Şundi bir dîvân elüme ol gül-i bâğ-ı cemâl
 Bin⁶⁴¹ tefe'ül idicek geldi bu nazm-ı⁶⁴² pür-ḥayâl
 Okuyup ol şâh-ı ḥüsne karşı itdüm ' arz-ı ḥâl
 Göñlümi қо ' aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
 ' Ākıbet bir şâha kul olur saña olsun derin

-191-⁶⁴³

Mu' ammâ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Şem' -i ḥüsnüñden alur ey meh seniñ nür ziyâ
 Revnağ-ı ' âlemsin ey şeh döyemez rüy-ı riyâ
- 2 Evvelinden ey şanem her mışra' ın bir ḥarf al
 Bize gönder anı kim derdimize ola devâ

-192-⁶⁴⁴

39b **Şabrî Merḥûm**

[Müseddes]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Qanı ol demler benümle ittiḥâd itdüklerüñ
 Muṭṭaşıl günden güne mihrüñ ziyâd itdüklerüñ
 Râm olup her sözüme ...⁶⁴⁵ inkıyâd itdüklerüñ
 İltifât idüp baña ' arz-ı vidâd itdüklerüñ
 Sen unuttuñsa beni luṭfuñ ile yâd itdüklerüñ

⁶³⁷ itmiş: olmuş DUD.

⁶³⁸ hurşîd-câm: destinde DUD.

⁶³⁹ eyvânına: dîvârına DUD.

⁶⁴⁰ kıлмаğa: itmege DUD.

⁶⁴¹ bin: bir DUD.

⁶⁴² nazm-ı: fâl-ı DUD.

⁶⁴³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁴⁴ Çeçen, 2010, s. 278.

⁶⁴⁵ her dem sözüme SD.

- Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerüñ
- 2 Luṭfuñı çok görmüşüm cānā ‘ adāvet idemem
Fırkatüñden illere varup şikāyet idemem
‘ Aql u fikrüm sendedür ğayra maḥabbet idemem
Sen ferāġat eyledüñse ben ferāġat idemem
Sen unutduñsa beni luṭfuñ ile yād [itdüklerüñ]
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı [şād itdüklerüñ]
- 3 Bir iki gün çekmek ile derd-i hicrānuñ senüñ
Yād olunmaz mı ne aglarsuñ bu⁶⁴⁶ iḥsānuñ senüñ
Unudur mıyım şehā⁶⁴⁷ luṭf-ı firāvānuñ senüñ⁶⁴⁸
Hiç çıkar mı ḥaṭırumdan ‘ ahd ü peymānuñ senüñ
Sen unutduñsa beni luṭfuñ ile yād itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād [itdüklerüñ]
- 4 N’ola olsam ben saña cān ile dilden⁶⁴⁹ mübtelā
Dostum sen itdügüñ ‘ ālemde⁶⁵⁰ kim itdi baña
İltiyām idüp ezelden her dem eylerdüñ vefā
Bunca ḥaḫḫ-ı sâbıḫ añılmaz mı hiç ey dil-rübā
Sen unutduñsa beni luṭfuñ ile yād itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerüñ
- 5 Künc-i fırkatde nice bir eyleyem āh u figān
Şabra tāḫat ḳalmadı ol dem za‘ if ü nā-tüvān
Şabrīveş senden n’ola ayrıldum ise nāgehān
Zāyi‘ olup gitdi mi bu āşnālıḫlar hemān
Sen unutduñsa beni luṭfuñ ile yād itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerüñ

-193-⁶⁵¹

Ḳıṭ‘ a

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Tiġ-i hecrüñden egerçi zaḫm-ı dil mecrūḫdur
Leblerüñ ‘ aşıḫlara ammā ġıdā-yı ruḫdur
- 2 Keşti-i şabrum eger olmasa bulmazdım necāt

⁶⁴⁶ ne aglarsuñ bu: şanursın dā’im SD.

⁶⁴⁷ unudur mıyım şehā: unudur mı bu göñül SD.

⁶⁴⁸ SD’de kendinden bir önceki mısra ile yerleri deġişmiştir.

⁶⁴⁹ ile dilden: u göñülden SD.

⁶⁵⁰ ‘ ālemde: iḥsānı SD.

⁶⁵¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

Seyl-i eşküm dostlar gūya tūfān-ı Nūh'dur

-194-⁶⁵²

40a

Āzerī Çelebi el-Merhūm

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Sitte dil bilmez iken etdügi tefşir nedür
Eger ebrūlarıñuñ çekdügi şemşir nedür
- 2 Dir idüñ kim seni öldürmede taqđim ideyim
Bilmezem şimdi yine bā' iş-i te'hir nedür
- 3 Ten-i şad-çāki nişān eylemedin ğayr dilā
Nāvek-i kıvsi kızā ref' ine tedbir nedür
- 4 Beni ol mehden ayırmazdı felek bilse eger
Yeter āh seherüñ etdügi te'sir nedür
- 5 Düşmeden derd ü ğama bilmez idüñ Āzeriyā
Girye-i şubh-dem ü nāle-i şeb-gir nedür

-195-⁶⁵³

[Ümīdī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Devr-i güldür şanemā nūş-ı mey-i nāb eyle
Dehen-i teñgini bir ğonce-i sir-āb eyle
- 2 Ey gönül vaşf-ı leb-i la' lini icāz itdüñ
Rişte-i zülf-i dil-āvizini itnāb eyle
- 3 Yazıcak vaşf-ı gülistān-ı cinān-ı zāhid
Başka anda der-i cānāne[yi] bir bāb eyle
- 4 Rūz-ı miñnetde dilā kıalmasa sīm-āb-ı sirişk
Eridüp dildeki peykānları tiz-āb eyle
- 5 İrmek isterseñ eger kıadr-i vişāl-i yāre
Şām-ı firkıatde Ümīdī gözi bī-h'āb [eyle]

⁶⁵² Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁵³ Selvi, 2008, s. 175.

-196-⁶⁵⁴

[Velehu]⁶⁵⁵

Fe' ilätün Mefä' ilün Fe' ilün

- 1 Şekkerin sözleri zebânında
Qanddur gūyiyā dehânında
- 2 Mevc-i deryā-yı hūsn ü behcetdür
Sīm-hançer degül miyânında
- 3 Geçdi devrânı mäh-ı gerdūnuñ
Hübmiş gerçi kim zamânında
- 4 Zeķanuñ çāhı içre şol hālūñ
Şanki bülbüldür āşiyânında
- 5 Hançerūñ vaşf iderdi bülbül-i⁶⁵⁶ bāğ
Rüknet olmasa ger zebânında
- 6 Dilde peykān-ı tır-i yāri bulup
Şaqlar anı Ümīdi cānında

-197-⁶⁵⁷

40b

[Ümīdī]

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

- 1 Ālemi faşl-ı bahār eyledi ser-sebz-i çemen
Başladı nağmeye bülbül yine her vādiden
- 2 Nev-bahār oldı güzellendi harīm-i gülşen⁶⁵⁸
Hacletinden eriyüp geçse n'ola berf ü çemen
- 3 Geh güle vālih ü geh gonceye şeydā geçinür
Daldan dala qonar murğ-ı nihāl-i gülşen
- 4 Mevsim-i bezm-i şafādur deyu şevk üzre olup
Şubha dek dün gice diñlenmedi şem' -i rüşen

---

⁶⁵⁴ Selvi, 2008, s. 160.

⁶⁵⁵ Bu şiir ÜD'de 7 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyit şöyledir:

6 Düşmüşüm yüzüm üzre yarı görüp
Yüzümüz yire düşdi yanında

⁶⁵⁶ bülbül-i: süsen-i ÜD.

⁶⁵⁷ Selvi, 2008, s. 145.

⁶⁵⁸ gülşen: gülzār ÜD.

- 5 Ey Ümîdî götürüp gonce⁶⁵⁹-şifat ayağı
Düşe gör jâle gibi kûşe-i bâğa erken

-198-⁶⁶⁰

[Velehu]

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Bağlayup gönlümüz ol kâkül-i ' anberfâma
Âh kim murğ-ı dili yine düşürdüñ dâma
- 2 Ğam-ı zülfüñle beyâbân-ı maḥabbetde göñül
Beñzer ol râh-reve qalmış ola aḥşama
- 3 Biñ bir ibrâmile bir büsesin alduq yâruñ
Ḥüblar şimdi igen döymezi imiş ibrâma
- 4 Ḥalka esrâr-ı mey-i la' lüñi fâş itdi deyu
Dil uzatsa n'ola meclisde şurâḥi cāmı
- 5 Yazmağa levḥa-i ḥürşide Ümîdî şî' rin
Destine aldı ' uḫârid yine zerrîn ḥâme

-199-⁶⁶¹

[Velehu]

Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Rüşen kılalı meclisi cām-ı şarâbımız
Mihriyle mâhı ' aynına almaz ḥabâbımız
- 2 Raş itmez idi şavma' ada şeyḥ-i şehri eger
Çalınmasaydı güşına çeng ü rebâbımız
- 3 Mey-ḥâne cây-ı muḫtesib-i bezm-i bâdedür
Eksük degüldür elden anuñçün şarâbımız
- 4 Şol teşnegân-ı vâdî-yi ' aşkuz gamuñda biz
Âb-ı zülâli ' aynına almaz⁶⁶² sîr-âbımız

---

⁶⁵⁹ gonce-: lâle- ÜD.

⁶⁶⁰ Selvi, 2008, s. 158.

⁶⁶¹ Selvi, 2008, s. 105.

⁶⁶² almaz: olmaz ÜD.

- 5 Zerğ ü riyâdan el yuya zühhâd-ı şehre eger
Görse Ümidî meygedede âb-ı nâbımız

-200-⁶⁶³

41a **Kaşîde-i Makâlî Berâ-yı Cenâbî Paşa**
Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

- 1 Sepîde dem ki açıldı derîçe-i⁶⁶⁴ hâver
Pür oldı nûr-ı şafâdan⁶⁶⁵ bu nîlgün çâder
- 2 Götürdi ayağı zulmet ' adem diyârına dek
Çıkardı mihr-i girîbân şubhdan tâ ser
- 3 Yudı sevâd-ı şeb târı levh-i gerdündan
Açıldı lüle-i zerrîn ü aqdı çeşme-i hod
- 4 ' Arûs-ı dehr getürdi niğâbını yüzden
Pür oldı nûr-ı ziyâsıyla⁶⁶⁶ dehr-i ser-tâ-ser
- 5 Kõmadı revnaqını sünbül-i siyâh şebûñ
Benefşe-zâr-ı felekde açıldı bir gül-i ter
- 6 Ne lu' b ider yine gör hoğkabâz ne gerdün
Güm oldı kîse-i şebden hezâr mühre-i zer
- 7 Atıldı kudret ile bir hevâyî zerrîn⁶⁶⁷ toh
Kılâ' ını şeb-i târuñ hep itdi zîr u zeber
- 8 Yıkıldı kalmadı taş üzre taş kaşr-ı şebûñ⁶⁶⁸
Yapıldı hışt-ı zer ile tarab-serâ-yı seher
- 9 Sevâd-ı şâmı alup Rûma eyledi mülhâk
Zihî şehen-şeh-i çârüm sipihrine⁶⁶⁹ kişver
- 10 Şah-ı diyâr zaferince Hâzret-i Paşa
Kemîne çâkerdür gâhî husrev-i hâver⁶⁷⁰

⁶⁶³ Özveren, 2015, s.196.

⁶⁶⁴ derîçe-i: dürîçe-i agt.

⁶⁶⁵ şafâdan: şabâdan agt.

⁶⁶⁶ nûr-ı ziyâsıyla: pertev-i hüsn ile agt.

⁶⁶⁷ zerrîn: altun agt.

⁶⁶⁸ kaşr-ı şebûñ: hâne-i şen agt.

⁶⁶⁹ sipihrine: serîrine agt.

⁶⁷⁰ Bu beyit agt.de yoktur.

- 11 Bülend mertebe ... Cenābī Paşa kim
Cihāna gelmedi şān-ı şerīfin aña beñzer⁶⁷¹
- 12 Felek-cenāb ü melek-ḥaşlet ferişte-ḥışāl
Süḥan-şinās ü hüner-perver ü kerem-güster
- 13 Nihāde⁶⁷²-bāğ-ı veğāda ḥadeng-i ḥasm-küşüñ⁶⁷³
Ḳurılmış elde kemānuñ bir ejdehā-yı dü-ser
- 14 Ne hindīdür kılıcuñ buncadan yanuñ bekler
Feşāḥat üzre degüldür daḥi dil-i çāker⁶⁷⁴
- 15 ‘ Aceb mi keff-i kerīmüñle baḥş ider deryā
Köpüklü bir delidür her ne kim bulu[p]⁶⁷⁵ söyler
- 41b
- 16 Şu deñlü yüksek uçar daḥi hem-cenāḥ olmaz
Hümā-yı ḳadrüñ ile ḫāyir-i muraşşa‘ -ı per
- 17 Bozup düzer gice vü gündüz üstād-ı ḳazā
Serāy-ı rif‘ atüñ için hilālī ḫālka-i zer⁶⁷⁶
- 18 O bāb-ı rif‘ ate yir yir nücūmdur gülmīḥ
O ḳaşr-ı ‘ izzete hem āfītāb şemse-i zer
- 19 Güneşden itmez idi māḥ istifāde-i nūr
Olaydı pertev-i iḥsānuñ ile ger enver
- 20 Çekeydi ḫāk-i deriñ sürme-dān-ı luḫfuñdan
Gözini yummaz-idi nūr-ı şemsden aḫter
- 21 Sipih-r-i micmere gerdān-ı bezm-i ḳadrüñdür
Hilāl-i micmere-i nuḳre gün ü şeb ‘ anber
- 22 Şaḫīfe-i felege yazmağa mekārīmüñi
‘ Uḫārid alur ele her şabāḥ ḫāme-i zer
- 23 Bu vech ile mi görünürdi şüret-i medḫüñ

⁶⁷¹ Bu beyit agt.de yoktur.

⁶⁷² nihāde: niḫal agt.

⁶⁷³ küşüñ: keşün agt.

⁶⁷⁴ Bu beyit agt.de yoktur.

⁶⁷⁵ her ne kim bulup: bulduğun hemān agt.

⁶⁷⁶ zer: dür agt.

Egerçi⁶⁷⁷ āyine-i ṭab^c um olmasa muğber

24 Şudā^c virmese şerḥ eylesem saña⁶⁷⁸ görseñ
Bigāne işler idipdür bu devr-i⁶⁷⁹ dūn-perver

25 Melūl olma dilā tīre rūzgāruñdan
Gice ne deñlü dirāz olsa⁶⁸⁰ intihā-yı seher

26 Gül-āb keşret ile olsa ağrıdur başı
° Aceb mi muhtaşar olsa bu nazm-ı pür-gevher⁶⁸¹

27 Du^c āya başla Maḳālī odur maḳāşid-ı dehr⁶⁸²
Du^c āyı ḥayr ile her-kes çü maṭlabına erer⁶⁸³

28 Hemīşe tā ola cünd-i şeb intizām- pezīr
Muẓaffer ola çeküp tiğ-i ḥusrev-ḥāver⁶⁸⁴

29 Livā-yı ḳadrūñ ola hem-ser-i sipihr-i berīn
Mu^c in ü yāverūñ olsun hemīşe fetḥ ü zafer⁶⁸⁵

-201-

42a

[Matla^c]

Mefā^c ilūn Mefā^c ilūn Mefā^c ilūn Mefā^c ilūn

Lebüñsüz āb-ı ḥayvān olur cān ihtiyār itmez
Gel ey rūḥ-ı revānım gel gönül sensiz ḳarār itmez

-202-⁶⁸⁶

Ānī

Mefā^c ilūn Mefā^c ilūn Mefā^c ilūn Mefā^c ilūn

Ezel-i derd-i ḡam dil-dāra şabr itmek ne dirdūñ
Niçün şabr eylemezsin ey gönül şimdi nedür dirdūñ

⁶⁷⁷ egerçi: eger ki agt.

⁶⁷⁸ saña: eger agt.

⁶⁷⁹ devr-i: çarḥ-ı agt.

⁶⁸⁰ dirāz olsa: ise olur agt.

⁶⁸¹ Bu beyit agt.de yoktur.

⁶⁸² Du^c āya başla Maḳālī odur maḳāşid-ı dehr: Du^c āya başla ki oldur maḳāşid-ı her-kes agt.

⁶⁸³ Du^c āyı ḥayr ile her-kes çü maṭlabına erer: Ümüddür ki ḳabül ide ḥazret-i dāver agt.

⁶⁸⁴ Bu beyit, agt.de yoktur.

⁶⁸⁵ Bu beyit agt.de yoktur.

⁶⁸⁶ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

-203-⁶⁸⁷

Nüvîdî Rast

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

‘Aşkuñla ol belā ki ... nā-tüvān çeker
Ānı ne küh-ı kâf u ne heft-āsumān çeker

-204-⁶⁸⁸

‘Ulvî

Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün

Meskenet kesb eylemez hāk ile yeksān olmayan
Künc-i ‘aşka maḥzen olmaz ḳalbi vîrān olmayan

-205-⁶⁸⁹

Emîni

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

Bir ay oldı görmiyeli ol meh-i temām
Āyā niçün görünmeye ol māh bedr-i tām

-206-⁶⁹⁰

Māni

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Gerekse zerreveş hāk ol gerekse mihr-i ‘ālem-gîr
Yine a' dā gözine girmemek olmaz be-her-taḳdîr

-207-⁶⁹¹

Mehemmed

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

İzüñ tozını dîde-i ter ḳapdı şabādan
Girdi eliñe kühl-i cilā bād-ı hevādan

-208-⁶⁹²

Āni

---

⁶⁸⁷ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁸⁸ Bu beyit DUD'de yoktur.

⁶⁸⁹ Kılıç, F. (2018). Aşık Çelebi Meşâ'irü'ş-Şu'arâ. (ISBN: 978-975-17-40-46-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 163.

⁶⁹⁰ Demirel, 2017, s. 161.

⁶⁹¹ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁹² Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Cān u dilden n'ola feryād eyleşem bülbül gibi
‘ Āşık oldum bir semen-ber dil-rubāya gül gibi

-209-⁶⁹³

Ānī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Vāz gelmez murğ-i dil bir dem figān [u] zārdan
Çurtuluş yoķ olmayınca dām-ı zülf-i yārdan

-210-⁶⁹⁴

‘ Āşıkī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ne ğam yerdim eger hicrūñle ğam-h'ar oldıgum bilseñ
Yine nālān olurum ‘ āşık-ı zār oldıgum bilseñ

-211-

[Nev' ī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Belā dildendir ol dil-dār elinden dādımız yoķdur
Göñüldendir şikāyet kimse[den] feryādımız yoķdur

-212-⁶⁹⁵

Nüvidī

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

Şurāhi rind-i қallāşdur ey göñül gerçek
Piyāle-i mey-i nāb aña bir güzel köçek

-213-⁶⁹⁶

43a

[Nüvidī]

Müfte' ilün Mefā' ilün Müfte' ilün Mefā' ilün

⁶⁹³ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁹⁴ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁹⁵ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁹⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

- 1 Dāğımı sīnede görüp bakmadı mäh-pāremiz
Bir pula şaymadı anı işlemedi sitāremiz
- 2 Çarḥ-ı denī-ṭab^ç gibi alçağa māyil olmazuz
Mihrlle māha bakmazuz rüyîñadur nezzāremiz
- 3 Sīnede genc-i ^ç aşḳ-ı yār dīdede eşk-i dūr-nişār
Ey dostān ... hemān gizlemez āşikāremiz
- 4 Şerbet-i la^ç l-i nābuñı içmek idi murādımız
Dār-ı şifā-yı kūyîña varmağa olsa cānımız
- 5 Dūd-ı siyah-ı sīnemiz ref^ç ola rüzgār-ıla
Bir gün ola Nüvīdiyā görmeye kimse ḳanımız

-214-⁶⁹⁷

Velehu

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

- 1 Tāze dāğ-ıla ḳolun zeyn itse verd-i ter gibi
Sā^ç id-i dilber olur şāḥ-ı gül-i aḥmer gibi
- 2 Çok tolaşduñ kūy-ı yāri tīr-i āh-ı ^ç āşıḳa
Ṭutulursun ey güneş bir gün meh-i enver gibi
- 3 Gül yüzünsüz gülşene varsam olur külḥan mişāl
Ḡonceye baḳsam lebüñsüz görünür aḥker gibi
- 4 Dostum altuna ḡāyet meylüñi işitdiler
Zānım oldur bulıcaḳ ^ç uşşāḳ anı ḥarcar gibi
- 5 Ḥüsn ile başı Nüvīdī irse ḥurşīdūñ göge
Olmaz bu ḥadd ü ḳadd ile o meh-peyker gibi

-215-⁶⁹⁸

Velehu

Mef^ç ülü Fā^ç ilātü Mefā^ç ilü Fā^ç ilün

- 1 Ā^ç dāya⁶⁹⁹ luṭf idüp nice remz ü nükāt [ile]

⁶⁹⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁹⁸ Bu şiirin yalnızca matla^ç beyti ME'de bulunmuştur. Bkz: Gürbüz, 2018, s. 442.

⁶⁹⁹ ā^ç dāya: aḡyāra ME.

Öldürdi geh bizi⁷⁰⁰ ʿadem-i iltifāt ile

- 2 Bir bir yazup esāmī-i ʿuṣṣāk u dilberānı
Ḳayd it efendi defterūne müfredāt ile
- 3 Mensūr-ı ḥüsniñe çekeli қаşlaruñ nişān
Saña virildi manşıb-u ḥübı berāt ile
- 4 Sergeşte ideli dil-i mey-ḥvāre-i ... ḥumār
Hiç başı hoş degül mi şāfī şıfāt ile
- 5 Naqş-ı ḥayāl-i yār ile ḳalbi Nüvīdīnūñ
Şol deyre döndi toḫtoludur şūmnāt [ile]

-216-⁷⁰¹

43b

Nüvīdī Daʿī

Mefʿülü Fāʿ ilātü Mefāʿ ilü Fāʿ ilün

- 1 Yār eylenüp şafālar ile luʿ b nerd-nāz
Göñliñe girdi ʿāşık-ı zāruñ o serv-i nāz
- 2 Ḥüsniñe ḫayanur ḫuramaz şöyle nāzdan
Mestāne şanma dilberi itdikçe türk-ü-nāz
- 3 Çok cevri ider baña diyü itme şikāyet
ʿĀşık olana ol gül-i raʿ nāya bu da az
- 4 Eşcār-ı bāğa yine döşendi çemen biraz
Bir nāz ider ki yürimez serv-i ser-firāz
- 5 Ḳarşumda ḳoma düşmeni didim Nüvīdiyā
Ḳarşu ḳodı cefā idüp ol yār-i dil-nüvāz

-217-⁷⁰²

44a

Maḫlaʿ -ı Nüvīdī-i bi-ḫālīʿ

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

Küyüña vardıkça kılmaz ʿandelīb-i dil nevā
Ḥastedür zīrā ḫabībüm itdi tebdīl-i hevā

⁷⁰⁰ Öldürdi geh bizi: öldürdün-e bizi ME.

⁷⁰¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁰² Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

-218-⁷⁰³

Velehu

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

Küyuñ tolaşırdum giceler niteki huffāş
Saña yarasa murg-i dil-i ' aşık-ı ev bāş

-219-⁷⁰⁴

Velehu

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

Göriccek ' aks-i haţ-ı ' arızı ey ' aşık-ı zār
Bağmasun āyineye bir daği olur dil-dār

-220-⁷⁰⁵

Velehu

Mef' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

Çiyetdi raşşına bedeni hāk-sārımız
Hağ yirden üstün eyleye ol şāh-vārımız

-221-⁷⁰⁶

Velehu

Mef' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

Peydā olalı gün gibi ol yār ser-tırāş
Egdirdi hüsni-i hülq ile hübāna şimdi baş

-222-⁷⁰⁷

Velehu

Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün

Gönlümün tavrı fenāya hayli isti' dādı var
Merd-i istignā menem ' ankānun ancak adı var

-223-⁷⁰⁸

Velehu

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün

---

⁷⁰³ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁰⁴ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁰⁵ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁰⁶ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁰⁷ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁰⁸ Bu beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

Küşād idüp der-i vaşlın baña ol gözleri āhū
Didi bir ferde açılmadı saña açılan kapu

-224-⁷⁰⁹

Velehu

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

Yolda gördükçe şorar hātırını ağıyaruñ
Hātırı var dimez ammā ki dil-i bīmāruñ

-225-⁷¹⁰

Velehu

Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

Şāhin çeşmüñ ile nice bir tutarlar⁷¹¹
Ağzıyla kuş tutarsa da şeh-bāz-ı tiz-per

-226-⁷¹²

44b **Kaşide-i Zekeriya-zāde Yahya Çelebi Berā-yı H‘ācezāde Mehmed Çelebi**
Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 ‘ Anberin haţtuñı vaşf eyledi beñzer hāme
Cān meşāmını yine itdi mu‘ aţtar hāme
- 2 Müşg ile nüşha yazup levha-i kāfūr üzre
‘ Ālemi kendüsine itdi müsaḥḥar hāme
- 3 Çünkü her gülşene bir serv-i şanevber lāzım
Ma‘ rifet gülşenine serv ü şanevber hāme
- 4 İtmede kā‘ ide āb-ı hayvānı icrā
Lüle-i çeşme-i hayvāna ne beñzer hāme
- 5 Ma‘ ni-ebkārınuñ aşüftesi olmasa eger
Dā‘ imā virmez idi yollarına ser hāme
- 6 Bir elif-ḳadd elemin mi çeker ey dil bilsem

⁷⁰⁹ Bu beyit ME’de “Lutfi Beg-zāde Nüvīdī Çelebi” başlığıyla verilmiştir. Bkz: Gürbüz, 2018, s. 418.

⁷¹⁰ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷¹¹ Mısra eksiktir.

⁷¹² Şiirin başlığından hareketle Şeyhülislām Yahya’ya ait olduğu düşünülmektedir ancak Şeyhülislām Yahya Dīvānı’nda bu şiir bulunamamıştır.

Niçün böyle za' if oldı dilā ... hāme

- 7 Bir gül-endām hevāsına düşüpdür beñzer
Tırmayup dīdelerim gibi kıan ağlar hāme
- 8 Bilmem ol kākül-i müşkine mi beñzer geçinür
Perçemin eyledi müşkīn ü mu' anber hāme
- 9 Yāriñ engüşt-i muħannāsına öykünmek içün
Sürh ider bārmađı uçlarını ekşer hāme
- 10 Vaşf-ı maħdümı yazar şafha-i eflāk üzre
Giceler mäh-ı nev alup eline zer-hāme
- 11 Ya' nī maħdüm Mehmed Çelebī Ėazretī kim
Her ne kim emr ide baş üstine dir her hāme
- 12 Kātib-i midħatine hoķka-i hürşid devāt
Çarħ-ı ezrak aña rak şa' şa' a-i hür hāme
- 13 ' Arşa-i fazlda sen Ėaydar-ı kerrār olduñ
Zülfikāruñ ... ey merd ... hāme
- 14 Ma' rifet rezm-gehi içre iderseñ cevlān
Ola destinde siyeh tūđlu gönder hāme
- 15 Ėatı nā-puhte degül mi gülüñ inşaf idelüm
Beñzeden ayağı toprağını ' anber-hāme
- 16 Kāđıt üzre dökülen kaçreleri şanma midād
Ėüyıdır yazar iken sözimi derler hāme
- 17 Sözümüñ biñde birin yazar idim ey Yaħyā
Yanmasa döyse derün-ı āteşine ger hāme
- 18 Midħatüñ āb-ı Ėay'ātın arayup girmişdür
Zulmete nitekim Ėıızr u Sikender hāme
- 19 Medħiñüñ dürresi mümkün degül olsa taħrır
Olsa her bir berk-i varaķ cümle ağaçlar hāme
- 20 Demidür kim eline tişe-i ihlāşı alup
Çıķara kān-ı du' ādan nice gevher hāme

45a

21 Nitekim baħr-i midāda ala avvāş-şifat
Ol baħrde bula nice dirāz her ħāme

22 Silk-i taħrīre çeküp ol dūr-i pākīzeleri
Gerden-i ... dā'im vire zīver ħāme

-227-⁷¹³

[Maķālī]

[Kaşīde]

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1 Debīr-i ab' alup⁷¹⁴ deste kāğıd u ħāme
Bu resme yazdı şenā şafħasına ser-nāme

2 Bu üne dizdi du' ā riştesine dürlü⁷¹⁵ üher
Bu nev' a⁷¹⁶ aķdı üher üşvāre⁷¹⁷ erķāma

3 Bu ab' -ı pāk ile dirsem n'ola tefāħūr idüp
Diyār-ı Rūmda opdum çü ālīp A' cāma

4 Dilüm mecāzi-i neşr-i kelām-ı mürvārīd
Cevāhir-i sūħanum reşk-i nazm-ı şeh-nāme

5 Benem⁷¹⁸ ki ulğule-endāz-ı kişver-i sūħanum
' Aceb mi velvele şalsam⁷¹⁹ bu heftümin bāma

6 ' Ale'l-ħuşuş ola medħ-i cenāb-ı Mevlānā
Ki farzđur anı ta' rīf ħāşşa vü ' āma

7 Yegāne Ĥazret-i ...⁷²⁰ Efendi kim anuñ
Şeref-i vücūd-ı şerīfiyledür bu eyyā[ma]

45b

8 Odur o pīr-i⁷²¹ debīstān-ı ' alleme'l-esmā⁷²²

⁷¹³ Özveren, 2015, s.194.

⁷¹⁴ alup: oluban agt.

⁷¹⁵ dürlü: dürr ü agt.

⁷¹⁶ nev' a: üne agt.

⁷¹⁷ üşvāre: üşvār agt.

⁷¹⁸ benem: menem agt.

⁷¹⁹ şalsam: salsa agt.

⁷²⁰ ķāzī-' asker agt.

⁷²¹ pīr: bebr-i agt.

⁷²² ' alleme'l-esmā: ' alleme'l-esmā: Allah, Adem'e bütün isimleri öğretti. (Bakara, 2/31)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-22-ayet-tefsiri> (17.11.2022)

Yanında tıfl-ı sebağ-ḥā^vn hezār ʿ allāme

- 9 Odur o münşi-i dīvān-ı ʿ adl-i ʿ Oṣmānī⁷²³
Yaraşur olsa elinde şihāb-ı zer-ḥāme
- 10 Eyā sūtūde-şifat⁷²⁴ ü eyā ḥamīde-ḥışāl⁷²⁵
ʿ Aceb mi ḥālūmi geldümse saña i ʿ lāma
- 11 Şikeste-ḥāl⁷²⁶ ben ol murğ-ı bī-per ü bālüm
Ki kādir olmaya bī-dāne bir dem ārāma⁷²⁷
- 12 Tıutup begenmeye⁷²⁸ şayyād eyleye āzād
O vāra dāne ucundan gire⁷²⁹ düşe dāme
- 13 Maḳālī ʿ id-i şerīf irdi ḳalmışım ʿ āciz
Zebūn u kīse-tehī müflis ü kühen-cāme⁷³⁰
- 14 Bu gūne zīnet ü zīver bula çü medḥ ü şenā
Sezādur ire du ʿ ā-yıla zīb-i itmāma⁷³¹
- 15 Hemīşe tā ki debīrān-ı ʿ ālem-i ʿ ulvī
Ḥuṭṭ-ı zer çeke nüh-levḥa-i ḡam-encāma⁷³²
- 16 Cihānda ʿ izzet ile ḥaṭ gibi olup bāḳī
Oḳuna nāmuña her lahza medḥ ile nāme⁷³³

-228-⁷³⁴

[?]

Fe ʿ ilātün Fe ʿ ilātün Fe ʿ ilātün Fe ʿ ilün

- 1 Çarḥ -ı kec-rev bağçeye faşl-ı bahār irmişken
Bāğ-ı ʿ ālemde yine itdi burūdet peydā

⁷²³ ʿ adl-i Oṣmānī: ehl-i himmet kim agt.

⁷²⁴ sūtūde-şifat: sūtūde-ḥışāl agt.

⁷²⁵ ḥamīde-ḥışāl: ḥamīde-şifat agt.

⁷²⁶ ḥāl: bāl agt.

⁷²⁷ bir dem ārāma: sabr u ārāma agt.

⁷²⁸ tıutup begenmeye: begenmeyüp anı agt.

⁷²⁹ gire: yine agt.

⁷³⁰ Bu beyit agt.de yoktur.

⁷³¹ Bu beyit agt.de yoktur.

⁷³² Bu beyit agt.de yoktur.

⁷³³ Bu beyit agt.de yoktur.

⁷³⁴ Mahlas okunamadığından şair tespit edilememiş, şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

- 2 Bu gül-i gülşen-i fazl u keremüñ bād-ı eceli
Reng ü büyuñı döküp hāke düşürdi hayfā
- 3 Nāzenīn ‘ömri ki perverde-i fazl olmuş idi
Kıldı bir ānuñ içinde bu felek cümle hebā
- 4 Efdal-i cümle kirām Hāzret-i şeyhü’l-islām
Kıldı rūhına maqām bāğ-ı irem bār-ı Hudā
- 5 Seyl-i eşküñ aqıdup ... didi tārīhin
Āh büstān-ı ‘ilm buldı bu ‘ālemde fenā

-229-⁷³⁵

46b

[Lem‘ī]

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ten-i şad-çāke geçse tīgüñ irse cāna incinmez
Neden incinsün ol cānāna cān cānāna incinmez
- 2 Tekellüfsüz gelür dil hānesine miñnet ü derdüñ
Ço gelsün merhabālarla kişi yārāna incinmez
- 3 Biçerse tahte tahte erre-i ‘aşkuñ dil-i zārı
Ne hāl ise çeker zülfüñ cefāsın şāne incinmez
- 4 Ferağ-bağş-ı dil-i nā-kāmım olur va‘de-i luţfuñ
Ümīd-i vuşlatuñla dil ğam-ı hicrāna incinmez
- 5 Alınma degme bir āzār-ı düşmenden ki ey Lem‘ī
Melek ^س ādem dem olan insāna incinmez

-230-⁷³⁶

Kemāl Paşazāde

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

Meşrebimle alışur meşrebi ırmağlaruñ
Vağşisi mūnis olur gördigüm dāğlaruñ

-231-

Emrī

⁷³⁵ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷³⁶ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Nesīm-i cān güher-bār olduġınca şāh-ı mercāndan
Olur bir ġonca peydā yapraġı la' l-i Bedahşāndan

-232-⁷³⁷

47a

[Bākī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Eger biñ zaġm ura tīrūñ⁷³⁸ ten-i ' üryāne incinmez
Ucından tek hemān bir ġişse çıksun cāne incinmez
- 2 Ğam u ġuşsa dil-i ' uşşāka yārān-ı şafādandur
Göñül ġazze eyler anlardan kişi yārāne incinmez
- 3 Dil-i ' uşşāk⁷³⁹ o müy-ı müşg-būnuñ bendine qalmaz
Çeker zülf-i dil-āvīzūñ cefāsın şāne incinmez
- 4 Döker ' aşık yoluñda dāne dāne gevher-i eşki
Yatur ġāk-i mezelletde yine bir dāne incinmez
- 5 Zebān-ı ta' n-ı a' dādan perişān olma ey Bākī
Hezārān tīşe-i āzār ururlar kāne incinmez

-233-⁷⁴⁰

[Senāyī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Cefāsından şafā eyler göñül cānāna incinmez
Muġaşşal ġazze ider insān olan ihsāna incinmez
- 2 Alınmaz ġülşen-i kūyında feryādımdan ol dilber
Figānından ġül-i ter bülbul-i nālāna incinmez
- 3 Bilürüm ' usriñ āġir yeri dārdır qalb-i maġzūnum
Ümīd-i vaşl ile şādān olan hicrāna incinmez
- 4 Ğül-āb-ı kūyı yāriñ iltifātı keddiler gerçi
Bu deñlü vaz' ile ādem olan yārāna incinmez

⁷³⁷ Küçük, s. 164.

⁷³⁸ tīrūñ: gamzeñ BD.

⁷³⁹ ' uşşāk: şad-çāk BD.

⁷⁴⁰ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

5 Egerçi tîğ-i hecrüñle derünüm oldı şad-pāre
Yine gönder şirk tîrini gelsün cānā incinmez

6 Derūna kār ider erbāb-ı ʿ irfāndan olan āzār
Senāyī ʿa na bī-hūde-i nādāna incinmez

-234-⁷⁴¹

[Şerîfi]

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

- 1 Şaçuñ zencîrine çekseñ dil-i dīvāne incinmez
Şalup çāh-ı zenehdāna ʿosañ zindāna incinmez
- 2 Bulan çāh-ı mezelletde dilā Yūsuf gibi ʿ izzet
Ne deñlü kuyı ʿazarlarsa ol ihvāna incinmez
- 3 Dilā yanup ʿ izāruñdan ʿararsa hāl-i müşgīnūñ
Yağar şevk ile şemʿ -i cumʿ a yir yir dāne incinmez
- 4 Cevāb-ı telh düşnāmuñdan eyler ʿağalar anlar kim
Vişālūñ vaʿ desi daği gelürse cāna incinmez
- 5 Teni nāzūkdür ol gül-berge teşbīh eyleme laʿ lin
Dime şağın Şerîfi ʿağır-ı cānāna incinmez

-235-⁷⁴²

47b

[Meylî]

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

- 1 Ğama muʿ tād olan dil firqat-i cānāna incinmez
Vişāl el virmez ise miñnet-i hicrāna incinmez
- 2 Ser-i kūyuñda ʿazı-ı kūşesidür yol bulursa dil
Sürerseñ seg-rağibi dāği hem yābāna incinmez
- 3 Kerem kıl eksük itme daʿimā düşnāmuñı cānā
Bilürsün ʿ aşık-ı şeydāñı bu ihsāna incinmez
- 4 Cefāna ... ʿazlar eyler bu dil-i mecrūh

⁷⁴¹ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁴² Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

Ne deñlü hecr-i āzārın ider seg-cāna incinmez

- 5 Cihānuñ manşıb u cāhından el çekdi bugün Meylī
Ne deñlü iltifāt olursa her nādāna incinmez

-236-⁷⁴³

[?]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Geçerse nāvek-i ğamzeñ ten-i ' üryāna incinmez
Anı ol cānına minnet bilür cānāna incinmez
- 2 Dil-i ' aşık gibi zülfine bend olmuş iken yāriñ
Çeker zülf-i perişānı cefāsın şāna incinmez
- 3 Müyesser olsa ger vuşlat virir bu haste-dil cānı
Vişāl-i yāri el viren kişi qurbāna incinmez
- 4 Atarsa tır-i dilden ey dil nālāna çün cānān
Rızā virüp qazāya şabr ider biğāne incinmez
- 5 Bugün derd ü ğama eyler taħammül bu dil-i zārım
Bilür miqdārımı bende olan sultāna incinmez

-237-⁷⁴⁴

[Hālilī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Libās-ı faqrı giydirsem ten-i ' uryana incinmez
Hayāt-ı naqdi harc it yāre dirsem cānā incinmez
- 2 Lebin dişler deyu cellād-ı ğamzeñ bed-ser zāruñ
Çeker dendānların bir bir yine bir dāne incinmez
- 3 Gül-āb-ı küy-ı yāriñ gerçi dāmen-gir ' aşıqdır
Ben anlardan hiç incinmem kişi yārāna incinmez
- 4 Hālilim tekye-i ' aşkuñda maqbül olduğın bilse
Mariz-i derd-i ' aşkuñ cān virir qurbāna incinmez

⁷⁴³ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır ve şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁴⁴ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 5 O meh ʔal^ç at alurken ah-ı āteşnākuñ ^ç uşşākuñ
Niçün āzürde olmaz bilseñ āyā yāna incinmez

-238-⁷⁴⁵

48a

[Āftābī]

Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilün

- 1 Ka^ç be-i kūyuña yol vir aña ki yol varamaz
Bitür anuñ dilegin kim dileyüp yalvaramaz
- 2 ʦoğunam⁷⁴⁶ dir dil-i ^ç uşşāka perīşāna meger
Ol perī şāne ile zülfin anuñçün ʦaramaz
- 3 Var mı bir gün ki güneş şehre düşüp aḥşama dek⁷⁴⁷
Kū-be-kū der-be-der ol māh-liḳāyı aramaz
- 4 Olmadı derdüme emsem lebüñ emsem bārī
ʦākatüm ḳalması şabr itmege ḥālüm yaramaz
- 5 Āftābī ʦoğa devlet güneşi bir gün ola
Ḥaḳ Te^ç ālā ḳulını ḳahr ile dā'im ḳaramaz

-239-⁷⁴⁸

[Ḳurbī]

Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilün

- 1 Ḥastesi olsa da üstine ʦabībim varamaz
Nice varsun ki bilür ādeme iylik yaramaz
- 2 İstemezseñ beni sen öldüreyin kendümi ben
Saña her kim yaramazsa baña daḥi yaramaz
- 3 İstikāmetde ḳalem-i şevḳde şem^ç olsa ḳişi
Yine mikrāz-ı belādan başını ḳurtaramaz
- 4 ^ç Aşıḳ aḡyāra tenezzül idemez dilber için
Cān için nākese bir er ḳişi ar yalvaramaz

---

⁷⁴⁵ Gıynaş, K. A. (2017). Pervâne Bey Mecmuası. (ISBN 978-975-17-3973-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay., s. 1147.

⁷⁴⁶ ʦoğunam: dokanam PBM.

⁷⁴⁷ şehre düşüp aḥşama dek: akşama dek şehre düşüp PBM.

⁷⁴⁸ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

- 5 Hüseynî illere bildirdiğiçün ey Ƙurbî
An geçmez ki o meh zülfini yuyup ƣaramaz

-240⁷⁴⁹

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Nice ' aşıkdır o kim tîrûñe karşı ƣuramaz
İrecek sehm-i ƣazā ħod kişi baş kurtaramaz
- 2 Dāmen-i ' iffeti kim ide Züleyĥa gibi çāk
Vuşlat-ı Yūsuf maqşūdına ol el ƣıramaz
- 3 Görüp ağıyârı bu kimdür diyicek dil-dāra
Nāz ile güldi ol āfet dedi saña yaramaz
- 4 Yalvarup luţfuñ umar ' aşıĥa ĥad yok gerçi
Aña raĥm it ki saña ĥālün añup yalvaramaz
- 5 Gördüğüm zülf-i kerem-gir yine şāne ƣolaşur
Yār gīsūsını muĥtârı anuñçün ƣaramaz

-241-⁷⁵⁰

48b

[Ümîdî] ⁷⁵¹

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Bülbül-i bî-nevā idince naĥam
Açılup oldı ĥonceler ĥürrem
- 2 Dürr-i dendān-ı yāre öykünicek
Diline düşdi sūsenüñ şebnem
- 3 Neye māni' olur ki pîrehenüñ
Başdan geçmedük ne var bilsem
- 4 Ter düşer dūd-ı āh-ı ' aşıkdan
Yār gökde bulutdan alur nem
- 5 Mülk-i nazmuñ Ümîdî ĥüsrevisin

⁷⁴⁹ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır ve şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁵⁰ Selvi, 2008, s. 141.

⁷⁵¹ Şiir ÜD'de 6 beyittir. Mecmuada yer almayan beyit şöyledir:

5 İşiğünde o ĥār raĥibe bugün
Dimedi kimse ey peri ādem

Ḥāme-i nāmuñ oldı saña ‘alem

-242-⁷⁵²

[Velehu]

Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Düşeyin ḥāk-i pāyuña қо beni
Dostum sen de gör saña düşeni
- 2 Naқd-i cān virmek ile ey dil-i zār
Bulnur şanma dilberüñ deheni
- 3 Tama‘ -ı ḥām ider görüp aғыār
Sib-i ğabğabile ol bih-zekānı
- 4 Bulup ol tıfl-ı nāzenini bugün
Yaқasından geçirdi pīreheni
- 5 Ölmedin kıl Ümīdiye dermān
Seven ölsün mi a begüm ye seni

-243-⁷⁵³

[Şem‘ i]

Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Göricek göñlüm ol göz ü қаşı
Seyr ider cān gözüyle Naққāşı
- 2 İşigüñ taşы-yile egleyeyin
Bir iki gün bu oñmaduқ başı
- 3 Göñlümüñ şehri içre dilberler
Kimi aға kimi bölükbaşı⁷⁵⁴
- 4 Қара topraқça kıymetüñ yoқdur
İşigine gerek güher taşы
- 5 Düşdi ‘aşkuñ hevāsına Şem‘ i
Diñmedi diñmesün gözi yaşы

---

⁷⁵² Selvi, 2008, s. 194.

⁷⁵³ Karavelioğlu, M. (2014). Şem‘i Divānı. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., s. 231.

⁷⁵⁴ Bu beyit ŞD’de 4. beyittir.

-244-⁷⁵⁵

[Behiştî]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Müşg-būluk saçına kalmışdur
Fitnelük beñlerine kalmışdur
- 2 Kullaruñ içre nâ-murād hemān
Begüm ancağ kemîne kalmışdur⁷⁵⁶
- 3 Tiğ-i ğamzeñ elinden a zālim
Ne giribān ne sine kalmışdur
- 4 Raħm ider yoğ baña benüm ħālüm
Erhamü'r-rāħimîne kalmışdur
- 5 Gitdi dil yāre ey Behiştî revān⁷⁵⁷
Bilmezem cān nesine kalmışdur

-245-⁷⁵⁸

['Ulvî]

Fe' ilâtün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Dilber-i ğamze⁷⁵⁹-kār böyle gerek
Āfet-i şive⁷⁶⁰-kār böyle gerek
- 2 Cān dimāğın mu' attar eylemeye
Nefes-i müşk-bār böyle gerek
- 3 Sīnemüñ sūzına virünñ teskīn
Ġazel-i āb-dār böyle gerek
- 4 Seg-i kūyum didüñ bize⁷⁶¹ dār ol
'Āşıka i' tibār böyle gerek

---

⁷⁵⁵ Aydemir, Y. (2000). Behiştî Dîvânı: Behiştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni. Milli Eğitim Bakanlığı Yay. s. 266.

⁷⁵⁶ Bu beyit BHD'de 3. beyittir.

⁷⁵⁷ Gitdi dil yāre ey Behiştî revān: Gitdi dil ey Behiştî yāre revān BHD.

⁷⁵⁸ Çetin, 1993, s. 384.

⁷⁵⁹ ğamze: şive DUD.

⁷⁶⁰ şive: ğamze DUD.

⁷⁶¹ bize: baña DUD.

- 5 Naşşınıñ oldı halk Һayrānı⁷⁶²
Ey ‘Ulvī [hüsn-i] nigār böyle gerek

49a -246-
[?]⁷⁶³
Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Ehl-i tevḥīd ile her kim ki dilā yār olmaz
Gülşen-i rāz oқыup maḥzen-i esrār olmaz
- 2 Süreyin āb-şıfat bir kere küyüñda yüzün
Zümre-i ehl-i ḥarābata o serdār olmaz
- 3 Ҙaddüñi serve müşābih kılan ey rūḥ-ı revān
‘Acaba bilmedi mi servde reftār olmaz
- 4 Didim ey ḡonce-dehen söyleye aḡzuñ yok mı
Gül gibi güldi didi ḡoncede güftār olmaz
- 5 Ehl-i diller didiler nazmuñı göricek
Āferīn ṭab‘ına bundan güzel eş‘ār olmaz

-247-⁷⁶⁴
[Bākī]
Müfte‘ ilün Mefā‘ ilün Müfte‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Müşkil imiş ki dil-rübā tıfl ola dil-sitān ola
‘Āşık-ı zār u mübtelā pīr ola nā-tüvān ola
- 2 Yaşuma baқmaz ol perī bilmedi ḡadr-i gevheri
Ṭālib olup⁷⁶⁵ bu demleri bulmaya bir zamān ola
- 3 Gūş tutup münāfıḡa cevri ḡo yār-ı şādıḡa
Dilber odur ki ‘āşıḡa müşfiḡ ü mihr-bān ola
- 4 Ḥayl-i şerār-ı⁷⁶⁶ dil cünd-i nücūma muttaşıl
Böyle ḡalursa şöyle bil gökde nice kıran ola

---

⁷⁶² oldı halk: ‘ālem oldı DUD.

⁷⁶³ Mahlas bulunmadığından şair tespit edilememiş, şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁶⁴ Küçük, s. 252.

⁷⁶⁵ olup: ola BD.

⁷⁶⁶ şerār-ı: nār-ı BD.

- 5 Bākīye sākiyā ferāh vir ki fenā bula teraḥ
Şol meyi şun ki bir ıadeh pīr iče nev-cevān ola

-248-⁷⁶⁷

55a

Fiġānī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dökmege ıanıñı ḥalkuñ ki müjeñ āl eyler
Bize geldükçe tokıñmaz geçer ihmāl eyler
- 2 Merdüm-i dāde kenār itmege ol serv-ıadi
Yitmiş iki dereden su getürüp āl eyler
- 3 Ğam ğubārını elekden geğerüp kıılmaġa şāf
Tirüñ ey ıaşı kemān sīnemi ğırbāl eyler⁷⁶⁸
- 4 Dāne-i ḥālüne meylüm tıyup İblīs raķıb
Beni ādem gibi dergehüñden⁷⁶⁹ idlāl eyler
- 5 Gül yüzüñsüz idemez tab' -ı Fiġānī efgān
Gülşenüñ bülbülini faşl-ı ḥazān lāl eyler

-249-⁷⁷⁰

Velehu

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cā-be-cā ey sīm-ten cismümde⁷⁷¹ dāġ-ı ḥün-feşān
Aḫlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemān
- 2 Şāh-ı ' aşkıñ⁷⁷² oldı āfāk iče ey ḥürşid-ḫat⁷⁷³
Dūd-ı āhum üstime bir lāciverdī sāye-bān
- 3 Yirde gökde zerreveş şabr ü ıarārüm ıalmadı
Görmeyliden⁷⁷⁴ ğün yüzüni ey meh-i nā-mihr-bān⁷⁷⁵

⁷⁶⁷ Çaylı, 2015, s. 39

⁷⁶⁸ Bu beyit FDG'de 5. beyittir.

⁷⁶⁹ beni Ādem gibi dergehüñden: dergehüñden beni Ādem gibi FDG.

⁷⁷⁰ Çaylı, 2015, s. 65.

⁷⁷¹ cismümde: sīnemde FDG.

⁷⁷² ' aşkıñ: ' ışkıñ FDG.

⁷⁷³ ḫat: ḫad FDG.

⁷⁷⁴ görmeyliden: göreliden FDG.

⁷⁷⁵ Bu beyit FDG'de 4. beyittir.

4 Gitdi nālem ʿ arş kandīlin çıqup uyarmağa
Dūd-ı āhum anuñ öñünce götürdi nerdübān

5 Ey Fiğānī bu⁷⁷⁶ gice sevdā-yı zülf-i yār ile
Dūd-ı āhum başın alup göklere oldı revān

-250-⁷⁷⁷

Velehu

Mefʿülü Fāʿ ilätü Fefāʿ ilü Fāʿ ilün

1 Virdüm dehān-ı dilbere dil gāʿibāne ben
Miğdār-ı zerre görmedin andan nişāne ben

2 Meclisde laʿ l-i dilberi öpmek dilerse cām
Çanını şu yirine içeyin⁷⁷⁸ kana kana ben

3 Bezm-i belāda şemʿ üñ özi görünür baña
Süz-ı derūnum ağlar isem yana yana ben

4 Şaçdum⁷⁷⁹ ümīd hākine tohm-ı sirişkümü
Hāl-i ʿ izār-ı yāri görüp dāne dāne ben

5 ʿ Avn-i ilāh reh-ber olursa Fiğāniyā
Mülk-i süḥanda beglük idem Hüsrevāne ben

-251-⁷⁸⁰

Çıtʿ a

Mefāʿ ilün Feʿ ilätün Mefāʿ ilün Feʿ ilün

1 Firāk hicrinüñ ey dil kenārı olmaz imiş
Vişāl zevraçınıñ rüzgārı olmaz imiş

2 Belā-yı ʿ aşk ile āh itmeme didim ammā
Marizin inlemede ihtiyārı olmaz imiş

-252-⁷⁸¹

56a [Ḥayretī]

Feʿ ilätün Feʿ ilätün Feʿ ilätün Feʿ ilün

⁷⁷⁶ bu: dün FDG.

⁷⁷⁷ Çaylı, 2015, s. 63.

⁷⁷⁸ içeyin: içem FDG.

⁷⁷⁹ saçdum: ekdüm FDG.

⁷⁸⁰ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁸¹ Musluoğlu, F. (2022). Hayretī Dīvânı (Tenkitli Metin- Dil İçi Çeviri). Paradigma Akademi Yay., s. 387.

Ne Süleymāna esīrüm⁷⁸² ne Selīmin uliyum⁷⁸³
Bizi bir kimse bilmez ne⁷⁸⁴ bir āh-ı kerīmūñ uliyum

-253-

[Matla']

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

Bir būse didim dilberime didi gel iŝte
Varıcak yanına didi ki ben daı gūl iŝte

-254-⁷⁸⁵

56b

[Āzerī]⁷⁸⁶

[Mūseddes]

Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn

- 1 Dimiŝ idūñ ki o belā-keŝlerūñi yād ideyin
Dil-i vīrānelerin luf ile ābād ideyin
Hecrūme ŝabr ideni vaŝluma mu' tād ideyin
Dir iken hecrūmle⁷⁸⁷ zār olanı ŝād ideyin
Bunca feryādım iŝitdūñ dimedūñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin
- 2 Nāvek-i āh-ı seher eylemedi hergiz eser
Dil-i zāruñ ne ' aceb ŝat imiş ey once-i ter
Ser-i kūyunda fian eyler iken ŝām [u] seher
ŝat-dil olduuña ŝāhid-i ' adil bu yeter
[Bunca feryādım iŝitdūñ] dimedūñ dād ideyin
[Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād] ideyin

---

⁷⁸² esīrüm: esirüz HYD.

⁷⁸³ uliyum: uliyuz HYD.

⁷⁸⁴ bizi bir kimse bilmez ne: kimse bilmez bizi HYD.

⁷⁸⁵ olak, A. (2013). *Topkapı Sarayı Kūtūphanesi Revan No: 1972'de Kayıtlı Mecmū'a-i Eŝ'ār (Vr.1b-80a) (İnceleme-Metin)*. [Yayımlanmamıŝ Yüksek Lisans Tezi], Marmara Ūniversitesi Tūrkiyat Araŝtırmaları Enstitūsū, İstanbul, s. 398.

⁷⁸⁶ Agt.de olup mecmuada bulunmayan bend ŝoyledir:

5 Āzerīveŝ reh-i ' iŝıñda olup efgende
Sene terk eylemezem niteki cānım tende
Arz-ı hāl itmege yok ayrıya āat bende
Senin ihsānına almıŝtır ūmidim sende
Bunca feryādım iŝittin demedin dād ideyin
Sen ki dād itmez isen ben kime feryād ideyin

⁷⁸⁷ hecrūmle: ' iŝımla agt.

- 3 Saña ‘ aşık geçineñün⁷⁸⁸ cümlesi şadıķ⁷⁸⁹ degil a⁷⁹⁰
 Da‘ vî-i ‘ aşk idenüñ her biri ‘ aşık⁷⁹¹ degil a
 ‘ Āşık olana cefâ ‘ adle muvâffık degil a
 Bir seniñ gibi kerem kânına lâyıķ degil a
 Bunca feryādım [işitdüñ dimedüñ dād] ideyin
 Sen ki dād [itmeyesin ben kime feryād] ideyin⁷⁹²
- 4 Kırulaldan berü bu hayme-i zerrîne tınāb
 Kāpuñı halka ... eyledi Rabbü’l-erbāb
 Hālüñi hep saña ‘ arz eyler iken ... şāb
 Sende inşāf ide Hüsrev ü ... cenāb
 Bunca feryādım [işitdüñ dimedüñ dād] ideyin
 [Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin]⁷⁹³
- 5 ‘ Ādaletüñ ehl-i dili luṭf ile yād itmek iken
 Kahr ile düşmen-i bed-kūya⁷⁹⁴ ‘ inād itmek iken
 Derd-i ‘ aşkuñla figān ideni şād itmek iken
 İstedigünce işiñ ‘ adl ile dād itmek iken
 Bunca feryādım işitdüñ dimedüñ dād ideyin
 Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin⁷⁹⁵

57a -255-⁷⁹⁶

Gözlerüñ merdümine bende-i fermān olayım hey vāy
 Kaşlaruñ yayına biñ cān ile kurbān olayım hey vāy
 Sen şalın selvi gibi gül gibi gülşende açıl vay
 Ben geçüp karşıunda bülbül gibi nālān olayım hey vāy

-256-⁷⁹⁷

[Fuzûlî]

[Murabba‘]

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

⁷⁸⁸ ‘ aşık geçineñün: hizmet idenün agt.

⁷⁸⁹ şadıķ: ‘ aşık agt.

⁷⁹⁰ degil a: düñle agt.

⁷⁹¹ ‘ aşık: şadıķ agt.

⁷⁹² Bu bend agt.de 4. benddir.

⁷⁹³ Bu bend agt.de yoktur.

⁷⁹⁴ kūya: hūya agt.

⁷⁹⁵ Bu bend agt.de 3. benddir.

⁷⁹⁶ Şiirin vezni ve kime ait olduğu tespit edilememiştir. Kendisinden sonraki şiirin Fuzûlî’ye ait bir murabba‘ nın ilk bendi olmasından yola çıkarak nazım şeklinin murabba‘ olduğu düşünülmektedir. Şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁹⁷ Kılınç, 2021, s. 708.

Periřān-ḥālūñ oldum řormaduñ ḥāl-i periřānum
Ġamuñdan derde düşdüm kılmaduñ tedbīr-i dermānum
Ne dirsen rūzgārūm beyle mi geĉsün güzel ḥanum
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sultānum vāy⁷⁹⁸

-257-⁷⁹⁹

Sevk ile la' linle gönül meyḥāne şeklin bağlamış [vāy]
Ķana müstāgraĉ ĉeker mestāne şeklin bağlamış vāy
Pāymāl olmıř ser-i zülfūñ hevāsıyla gönül [vāy]
Yolda zencīrin sürür divāne şeklin bağlamış vāy

Temmet tamām

-258-⁸⁰⁰

57b

[Tiği]

[Müseddes]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Dem-be-dem büsen eyleyüp la' l-i şeker efřānuñı
řubḥa dek pehlūya ĉekmiřken ten-i ' uryānuñı
Görmiş iken iltifāt bi-ḥadd ü [bi]-pāyānuñı
ĉekmek ile şimdi bir ĉaĉ gün ğam-ı hicrānuñı
Hiĉ ola mı cān u dil elden ĳoya dāmānuñı
Ey sehī-ķāmet boyuñca görmüşem iḥsānuñı
- 2 Seyr iderken cān u dil bāđ-ı cemāl iĉre gülüñ
Eller iken ḥātırım dā'im periřān sünbülüñ
Dostum keyfiyeti var mı deyü cām-ı mülüñ
Gāh ayađıñ būs idüp gāhī ĳoĳarken kākülüñ
Hiĉ [ola mı can u] dil [elden ĳoya dāmānu]ñı
Ey sehī[-ķāmet boyuñca] gör[müşüm iḥsānu]ñı
- 3 Serv gibi [hep] şalınup seyr-i gülistān eylesüñ
Ġonceveř biñ ' āřıķ-ı ğam-đini ḥandān eylesüñ
Yüz virüp ḥāre hezārān luřf u iḥsān [eylesüñ]
Sāyeveř ya' nī beni ḥāk ile yeksān eylesüñ
Hiĉ [ola mı can u] dil [elden ĳoya dāmānu]ñı
Ey sehī[-ķāmet boyuñca] gör[müşüm iḥsānu]ñı

⁷⁹⁸ FD'de "vāy" kelimesi yoktur.

⁷⁹⁹ şiirin vezni ve kime ait olduğu tespit edilememiştir. Nazım şeklinin murabba' olduğu düşünölmektedir.
şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸⁰⁰ Bu şiir, kaynaklarda bulunamamıştır.

4 Luṭfuñ ile eglenüp ḥāk-i deriñde her zamān
Hoş geçerken sāye-i serdiñde ey ārām-ı cān
Cūyveş gül-zār-ı kūyiñdan olup şimdi revān
Āsitānuñdan cūdā olmakla bir laḥza hemān
Hiç [ola mı can u] dil [elden ḳoya dāmānu]ñı
Ey sehi[-ḳamet boyuñca] gör[müşem iḥsānu]ñı

5 Bezm-i vāsluñ faşl-ı gül gibi beḳāsızdır deyū
Gonce-i pūr-ḥarveş la' lüñ şafāsızdır deyū
Tiğ-i bi-ḳāre derdine devāsızdır deyū
Geçdi benden ḥāşılı ' ömrüm vefāsızdır deyū
Hiç ola mı cān u dil elden ḳoya dāmānuñı
Ey sehi-ḳāmet boyuñca görmüşüm iḥsānuñı

-259-⁸⁰¹

دبسی فانی

59b

[Matla']

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Tiğ-i gāmeñle kesüp bağrumı dökme ḳanım
Kim bilür acıyasın bir dem ola sulṭānım

-260-

Velehu

[Matla']

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

O olup hem-rāh ağıyāra yıkup bu ḳalb-i vīrānım

بندنی ترک eylediñ mi sulṭānım

-261-

[Matla']

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Ne vefādan ne cefādan tesellī cānım
Ḥaste-i ' aşka ' ilāc olmaz imiş sulṭānım

⁸⁰¹ Başlık okunamamış, beytin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

-262-⁸⁰²

Ḥāverī

[Matla']

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ġarīb-i bī-kesim yoqdur benim hergiz nigeħbānım
Baña 'ayn-ı 'ināyet birle baq devletlü sulṭānım

-263-⁸⁰³

كافي

[Kıt' a]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Ben esirim ^{ولدولن} saña ey ḥānım
Kuluñuñ kuluyım esirge beni sulṭānım
- 2 Göz göre sevdi gönül şabr ise qalmaz cānım
Bir bende olduğıün neyleyem ben sulṭānım

-264-⁸⁰⁴

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

- 1 Pür-dāğ gönüm aldı ḥayāl-i ḥaṭṭ-ı teri
Güyā yanık ḥiṣārına girdi yeniçeri
- 2 Çeşm-i ^{دوک} tağıtdı ^{صنار} alayını
Taburı bozdı nitekim Tatar 'askeri
- 3 Uçlarda fitne eylesün çeşmine uyup
Billāh tağıtma her yaña zülf-i mu' anberi
- 4 ^{طوبی} şun tek şafı aşnāma gösterüp
Görmiş degül senüñ gibi bir deyr kāfiri
- 5 Zihn-fürüg-ı şu' le-i şemşir-i pādişāh
Ḥürşid gibi tutdı bugün heft-kişveri

⁸⁰² Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸⁰³ Başlık okunamamış, şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸⁰⁴ Bu şiirde mahlas yoktur ve şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

-265-⁸⁰⁵

60b

Ğazel-i Ğayālī Beg Tahmīs-i Rahmī
Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Cihān ğarķ-āb olupdur dīde-i eşk-i revānumdan
Felekler Nīl-reng olmuş durur dūd-ı duĞhānumdan
Melekler bāl ü per yakmış durur sūz-ı zibānumdan⁸⁰⁶
Düşelden ayru şeydā dil meh-i nā-mihribānumdan
Kevākib her gice yummaz gözin āh u figānumdan
- 2 Bugün Ferhādveş bir ' aşıkam miĞnet diyārında
Gül-i rüsvāyider dāĝ-ı tenüm ğam şāhsārında
Mekān itsem ' aceb midür melāmet kühsārında
Ben ol bāz-ı hümā-şaydem ki ' ālem murĝ-zārında
Niçe ' ankā gibi yavru uçurdum āşyānumdan
- 3 Devāt-ı ğam durur ğüyā benim⁸⁰⁷ bu çeşm-i giryānum
Midād-ı sūrĥ olupdur⁸⁰⁸ anuñ içre⁸⁰⁹ eşk ile ķanum
Yazuban mācerā-yı derd-i ' aşkı kilk-i müjĝānum
MaĞabbet-nāmelerdür kim saña irsāl ider cānum
Ben öldükde seg-i kūyuñ götürse üstüh'ānumdan
- 4 N'ola Mecnūn-ı ' aşķ olsam ezel taķdīridür çünkim
Tenümde mūlarum yir yir cünūn zencīridür çünkim
Bu yolda Ğün-feşānlık⁸¹⁰ ' aşķuñ tedbīridür çünkim
Şanavber gibi baĝrum yaşlu olsa yiridür çünkim
Murādum mīvesi bitmez nihāl-i ergavānumdan
- 5 Derūnuñ Rahmīyā ālāyış-i ğamdan kı lup Ğālī
Yūri bir iĞtiyāruñ ol reh-i ' aşķında pā-mālī
Ğalenderveş tırāş it levĥ-i dilden ĞaĞt-ı āmālī
Ğayālī tekye-i ' aşķuñ olup meczūb-ı abdālī
Ğedālar gibi geçmek isterem nām u nişānumdan

-266-⁸¹¹

61a

[Matla']
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

⁸⁰⁵ Erdoğan, M. (2017). Bursalı Rahmī ve Dīvānı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., s. 123.

⁸⁰⁶ zibānumdan: nihānumdan RD.

⁸⁰⁷ durur ğüyā benim: olupdur gerçi kim RD.

⁸⁰⁸ sūrĥ olupdur: sūrĥdür RD.

⁸⁰⁹ içre: içinde RD.

⁸¹⁰ Ğün-feşānlık: cān-feşānlık RD.

⁸¹¹ Aynı beyit alt alta tekrar yazıldığı için tek beyit olarak alınmıştır.

Nev-civānım Hāḡ seni yād nazardan şaklasun
Bir nihāl-i tazesin Allah ḡaḡadan şaklasun

-267-⁸¹²

62b

Murabba‘ -1 Pākīze

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Göñül ḡurbān ~ çün bülbül ḡüyā
Cemālin ‘ arz idüpdür saña çün kim ol gül-i ra‘ nā
Düşüp şahrāya olsam ḡan mıdur bülbül gibi rüsvā
Göreliden ben Meḡemmed şāhı oldum ‘ aşık-ı şeydā

-268-⁸¹³

Ez meḡālī-i Niyāzī Çelebi Maḡdüm-1 Şeyhī Efendi
Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülün

Mümkin mi aña mīve-i vaşluñ ola naşīb
Bāḡ-ı vişālde ḡa‘ m-ı ḡām ider raḡīb

-269-

Velehu

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

Şeşder-i ḡamda nice olmaya dil her dem zār
Yār ḡānemde iken ḡapuyı aldı aḡyār

-270-⁸¹⁴

Velehu

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

Mihr-i rüyına nigāh itmege yokdur çāre
Şöyle zībālığı vardır ki baḡılmaz yāre

-271-⁸¹⁵

Velehu

⁸¹²Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸¹³ Sungurhan, 2017a, s. 885.

⁸¹⁴ Bu beyit, kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸¹⁵ Vezin tespit edilememiş, beyit kaynaklarda bulunamamıştır.

Zamāne (٧) ^٧ amānı degül
Qoşmadı ma' rifet ezhārını zamānı [degül]

-272-⁸¹⁶

Velehu

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

O meh dün hāṭır-ı ' uşşākı luṭf itdi [ele aldı]
Dil-i maḥzūnı ammā añmadı hiç⁸¹⁷ hāṭır[um qaldı]

---

⁸¹⁶ Sungurhan, 2017a, s. 884

⁸¹⁷ maḥzūnı ammā añmadı: mahzunumu anmadugına KTŞ.

4. MESTAP TABLOSU

Tablo 4.1. Fransa Ulusal Kütüphanesi (BNF) Supplement Turc 390 Numaralı Şiir Mecmûası'nın MESTAP'a Göre Tasnifi

Yer Nu.: Fransa Ulusal Kütüphanesi (BNF) Supplement Turc 390 Numaralı Şiir Mecmûası							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1a	Bâkî	Ey cemâlün pertev-i envâr-ı şubh-ı lem-yezel Berter olsa menzilün hürşid-i enverden maħal Sende göstermiş kemâl-i şun'ın üstâd-ı ezel Kudretin izhâr idüp Hâk Hâzreti 'azze ve cel Cümle hûbân içre sen cânânı kılmış bî-bedel	Bâkiyâ küy-ı harâbatı nişîmen kılduğum Bezm-i 'aşkı şem' -i âhumla müzeyyen kılduğum Ser-nüviştüm hâlidür âfâka rüşen kılduğum Ey Selîm ebrû diyüp çeşm üzre mesken kılduğum Alnuma 'aşk ile yazılan yazılardur ezel	Tahmîs / 7 bend		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
1b	Âzerî	Gerçi âyîn-i vefâ uymaz senün mu' tâduña Muttaşıl resp-i cefâ ammâ ki düşmez aduña Bî-güneh şemşîr çekmiş 'âşık-ı nâ-şâduña Hasteñe raħm eylemek bir kerre gelmez yâduña Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze-i cellâduña Hûb ta' lîm eylemişsin âferîn üstâduña	Âzerînüñ itdüğü feryâd u âh u vâh için Çarħa âteşler şalan süz-ı dil-i güm-râh için Mehbiğ-ı Rûhu'l-emîn ol şâh-ı 'âlî-câh için Toğrı söyle 'âlemi var eyleyen Allâh için Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze-i cellâduña Hûb ta' lîm eylemişsin âferîn üstâduña	Müsedde s / 5 bend		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
2a	Lem'î	Yine aĝyâr-ı bed-hû başlayup iĝvâya sultânüm Dil-i şeydâyı geçmişler niye sen aya sultânüm Dimişler 'aşkuñı fâş eyledi dünyâya sultânüm İnanduñ mı ya andan töhmet-i a' dâya sultânüm Neden çak böyle incinmek dil-i şeydâya sultânüm Nedür ba' iş bu deñlü nâz ü istiĝnâya sultânüm	Çapuñda itdüğüm bir şeb fiĝân u âh için olsun Dil-şürîde-meşreb hâtır-ı güm-râh için olsun Senün bu hüsñ ü hulkuñ halk iden Allâh için olsun Dil-i Lem'îyi saña kul iden ol şâh için olsun Neden çak böyle incinmek dil-i şeydâya sultânüm Nedür ba' iş bu deñlü naz ü istiĝnâya sultânüm	Müsedde s / 5 bend		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
2b	Cinânî	Gördüğümce sen gül-i nev-reste-i nâzük-teni 'Aşkım artar vâlih ü divâne eylerdin beni Açmayup mihr-i ruħ-ı zibânâ çeşm-i rüşeni Güşe-i firkatde eylersem 'aceb mi meskeni Görmemek yegdür görüp divâne olmağdan seni	Her kaçan görsem seni hem-dem olup a' dâ ile Tağılır 'aqlım Cinânîveş gider sevdâ ile Eyleyüp terk-i vañan fikrin dil-i hodrâ ile Geçmeyüp küyuñ yolundan haftalarla ay ile Görmemek yegdür görüp divâne olmağdan seni	Muham mes / 5 bend		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	CD'de Tahmîs-i merhûm Cinânî Efendi başlığıyla yer almaktadır.

3a	Emrî	Görindi luţf-ı rûy-ı yâr mir'ât-ı semenlerde Zuhûr itdi hırâm-ı kıdd-i dilber nârvenlerde Oturma merdüm-i çeşmümgibi beytü'l-hazenlerde Bahâr irdi şafâ kesb idicek demdür çemenlerde Huşûşâ böyle yanuçca ola sîmîn bedenlerde	Çün Emrî ol meh-i nâ-mihribân bî-‘ ahd dilberdür Vişâlin va‘ de eylerse yine hicrân muqarrerdür Anuñçün dir bu beyti ol ki Hüsrev aña çâkerdür Fırâkuñla Nişânî hastenüñ hâli mükedderdür Vişâlün va‘ de itmişdün be hey zâlim geçenlerde	Tahmîs / 5 bend		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	ED’de benddir.	6
3b	Günâhî	Fenâ deyrinde bu âteş-perest-i ğam-günâhınuñ İrişür ‘arş-ı ‘âlâya duġanı her gün âhınuñ	Oluben yir ü gök kâğıd medlü olursa deryâlar Yazılmaz biñde bir ġarfî Günâhınuñ günâhınuñ	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün		
3b	Āzerî	Eger sen germ olup dirseñ ‘izâr-ı âteşinim var Biġamdillah benim de şu‘ le-i âh u eninim var	Şayarsa dil-rubâlar bendesin sen de di sultânım Benim de Āzerîveş bir ġulâm-ı kemterinim var	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün		
3b	Bâķî	Lâleler bezm-i çemende câm-ı ‘işret gösterür Devletinde ġüsrev-i ġül ‘ayşa ruġşat gösterür	Bi-sütün-ı ġamda Bâķî seġg-i miġnet kesmede Şöyle üstâd oldı kim Ferhâda şan‘at gösterür	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün		
4a	Āzerî	Aldı gönülüm yine bir dilber-i pâķize-ġışâl Şaçı sünbül yüzi ġül ‘ârızî ġurşid-mişâl Oldı pây-ı dile ġisû-yı girih-gîri ‘ıķâl Şimdi ġâlümden iderlerse eger ġalk su’âl Gice ġündüz menem ol mu‘tekif-i künc-i melâl Mütelâşî vü perîşân u müşevveş-âġvâl	Bu gönül ‘âķıbet kârî teemmül kılsun Nice bir kendü umûrunda tekâsül kılsun Çekmesün derd ü elem ġaķķa tevekkül kılsun Āzerîveş demidür terk-i tecemmül kılsun Bunca bâr-ı eleme nice taġammül kılsun Nev‘-i-i ġaste dil ü ‘âşık-ı bî-şabr ü mecâl	Tesdîs / 6 bend		Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	Mecmuanın 15b sayfasında “Müseddes-i Āzerî Ġazel-i Nev‘î” başlığıyla tekrar yazılmıştır.	
4b	Bâķî	Mâh-rûlar bî-‘aded ber ‘âşık-ı rûsvâyı ben Yitmeye biñ pâre kılsam bu dil-i şeydâyı ben	Āsitân-ı yârda mesken bulursam Bâķıyâ Ķâfda seyr itdürem ‘Anķâyâ istignâyı ben	Gazel / 6 beyit		Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün		
4b	‘Ubeydî	Ne açıldıġ fezâ-yı ġülşene ġül pîrehenlerle Ne şalındıġ murâd üzre boyı serv-i semenlerle	Vefâ eylük diseydün incinürler söylemezler hiç ‘Ubeydî söyleşilmez ġaķ budur ġonce-dehenlerle	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün		
4b	‘İlmî	Ķaçan bād-ı şabâdan kâķül-i ‘anber-feşân ditrer Gelür büy-ı fenâ câna bu cism-i nâ-tüvân ditrer	Leb-i la‘l-i şeker-bârûñ kaçan yâd eylese ‘İlmî Gelür endâmina lerze dehânında zebân ditrer	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır.	

5a	-	Gel didim dil-i derūnı ŧerħ eyleyelūm cānānıma Didi būsem almaġa tenhāya iltūrsūn beni	-	Mūfred		Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	
5a	-	Munis olan gözūm cemālūñle Ol kaçan eglenūr ġayālūñle Sen de inşāf eyle billāħi Ayrılık bir midūr vişalūñle	-	Ƙıt'a / 2 beyit		Fe' ilātūn Mefā' ilūn Fe' ilūn	Kime ait olduġu tespit edilememiştir.
5a	-	Seni sevmek ŧanemā yazı-yımıŧ baŧımda Ƙaŧd ile eylemedūm ben bu ġüneħkārlıġı	-	Mūfred		Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	
5a	‘Ubeydī	Göñlūm ġarāb olur elem-i ‘aŧħ-ı yārsuz Ĥaħ bir diyārı eylemesūn ŧehriyārsuz	-	Matla'		Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilūn	UD'de 111. gazelin matla' beytidir.
5a	-	Cūr'a-i cām-ı lebūñle ceme ġūkm itmek olur Bir ġadeħ bāde ile bāŧına her kiŧi beg olur	-	Matla'		Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	Kime ait olduġu tespit edilememiştir.
5a	-	Sāye-i zūlfūñ ile ‘āleme ġūkm itmek olur Bir gedā kim iriŧe zıll-ı ġümāya beg olur	-	Matla'		Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	Kime ait olduġu tespit edilememiştir.
5a	Bāħi	‘Ömrūm olduġça ġüzel sevmeyeyim dirdūm lik N'ideyim bir ġüzelin āħū beni yalan itdi Yine bir ŧūħ-ı cefā-piŧe ġüzel cānānuñ Uġrın uġrın baħıŧı göñlūmū tālān itdi	-	Ƙıt'a / 2 beyit		Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	
5a	‘Āli	Gider nev-reste dil-berlerle seyr-i bāġa cānānum Bir iki ġoncasuz ġopmaz yirinden verd-i ħandānum	-	Matla'		Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn	
5a	‘Āli	Çaldı ġurbānın beni reŧk ile bī-cān eyledi Ma' nide ol çeŧm-i kaçŧab iki ġurbān eyledi	-	Matla'		Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	AD'de 1396. gazelin matla' beytidir

5b	Bâkî	Küh-ı ‘aşkuñda olursam Ferhād Acıyup eyleye şirîn lebi dād	Dāne-i hāl-i siyāh ey Bâkî Hîrmen-i ‘ömrümi itdi ber-bād	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
5b	Bâkî	Bulmağ isterdi ‘aşk içinde murād Yār-ı Şirîn degül midür Ferhād	Bâkî hecrüñ gamıyla cān virdi Dād ey pādîşāh-ı ‘ālem dād	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	
5b	Bâkî	Eylesün la‘ lini dermān dil-i bīmāra meded Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded	Mededüñ qalmadı feryād u figān eyliyecek Saña kimden ire ey Bâkî-i bî-çāre meded	Gazel / 6 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
6a	Maqālî	Zülfünden istedi kese bir ‘anberin teli Mikrāz şındı ditredi meşşātanun eli	Oldu Maqālî şafha-i sinem kitāb-ı ‘aşk Her sū sirişk-i çeşmüm anuñ sürh cedveli	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
6a	Maqālî	Çeküp gözüñ alup tîr ü kemān-ı kemîn Derbend-i ‘aşkı kim geçer ey bî-amān emîn	Bir büse vir Maqālîye ey şāh-ı mülk-i hüsn Senden budur murādı cihānda hemān hemîn	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
6a	Maqālî	Bu ne ābād ‘ulvîden bize hayr’ül-halef sensin Nice hayr’ül-halef sermaye-i naqd-ı selef sensin	Maqālî tîr-i maqşūdüñ nişāna irmedi bir kez Melāmet oqlarına nice demlerdür hedef sensin	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
6b	Maqālî	Her kaçan ol māh-peyker āsmāniler giyer Eşk-i çeşmüm allar āhum duhāniler giyer	Ey Maqālî baña olmışdur libās-ı gam naşîb Kimi Dārāyî kimi İskenderāniler giyer	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
6b	Ümîdî	Yine sevdā-yı gam-ı ‘aşkı ile dil-dāruñ Başı yaşdıqda şehā hayli dil-i bî-māruñ	Ey Ümîdî çün açılmadı gül-i bāğ-ı ümîd Çekelüm neyleyelüm cevriñi her bir hāruñ	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
7a	Maqālî	Va‘ de-i vaşl-ı bî-dirîğ-i dürüg Pādîşāh-ı kerem ferāğ-ı fūrüg	Sen Maqālî makām-ı rāstda ol Va‘ de-i vaşl-ı bî-dirîğ dürüg	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	Şiirin 4. beyti Farsçadır.
7a	Maqālî	Yār kim luţf ile kenāra gele Beñzer ol ‘iyde kim bahāra gele	Hāşālillāh kuluñ Maqālî gibi Bir belā-keş bu rüzgāra gele	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	

7a	Bākī	Tende bir kühne kabā elde biraz nān olsun ‘Aşık-ı bî-ser ü pā başına sultān olsun	Bākīyā söyle biraz lebleri esrārından Ehl-i dil nazm-ı dil-avîzüne hayrān olsun	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Mecmuada “Bākī Çelebi “başlığıyla verilmiştir.
7b	Maḳālī	Kime varup derūnum derdimūn dermānını şorsam Helākūm qaşdına ol dem şunar bir kāse-i pür- semm	Maḳālī başımı top eyledi meydān-ı ‘aşkuñda Şorarlarsa eger çevgān-ı zülfiñde diyem güyem	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
7b	Şöhretī	Yaratdı hākten hallāk-ı ‘ālem için benī ādem Bu fānī āsyāb āhîr ögidür bilürüm dānem	Neden ey Şöhretī meydānda merdāneler var-iken Hemān bāğ-ı şecā‘ at içre ben bitdim dimek Rüstem	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
7b	Nev‘ ī	Şadā-yı seyl-i eşküm gūş idüp deryā kulaç çekdi Dil-i deryā-keşāna zevraḳ-ı şahbā kulaç çekdi	Dür-i elfāz-ı Nev‘ ī ‘ arz olındı gūş-ı cānāna Taḳup sem‘ -i kabūle ol gül-i ra‘ nā kulaç çekdi	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
8a	Nev‘ ī	Bu kavş-i każada bizüz ol tîr-i maḥabbet Himmet perümüz menzilümüz vādî-i hayret	Şām-ı ğam-ı zülfinde ḳoma Nev‘ ī‘yi güm-rāh Ey bedraḳa-i himmet-i pîrān-ı tārîḳat	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ūlü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ūlün	Mecmuada Nev‘ ī Efendi başlığıyla verilmiştir.
8a	Nev‘ ī	Miyān-ı sebzeden açıldı ğoncanuñ bendi Kenāra ‘azm idelüm ortalıḳ güzellendi	Kelām-ı Nev‘ ī‘ye virdi hayāt ol şūhuñ Dilinde zîkr-i benāt-ı leb-i şeker-ḥandı	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	
8a	Nev‘ ī	Sîne-i mecrūḥunu ‘ arz itdügünden yāre ne Bir oñulmaz yaradur zaḥm-ı maḥabbet çāre ne	Ḳılma Nev‘ ī şahid-i bāzār ile da‘ vā-yı ‘ aşḳ ‘Aşık-ı dîdār olandan şahid-i bāzāra ne	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
8b	Āzerī	Añmadıñ bir kez ğam-ı ‘ aşkuñla giryān olduğum Fırḳatūñ ile ḥānkāh-ı ğamda mihmān olduğum Rehgüzāruñda sirişküm gibi ğaltān olduğum Şimdilik gūş itmedin küyında nālān olduğum İşidirsen bir zamān ḥak ile yeksān olduğum İşte gitdim sağ esen ḳal imdi ḳurbān olduğum	Dostum küyuñda āhîr terk idüp cān u serī Āzeriveş vādî-i hicrāna düşdüüm serserī Aldı düşmenler elimden sen gül-i nāzik-terī ‘ Ömrüñ eفزün eylesün Ḥaḳḳ sağ olursañ ey perī İşidirsen bir zamān ḥak ile yeksān olduğum İşte gitdim sağ esen ḳal imdi ḳurbān olduğum	Müsedde s / 5 bend		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
8b	Mu‘ idī	Dişlerüñ dürr leblerün yāḳūta teşbîh idenüñ Olsun ey kân-ı vefā seng-i melāmet başına Bir gören kühl-i Mu‘ idī ḥāk-i pāy-i yār ile Göreyin olsun anuñ ḥāk-i mezellet başına		Ḳıt‘ a / 2 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Mecmuada “Ḳıt‘ a” başlığıyla verilmiştir.

9a	Cinānī	Meded meded yine albümde infī'ālüm var Belā-yı 'aşk ile minetdeyim melālüm var Ne bellü yār ile peyveste ittiālüm var Ne bir ferāgat-ı hātırla infiālüm var Ne 'azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var Ne ādirem ki uram bir arīb hālüm var	Viāl-i yār ile demler dūer ki hāndānem am-ı firā ile gūnler geer ki nālānem abūl u redd ile geh ād u gāh giryānem Cinānī gibi alup ortalıda hayrānem Ne 'azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var Ne ādirem ki uram bir arīb hālüm var	Müsedde s / 5 bend		Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün	C.D.'de "Tesdis" olarak verilmitir.
9a	Mu' idī	Cām-ı mey öperse lebūnī ger 'aceb olmaz Elden ele dūende hayā vū edeb olmaz	-	Matla'		Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlün	Mecmuada "Mala'" balııyla verilmitir.
9a	Mu' idī	Kūhle bamaz hāk-i pāyı 'anber-efānu gōren Sūnbūle ılmaz nazār zūlf-i perifānu gōren	-	Matla'		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Mecmuada "Mala'" balııyla verilmitir.
9b	Cinānī	Nev-bahār oldu gūzellendi ser-ā-ser 'ālem Oldı ezhār ile her kūe gūlistān-ı irem Sīneler oldı afā almadı endūh ile am Eyledi mūjde-i gūl dilleri ād u hūrem oncanu gōnli aıldı gūle dūdi ebnem	Ey Cinānī pūr idüp ōhret ile āfāı are dek nāmu idüp devr-i felekde bāı Dem-be-dem sākin ider sūz-ı dil-i 'uāı Āb-dār olsa n'ola miyve-i i' r-i Bāı Urmadı kimse bu bā ire daı bōyle alem	Tahmīs / 5 bend		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	CD'de "ahmīs-i bī- nazīr-i Cinānī Efendi azel-i merhūm Bāı Efendi" balııyla yer almaktadır.
9b	Bāı	Eser āhum yilī kūyuda cism-i nā-tūvān ditrer emen ahnında gūyā bāddan berg-i hāzān ditrer	Mey-i dūineden Bāı yine mamura bezersin Elūnde urmayup cām-ı arāb-ı ergavān ditrer	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
10a	abrī	Yolında hīdmet ile bu dil nā-tūvān olup Yaım aardı pāyına her dem revān olup imdi begenmez oldu beni kāmran olup Ba ekdi kendi baına nā-mihr-bān olup Bir serv besledūm nice yıl bā-bān olup Ser-kelik itdi ol daı dāmen-keān olup	Ey abrī pāyimāli olup sāyeve bu ten o ekmi idūm anuūn ua vū mihen Her gāh dirdūm āna hāzer eyle āhdan orısı aınurdum eser yilden anı ben Bir serv besledūm nice yıl bā-bān olup Ser-kelik itdi ol daı dāmen-keān olup	Müsedde s / 5 bend		Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün	
10a	Bāı	'Arızu āb-ı nābdur gūyā Zeqānu bir hābābdur gūyā	Bāıyā hāl-i 'anberini anu Nāfe-i mūg-i nābdur gūyā	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün	BD'de 6 beyittir.

10b	Esîrî	Ĥüb-rûlar arasında saña server didiler Baña da sen şanemüñ yolına ser ver didiler	Zülfüne miskîn Esîrî dili bend eyleyicek Ĥâl-i rüyuñ dirilüp bunda bu neyler didiler	Gazel / 5 beyit		Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
10b	Bâķî	Sâķî-i pāk-meşreb ü pākîze-zāt ile Sa' y it şafāya bāde-i şāfi-şıfat ile	Bâķî edā-yı ĥüb ile vaşf itse leblerüñ Ābād ķand-i nebāt ĥall ider āb-ı ĥayāt ile	Gazel / 6 beyit		Mef' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün	
10b	Fuzûlî	Derd-i ' aşkum def' ine zaĥmet çeker dā'im tabîb Şükr kim olmuş aña zaĥmet baña râĥat naşîb	N'ola ağlarsa Fuzûlî ravza-i küyuñ görüp Lā-cerem giryān olur ķılğaç vaţan yādın ġarîb	Gazel / 7 beyit		Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün	
10b	-	Her ġün müyesser olmazsa bārî Her ayda görsem ebrü-yı yāri	-	Mu' amm ā		Müstef' ilätü n Müstef' ilätü n	Mecmuada "Mu' ammā Be- ism-i Receb" başlıġıyla yer almaktadır.
11a	Ĥayālî	Aġyar āh idermişsin ġül-' izāra ķarşu Olur şavuk havālar evvel bahāra ķarşu	Irmaġlar Ĥayālî taşlar alup döġündi Seylāb-ı eşk-i çeşmüm aķduķda yāra ķarşu	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Fā' ilätün Mef' ülü Fā' ilätün	Mecmuada "Ĥayālî Rast" başlıġıyla verilmiştir.
11a	Ĥayālî	Şol ġönül kim şām-ı ġamda derdüni tenhā çeker ' Ayn-ı cāna kuhl-ü sübhānellezî esrā çeker	Dergehinde her ne kim emr eylese sulţān-ı ' aşķ Nice yıllardur Ĥayālî ĥükmüne tuġrā çeker	Gazel / 5 beyit		Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün	
11a	Ĥayālî	Nedür cān kim anı sen nāzenin cānāna virmezler Saña ' aşķ olanlar yoluna cānā ne virmezler	Ĥayālî ' aşķ-ı Leylāya heves ķıldıñ velî anı Belā deştinde her Mecnūmı sergerdāna virmezler	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
11b	Bâķî	Bir ān içinde ġamzeñ oķı nice ķan ider Dil cān evinde şaķlayup anı nihān ider	Sen urduġuñca tiriñi sinemden özgeye Ĥa' n-ı ĥasüd derd ile ķaddüm kemān ider	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün	
11b	Bâķî	Devlet el virse yüzün ġördüġüm eyyām olsa Merĥabā eylesem ol şüh ile bayram olsa	Bâķiyā ' aşķ-ı bahār eyler idük meclisde Sâķi-i lāle-' izār u mey-i ġül-fām olsa	Gazel / 5 beyit		Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	

11b	Bâkî	Levh-i hâtırdâ hâtuñ naqşını yazmaq ‘amelüm Künc-i firqatde senüñ fikr-i lebüñdür emelüm	Bâde-i mihr ü vefâ sūzlarıdır ey Bâkî N’ola devr eyler ise bezm-i cihānı gazelüm	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
12a	Âlî	Baħr eyledüñ yaşum nice bir seyr-i kalyata Līmān-ı dilde bir gicecik bārī qal yata	Deryā yüzinde çekdiregör zevrağ-ı meyi ‘Âlî şarāb-ı şandal odur cāna cān qata	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
12a	Hüdāyî	Ey kaşı yā hadengüne sinem nişāne dek Nāzük nihāl-i servdür ol bāğ-ı cāna dek	‘Uşşak içinde eyle Hüdāyiyi ser-firāz Ey Yūsuf-ı zamāne başın kes sināne dek	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
12a	Maqālî	Güzel oldur ki dilde dāğ uyara Er odur yağa pür-çerāğ uyara	Bülbül-āsā Maqālî nāleyi қо Ki mebadā hezārı zāğ uyara	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	
12b	Maqālî	Ne hālet var ‘aceb şirīn kelāmuñ la‘l-i nābında Su’al itdükçe şekerler nişar eyler cevābında	Maqālî boynı bağlu bendesi olmağ muqarrerdür O şah-ı kişver-i hüsnüñ der-i devlet-me’abında	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
12b	Maqālî	Yārdan hürsend ü a‘ dādan melāmet dīdeyüz Şākiriz gülden ve-likin hārdān rencīdeyüz	Biz ki naqş olduq Maqālî halka halka dāğ ile Rüy-ı yāri görmege başdan ayağa dīdeyüz	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
12b	Maqālî	Ġavvās-ı baħr-ı ‘aşkı geçerseñ raqīb eger ‘Uşşak içinde olmaya mı bir derüñ yüzer	Sen ey Maqālî nādire güftār-ı dehrsin Nazmuñ n’ola olursa cihān içre mu‘teber	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
13a	Maqālî	Gözüñ siħriyle ‘aqlım almasa dīvāne olmazdım Lebüñ kılmasa efsün ‘āleme efsāne olmazdım	Semender-vār āteş-dān miħnet olmasa yirim Maqālives cemālüñ şem‘ine pervāne olmazdım	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
13a	Vālî	Zülf-i müşkīnine hevā-dāruz Bir bölük ‘aşık-ı siyehkāruz	Gül gibi sine-çāk iken Vālî Yine a‘ dā gözine biz hāruz	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır
13a	Bâkî	Nāle-i ‘aşıka kılmazsın dād Hey elā gözlüm elüñden feryād	Şi‘ r-i Bâkiye nazir olmaz hiç Fenn-i ‘aşk içre olupdur üstād	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	BD’de 6 beyittir.

13b	Yaḥyā (Taşlıc alı)	Şehri sā'irler ile seyr ider ol şāh meded Mededüm yoḡ ki varam kūyına her gāh meded Olmadı derd-i dilümden benüm āgāh meded ‘Aql ise yār degül ‘ömr ise kütāh meded N’ideyin n’eyleyeyin āh meded vāh meded Meded Allāh meded hey meded Allāh meded	Benliḡüm eyledi cānum gözine perde beni Kendü kendüme ḡicāb eyledi her yirde beni Ser-i aşāb-ı şafā kıl der-i dil-berde beni Mūnis eyle dil-i Yaḥyā gibi bu derde beni Elümi al ḡoma mey gibi ayaklarda beni Meded Allāh meded hey meded Allāh meded	Müsedde s / 5 bend		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
14a	Murādī	Āh ile şerha çekdüm sīnemde yara düşmiş Ḥāb içre yāri bulmuş tā ki uyara düşmiş	Deryā-yı ‘aşḡ içinde geşti-i dil gezerken Ġam dirler ey Murādī ol bir diyāra düşmiş	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fā‘ ilātün Mef‘ ülü Fā‘ ilātün	Mecmuada “Sultān Murād Ḥān” başlıḡıyla verilmiştir.
14a	Bākī	Şalınan kūyında ol serv-i semen-sīmā mıdur Ġülşen-i cennetde şāḡ-ı Sidre vü Ṭübā mıdur	Bākī-i dil-ḡasteye cevri-i firāvān itmedeñ Kaşduñ öldürmek mi yoḡsa nāz u istignā mıdur	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Mecmuada “Bākī Çelebī Rast” başlıḡıyla verilmiştir.
14a	Maḡālī	Kaşlaruñ gerçi belā-engīz-i cāndur ser-sitiz Çeşmüñ andan ḡışm-nāk ü ḡamzeñ andan daḡi tiz	Ey Maḡālī yüz çevirme derd-i ‘aşḡ-ı yārdan Merd-i meydān belā itmez belālardan giriz	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Mecmuada “Maḡālī-i Füsün-ger” başlıḡıyla verilmiştir.
14b	Muḡlisī	Tek seni tır-şıfat sīneye bir kez çekeyin Bāş egüp ḡidmetüñe yā gibi ḡaddüm bükeyin	Resen-i zülfüñ ile Muḡlisī ber-dār eyle Şal benim boynıma var-ise vebālī çekeyin	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Sadece matla‘ beytine ME’de ulaşılabilmiştir.
14b	Revānī Meylī Uslübī	‘Ārız olduḡıçün şāhid-i bāḡa yire ḡan Dökdi faşşād-ı ḡazān gül varaḡından yire ḡan Nev-bahārım naḡar it bāḡ-ı cihānın gözüne Yire kan zaḡmetidür ‘ārız olupdur yüzüne	-	Müşterek Nazm		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
14b	‘Ubeyd ī	La‘l midür lebüñ ey meh ya mey-i şāf mıdur Sāḡar-ı sīm-i muşaffā mı yaḡūd nāf mıdur	Ey ‘Ubeydī dür-i eşk ile pür itdüñ çeşmüñ Ġarazuñ ḡāk-i der-i dilbere ithāf mıdur	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
14b	Ḳuṭbī	Ḥāndeler ‘işve ile ol gül-i ḡandāna düşer Naḡmeler nāle ile bülbül-i nālāna düşer	Ḳuṭbiyā devlet-i dünyāya şaḡın bāş egme Ki sücüd eylemek ol rezzāḡ-ı Raḡmāna düşer	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .

14b	-	Der-i devlet-me'āba sultānım Ger mecāl olsa derdimi dirdim LİK kāyil degilim ne taqrīre Ve ne taqrīre āh kim virdim	-	Qıı' a / 2 beyit		Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün	Mecmuada sayfa kenarına yazılmış, kime ait olduğu tespit edilememiştir.
15a	Beligī	Dilimüz añlayamaz şüfi bizüm kāl ehli Bī-zebān söyleşelüm var ise bir hāl ehli	Her dem āl ile Beligī öper ol serv ayağın Görmedüm hün-ı şirişküm gibi bir āl ehli	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
15a	Nev' i	Āteş-i hasret ile can eridür kāl ehli Şāf ider cevher-i ' aşk ile dilin hāl ehli	Nev' iyā bunca zeber-desti başar şunsa ayak Görmedüm sākī-i gül-çihre gibi āl ehli	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
15a	Nev' i	Yüz çevürdi yār bizden hāl bir yüzden dağı Baht yüz göstermedi iqbāl bir yüzden dağı	Hañcer-i hün-riz-i dilber āb-ı hayvāndur veli Görünür Nev' iye ol kıttāl bir yüzden dağı	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
15b	Āzeri	Aldı gönüm yine bir dilber-i pākīze-hıřāl Şaçı sünbül yüzi gül ' arızı hırşid-misāl Oldı pāy-ı dile gīsū-yı girih-giri ' ikāl Şimdi hālümden iderlerse eger halk su'āl Gice gündüz benem ol mu' tekif-i künc-i melāl Mütelāşī vü perişān u müşevveş-āhvāl	Bu gönül ' ākıbet-i kārı teemmül kılsun Nice bir kendi umūrunda tekāsül kılsun Çekmesün derd ü elem Haqka tevekkül kılsun Āzeriveş demidür terk-i tecemmül kılsun Bunca bār-ı eleme nice taħammül kılsun Nev' i-i haste-dil ü ' aşık-ı bī-şabr ü mecāl	Müsedde s / 5 bend		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Mecmuanın 4a sayfasında "Gazel-i Nev' i Tesdis-i Āzeri Çelebi" başlığıyla verilmiştir
16a	Fuzüli	Bāğa girdüm ser-i küyuñ anup efgān itdüm Gül görüp yāduñ ile çāk-i giribān itdüm	Ey Fuzüli reviş-i ' aql zebün etdi beni Sehv kıldum ki cünün derdine dermān itdüm	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	FD'de 7 beyittir.
16a	-	Ne hoş idi metā' -ı vişāl eger hicrānı olmasa	-	Mısrā'		-	Mecmuada "Mısrā'" başlığıyla verilmiştir.
16a	Fuzüli	Ney gibi her dem ki zevk ü vaşluñı yād eylerem Tā nefes vardur kırı cismümde feryād eylerem	Levh-i ' ālemden yudum eşk ile Mecnün ādını Ey Fuzüli ben dağı ' ālemden bir ād eylerem	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	FD'de 7 beyittir.

16a	Fuzûlî	Hoş ol zamân ki harîm-i vişâle maḥrem idüm Ne mübtelâ-yı belâ ne muḳayyed-i ğam idüm	Fuzûlî olmaz imiş miḥnet-i firâka müfîd Bu zevḳ zıkrı ki bir vaḳt yâre hem-dem idüm	Gazel / 5 beyit		Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	FD'de beyittir.	7
16a	Figânî	Ḥâlün ğamıyla tâzeledüm sine dâĝını Yaḳdum dil ehlinün bu söyünmiş çerâĝını	Görsem Figânî cām-ı mey içre ḥabâb-ı al Bezm-i fenâda yâd iderem cem otaĝını	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün		
16b	Āzerî	Yoluña 'âlem ḳomazsa ḥânümânı işte ben Ḥalk virmezse reh-i 'aşḳuñda cânı işte ben	Āzerî cân virdi cânâ didiler cânânıma Didi yüz biñ cân ile virdiyise cânı işte ben	Gazel / 5 beyit		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün		
16b	'Ulvî	Bitmez yüregim yâreleri işler oñulmaz Şabr eyliyelim çare nedür bitmez iş olmaz	'Ulvî ḳulunı ḥışm ile reddeyledi dirler Ol şâh-ı keremden bu cefâlar hiç umulmaz	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün		
16b	Maḳâlî	Ḥayâlün şâhına başum bu çeşm-i eşk-bâr üzre Tefferrüc-ĝâh için bir ḳaşr-ı 'âlidir binâr üzre	Maḳâlî ta' n-ı câhilden ne ğam-ı erbâb irfâna Atarlar taşı elbette dirâht-ı mîve-dâr üzre	Gazel / 5 beyit		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün		
17a	Ḥasîbî	Biz şadr-nişînân-ı şafâḥâne-i 'aşḳuz Bir derd-keşân-ı mey-i peymâne-i 'aşḳuz	Yâd eyleme seng-dil dil-dârı Ḥasîbî Taş aındırıcı olma ki divâne-i 'aşḳuz	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün	Mecmuada "Paşa-zâde Ḥasbî Efendi" başlığıyla verilmiştir.	
17a	Ḥasîbî	Ferâmüş idelden meh-i dil-pesendi Dilâ añma ḥâl-i dil-i mest-mendi	Ḥasîbiye kim eyleye iltifâtuñ Yazıḳdur esirge ḳuluñdur efendi	Gazel / 5 beyit		Fe' ülün Fe' ülün Fe' ülün Fe' ülün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .	
17a	Ḥasîbî	Ḥamdü li'llâh şaḥih ḥuş ḥâlüz Künc-i 'uzletde fâriĝu'l-bâlüz	Tekye-i dehrde Ḥasîbî biz Kimse bilmez ne ṫurfa abdälüz	Gazel / 5 beyit		Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .	
17a	Ḥasîbî	Ḥarâb oldu yeter seng-i melâmetden dil-i 'aşıḳ 'İmâret ḳıl esrüge ḳalmasın şâhum bozuḳ yazıḳ	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün		

17a	Ḥasibî	Bezî-i rûḥ itdüm dilâ ben bûs-ı cānān almada Anuñçün ḥaste göñlüm cān virüp cān almada	-	Matla'		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
17a	Ḥasibî	Lebüñ ḥaṭṭuñ yanında çeşmedür akar çemenlikden Gözüñ āhüya beñzer kim ba' id olmaz semenlikden	-	Matla'		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
17b	Ḥalilî	Fehm ider mü' cize-i Ḥazret-i Peygamberi Seyr iden cephe-i raḥşende-i şakku'l-ķameri	Ey Ḥalilî leb-i şirini ḥalâvet vireli Koymaz oldı zürefâ ķahveye şimdi şekeri	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Şairin kimliği tespit edilememiştir.
17b	Ḥalilî	Ol yâre nişâr it yûri vār cān-ı za' ifüñ Olursa eğer cān ile maķbül şerifüñ	-	Matla'		Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülü	
17b	Ḥalilî	İtdükçe derūnumda ben izmār-ı maḥabbet Gün gibi ' ayān olmada āşār-ı maḥabbet	İrmezse Ḥaliliye eğer āb-ı vişālün Ḥākister ider cismin anuñ nār-ı maḥabbet	Gazel / 6 beyit		Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülü	
17b	Ḥalilî	Sākî benim ol teşne-i leb āb-ı maḥabbet Kim yaķdı ser-ā-ser tenimi tāb-ı maḥabbet	Dil murğını şayd itmek için yār Ḥalilî Kāküllerinüñ her ḥamı ķallāb-ı maḥabbet	Gazel / 6 beyit		Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülü	
18a	Selikî	Süz-ı ' aşkuñdan yanar döymez tenümde pîreñ ' Aķıbet sensin beni ' âlemde göñleksüz koyan	Ey ķamer-ṭal' at Selikiden çevürme yüzüñi Āftāb-ı ' âlem-ārā yüz çevürmez zerreden	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	SŞ'de 6 beyittir.
18a	Nev' i	Camdan gitmez gözi mey-ḥvâre bir ben bir ḥabāb Baş қоşar şahbâ ile āvâre bir ben bir ḥabāb	Zîr-i dāmânında pinhān eyleyüp rindâne mey Қan gözinde Nev' iyâ mey-ḥvâre bir ben bir ḥabāb	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
18a	Mecdî	Sāğarı elden ķomaz mey-ḥvâre bir ben bir ḥabāb Bî-dil ü ser-keşte vü āvâre bir ben bir ḥabāb	Başı ditrer ayak üzre ṭuramaz mest-i müdām Mecdiyâ rind-i cihān mey-ḥvâre bir ben bir ḥabāb	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	

18b	Bākī	N'ola gelse dil-i mecrūha derd-i dil-rübādan hāz İder haste ne deñlü nā-ümīd olsa devādan hāz	İlāhī tab' -ı Bākīden rüsüm-ı ğayrı maħv eyle Ki hergiz kalmaya kalbinde naqş-ı mā-sivādan hāz	Gazel / 6 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
18b	Bākī	Nesīm-i şubħ eser cān-baħş olup āheste āheste Cihānda böyle cān virmiş degüldür daħī bir haste	Bir elde Bākīyā gül gibi sāğar var iken geldi Ĥayāl-i kākül-i müşğini sünbül şundi bir deste	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
19a	‘İzārī	Ṭabīb derdümi gördi devādan el çekdi Yapıştı nabzuma ben mübtelādan el çekdi	Dimişdi kim bir elüm ğayra olsun öp elümi ‘İzārī ol şeh-i ‘ālem-i şehādan el çekdi	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün	
19a	‘İzārī	Zaħmım ağzından düşürmez dostum peykānuñı Aĝlar açar dem-be-dem añup gečen iħsānuñı	Ācıyup bir pāre ğazz eylerdi kalb-i pür-figār Yāre ‘arz etseñ ‘İzārī zaħm-ı ğün ...	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
19a	Mişālī	Sākīya biz bilürüz şorma şırasın kadeħüñ Bilür eksükli tamām tolu bahasın kadeħüñ	Zaħmet-i yār ile şişdi ayaĝı şanma ğabāb Ey Mişālī şişe çek eyle devāsın kadeħün	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
19b	Şādık	Bu letāfet var-iken la' l-i dūr-efşānuñda Söyle kimüñ dili var ğonce-i ğandānuñda	Şādıkuñ ğönli karār itmez-iken bir yirde Baĝlanup kaldı senüñ zülf-i perişānuñda	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
19b	‘Ulvī	Her kaçan cāme-i gül-ğün ile cānān ğörinür Şafaĝ içre şanurum şems-i dirāħşān ğörinür	Ġözüme karşı leb-i yāri öpüp turma müdām Ġāfil olma hele ‘Ulvī ğözüme kan ğörinür	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
19b	‘Ulvī	Ġamdan ğözüm açılmaz ğaṭṭ-ı nigāra karşı Ġālib gelürmiş uyĝu evvel bahāra karşı	‘Ulvī kadeħ du‘āsı pīr-i muĝānda vardur Var almaĝa du‘āsın ol iħtiyāra karşı	Gazel / 5 beyit		Mef' ulü Fā' ilātün Mef' ulü Fā' ilātün	Şiir Sağır ‘Ulvī'ye aittir.
20a	Sā' atī	Dilā raħm eyle ğālüme diyü cānāne söylersün Eger yoĝ-ısa elde sım ü zer yabāne söylersün	N'ola ey Sā' atī Mecnün gibi rüsvä-yı ‘ālem olsañ Hemişe rāzuñ her ğördüğün oĝlāna söylersün	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .

20a	Emrî	Kaşlarıñ kim ‘ayn-ı la‘l-i dūr-feşān üstindedür Pül-durur gūyā ki bir cūy-ı revān üstindedür	Kañlu yaşum üzre Emrî bu felek beñzer hemān Şol habāba kim şerāb-ı ergavān üstindedür	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20a	Emrî	Yüziñe aşüftedür gönüm perişān-ñaldür ‘Aşık olduğına hem qadd-i dü-tāsı dāldür	Yüksek uçar Emriyā gāyet hümā-yı zülf-i yār İremez bu şah-bāz-ı dil şikeste-bāldür	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20b	Harimî	Tütüyā-yı hāk-i pāyūñdan iden kaṭ‘-ı naẓar İki gözümse gerekmez çıksun ey nūr-ı başar	Ney gibi ben her nefes meclisde efgān edicek Ey Harimî bilmezem muṭrib yanımda ne çalar	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20b	Emrî	Dürri dendān kim dehān-ı dilber-i ra‘ nādudur Ḳatre Ḳatre jāledür kim gonce-i ḥamrādudur	Emriyā bu çeşm-i hūnünümde olan mürdemi Beñzer ol ḥāl-i siyāha gonce-i zīyādudur	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20b	Vālihî	Gözüm pür-nem dil-i şad-pāre miḥnet pāyimālidür Baña firḳat deminde ā cemāli aḡlamālidür	Eger kim Vālihî zencir-i zülfüne tolaşursa Sen aña ḳılma bir dīvāne meşreb-i laubālidür	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
21b	Hālişî	Diriḡa geçdi vuşlat günleri şām-ı elem ḳaldı Şafā-yı ḥātırım gitdi feraḡ yerine ḡam ḳaldı	Ġulām Hālişiyim dergehinde ol şeh-i ḥüsnuñ Felekde ḥālişilik baña anuñçün ‘alem ḳaldı	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
21b	Emrî	Ḳarār ḳılmaḡa bir dem mekānumuz yoḡdur Mekānı neyleyelüm kim zamānumuz yoḡdur	Ḳadeng-i ḡamze ile nīm-küşteyüz Emrî Bütün cihānda bizüm yār-ı cānumuz yoḡdur	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	
21b	Emrî	Senüñ fülful beñüñ varsa benüm dāḡ-ı siyāhum var Senüñ sünbül şaçıñ varsa benüm de düd-ı āhum var	Senüñ ḳandan sirişküñ var ise ey dide-i Emrî Benüm süz-ı derünümde gelür çoḡ āh u vāhum var	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	ED’de beyittir. 6

22a	Emrî	Dil müdâm âh idüben kıadd-i dü-tâ ile yürür Bali Beg kıulı-durur ok ile yây ile yürür	Düd-1 âh ile gezer hıcre düşelden Emrî Kışı kim ehl-i maraz olsa ‘aşâyile yürür	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilün	
22a	Qabüli	Qasduñ egerçi cân u dilüñ birisinedür İkisi de fedâ yolına birisi nedür	Qaşdı Qabüli ol kıaya bağışlu âfetüñ Cân ile dilden ikisinüñ birisinedür	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fâ‘ ilätü Mefâ‘ ilü Fâ‘ ilün	KD’de 6 beyittir.
22a	Emrî	Şadası nâlemüñ bülbül fezâ-yı sine bağumdur Nihâl üzre gül-i aħmer elif üstinde dâğumdur	Şeh-i mülk-i ğamam Emrî ğadeng-i nâle atmağa Sütün-1 âhum üstinde ğüneş zerrin kıabağumdur	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	
22b	Emrî	Ħançerüñ ğibi degül ğamzeñ kıatî kıattâldür Kâkül-i müşğinüñ anuñçün perişân-Ħâldür	Bâğ-1 dehr içinde Emrî kebk-i Ħoş-reftar çok N’eyleyem kim şâh-bâz-1 dil şikeste-bâldür	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	
22b	Emrî	Zülf-i piçideñ ki la‘l-i dür-feşân üstündedür Ey elif-kıadd beñzer ol cıme ki cân üstündedür	Qanlı yaşum üzre Emrî bu felek beñzer hemân Şol Ħabâba kim şerâb-1 erğavân üstündedür	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	
22b	Emrî	Âsumân çini devâtum düd-1 âhum Ħâmedür Yazduğum evrâk-1 cân üzre miħnet-nâmedür	Qana yursa tiği ser-tâ-pâ beni incinmem Emriyâ ol baña bir gül-ğünî atlas câmedür	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	
23a	Şâfi	Âyâ ne ğülşenüñ ğülidür ol ğül-i sepîd Ditrer felekde üstine Ħurşid yirde bîd	-	Matla‘		Mef‘ ülü Fâ‘ ilätü Mefâ‘ ilü Fâ‘ ilün	
23a	Şâfi	O Ħüni ağlamazam itse kıatlime âheng Budır ğamım ki demimden irişe tiğine zeng	‘Aceb ki kıismet-i rüz-1 ezelde ey Şâfi Şunıldı câm-1 şafâ-baħş saña şüfiye seng	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Fe‘ ilätün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır
23a	Qınalı- zâde	İstemez şadı ğamuñla kendüni ğamnâk iden ‘Âşık-1 bî-çâredür bu lezzeti idrâk iden	-	Matla‘		Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	

23a	Ahdî	Cân metâ'ını bulmadı bāzâr-ı 'aşk içre revâç Gel hadeng-i gâmzeñ ile aña luğf it kapu aç	-	Matla'		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
23a	'Azmi-zâde	Doğunmağdan leb-i la'line hiç hâlî degül sâgar 'Aceb mi meclis içre reng alursa 'arız-ı dilber	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
23a	Fehmî	Eflâk tîr-i âhıma ta'lim-hânedür Mâh-ı münîr ide hedefden nişânedür	-	Matla'		Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	
23a	Fehmî	Nâz ile güftâra başlar meclis-i âgyarda Açılır ol gönce-leb hayfâ miyân-ı harda	-	Matla'		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
23a	Fehmî	Uyurken nâz ile bî-dâr olup âhımdan ol dilber Uyandurdum şafâ bezminde bir şem' -i ziyâ-güster	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
23a	Yahyâ	Zibâya şedd-i hançer-i ol şâhı gördiler Hübân-ı şehr-i hicre reşk ile düşdiler	-	Matla'		Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	
23a	-	Dilâ-büs etmege fırsat bulınca pây-i cânânı Süründi nice yıllar sâyeveş ardınca dâmânı	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
23a	Hâletî	Çapusunda buluşdurmaz o dilber-i 'aşık zârı Bulur buluşdurur her çanda ise lebüñ âgyârı	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
23a	Hâletî	Yâri gördükçe dilâ çeşmüñi nem-nâk eyler Çünkü 'aşık geçinürsin nazaruñ pâk eyler	-	Matla'		Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	

23a	-	Yaşdanur her birisi tâş işığı cānānun Yaşdıqda başı ‘ aşık-ı bî-dermānuñ	-	Müfred		-	Vezni ve kime ait olduğu tespit edilememiştir.
23b	Bākī	Elṭāf u ḥüsn ü ḥulk u leṭāfet kemāilde Endām u şekl ü kāmēt ü ḳadd i‘tidāilde	Bākī leṭāfet-i ḡazel-i ābdāruñı Ḥaḳḳā budur ki görmedük āb-ı zülāilde	Gazel/ 5 beyit		Meḑ ülü Fā‘ ilātü Meḑā‘ ilü Fā‘ ilün	BD’de 6 beyittir.
23b	Bākī	Ḳāmēti vaşfını ‘ arz eylediler Ṭübāya Ser-fürü eyledi ol serv-i seḥi-bālāya	Kemer eylerdi ḳolın ince bilüñe Bākī Girmese ḥançer-i ḥün-rīzuñ eger araya	Gazel/ 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	BD’de 7 beyittir.
23b	Mānī	Ey ḥaṭṭ-ı siyeh ‘ arız-ı cānāna ṭolaşma Yüz ḳaralığın eyleme imāna ṭolaşma	Āḡüş-ı miyānın ṭaleb itme kemer-āsā Mānī meded ol serv-i ḥırāmāna ṭolaşma	Gazel/ 5 beyit		Meḑ ülü Meḑā‘ ilü Meḑā‘ ilü Fe‘ ulün	
24a	Ḥayālī	Meyl eyledük egerçi cihānuñ şafāsına Nüşna nişi degmedi bālī belāsına	Göz merdümi Ḥayālī girüp baḥr-ı eşküme Girdāba düşdi irmedi hergiz ḳarasına	Gazel / 6 beyit		Meḑ ülü Fā‘ ilātü Meḑā‘ ilü Fā‘ ilün	
24a	Bākī	Ruḥuñ ‘ aksiyle şahn-ı dīde bāḡ u ḡülsitānumdur Nihāl-i ser-bülendüñ ḥayliden ḥāṭır-nişānumdur	Yaşum deryādur ey Bākī içinde şāḥ-ı mercānı Ḥayāl-i naḥl-i bālā-yı nihāl-i ergāvānumdur	Gazel/ 5 beyit		Meḑā‘ ilün Meḑā‘ ilün Meḑā‘ ilün Meḑā‘ ilün	
24b	Āzerī	Merḥabā ey dil-i efsün-ger ü efsāne-serā Oldı müşkīn nefesüñ ḥalka yine nāfe-güşā	Bu du‘ā vird-i zebānumdur eyā kân-ı kerem Ce‘ al-allahü leke‘l-‘ izzü refiḳān ebedā	Kasīde / 28 beyit	Medhiye	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
25a	Zātī	Şaḳın şayyād-ı ‘ ālemden kemān-ı ḥile ḳurmuşdır Nice çābüklere ḡaflet kemānından oḳ urmuşdır	Şu deñlü bî-kes olmuşdır ki Zātī ölicecek ānı Bulutlar şu ḳoyup bārān yuyup yiller götürmüşdür	Gazel/ 5 beyit		Meḑā‘ ilün Meḑā‘ ilün Meḑā‘ ilün Meḑā‘ ilün	
25a	Emrī	La‘ line ḳarşu ezilme ey şeker Gey şaḳın ‘ aşıkları başuñ ezer	‘ Arız-ı zībāña Emrī ḡül dimiş Söylenür dillerde bu rengin haber	Gazel/ 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
25b	Ḥalilī	Yolında nişār eyleye cānın bu za‘ ifüñ Olursa eger cān ile maḳbül-i şerifüñ	Bu mertebeye ilkidicek şi‘r cihānda Billāhī Ḥalilī olamaz kimse ḥarīfüñ	Gazel/ 5 beyit		Meḑ ülü Meḑā‘ ilü Meḑā‘ ilü Fe‘ ulün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .

25b	Ḥalilî	Görenler cāme-i sürh ile ol sultān-ı ḥübānı Şafaqdan ṭālî' oldı zann iderler mihr-i raḥşānı	Dem-ā-dem la' l-i rūḥ-efzā-yile cān-baḥş-ı 'ālemdür Denilse aña layıkdır Ḥalilî 'ālemüñ cānı	Gazel / 7 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır
26a	Ḥalilî	Nice şerḥ eyleyeyin ḥālîmi ol yāre meded 'Arz-ı ḥāl eylemege kalmadı hiç çāre meded Virmesün bār-ı Ḥüdā ḥālîmi küffare meded Lāyık-ı merḥametim söyleñ o dil-dāre meded Eylesün vaşlını dermān dil-i bīmāra meded Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded	Jeng-i ḡamdan gönül āyinesini pāk ideyim Ten-i şad-çāki yolında varayım ḥāk ideyim Şuret-i şahid-i iḥsānını idrāk ideyim Kendümi ben de Ḥalilî gibi ihlāk ideyim Eylesün vaşlını dermān dil-i bīmāra meded Dostlar işte ben öldün baña bir çāre meded	Tesdīs / 5 bend		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Bāḳî'nin matla' ını tesdistir.
26b	Emrî	Şarḡdan gelmiş kıl olmuşdur meh-i tābān aña Ṭavḳ-ı simīn-hāleyi ṭaḡsa ṭaḡ degil devrān aña	Tir-i müjḡānını şordı çeşm-i Emrî tā ola Ruḡlaruñdan ḡayrıdan ḳat' -ı naḡar āsān aña	Gazel / 7 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	ED'de 9 beyittir.
26b	Emrî	Ḥün-ı eşk oldı revān ol ḳadd-i mevzūndan yaña Gıtdi gelmez bir daḡı bu çeşm-i pür-ḡundan yaña	Şa' şa' a şanma güneş zencir-i zer ṭaḳmış çeker Āhumuñ ejderlerin Emrî gerdündan yaña	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
26b	Fuzūlî	Yoluña cān virem deyu derūnumda 'alāmet var Şehid-i tiḡ-i 'aşḳ olmaḡa gönülümde şehādet var	Gedā-yı 'ālemi sultān u sultānı gedā eyler Şarāb-ı 'ışḳ-ı dil-berde Fuzūlî özge ḥālet var	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
27a	Nev' î	Vişāle va' de ḳılmışduñ ferāmūş eyledüñ gıtdi Meded rūḥ-ı revānum ölmedin gel va' demüz yetdi	Oḳuyup yanuña ṭutsañ el üzre yaraşur anı Senüñçün kendüsin illerde Nev' î dāsītān itdi	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
27a	Nev' î	Görelî rüyünü şuretleri bütḡānelerüñ Oldılar her birisi yazılı dīvānelerüñ	'Ömri her birisinüñ geçdi belā-keşlik ile Nev' iyā zülfi girince eline şānelerüñ	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
27a	Nev' î	Fürḳat şebini bārî bir gün seher itmez mi Bu nāle-i şeb-girüm āḡir eşer itmez mi	Ey mihr-i dirāḡşānum ḳıkdı göge efgānum Bu Nev' î-i bi-çāre gönülünde yir itmez mi	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün	

27b	Mānī	Añar mı bendesin ol şāh-ı ʿizz ü nāz ʿaceb İrer mi gūşına feryād-ı cān-güdāz ʿaceb Kime qarın iki ol yār-i dil-nevāz ʿaceb Kimünñ qolındadır ol çeşm-i şāh-bāz ʿaceb Kimünñle şalınur ol serv-i ser-fırāz ʿaceb	Revā mı Mānī-i şeydā kapuñdan ola cüdā Hemīşe maẓhar ola iltifātuna a ʿdā Sebeb nedür buña ey dilber-i hüceste-likā Olup ʿadūya qarīb eyleyüp vefālar aña Hüdāyiden ne iki bunca ihtirāz ʿaceb	Tahmīs / 5 bend		Mefāʿ ilün Feʿ ilātün Mefāʿ ilün Feʿ ilün	
28a	Qabūlī	Yatur pīr-i muġān evġār olup desti qabaq tutmaz Şu deñlü bāde-nūş olmış ki el dītrer ayak tutmaz	Qabūlī gevher-i kān-ı maʿārif bī-revāc olmış Dür-i naẓm-ı kelām-ı pākūñe kimse kulaq tutmaz	Gazel / 5 beyit		Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün	
28a	Hasan	Bulmaq ister saña beñzer bir meh-i tābān daġi Bende buldum çok döner bu çarġ-ı ser-gerdān daġi	Ey Hasan umma cihānda kimseden mihr-i vefā Ol perives ʿahdine tırılmaz döner devrān daġi	Gazel / 5 beyit		Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün	Mecmuada başlıksız verilmiştir.
28a	Emrī	Naqđ-i eşküm gördi ol pīr olası söġdi baña Bu meşeldür kim erenler naqde kıllurlar du ʿā	Çeşm ü ruhsārına öykünse nʼola nergisle gül Anlaruñ yüzün gözin açupdur ey Emrī şabā	Gazel / 5 beyit		Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün	
29a	Saʿī	Yār māyil aña aġyār olduġiçün nʼeylesün Gül taqılur yanına hār olduġiçün nʼeylesün ʿAşq kātıl cān bī-mār olduġiçün nʼeylesün Dost-ı bī-pervā dil-i zār olduġiçün nʼeylesün Baġt uyur bu dīde bī-dār olduġiçün nʼeylesün Tālī ʿüm yār olmadı yār olduġiçün nʼeylesün	Yār olan baña bu cism-i nā-tüvānumdur benüm Dāimā bu şīʿr-i ter vird-i zebānumdur benüm Cevr iden şanma ki yār-ı dil-sitānumdur benüm Zulm iden Sāʿīʿye şāh-ı kāmranumdur benüm Baġt uyur bu dīde bī-dār olduġiçün nʼeylesün Tālī ʿüm yār olmadı yār olduġiçün nʼeylesün	Tesdīs / 4 bend		Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün	
29a	Zekāī	Zülf-i müşk-āsā ki rüy-ı dil-rübāya muttaşıl Süre-i Veʿl-leyledür kim Veʿd-đuġhāya muttaşıl	Yüz sür üftadedür miskīn Zekāyīveş dilā Eksik olmaz ol mehiñ yanınca sāye muttaşıl	Gazel / 5 beyit		Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün	Şairin kimliġi tespit edilememiştir.
29b	Hālisī	Açıldı ʿālem gül gibi esdi nesīm-i şubġ-dem Cüş eyleyüp bülbül gibi muṭrib sürüd it dem-be- dem	Güftāruñı idüp taleb eş ʿāruñ isterlerdi hep Şaġ olsa Seġbān-ı ʿArab dirilse Selmān-ı ʿAcem	Kasīde / 11 beyit	Medhiye	Müstef ʿ ilün Müstef ʿ ilün Müstef ʿ ilün Müstef ʿ ilün	Bu şiir Bākīʿnin Sultan Selim kasīdesine nazīredir.
29b	Ālī	Serāy-ı qalbi ġamdan tīre gördüm deste cām aldum Çeküp Cem cāmını Zāl-i felekden intikām aldum	Vücüdüm Mışr ʿına Mālik kıllup bir Yūsuf-ı hüsnī ʿAzīz-i vaqt olup ʿĀlī melek-ġū bir ġulām aldum	Gazel / 5 beyit		Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün	

30a	Tiġi	Vefā ehline karuñ çünki olmışdur cefa kılmak Haşa-yı maḥz imiş senden temennā-yı vefā kılmak Umarken cān u dilden vaşl ile zevk ü şafā kılmak Neden her ‘āşık-ı mazlūmı hicre mübtelā kılmak Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kılmak Murād ehlin esīr-i dam-ı bī-dād-ı belā kılmak	Beni çün ol meh-i bigāneveşle āşinā itdüñ Vefā vü mihr ile evvel derūnum pür-şafā itdüñ Belāya yār idüp Tiġi gibi çün mübtelā itdüñ Niçün āvāre kılduñ ‘ākıbet cevri ü cefā itdüñ Nedür ey çarḥ-ı zālīm yāri yārinden cüdā kılmak Murad ehlin esīr-i dām-ı bī-dād-ı belā kılmak	Tesdīs / 5 bend		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Fuzūlī’nin matla‘ ını tesdīstir.
30b	Cāmī	Teşne-dil māyil olursa n’ola ol meh-rūya Beñzedi āb u leḫāfetde bir içim şuya	Cāmīyā bend-i belāya düşüp olmaz āzād Kim ki dil bağlaya ol kākül-i ‘anber-būya	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
30b	Ḥalīlī	Vireli gönlümü ol silsile-i gīsüya Zā’ fdan döndi ten-i zerd ü nizārım mūya	Rüyıñı gördüğü dem olsa Ḥalīlī yiridür Her kişi vaqt-i seher nāyil olur uyḫuya	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Mecmuada “Nazīre-i Ḥalīlī” başlığıyla verilmiştir.
30b	Şabrī	Bile yatmaz çıkarır pīrehenin her gece yār Gömlegine daḫi ḫayr eylemez ey dil dil-dār	-	Matla‘		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
31a	Yaḫyā	Çün muḫārīn ola sen māh-ı dil-ārāya kemer Ḥaḫ budır gālīb olur gökdeki cevzāya kemer	Ġamzesi tīrini gördükde anuñ ey Yaḫyā İtmeyüp ṭākat āña döndi o dem yāya kemer	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Mecmuada “Ḥāşıl-ı ‘Ömr Bostanzāde Yaḫyā Efendinüñdür” başlığıyla verilmiştir.
31a	Yaḫyā	İdersem gönce-i aġzına teşbih Diye erbāb-ı irfān ...	-	Müfred		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ulün	
31b	‘Ulvī	Mişāl-i ‘āşık u ma‘ şuk olup ḫazān u bahār Ḥazān şarardı vü oldı bahār-ı lāle-‘ izār	Bahār-ı ‘ömrini ḫaḫ eylesün ḫazāndan emīn Nite ki ‘ālemi devr eyleye ḫazān u bahār	Kaside / 39 beyit	Bahariyy e	Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	DUD’de 44 beyittir.
32b	Nev‘ī	Eyleyen ḫurşid-i evc-i nāz u istiġna seni Eylemiş bir ‘āşık-ı ser-geşte vü şeydā beni	Sāye-i ḫaddünde Nev‘ī cismini ḫaḫ eyledi Ḥaşre dek yād eylesün a‘lā seni ednā beni	Gazel / 5 beyit		Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	

32b	-	<p>میکنند چون آن صحنم از روی خود برقع کش Çeşmim cüş ider mænend-i Nil şubh u mesâ</p>	<p>Verdi aḥmerüñ bir küşesin tâ çıka tām بر بالای زند می شود ظاسپرترا</p>	Gazel / 5 beyit		-	Mülemma gazeldir.
32b	‘Āli	<p>Senüñle faḥr iderin senden özge vârum yoḡ Ġamuñla eglenürin ġayrılarla kârum yoḡ</p>	<p>Cemâl-i yârdan ‘aşqum artuḡdur ey ‘Āli Velî ne çâre benüm ḥüsn-i iştihârum yoḡ</p>	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Fe‘ ilätün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	
33a	-	<p>Ey şüh u ‘ işve-ger meni sen ḡor ḡider misin Dâyim figân u nâleye hem-dem ider misin</p>	-	Matla‘		Mef‘ ülü Fâ‘ ilätü Mefâ‘ ilü Fâ‘ ilün	
33b	Sırrî	<p>Eger mümkin olsaydı def‘ -i ḡavâtîr Olurdu dilümden dür-i pâk zâhir</p>	<p>Ola taḡt u tâcuñ mü‘ebbed mü‘eyyed Vire ‘ ömr-i sermed saña Ḥayy u Ḳâdir</p>	Kasîde / 32 beyit	Medhiye	Fe‘ ülün Fe‘ ülün Fe‘ ülün Fe‘ ülün	
34a	İşḡaḡ	<p>Devr-i ḥüsnüñde ḡaṡun zulum ile cân u dil alur Bir sipâhî gibi kim yılda iki ḡaşıl alur</p>	<p>Derd ü ḡasretle geḡer ehl olan İşḡaḡ gibi Ḥüblar şoḡbetinüñ ḡazzımı nâ-ḡâbil alur</p>	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilün	
34b	Fuzûlî	<p>Şabâ luṡf itdüñ ehl-i derde dermândan ḡaber virdüñ Ten-i bî-câna cândan cânândan ḡaber virdüñ</p>	<p>Fuzûlî rûzgârın türe gördüñ şâm-ı hicrândan Nesîm-i şubḡ tek gül-berg-i ḡandândan ḡaber virdüñ</p>	Gazel / 5 beyit		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	
34b	Fuzûlî	<p>Ey muşavvir yâr timşâline şüret virmedüñ Zülf ü ruḡ çekdüñ velî tâb u ṡarâvet virmedüñ</p>	<p>Ey Fuzûlî öldüñ efgân itmedüñ raḡmet saña Raḡm ḡıldıñ ḡalḡa efgânuñla zaḡmet virmedüñ</p>	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	
34b	Fuzûlî	<p>Ey meh benümle dostlarum düşmen eyledüñ Düşmen hem eylemez bu işi kim sen eyledüñ</p>	<p>Mümkin degül Fuzûlî cihânda iḡâmetüñ Bî-hüde sen bu merḡalede mesken eyledüñ</p>	Gazel / 7 beyit		Mef‘ ülü Fâ‘ ilätü Mefâ‘ ilü Fâ‘ ilün	
34b	Fuzûlî	<p>Mülk-i ḡüsnüñ böyle zâlim pâdişâhı olmaḡıl Kim saña zâlim dise ‘ âdil güvâhı olmaḡıl</p>	<p>Ey Fuzûlî eyle ṡâ‘ ât-ı riyâyı terkini Tövbe ḡıl min-ba‘ d meşḡül-i menâhî olmaḡıl</p>	Gazel / 7 beyit		Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	

38b	Ahmed Paşa	Zülfün gidermiş ol şanem kâfirliğin çomaz henüz Zünnârını kesmiş velî dağı müselman bak olmamış	-	Müfred		Müste' ilün Müste' ilün Müste' ilün Müste' ilün	
38b	Ahmed Paşa	Aş zülf-i dil-âvizi çıkar habs-i külelden Kim zulm elin uzatdı çatı fitneleri var	-	Müfred		Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün	Bu beyit APD'de bulunmamaktad ır.
39a	'Ulvî	Halk-ı 'âlemden biraz gönlüm cüdâ olsun derin Ârzü-yi câh-ı devlet hep hebâ olsun derin Bendeñ olmağa şehâ senden rızâ olsun derin Kuluña gâhî cefa gâhî vefâ olsun derin Gönlümü ço 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin	'Ulvî'yâ gül-zâra vardum kıлмаğa def' -i melâl Şundi bir divân elüme ol gül-i bâğ-ı cemâl Bin tefe'ül idicek geldi bu nazm-ı pür-hayâl Okuyup ol şâh-ı hüsne karşı itdüm 'arz-ı hâl Gönlümü ço 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin	Müsedde s / 5 bend		Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	
39a	-	Şem' -i hüsünüñden alur ey meh seniñ nür ziyâ Revnaç-ı 'âlemsin ey şeh döyemez rüy-ı riyâ	Evvelinden ey şanem her mışra' mñ bir harf al Bize gönder anı kim derdimize ola devâ	Muamma / 2 beyit		Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	Kime ait olduğu tespit edilememiştir.
39b	Şabrî	Çanı ol demler benümle ittiḥād itdüklerün Muṭṭaşıl günden güne mihrün ziyād itdüklerün Râm olup her sözüme ... inḫıyād itdüklerün İltifāt idüp baña 'arz-ı vidād itdüklerün Sen unutduñsa beni luṭfuñ ile yād itdüklerün Ben unutmam bu dil-i nâ-şadı şād itdüklerün	Künc-i firḫatde nice bir eyleyem āh u fiğān Şabra ṭāḫat ḳalmadı ol dem za' if ü nâ-tüvān Şabrîveş senden n'ola ayrıldum ise nāgehān Zāyi' olup gitdi mi bu āšnālıḳlar hemān Sen unutduñsa beni luṭfuñ ile yād itdüklerün Ben unutmam bu dil-i nâ-şadı şād itdüklerün	Müsedde s / 5 bend		Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	
39b	-	Tiğ-i hecrünüñden egerçi zaḫm-ı dil mecrüḫdur Leblerün 'aşıḳlara ammā gıdā-yı ruḫdur Keşti-i şabrum eger olmasa bulmazdım necāt Seyl-i eṣküm dostlar gūya ṭūfān-ı Nūḫ'dur	-	Kıt'a / 2 beyit		Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	
40a	Āzerî	Sitte dil bilmez iken etdügi teşîr nedür Eger ebrularıñuñ çekdügi şemşîr nedür	Düşmeden derd ü gama bilmez idün Āzeriyâ Giryey-i şubḫ-dem ü nâle-i şeb-gir nedür	Gazel / 5 beyit		Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	
40a	Ümîdî	Devr-i güldür şanemâ nüş-ı mey-i nâb eyle Dehen-i teñgini bir gonce-i sîr-âb eyle	İrmek isterseñ eger ḳadr-i vişâl-i yâre Şām-ı firḫatde Ümîdî gözi bî-ḫvâb eyle	Gazel / 5 beyit		Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	

40a	Ümîdî	Şekkerin sözleri zebânında Kanddur güyâ dehânında	Dilde peykân-ı tîr-i yâri bulup Şağlar anı Ümîdi cânında	Gazel / 6 beyit		Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	
40b	Ümîdî	'Âlemi faşl-ı bahâr eyledi ser-sebz-i çemen Başladı nağmeye bülbül yine her vâdiden	Ey Ümîdî götürüp gonca-şifat ayağı Düşe gör jâle gibi küşe-i bâğa erken	Gazel / 5 beyit		Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
40b	Ümîdî	Bağlayup gönümüz ol kâkül-i 'anberfâma Âh kim murğ-ı dili yine düşürdüñ dâma	Yazmağa levha-i hürşide Ümîdî şî'rin Destine aldı 'uţarid yine zerrin hâme	Gazel / 5 beyit		Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
40b	Ümîdî	Rüşen kılalı meclisi câm-ı şarâbımız Mîhrile mâhî 'aynına almaz hâbâbımız	Zerğ ü riyâdan el yuya zühhâd-ı şehre eger Görse Ümîdî meygedede âb-ı nâbımız	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	
41a	Mağâlî	Sepide dem ki açıldı deriçe-i hâver Pür oldı nûr-ı şafâdan bu nîlgün çâder	Livâ-yı kadrün ola hem-ser-i sipîhr-i berîn Mu' in ü yâverün olsun hemîşe fetğ ü zafer	Kasîde / 29 beyit	Medhiye	Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	
42a	-	Lebüñsüz âb-ı hayvân olur cân ihtiyâr itmez Gel ey rûh-ı revânım gel gönül sensiz qarâr itmez	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
42a	Ânî	Ezel-i derd-i gam dil-dâra şabr itmek ne dirdüñ Niçün şabr eylemezsın ey gönül şimdi nedür dirdüñ	-	Matla'		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
42a	Nüvidî	'Aşkuñla ol belâ ki ... nâ-tüvân çeker Ânı ne küh-ı kâf u ne heft-âsumân çeker	-	Matla'		Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	
42a	'Ulvî	Meskenet kesb eylemez hâk ile yeksân olmayan Künc-i 'aşka mağzen olmaz qalbi virân olmayan	-	Matla'		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	

42a	Emīnī	Bir ay oldu görmiyeli ol meh-i temām Āyā niçün görünmeye ol mäh bedr-i tām	-	Matla'		Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün	
42a	Mānī	Gerekse zerreveş hāk ol gerekse mihr-i 'ālem-gir Yine a' dā gözine girmemek olmaz be-her-takdir	-	Matla'		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
42a	Mehem med	İzüñ tozını dide-i ter kapdı şabādan Girdi eliñe kühl-i cilā bād-ı hevādan	-	Matla'		Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	Şairin hakkında hiçbir bilgiye ulaşılammıştır.
42a	Ānī	Cān u dilden n'ola feryād eyleşem bülbül gibi 'Aşık oldum bir semen-ber dil-rubāya gül gibi	-	Matla'		Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün	
42a	Ānī	Vāz gelmez murğ-i dil bir dem figān u zārdan Kurtuluş yok olmayınca dām-ı zülf-i yārdan	-	Matla'		Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün	
42a	'Aşķī	Ne ğam yerdim eger hicrūñle ğam-ıvar olduğum bilseñ Yine nālān olurum 'aşķ-ı zār olduğum bilseñ	-	Matla'		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
42a	Nev' ī	Belā dildendir ol dil-dār elinden dādımız yoğdur Göñüldendir şikāyet kimseden feryādımız yoğdur	-	Matla'		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
42a	Nüvidī	Şurāhi rind-i kıllāşdur ey göñül gerçek Piyāle-i mey-i nāb aña bir güzel köçek	-	Matla'		Mefā' ilün Fe' ilätün Mefā' ilün Fe' ilün	
43a	Nüvidī	Dāğımı sinede görüp bakmadı mäh-pāremiz Bir pula şaymadı anı işlemedi sitāremiz	Düd-ı siyah-ı sinemiz ref' ola rüzgār-ıla Bir gün ola Nüvidiyā görmeye kimse kınımız	Gazel / 5 beyit		Müfte' ilün Mefā' ilün Müfte' ilün Mefā' ilün	

43a	Nüvîdî	Tāze dāğ-ıla qolun zeyn itse verd-i ter gibi Sā' id-i dilber olur şāh-ı gül-i aḥmer gibi	Ḥüsn ile başı Nüvîdî irse ḥurşîdün göge Olmaz bu ḥadd ü ḳadd ile o meh-peyker gibi	Gazel / 5 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
43a	Nüvîdî	Ā' dāya luḫ idüp nice remz ü nükāt ile Öldürdi geh bizi 'adem-i iltifāt ile	Naḳş-ı ḥayāl-i yār ile ḳalbi Nüvîdinün Şol deyre döndi ṭoṭoludur şümnāt ile	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün	Bu şiirin yalnızca matla' beytine ME'de rastlanmıştır.
43b	Nüvîdî	Yār eylenüp şafālar ile lu' b nerd-nāz Gönlüne girdi 'āşık-ı zāruñ o serv-i nāz	Ḳarşumda ḳoma düşmeni didim Nüvîdiyā Ḳarşu ḳodı cefā idüp ol yār-i dil-nüvāz	Gazel / 5 beyit		Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün	
44a	Nüvîdî	Küyüña vardıḳça ḳılmaz 'andelîb-i dil nevā Ḥastedür zîrā ṭabîbüm itdi tebdîl-i hevā	-	Matla'		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
44a	Nüvîdî	Küyüñ ṭolaşırdum giceler niteki ḥuffāş Saña yarasa murg-i dil-i 'āşık-ı ev bāş	-	Matla'		Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	
44a	Nüvîdî	Göriceḳ 'aks-i ḥaṭ-ı 'ārızı ey 'āşık-ı zār Baḳmasun āyîneye bir daḫi olur dil-dār	-	Matla'		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
44a	Nüvîdî	Çiynetdi raḫşına bedeni ḥāk-sārımız Ḥaḳ yirden üstün eyleye ol şāh-vārımız	-	Matla'		Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün	
44a	Nüvîdî	Peydā olalı gün gibi ol yār ser-tırāş Egdirdi ḥüsn-i ḥulḳ ile ḥübāna şimdi baş	-	Matla'		Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün	
44a	Nüvîdî	Gönlümün ṭavrı fenāya ḥayli isti' dādı var Merd-i istiḡnā menem 'ankānun ancaḳ adı var	-	Matla'		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	

44a	Nüvîdî	Küşâd idüp der-i vaşlın baña ol gözleri âhû Didi bir ferde açılmadı saña açılan kapu	-	Matla ^ç		Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilün	
44a	Nüvîdî	Yolda gördükçe şorar hâtırını ağıyaruñ Hâtırı var dimez ammâ ki dil-i bîmâruñ	-	Matla ^ç		Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilün	
44a	Nüvîdî	Şâhin çeşmüñ ile nice bir tutarlar Ağıyla kuş tutarsa da şeh-bâz-ı tîz-per	-	Matla ^ç		Mef ^ç ülü Fâ ^ç ilâtü Mefâ ^ç ilü Fâ ^ç ilün	İlk mısra ^ç eksiktir.
44b	Yahyâ	‘Anberîn haţtuñı vaşf eyledi beñzer hâme Cân meşâmını yine itdi mu‘aţtar hâme	Silk-i taḥrîre çeküp ol dür-i pākîzeleri Gerden-i ... dâ’im vire zîver hâme	Kasîde / 22 beyit	Medhiye	Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır
44b	Maḳâlî	Debîr-i ṭab ^ç alup deste-i kâğıd u hâme Bu resme yazdı şenâ şafḥasına ser-nâme	Cihânda ‘izzet ile haţ gibi olup bâkî Oḳuna nâmuña her laḫza medḥ ile nâme	Kasîde / 16 beyit		Mefâ ^ç ilün Fe ^ç ilâtün Mefâ ^ç ilün Fe ^ç ilün	
45b	-	Çarḫ -ı kec-rev bağçeye faşl-ı bahâr irmişken Bâğ-ı ‘âlemde yine itdi burüdet peydâ	Seyl-i eşküñ aḳıdup ... didi târîḫin Âḫ büstân-ı ‘ilm buldı bu ‘âlemde fenâ	Gazel / 5 beyit		Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilün	Mahlas okunamamıştır.
46b	Lem ^ç î	Ten-i şad-çâke geçse tîgüñ irse câna incinmez Neden incinsün ol cânâna cân cânâna incinmez	Alınma degme bir âzâr-ı düşmenden ki ey Lem ^ç î Melek ... âdem dem olan insâna incinmez	Gazel / 5 beyit		Mefâ ^ç ilün Mefâ ^ç ilün Mefâ ^ç ilün Mefâ ^ç ilün	
46b	Kemâl Paşa- zâde	Meşrebimle alışur meşrebi ırmağlaruñ Vaḫşisi münis olur gördiğüm dâğlaruñ	-	Matla ^ç		Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilâtün Fe ^ç ilün	
46b	Emrî	Nesim-i cân güher-bâr olduğınca şâḫ-ı mercândan Olur bir gönca peydâ yaprağı la‘l-i Bedaḫşândan	-	Matla ^ç		Mefâ ^ç ilün Mefâ ^ç ilün Mefâ ^ç ilün Mefâ ^ç ilün	

47a	Bākī	Eger biñ zaḥm ura tīrūñ ten-i ‘üryāne incinmez Ucından tek hemān bir ḥiṣṣe çıḡsun cāne incinmez	Zebān-ı ta‘n-ı a‘ dādan perīṣān olma ey Bākī Hezārān tīṣe-i āzār ururlar kāne incinmez	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
47a	Senāyī	Cefāsından ṣafā eyler gōñül cānāna incinmez Muḥaṣṣal ḥaḡḡ ider insān olan iḥsāna incinmez	Derūna kār ider erbāb-ı ‘irfāndan olan āzār Senāyī ta‘na bī-hūde-i nādāna incinmez	Gazel / 6 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
47a	Şerīfī	Şaḡuñ zencirine çeksen dil-i dīvāne incinmez Şalup çāh-ı zenehdāna ḡosañ zindāna incinmez	Teni nāzūkdür ol gül-berge teşbih eyleme la‘lin Dime ṣaḡın Şerīfī ḡaṡır-ı cānāna incinmez	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
47b	Meylī	Ġama mu‘tād olan dil firḡat-i cānāna incinmez Viṣāl el virmez ise miḡnet-i hicrāna incinmez	Cihānuñ mañşib u cāhından el çekdi bugün Meylī Ne deñlü iltifāt olursa her nādāna incinmez	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	
47b	-	Geçerse nāvek-i ġamzeñ ten-i ‘üryāna incinmez Anı ol cānına minnet bilür cānāna incinmez	Bugün derd ü ġama eyler taḡammül bu dil-i zārım Bilür miḡdārımı bende olan sulṡāna incinmez	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Şiirde mahlas bulunmamaktadır.
47b	Ḥalīlī	Libās-ı faḡrı giydirsem ten-i ‘uryana incinmez Ḥayāt-ı naḡdi ḡarc it yāre dirsem cānā incinmez	O meh ṡal‘at alurken ah-ı āteṣnākuñ ‘uṣṣākuñ Niçün āzürde olmaz bilseñ āyā yāna incinmez	Gazel / 5 beyit		Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
48a	Āftābī	Ka‘be-i kūyuña yol vir aña ki yol varamaz Bitür anuñ dilegin kim dileyüp yalvaramaz	Āftābī toġa devlet güneşi bir gün ola Ḥaḡ Te‘ālā ḡulımı ḡahr ile dā‘im ḡaramaz	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
48a	Ḳurbī	Ḥastesi olsa da üstine ṡabībim varamaz Nice varsun ki bilür ādeme iylik yaramaz	Hüseynī illere bildirdiġiçün ey Ḳurbī An geçmez ki o meh zülfini yuyup ṡaramaz	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Şiir kaynaklarda bulunamamıştır .
48a	-	Nice ‘aşıḡdır o kim tīrūne ḡarṡu ṡuramaz İrecek sehm-i ḡazā ḡod kişi baş kurtaramaz	Gördüġüm zülfi-i kerem-gir yine ṡāne ṡolaşur Yār ġisüsünü muḡtārı anuñçün ṡaramaz	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Şiirde mahlas bulunmamaktadır.

48b	Ümîdî	Bülbül-i bî-nevâ idince nağam Açılıp oldu gönceler hürrem	Mülk-i nazmuñ Ümîdî hüsrevisin Hâme-i nâmuñ oldu saña ‘alem	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	
48b	Ümîdî	Düşeyin hâk-ı pâyüña қо beni Dostum sen de gör saña düşeni	Ölmedin kıl Ümîdiye dermân Seven ölsün mi a begüm ye seni	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	
48b	Şem‘î	Göricek gönüm ol göz ü kaşı Seyr ider cân gözüyle Nakķāşî	Düşdi ‘aşkuñ hevāsına Şem‘î Diñmedi diñmesün gözi yaşı	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	
48b	Behiştî	Müşg-bülüğ saçına қalmışdur Fitnelük beñlerine қalmışdur	Gitdi dil yâre ey Behiştî revân Bilmezem cân nesine қalmışdur	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
48b	‘Ulvî	Dilber-i ğamze -kâr böyle gerek Āfet-i şive-kâr böyle gerek	Nakşınıñ oldu halk hayrânı Ey ‘Ulvî nigâr böyle gerek	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	
49a	-	Ehl-i tevħid ile her kim ki dilâ yâr olmaz Gülşen-i rāz oқыyup maħzen-i esrār olmaz	Ehl-i diller didiler nazmuñı göricek Āferin tab‘ına bundan güzel eş‘ār olmaz	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	
49a	Bākî	Müşkîl imiş ki dil-rübâ tıfl ola dil-sitân ola ‘Āşık-ı zār u mübtelâ pîr ola nâ-tüvân ola	Bākîye sākîyâ ferâh vir ki fenâ bula teraħ Şol meyi şun ki bir қadeh pîr içe nev-cevân ola	Gazel / 5 beyit		Müfte‘ ilün Mefâ‘ ilün Müfte‘ ilün Mefâ‘ ilün	
55a	Figānî	Dökmege қanıмı halkuñ ki müjeñ âl eyler Bize geldükçe тоқımmaz geçer ihmâl eyler	Gül yüzüñsüz idemez tab‘-ı Figānî efġān Gülşenüñ bülbülını faşl-ı ħazān lâl eyler	Gazel / 5 beyit		Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	
55a	Figānî	Cā-be-cā ey sîm-ten cismümde dāġ-ı ħün-feşān Atlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemān	Ey Figānî bu gice sevdā-yı zülf-i yâr ile Düd-ı āhum başın alup göklere oldu revân	Gazel / 5 beyit		Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
55a	Figānî	Virdüm dehān-ı dilbere dil ġā’ibāne ben Mikdār-ı zerre görmedin andan nişāne ben	‘Avn-i ilāh reh-ber olursa Figāniyâ Mülk-i süħanda beglük idem Hüsrevāne ben	Gazel / 5 beyit		Mef‘ ülü Fâ‘ ilâtü Mefâ‘ ilü Fâ‘ ilün	

55a	-	Firāk hicrinüñ ey dil-kenârı olmaz imiş Vişâl zevrakınuñ rûzgârı olmaz imiş Belâ-yı ‘aşk ile ah itmem didim ammâ Marîzin inlemede ihtiyârı olmaz imiş	-	Қıt‘a / 2 bryit		Mefâ‘ ilün Fe‘ ilätün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün	Kime ait olduğu tespit edilememiştir.
56a	Hayretî	Ne Süleymâna esîrüm ne Selîmin kılıyum Bizi bir kimse bilmez ne bir şâh-ı kerîmüñ kılıyum	-	Matla‘		Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilün	HD’de 205. gazelin matla‘ beytidir.
56a	-	Bir büse didim dilberime didi gel işte Varıcak yanına didi ki ben dağı gül işte	-	Matla‘		Mef‘ ülü Mefâ‘ ilü Mefâ‘ ilü Fe‘ ülü	
56b	Āzerî	Dimiş idüñ ki o belâ-keşlerüñi yâd ideyin Dil-i virânelerin luğ ile âbâd ideyin Hecrûme şabr ideni vaşluma mu‘tâd ideyin Dir iken hecrümle zâr olanı şâd ideyin Bunca feryâdım işitdün dimedün dâd ideyin Sen ki dâd itmeyesin ben kime feryâd ideyin	‘Ādaletin ehl-i dili luğ ile yâd itmek iken Qahr ile düşmen-i bed-küya ‘inâd itmek iken Derd-i ‘ışkınla figân ideni şâd itmek iken İstedigünce işiñ ‘adl ile dâd itmek iken Bunca feryâdım işitdün dimedün dâd ideyin Sen ki dâd itmeyesin ben kime feryâd ideyin	Müsedde s / 4 bend		Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilün	
57a	-	Gözlerüñ merdümüne bende-i fermân olayım hey vây Qaşlaruñ yayına biñ cân ile kurbân olayım hey vây Sen şalın selvi gibi gül gibi gülşende açıl vay Ben geçüp qarşunda bülbül gibi nâlân olayım hey vây	-	Murabba ‘		-	Vezni ve kime ait olduğu tespit edilememiştir.
57a	Fuzûlî	Perîşân-hâlün oldum şormaduñ hâl-i perîşânım Ġamuñdan derde düşdüm kılmaduñ tedbir-i dermânım Ne dirsen rûzgârım beyle mi geçsün güzel hanım Gözüm cânım efendüm sevdüğüm devletlü sulţânım vây	-	Murabba ‘		Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	
57a	-	Şevk ile la‘linle gönül meyhâne şeklin bağlamış vây Qana müstâğrak çeker mestâne şeklin bağlamış vây Pâyemâl olmuş ser-i zülfiñ hevasıyla gönül vây Yolda zencîrin sürür divâne şeklin bağlamış vây	-	Murabba ‘			Vezni ve kime ait olduğu tespit edilememiştir.

57b	Tiġi	Dem-be-dem bŭsen eyleyŭp la' l ŧeker eŧŧānuŧi ŧubħa dek pehlŭya ekmiŧken ten-i ' ũryānuŧi Gŧrmiŧ iken iltifāt-ı bŭ-hadd ũ bŭ-pāyānuŧi ekmek ile ŧimdi bir a gŭn ġam-ı hıcrānuŧi Hi ola mı cān u dil elden oya dāmānuŧi Ey sehi-kāmet boyuŧca gŧrmŭŧŭm iħsānuŧi	Bezm-i vāsluŧ faŧl-ı gŭl gibi bekāsızdır deyŭ once-i pŭr-ħarveŧ la' lŭŧ ŧafāsızdır deyŭ Tiġi-i bŭ-are derdine devāsızdır deyŭ Gedi benden ħāŧılı ' ŧmrŭm vefāsızdır deyŭ Hi ola mı cān u dil elden oya dāmānuŧi Ey sehi-kāmet boyuŧca gŧrmŭŧŭm iħsānuŧi	Mŭsedde s / 5 bend		Fā' ilātŭn Fā' ilātŭn Fā' ilātŭn Fā' ilŭn	ŧiir kaynaklarda bulunamamıŧtır .
59b	-	Tiġ-i ġamzeŧle kesŭp baġrumı dŧkme anım Kim bilŭr acıyasım bir dem ola sultānım	-	Matla'		Fe' ilātŭn Fe' ilātŭn Fe' ilātŭn Fe' ilŭn	
59b	-	Olup hem-rāħ aġyāra yıkup bu alb-i vŭrānım ... bendeŧi terk eylediŧ mi sultānım	-	Matla'		Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn	
59b	-	Ne vefādan ne cefādan teselli cānım ħaste-i ' aŧka ' ilāc olmaz imiŧ sultānım	-	Matla'		Fe' ilātŭn Fe' ilātŭn Fe' ilātŭn Fe' ilŭn	
59b	ħāveri	ġarib-i bŭ-kesim yoġdur benim herġiz niġebbānım Baħa ' ayn-ı ' ināyet birle baġ devletlŭ sultānım	-	Matla'		Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn	ŧairin kimliġi tespit edilememiŧtir.
59b	-	Ben esirim ... saħa ey ħānım Kuluŧuŧ uluyım esirge beni sultānım Gŧz gŧre sevdi gŧnŭl ŧabr ise almaz cānım Bir bende olduġiŭn neyleyem ben sultānım	-	Ķıt'a/ 2 beyit		Fe' ilātŭn Fe' ilātŭn Fe' ilātŭn Fe' ilŭn	
59b	-	Pŭr-dāġ gŧnlŭm aldı ħayāl-i ħaŧı-ı teri Gŭyā yanık ħiŧārına girdi yenieri	Zihn-fŭrŭġ-ı ŧu' le-i ŧeŧŧir-i pādīŧāħ ħŭrŧid gibi ŧıtdı bugŭn heft-kıŧveri	Gazel / 5 beyit		Mef' ũlŭ Mefā' ilŭ Mefā' ilŭ Fe' ũlŭn	ŧiirde mahlas bulunmamaktadı r.
60b	Rahmŭ	Cihān ġarġ-āb olupdur dŭde-i eŧk-i revānumdan Felekler Nŭl-reng olmiŧ durur dŭd-ı duħānumdan Melekler bāl ũ per yaġmıŧ durur sŭz-ı zibānumdan Dŭŧelden ayrı ŧeydā dil meh-i nā-mihribānumdan Kevākib her gice yummaz gŧzin āħ u fiġānumdan	Derŭnuŧ Raħmiyā ālāyiŧ-i ġamdan ıluup ħālŭ Yŭri bir iħtiyāruŧ ol reh-i ' aŧkında pā-mālŭ alenderveŧ tŭrāŧ it levħ-i dilden ħaŧı-ı āmālŭ ħayālŭ tekye-i ' aŧkuŧ olup meczŭb-ı abdālŭ Gedālar gibi gemek isterem nām u niŧānumdan	Tahmŭs/ 5 bend		Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn Mefā' ilŭn	

61b	-	Nev-civānım Hāq seni yād nazardan şaklasun Bir nihāl-i tazesin Allah haṭādan şaklasun	-	Matla ^ç		Fā ^ç ilātün Fā ^ç ilātün Fā ^ç ilātün Fā ^ç ilün	
62b	-	Gönül qurban ...çün bülbül güyā Cemālin ‘arz idüpdür saña çün kim ol gül-i ra ^ç nā Düşüp şahrāya olsam tan midur bülbül gibi rüsvā Göreliden ben Meḥemmed şāhı oldum ‘āşık-ı şeydā	-	Murabba ^ç		Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün	Mecmuada “Murabba ^ç -ı Pākīze” başlığıyla verilmiştir.
62b	Niyāzī	Mümkün mi aña mīve-i vaşluñ ola nasīb Bāğ-ı vişalde ṭam ^ç -ı hām ider raqīb	-	Matla ^ç		Me ^ç ülü Mefā ^ç ilü Mefā ^ç ilü Fe ^ç ilün	
62b	Niyāzī	Şeşder-i ğamda nice olmaya dil her dem zār Yār hānemde iken qapuyı aldı aġyār	-	Matla ^ç		Fe ^ç ilātün Fe ^ç ilātün Fe ^ç ilātün Fe ^ç ilün	
62b	Niyāzī	Mihr-i rüyına niġāh itmege yokdur çäre Şöyle zībālğı vardır ki baqılmaz yāre	-	Matla ^ç		Fe ^ç ilātün Fe ^ç ilātün Fe ^ç ilātün Fe ^ç ilün	
62b	Niyāzī	Zamāne ... amānı degül Koşmadı ma ^ç rifet ezhārını zamānı degül	-	Matla ^ç		-	Vezin tespit edilememiştir.
62b	Niyāzī	O meh dün hātır-ı ‘uşşakı luṭf itdi ele aldı Dil-i maḥzūnı ammā añmadı hiç hātırım qaldı	-	Matla ^ç		Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün	

5. SONUÇ

Çalışmaya konu olan mecmûa Fransa Ulusal Kütüphanesi El Yazmaları Bölümü SUPPL. TURC 390 numarada kayıtlı, müstensihinin Câmî olduğunu tahmin ettiğimiz, içerdiği şair ve şiiirlerden hareketle 16. ve 17. yüzyıllar arasında herhangi bir tarihte derlenmiş olması muhtemel, antoloji niteliğinde seçme şiiirler mecmûasıdır. Çalışma mecmûanın transkripsiyonlu metni ve MESTAP'a göre tasnifi şeklinde sonuçlanmıştır. Dört bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde mecmûanın tanımı yapılarak mecmûa türleri, mecmûaların sınıflandırılması ve mecmûaların önemi hakkında genel bilgiler verilmiştir. İkinci bölüm ise incelenen mecmûanın tanıtımına ayrılmıştır. Bu bölümde mecmûanın iç ve dış özellikleri hakkında detaylı bilgi verilmiş, nüsha tavsifi yapılmıştır. Bununla birlikte mecmûada yer alan şair kadrosu, nazım şekilleri, şiiirlerin dağılımı, şiiirlerde kullanılan vezinler, şairlerin yaşadıkları yüzyıllar, nazire şiiirler, kimliği tespit edilemeyen şairler, mecmûada yer alan ancak dîvânlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiiirler ve mahlassız şiiirlerle ilgili bilgiler tablolarla gösterilmiştir. Üçüncü bölümde mecmûanın transkripsiyonlu metni yer almaktadır. Transkripsiyonlu metin oluşturulurken mecmûadaki şiiirlerle şairlerin ulaşılabilen dîvânlarındaki ya da başka kaynaklardaki şiiirleri karşılaştırılarak aralarındaki farklılıklar, dîvânlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiiirler ve şairler dipnotlarda gösterilmiştir. Mecmûada 242 adını/mahlasını bildiğimiz ve 30 şairini tespit edemediğimiz, farklı nazım şekillerinde toplam 272 şiiir bulunmaktadır. Adı/mahlası tespit edilen şair sayısı 76'dır. Bu şairlerden 47'sinin dîvânı bulunmamaktadır. Dîvânı bulunmayan şairlerin şiiirleri başta tezkireler olmak üzere çeşitli kaynaklar esas alınarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Mecmûada şiiirleri yer alan Ânî, 'Aşkî, Câmî, Halîlî, Hâverî, Kurbî, Kutbî, Sabrî (Kâtip), Sâdık, Sâfî, Senâyî, Şerîfî ve Zekâî mahlaslı şairlerin kimliği, farklı ve aynı yüzyıllarda yaşamış aynı mahlasa sahip başka şairler olması ve mecmûada yer alan şiiirlerin kaynaklarda bulunamaması nedeniyle tespit edilememiştir.

Mecmûada en fazla şiiiri yer alan şair Bâkî'dir, onu Makâlî ve Emrî takip etmektedir. Mecmûanın derlenme hususunda ise herhangi bir kural gözetilmediği tamamen müstensihinin şahsî zevkine göre oluşturulduğu düşünülmektedir. Bu nedenle mecmua, muhtevası değerlendirildiğinde, derlendiği dönemde beğenilen şair ve şiiirlerin tespiti noktasında önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Arslan, Ö. (2013). Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atmaca, E. (2020). Harîmî (Şehzade Korkud) Dîvânı (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım). Palet Yayınları.
- Aydemir, Y. (2000). Behiştî Dîvânı: Behiştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, Turkish Studies, 2 (3), 122-137.
- Bedestani, A. (2018). XVI. Yüzyıl Şairi Ahdî-İ Bağdâdî Dîvânı. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Bozyiğit, E. (2021). Taşlıcalı Yahyâ Bey Divanı (İnceleme - Tenkitli Metin - Nesre Çeviri - Sözlük). [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Çaylı, Cankurt G. (2015). Figanî Divanı Gramatikselsel İndeksi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Çeçen, M. K. (2010). Sabrî Mehmed Şerîf Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çetin, İ. (1993). Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çolak, A. (2013). Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972'de Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (Vr.1b-80a) (İnceleme-Metin). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

- Devellioğlu, F. (2017). Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Aydın Kitabevi Yayınları. s. 689.
- Direkli, İ. (2022). Musammat Mecmuaları Ve Gencîne-İ Eş‘Âr (Milli Ktp. Yz. A 1641) İsimli Musammat Mecmuası (Metin-İnceleme). [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Erdoğan, M. (2008). Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği Ve Divanı (İnceleme-Tenkitletli Metin-Dizin) Cilt 1. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, M. (2017). Bursalı Rahmî ve Dîvânı. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ergun, S.N. (1936). Türk Şairleri 1. Cilt. Suhulet Kùtùphanesi Basımevi.
- Eskimen, A. D. (2008). Mecdî Mehmed Efendi'nin Gazelleri (Metin-İnceleme). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İçli, A. (2018). Makâlî'nin Yeni Şiirleri. Geçmişten Günümüze Manisa: Şehzade II. Mehmed ve Manisa Tarihi-Kùltürü-Ekonomisi, (C 2, 1245-1260), Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları. (ISBN: 978-975-862876-6)
- Kahraman, B., (1992-1993). Bir Şiir Mecmuası, S.Ü, Fen – Ede. Fak. Edebiyat Dergisi, (7-8), 107.
- Kaplan, Y. (2020). Mecmualardan Hareketle Bir Dîvânçe Teşkil Denemesi: Edirneli Misâlî (Hasan Çelebi) ve Dîvânçesi. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi. 2, 35-152.
- Kaplan, Y., (2018). Dîvânı Meçhul Bir 16. Yüzyıl Şairi: Edirneli Tîğî ve Şiirleri. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 7(16), 121-122. <http://dx.doi.org/10.25068/dedekorkut233/>
- Karavelioğlu, M. (2014). Şem'î Dîvânı (1. Baskı). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

- Kavaklıyazı, A (2015). 15. Yüzyıl Şairlerinden Diyarbakırlı Halîf'nin Şiirleri, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, (34), 1-88.
- Kaya, B. A. (1996). Azmi-zâde Hâletî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Keklik, M. (2014). Üsküplü İshak Çelebi Divan [Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin]. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek.
- Kılıç, A. (2012). Mecmua Tasnifine Dair. Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı Hzl.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, A. Emre Özyıldırım, Turkuaz Yayınları, 81-95.
- Kılınç, A. (2021). Fuzûlî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin. (1. Baskı). (ISBN 978-975-17-5085-3). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Kırkkılıç, H. A. (2015). Murâdî Dîvânı (ISBN 978-975-17-3802-8). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Koyuncu, F. (2011). Alaşehirli Makâlî Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri. Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (2), 313-314.
- Köksal, M. F. (2017). Eski Türk Edebiyatında Tenkid ve Teori, Şiir Mecmûalarının Önemi ve “Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi” (MESTAP), Kesit Yayınları, 133-134.
- Kut, G. (1986). Mecmua. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (C 6, 170-173). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Küçük, (1987). Türkçede Şüphe Bildiren “Ki” Edatı Üzerine. Türk Dili Dergisi, 426, 367-372.
- Levent, A. S. (1998). Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş. TTK Yayınları, s. 166-167.
- Musluoğlu, F. (2022). Hayretî Dîvânı (Tenkitli Metin- Dil İçi Çeviri). Paradigma Akademi Yayınları.

- Mutlu, S. (2014). Milli Kütüphane 06 Hk 578, 06 Hk 951 Numaralarında Kayıtlı Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (Mestap) Göre Tasnifi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Okuyucu, C. (1994). Cinânî: Hayatı-Eserleri-Divanının Tenkidli Metni. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özel, S. (2016). Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 3424 Numaradaki Mecmû'a-i Kasâ'id (261b- 299a Varakları Arası) İnceleme- Metin, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Özerol, N. (2013). Millî Kütüphane'de Kayıtlı 4689/5 Numaralı Şiir Mecmuası. Turkish Studies, 8 (1), 401-410.
- Özveren, S. (2015). Süleymaniye Kütüphanesi Es'ad Efendi Bölümü 3424 Numaralı Şiir Mecmuası (Mecmû'a-i Kasâ'id) (91b-126a Varak) Transkripsiyonlu Metin-İnceleme. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Pala, İ. (2018). Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü. (30. Basım). Kapı Yayınları. s. 339.
- Selçuk, B. & Bellibaş A. (2013). Milli Kütüphanede Kayıtlı 3692 Numaralı Şiir Mecmuası. Turkish Studies, 8 (1), 485-488.
- Selvi, M. (2008). Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Tarlan, A. N. (1945). Hayâlî Bey Dîvânı. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tarlan, A. N. (1946). Eski Mecmûalar Arasında. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 1 (2), 122-123.
- Tarlan, A. N. (1992). Ahmed Paşa Divanı, Akçay Yayınları.
- Tarlan, A.N. (1967). Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) (Gazeller Kısmı 1), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Tulum, M. & TANYERİ, A. (1977). Nev'î Divan (Tenkidli Basım) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Yekbaş, H. (2005). Hüdâyî-i Kadîm Dîvânı (Edisyon Kritik-Metin-İnceleme). [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Elektronik Kaynaklar

Aksoyak, İ. H. (2018). Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı. (ISBN 978-975-17-4033-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Demirel, Ş. (2017). 16. Yüzyıl Şairlerinden Mânî Dîvân ve Şehr-engîz-i Bursa. (ISBN 978-975-17-3557-7). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Gıynaş, K. A. (2017). Pervâne Bey Mecmuası. (ISBN 978-975-17-3973-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Gürbüz, M. (2018). Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr (İnceleme-Metin-Şair ve Şiir Dizini). (ISBN 978-975-17-4023-6). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Gürbüzatik, İ. (2018) Mecmû'atü'l-Letâif ve Sandûkatü'l-Maârif. (ISBN: 978-975-17-4004-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Kılıç, F. (2018). Âşık Çelebi Meşâ'irü's-Şu'arâ. (ISBN: 978-975-17-40-46-5). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Küçük, S. (E-kitap/Tarihsiz). Bakî Dîvânı (İnceleme-Metin). (ISBN 978-975-17-3350-4). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Saraç, Y. (E-kitap/ Tarihsiz). Emrî Dîvânı. (ISBN 978-975-17-3351-1). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Solmaz, S. (2018). Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme-Metin). (ISBN 978-975-17-3437-2). Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Sungurhan, A. (2017a). Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü'ş-Şu'arâ. (ISBN 978-975-17-3972-8). Kùltür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Sungurhan, A. (2017b). Beyânî Tezkiretü'ş-Şu'arâ. (ISBN 978-975-17-3440-2). Kùltür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Tanrıbuyurdu, G. (2018). Kalkandelenli Mu'îdî Dîvân. (ISBN: 978-975-17-4081-6). Kùltür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

Zülfe, Ö. (2009). On Altıncı Yüzyıl Şairi Selîkî ve Şiirleri (ISBN 978-975-17-3414-3). Kùltür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

İnternet Kaynakları

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-celebi/> (Erişim Tarihi: 11. 09. 2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-sagir-ulvi-zaim-ali-celebi/> (Erişim Tarihi: 15.09.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/makali-mustafa-bey/> (Erişim Tarihi: 01.10.2021)

<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri/> (Erişim Tarihi: 12.12.2021)

<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/sure/92-leyl-suresi/> (Erişim Tarihi: 09.01.2022)

<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/sure/93-duha-suresi/> (Erişim Tarihi: 09.01.2022)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bostanzade-mehmed-efendi/> (Erişim tarihi: 10.01.2022)

<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/R%C3%BBm-suresi/3455/46-53-ayet-tefsiri/> (17.01.2022)

<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-22-ayet-tefsiri/> (Erişim tarihi: 17.11.2022)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Ayşen Kol
ORCID Numarası	0000-0002-7648-4115
Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Tezli Yüksek Lisans